

VÄGEN TILL MOGNAD

(1995)

Ellen G. White

Förord

...

Det är mycket ovanligt att en bok som handlar om utbildning och uppfostran blivit så spridd och att den stått sig så väl även när tiderna förändrats. Därför är vi glada över att nu kunna presentera boken Education på svenska. Med sina grundläggande principer har boken I många årtionden blivit en handbok för tusentals föräldrar och lärare.

Alla människor möter livets praktiska verklighet med de möjligheter, ansvar, nederlag och framgångar det för med sig. Om vi ska besegra omständigheterna eller bli offer för dem beror i hög grad på hur väl förberedda vi är, dvs på vår uppfostran och utbildning.

God uppfostran och utbildning beskrivs på ett träffande sätt som en harmonisk utveckling av alla förmågor. Redan de första åren i hemmet och i skolan är avgörande för hur vi lyckas i livet. Då är det viktigt att vi utvecklar tanken och formar karaktären.

Författaren är väl medveten om de relativa och bestående värdena i verklig fostran i dess vidaste bemärkelse, och hon visar i boken hur den ska förverkligas. En undervisning där de intellektuella förmågorna utvecklas rätt presenteras tydligt. Hon lägger stor vikt vid en undervisning där eleverna lär sig ett hantverk. Undervisning om att Gud står bakom all vishet och allt förstånd rekommenderas helhjärtat.

Författarens syfte i sin stora produktion om utbildning och uppfostran var att ungdomar som står på tröskeln till livet ska vara beredda att ta sin plats som goda medborgare och vara väl förberedda för det praktiska i livet, vara fullt fysiskt utvecklade, vara gudfruktiga, ha en ren karaktär och vara

principfasta.

Den här boken är det främsta verket i en produktion där författaren framhäver de principer som krävs av dem som leder ungdomarna i hem och skola.

Författaren till boken var vän med ungdomar. I många år hade hon nära samarbete med ett stort antal skolor och kände väl till det som ungdomar möter när de förbereder sig för sitt livsverk.

Boken har getts ut på flera stora språk i Europa, Asien och Sydamerika. Utgivarna och undertecknade hoppas uppriktigt att de grundläggande principer för uppfostran och utbildning som finns i den här boken ska kunna spridas ännu längre. Förvaltarna av The Ellen G White Publications.

Den dubbla sidnumreringen

...

Sidnumret inom parentes har samband med det streck som finns i radkanten någonstans på sidan. Detta streck anger, att just där slutar den sida i originalutgåvan, som har det inom parentes angivna sidnumret. Därmed är också sagt att nästa sida börjar under strecket.

Denna dubbla sidnumrering är emellertid någonting som de flesta läsare inte behöver fästa något som helst avseende vid. Varför har vi då tagit med den? Jo, därför att vi vet att det kommer att finnas några som vill forska vidare inom ett eller annat avsnitt av boken. Dessa kan finna en vidare ram för sin forskariver genom att dessa siffror också ansluter till ett stort ämnesindex i tre band Comprehensive Index to the Writings of EG White. Detta ger anvisning om och hänvisning till andra källor där det som man vill studera behandlas utförligare.

Om ”Vägen till mognad”

Det är en glädje att få presentera denna svenska översättning av Ellen Whites klassiska bok Education. Även om böcker om bildning och personlighetsutveckling blivit något vanligare på senare år, är det sällsynt att de får en världsvid läsekrets och håller måttet under tidens gång. Men just detta gör föreliggande bok unik.

Vägen till mognad, som blivit den svenska titeln, har i snart hundra år varit en lättläst handbok för hundratusentals föräldrar och lärare världen över. När den nu för första gången utges på svenska är förhoppningen att

dess värden ska få berika hem och skola också i vårt land. Ur en kristen människosyn ger den rik uppbyggelse för det kristna troslivet. Därför passar den utmärkt att användas som andaktsbok.

Ellen White (1827-1915) var en kristen författare med rik andlig begåvning. Hon föddes i Gorham, Maine, i USA och gav ut omkring 60 böcker som översatts till flera språk. På svenska föreligger nu bl a följande verk: Vägen till Kristus, som beskriver den kristna omvändelsen; Vändpunkten, som skildrar Jesu liv utifrån Bibelns evangelier med en starkt personlig inlevelse; Löftestiden, som ger en sammanfattande översikt av den första kristna församlingens tid utifrån Apostlagärningarna i Bibeln; Den stora striden, som ger ett panorama över frälsningshistorien från skapelsen till Guds rikes slutliga seger.

Föreliggande bok ger en sammanfattande helhetsbild av Ellen Whites syn på fostran och bildning. Hennes syn på livet, verkligheten, människan och kunskapen bygger på biblisk-kristen grund. Med tanke på att det numera saknas grundläggande kristendoms-kunskap i vårt land, samtidigt som intresset för religiös tro är högt, ges här en kort sammanfattning av Ellen Whites bibliska helhetssyn.

En andlig livssyn

Ellen White utgår från en andlig verklighet. Den överstiger människans förnuft och blir åtkomlig genom tro på Gud. Tron bekräftas och mognar genom Bibelns undervisning, skapelsen och våra andliga erfarenheter.

Tillvarons andliga dimension är den sanna verkligheten. Den kallas "Guds rike" och är en yttersta värld där Gud härskar. Den materiella, synliga värld vi lever i är inte isolerad, utan ingår i ett samspel med andliga krafter. Mot denna breda bakgrund nalkas Ellen White begreppet "mänsklig

mognad” utifrån fem bibliska utgångspunkter:

(1) Guds väsen. Gud är skapande kärlek. I Guds värld förenas alla varelser i en växande gemenskap, vars yttersta mål är mognad i erfarenheten av Guds härlighet. Detta andliga liv är en ständigt pågående och växande utvecklingsprocess. Den som har kontakt med Gud gör hela tiden nya upptäckter av Guds innersta väsen och lever i en högsta form av skapande verksamhet.

(2) Gud som skapare. Gud har skapat världssalltet. Världen -- så långt våra sinnen uppfattar den -- speglar Guds väsen. Studiet av skapelsen, naturen, dess bärande och ordnande principer är därför en väg till kunskap om Gud.

(3) Människan som Guds avbild. Gud skapade människan till sin avbild, till att vara honom lik, och gav henne i uppdrag att förvalta skapelsen (enligt 1 Mos 1:26-28). Den djupare innebörden av människans ursprung ger grunden för människosynen, som behandlas utförligt nedan.

(4) Människans avfall från Gud. Människan är indragen i ett kosmiskt uppror mot Skaparen. Gemenskapen med Gud är bruten och människan har berövats möjligheten till mognad och växt. Hon lever som främling för sig själv, för Gud och den skapade världen. Guds avbild i människan är fördunklad intill utplåning.

(5) Guds utväg för människan. Gud verkar enligt sin skapande kärleksvilja för att återföra människan till gemenskap med sig, för att återställa den förlorade avbilden av Skaparen och försona sig med människan.

Från sådana givna utgångspunkter betraktar Ellen White mognad,

bildning och personlighetsutveckling i vidaste bemärkelse. Mognaden är ett led i en universell, gudomlig strategi för att återupprätta Guds rike på jorden och återställa Guds fred i världen.

Eftersom Gud skapade människan för att låta henne utveckla sina gudagivna förmågor, blir fostran, bildning och personlighetsutveckling livets mening. ”Utbildning” är inte bara en kort förberedelse under ungdomstiden, det är början på den långa utvecklingsprocess som livet som människa innebär och som fortsätter i Guds eviga värld. Utbildningen är ett evighetsprojekt.

På grund av syndens makt i Guds skapade värld präglas mognadprocessen av samma syfte som Guds frälsningsplan. Ellen White påpekar att ”i yttersta mening är utbildningsverksamheten och frälsningsverket ett och det samma”. Hon säger också att ”vetenskapen om frälsningen är vetenskapernas vetenskap”. Kristen fostran och bildning får därmed en frigörande funktion: den frigör oss till att bli det som Gud skapat oss till. Den främsta vägen till detta mål är en personlig tro på Jesus Kristus (jfr boken Vägen till Kristus).

En biblisk helhetssyn på människan

Guds skapelse av människan till sin avbild innebär att hon blev delaktig av Skaparens härlighet för att fylla en ledande, vårdande och utforskande funktion i den skapade världen. Människan ses därmed som en unik individ med förmåga att skapa i tanke och handling. Hon har en fri vilja, förmåga att fatta beslut och ta ansvar för dem. Människan har förmåga att utvecklas fysiskt, mentalt och andligt, kan upptäcka ny kunskap och utveckla sin insikt om Guds vishet, kraft och kärlek.

Människans uppgift är enligt Bibeln att -- i gemenskap med Gud,

människorna och den skapade världen -- ut-veckla sina skapande förmågor, fördjupa insikten om Guds väsen, göra tjänst åt Gud som förvaltare av skapelsen och genom glädje över livet lovprisa Skaparen. Detta sker i samspel mellan mentala, fysiska, andliga och sociala förmågor. Kristen mognad gäller utveckling av hela människan.

Det dubbla kärleksbudet ger i själva verket en sam-manfattning av människans fyra dimensioner: ”Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta (andligt), av hela din själ (mentalt) och av hela din kraft (fysiskt), och din nästa som dig själv socialt”.

En dynamisk syn på kunskap

Kunskapen har inte sin grund i människans förmåga att med sinnes hjälp uppfatta och förstå verkligheten. Kunskapen har sin grund i Gud. Ellen White säger att ”Gud är källan till all sann kunskap” och att ”tron är kunskapens nyckel”. Kunskap om världen blir inte ett mål i sig utan ett medel att lära känna Skaparen. Denna uppfattning får betydande konsekvenser.

(1) Kunskap en dynamisk process. Om människan skapats med förmåga till utveckling, om föremålet för hennes strävan efter kunskap är Gud, och om Gud är oändlig, blir kunskap något som ständigt växer och utvecklas. Vår kunskap blir aldrig färdig, så länge den har Gud som källa.

Ellen White varnar sålunda för rena mekaniska minneskunskaper och framhåller vikten av självständigt och kreativt tänkande. Lärarna uppmanas att låta eleverna ”lära sig dra egna slutsatser och upptäcka sanningen på egen hand”. Målet är att de skall få en ”klarare och klarare uppfattning om Guds vishet, makt och kärlek”.

(2) Kunskapens gräns. Om kunskapens föremål är Gud, och om Gud är oändlig, kan människans kunskap aldrig bli fullständig. Genom hela evigheten mognar människan och växer till likhet med Gud. Ytterst har kunskapen endast Gud som gräns. I vår fallna värld finns ytterligare begränsningar på grund av svaghet och brist, men tillit till Gud ger vishet och kraft till den som söker sann kunskap och mognad.

(3) Kunskapens giltighet. Ellen White skiljer mellan sann och falsk kunskap. Avgörande är hur kunskapen vittnar om Guds härlighet. Sann kunskap vittnar alltid om Guds skapande makt och kärlek. Falsk kunskap bedrar människan och leder henne bort från Gud. Värdefull kunskap bidrar till att människan närmar sig Skaparen och mognar till tjänst för honom.

(4) Kunskapens function. Kunskapen är ett medel att uppnå följande tre mål: (a) Gemenskap med Gud, Fadern, Sonen och den helige Ande; (b) Mognad och personlighetsutveckling; (c) Tjänst och fullbordan av Guds uppdrag.

Läsaren kommer att upptäcka att denna bok är fri från tekniska detaljer och formalia. Den vänder sig till allmänheten, till levande människor, var vi än står. Störst behållning ger den med Bibeln inom räckhåll. Läst under andakt och studium ger Vägen till mognad förtrogenhet med Bibeln och visar tränade bibelläsare på oupptäckta sidor av Guds Ord. Framför allt pekar den på den största gestalten i mänsklighetens historia, Jesus av Nasaret den lidande Frälsaren och uppståndne Herren, vårt lysande föredöme.

Ellen White har i Bibeln upptäckt den mänskliga mognadens underbara hemlighet och vill visa vägen till hur vi kan uppleva den. Den väg hon beskriver innebär en balanserad utveckling av sinnets förmågor. En väg som gör handen skicklig att gestalta det sköna och nyttiga. En väg som innebär att vi erkänner Gud som källan till all vishet och allt förstånd. Må läsningen ge

stor glädje och välsignelse! Bertil Wiklander.

Kapitel 1

Sann fostran och utbildning -- ursprung och mål

”Att känna den Helige är förstånd.” (Ords 9:10)

”Så låt oss lära känna Herren.” (Hos 6:3)

Vår uppfattning om uppfostran och utbildning är alltför begränsad. Vi behöver vidgade vyer och högre mål. Verklig utbildning innefattar mer än att vi följer vissa studielinjer. Det innebär mer än bara en förberedelse för det liv vi nu lever. Det handlar om hela människan och hela hennes existens.

Sann fostran och utbildning innebär en harmonisk utveckling av våra fysiska, mentala och andliga förmågor. En sådan utveckling ger rätt förutsättningar för att vi ska kunna tjäna och verka med glädje både i det här livet och i en kommande värld.

Bibeln visar att en sådan fostran härstammar från Gud: ”I honom finns vishetens och kunskapens alla skatter gömda.” Kol 2:3. ”Hos honom finns vishet och makt, hos honom råd och förstånd.” Job 12:13.

Världen har haft många stora lärare som med sina skarpa intellekt har bedrivit omfattande forskning och vars uttalanden har stimulerat till eftertanke och öppnat dörren till stor kunskap. De har hedrats som mänsklighetens ledare och välgörare, men det finns En som står ännu högre. Vi kan följa de intellektuella jättarna så långt till-baka som de historiska källorna räcker men mänsklighetens ljus fanns före dem.

På samma sätt som månen och planeterna i vårt solsystem återspeglar

solens ljus, återspeglar världens tänkare, när deras undervisning är korrekt, strålarna från rättfärdighetens sol. Alla lysande tankar och alla strålande intellekt härstammar från Gud.

Kunskapens källa

I vår tid talas det mycket om hur viktig en högre utbildning är och vad en sådan utbildning innebär. Den bästa högre utbildningen kommer från honom som är ”vishet och makt”. Job 12:13. ”Herren är den som ger vishet, från hans mun kommer kunskap och förstånd.” Ords 2:6.

All god kunskap och utveckling härstammar från Gud. Vart vi än vänder oss på det fysiska, intellektuella eller andliga planet, märker vi den kunskapen, förutom i syndens förödande spår. Vilket område vi än vill utforska för att nå sanningen, kommer vi att möta den osynliga, mäktiga intelligens som finns överallt. Människan med sitt begränsade intellekt får lära känna en oändlig Gud. Effekten av en sådan gemenskap både på kropp och själ går inte att mäta.

Den allra högsta formen av fostran och intellektuellt framåtskridande sker i den gemenskapen. Det är Guds egen metod för människans utveckling. ”Så låt oss lära känna Herren, ja, låt oss sträva efter att lära känna honom.” Hos 6:3. Det är Guds budskap till oss människor. Så fick Adam sin kunskap. När Adam bodde i Eden i sitt syndfria tillstånd, var det vad Gud lärde honom.

Förändringar

Om vi vill förstå vad som egentligen innefattas i god fostran och utbildning behöver vi se både på människans natur och på vilken avsikt Gud hade när han skapade henne. Till bilden hör också de förändringar som

inträffade när människan lärde känna det onda. Grundläggande är naturligtvis också att Gud, trots människans uppror, ändå vill fullfölja sina storslagna planer när det gäller att fostra oss människor.

När Adam skapades, var han till sin fysiska, intellektuella och andliga natur mycket lik sin upphovsman. ”Gud skapade människan till sin avbild.” 1 Mos 1:27. Det var hans avsikt att ju längre människan levde, desto bättre skulle hon återspegla sin skapares storhet.

Vi kan utveckla alla våra förmågor och ständigt växa till i duglighet och styrka. Spännvidden är oändlig när det gäller att utveckla våra talanger. Världsalltets mysterier, ”den Allvises underbara verk” som nämns i Job 37:16, inbjöd till att bli utforskade.

Vi människor fick den oerhörda förmånen att kunna umgås med Gud förtroligt, ansikte mot ansikte. Om vi hade förblivit trogna mot Gud hade vi fått behålla den möjligheten. För evigt skulle vi ha fortsatt att skaffa oss ny kunskap och upptäcka en aldrig sinande lycka. Allt bättre skulle vi ha förstått Guds vishet, makt och kärlek. Vi skulle bättre och bättre ha uppfyllt Guds avsikt med skapelsen och återspeglat Skaparens storhet.

Räddningsplan

Men vi gick miste om allt det på grund av vår olydnad. Synden har förstört Guds avbild och likheten med Gud har nästan helt utplånats. Våra fysiska krafter har blivit svagare, vår tankeförmåga har minskat och vår andliga klarsyn har förmörkats. På grund av vårt uppror mot Gud drabbas vi också av döden. Ändå är inte allt hopp ute för människorna. I oändlig kärlek och nåd har Gud utformat en plan om räddning, och vi har fått en nådatid.

Målet med den räddningen är att återupprätta Skaparens bild i oss, att

föra oss tillbaka till den fullkomlighet vi skapades i och att befrämja kroppens, sinnets och själens utveckling så att Guds avsikt med att skapa oss kan bli förverkligad. Det är målet för all sann fostran och utveckling, livets verkliga mening.

Den kärlek som ligger till grund för skapelsen och befrielsen utgör också grunden för sund utveckling. Det framgår av den lag som Gud har gett oss som ett rättesnöre för livet. Det förnämsta och viktigaste budet lyder: ”Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med hela ditt förstånd.” Luk 10:27.

När vi älskar Gud, som är evig och allvetande, med all vår kraft, allt vårt förstånd och av hela vårt hjärta, innebär det att vi utvecklar alla våra förmågor på bästa sätt. Det betyder att Guds avbild upprättas i hela människan -- både i kroppen och hennes inre.

Det andra budet är av samma slag: ”Du skall älska din nästa som dig själv.” Matt 22:39. Kärlekens lag uppmanar oss att helhjärtat tjäna Gud och våra medmänniskor med allt vi har och är. När vi lever så för att vara till hjälp för andra, märker vi att det är vi själva som får ut mest av det.

Osjälviskhet är grunden för all sann utveckling och den förfinar och förstärker alla våra förmågor. Vi får allt större del av Guds natur. När vi tar emot himlen inom oss förbereder vi oss för gemenskapen där.

Visar på Gud

Eftersom all sann kunskap härstammar från Gud, måste det första målet för all undervisning vara att dra uppmärksamheten till honom och det han har uppenbarat om sig. Adam och Eva fick kunskap genom direkt kontakt med Gud, men de lärde också känna honom genom hans verk. Allt det som Gud

skapade var i sitt ursprungliga, fullkomliga tillstånd ett uttryck för Guds tankar.

För Adam och Eva överflödade naturen av bevis på Guds vishet. Men som en följd av människans överträdelse avstängdes hon från den undervisning hon tidigare fått i sin direkta gemenskap med Gud, och även i hög grad från hans verk.

Vår jord som är vanställd och förorenad av synd, återspeglar bara svagt Skaparens storhet. Fortfarande kan vi emellertid dra lärdomar från Gud i naturen. I allt han har skapat kan vi fortfarande ana hans hand. Naturen vittnar även i vår tid om sin Skapare. Ändå är det vi ser ofullständigt och ofullkomligt. Och vi syndiga människor, med vårt försvagade intellekt och vår förmörkade klarsyn, kan inte längre tolka det vi ser på rätt sätt. Vi behöver bättre kunskap om Gud, och den finns i Bibeln.

Bibeln är den fulländade normen för allt som är sant, och som sådan bör den få den främsta platsen i undervisningen. All undervisning värd namnet förmedlar kunskap om Gud som Skapare, och om Jesus som Frälsare, så som de framstår i Bibeln.

Alla är vi skapade till Guds avbild och utrustade med egenskaper som liknar Skaparens -- vår personlighet och förmåga att tänka och handla. De som har utvecklat de förmågorna och som bär ansvar eller är ledare, påverkar genom sin personlighet vårt sätt att vara.

Självständigt tänkande

All sann undervisning har som mål att utveckla sådana förmågor och träna ungdomarna till att tänka självständigt och inte bara återge andras tankar. Uppmana elever och studerande ungdomar att vända sig till själva

källan för all sanning, till den oändliga kunskap som ligger i naturen och i allt som Gud uppenbarar -- i stället för att bara låta dem läsa om det andra har sagt eller skrivit. När de begrundar så viktiga faktorer som livsuppgift och levnadsöde, kommer deras intellekt att utvecklas och skärpas.

Med en sådan målsättning kan skolor av alla slag forma ungdomar som inte tvekar att tänka och handla självständigt, ungdomar som inte låter sig styras av omständigheter, ungdomar med rörligt intellekt, förmåga att tänka klart och mod att stå för sin övertygelse.

En sådan utbildning omfattar mer än intellektuell och fysisk träning. Den stärker karaktären på ett sådant sätt att man inte uppoffrar sanning och rätta tankar på grund av själviska begär eller världslig ambition. Den ger också viljestyrka att motstå det onda. Dessutom leder den till att alla motiv och önsknings underkastas rättfärdiga principer i stället för att styras av något ont begär som alltför ofta utvecklas till en förstörande kraft i personligheten. När vi lär känna Guds karaktär förnyas vårt inre och själen återskapas till hans avbild.

Vilken utbildning kan nå högre? Vad kan mäta sig med den?

”Men visheten, var finns hon, och var har förståndet sin boning? Priset för henne känner ingen människa, hon står ej att finna i de levandes land ... Hon köps inte för ädlaste metall, med silver betalas ej hennes värde ... Guld och glans kan ej liknas vid henne, hon fås ej i byte mot gyllene klenoder. Koraller och kristall må inte ens nämnas, svårare är att skaffa sig vishet än pärlor.” Job 28:12-18.

Ständig utveckling

Guds mål för oss som är hans barn, är högre än våra tankar kan nå. Att

likna Gud är det mål vi ska sträva efter. Här ställs vi inför en uppfordran till ständig utveckling. Vi har ett mål att nå, ett ideal att eftersträva som omfattar allt som är gott, rent och ädelt. Med en sådan livssyn kan vi nå så långt det är mänskligt möjligt i verklig kunskap. Men motivet bakom alla ansträngningar kommer att ligga lika långt från själviska och materiella intressen som himlen är högre än jorden.

De som följer Guds plan och förmedlar kunskap om honom till barn och ungdomar och medverkar till att deras personlighet formas i harmoni med Gud har en mycket ansvarsfull uppgift. De som väcker en önskan hos andra att nå Guds ideal ger en utbildning som är lika hög som himlen och lika vidsträckt som universum. En sådan fostran och tillväxt kan inte fullföras här i livet utan kommer att fortsätta i den kommande världen. En sådan bildning tillförsäkrar den framgångsrike lärjungen en befordran från det här livets förberedande skola till den högre kursen, skolan i Guds rike.

Kapitel 2

Skolan i Eden

”Säll är den människa som funnit visheten.” (Ords 3:13)

Guds plan var att den undervisningsform han använde sig av i världens början skulle bli ett mönster för oss i alla tider. För att illustrera de principer Gud följde, upprättade han en mönsterskola i Edens trädgård där de första människorna bodde. Trädgården var klassrummen och naturen läroböckerna, Skaparen själv var läraren och Adam och Eva eleverna.

Enligt 1 Kor 11:7 skapades de första människorna till ”en avbild och avglans av Gud”. De fick begåvning som låg helt i linje med den goda avsikt Gud hade för dem. Till sitt yttre liknade de sin Skapare. Kroppens former var symmetriska och charmfulla, ansiktsdragen fullkomliga. Ögonen strålade av hälsa och visade deras glädje och hopp. Likheten med Gud märktes inte bara i det yttre. Även intellektet och deras inre återspeglade Skaparens storhet.

Adam och Eva utrustades med så fina intellektuella och andliga gåvor att de bara var lite ”ringare än änglarna”. Heb 2:7. De hade mycket klar uppfattningsförmåga, inte bara om underverken i det universum de kunde se, utan också om sitt moraliska ansvar och sina moraliska förpliktelser.

Gud tog ansvaret själv

”Och Herren Gud planterade en lustgård i Eden österut och satte i den människan, som han hade danat. Herren Gud lät nämligen alla slags träd som var ljuvliga att se på och goda att äta av växa upp ur marken, och livets träd mitt i lustgården, likaså kunskapens träd på gott och ont.” 1 Mos 2:8, 9. De

första människorna var omgivna av den vackrast tänkbara natur -- synden och ondskan hade ju ännu inte gjort sitt intrång -- och där skulle de få sin undervisning.

Av omsorg om sina barn ville vår Far i himlen själv ta ansvaret för deras undervisning. Ofta fick Adam och Eva besök av hans änglar som gav dem råd och handledning. Ofta när de promenerade omkring i trädgården och njöt av kvällens svalka hörde de Guds röst och samtalande med honom ansikte mot ansikte. Hans tankar om dem var ”fridens tankar och inte ofärdens.” Jer 29:11. Hans mål för dem var alltid till deras bästa.

Adam och Eva fick till uppgift att sköta trädgården och att ”bruka och bevara den.” 1 Mos 2:15. Även om de var rika på allt som universums Skapare kunde ge dem, skulle de ändå inte vara sysslolösa. Meningen var att de praktiska arbetsuppgifterna skulle bli till glädje och nytta för dem på olika sätt. De skulle både stärka kroppen och skärpa intellektet, ja, utveckla hela personligheten.

Naturen som lärobok

Alla lärdomar i naturen blev en outtömlig källa till kunskap och glädje. Guds namn stod skrivet på varje blad och på varje sten, på varje lysande stjärna, på havet och på jorden. Adam och Eva levde nära växtoch djurriket. De lärde känna livets hemligheter av såväl blad, blommor och träd som av dammkornen i solstrålarna och av de största havsdjuren.

Eleverna i den första skolan på jorden observerade himlen och alla planeterna som rörde sig i sina regelbundna banor. De observerade ”skyarnas jämvikt”. Job 37:16. De fördjupade sig i ljusets och ljudets mysterier, i dagens och nattens hemligheter -- och överallt såg de Guds storhet.

Det var Skaparen själv som öppnade ögonen på dem så att de kunde förstå naturlagarna och de fullkomliga principer som styr det andliga världsalltet. I ”kunskapen om Guds härlighet” som det står i 2 Kor 4:6, utvecklade de sitt intellekt och sin andliga styrka, och med den kunskapen lärde de också känna den största glädjen och livets mening.

Inte bara Edens trädgård utan hela jorden var obeskrivligt skön, när den kom från Skaparens hand. Hans fullkomliga skapelse hade inte förorenats av synden eller förmörkats av döden. ”Hans majestät övertäcker himmelen, och av hans lov är jorden full.” Hab 3:3. ”Medan morgonstjärnorna tillsammans jublade och alla Guds söner höjde glädjerop.” Job 38:7. Jorden var verkligen en passande symbol för Gud som är ”barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet”. 2 Mos 34:6. Den var också ett bra studieämne för dem som han hade skapat till sin avbild. Edens trädgård var en bild av hurdan Gud ville att jorden skulle vara.

Guds avsikt var att efter hand som människorna förökade sig, skulle de upprätta fler hem och fler skolor efter samma mönster som dem som fanns i Eden. På så sätt skulle hela jorden efter hand fyllas med hem och skolor där man studerade Guds ord. Och människorna skulle i all evighet återspegla kunskapen om Guds storhet i allt högre grad.

Kapitel 3

Kunskapen om det goda och det onda

”De har haft kunskap om Gud men... deras oförståndiga hjärtan förmörkades.” (Rom 1:21)

Trots att våra första föräldrar var rena och oskuldsfulla när de skapades, kunde det inte uteslutas att de kunde handla fel. Gud skulle ha kunnat skapa dem utan förmåga att överträda hans bud, men det skulle ha hindrat dem från att utveckla sin karaktär och sin personlighet -- de skulle inte ha tjänat Gud av fri vilja utan av tvång. Därför gav han dem förmåga att välja och att lyda eller inte lyda. Men innan Gud kunde ge dem sin fullständiga välsignelse, måste deras kärlek och trohet prövas.

I Edens trädgård stod ”kunskapens träd på gott och ont... Herren Gud befalld mannen och sade: ’Av alla andra träd i lustgården må du fritt äta, men av kunskapens träd på gott och ont skall du inte äta.’” 1 Mos 2:9-17. Gud ville inte att Adam och Eva skulle lära känna det onda. Det var av kärlek Gud undanhöll kunskapen om det onda från dem -- om synden och dess följder, om mödosamt arbete, bekymmer, besvikelse och sorg, smärta och död.

De lockades av nyfikenhet

Samtidigt som Gud hela tiden ville människornas bästa, hade Satan deras undergång som mål. När Eva inte brydde sig om Guds förmaningar om det förbjudna trädet och tog sig friheten att gå fram till det, träffade hon sin fiende. Och när Satan väl hade väckt hennes intresse och nyfikenhet, började han iörneka Guds ord och försökte locka fram tvivel på Guds vishet och

godhet. När Eva förklarade att Gud hade sagt att de inte skulle äta av kunskapens träd, eftersom de skulle dö om de gjorde det, svarade frestaren: ”Ingalunda skall ni dö; men Gud vet, att när ni äter av det, skall era ögon öppnas, så att ni blir såsom Gud och förstår vad gott och ont är.” 1 Mos 3:4, 5.

Satan försökte få Eva att tro att kunskapen om det goda tillsammans med kunskapen om det onda skulle bli till glädje och nytta för dem och att Gud undanhöll dem något gott, när han förbjöd dem att äta frukten. Satan hävdade att förbudet berodde på att alla som åt av frukten fick del av Guds vishet och kraft. Och på så sätt, menade han, hindrade Gud Adam och Eva från att utvecklas och gjorde att det blev omöjligt för dem att nå fullständig lycka. Dessutom påstod Satan att han själv hade ätit av den förbjudna frukten och att det hade gett honom talets gåva. Det om något var väl ett bevis, menade han, på att också de skulle få nya oanade förmågor och kunna utöka sin kunskap på områden som de hittills varit utestängda från.

Men när Satan gjorde anspråk på att ha dragit stor nytta av att ha ätit av den förbjudna frukten, talade han inte om att han på grund av sin överträdelse hade blivit utkastad från himlen. Det bedrägeriet dolde han så skickligt -- under förevändning att det var sant -- att Eva som blivit förblindad, smickrad och lurad, inte genomskådade det. Hon fylldes av ett starkt begär efter det som Gud förbjudit, och hon tvivlade på Guds vishet. Hon kastade bort tron, nyckeln till kunskap.

”Och kvinnan såg att trädet var gott att äta av och att det var en lust för ögonen och att det var ett ljuvligt träd, eftersom man fick förstånd av det och hon tog av dess frukt och åt.” 1 Mos 3:6. Frukten smakade härligt och när hon åt, verkade det som om hon fylldes av en livgivande kraft. Hon intalade sig att hon nu sprängde ramarna för sin tidigare begränsade existens. Och när hon väl själv hade trotsat Guds förbud, frestade hon också sin man till att äta av den förbjudna frukten.

Förlorade allt

Fienden hade sagt att deras ögon skulle öppnas ”så att ni blir såsom Gud och förstår vad gott och ont är.” 1 Mos 3:5. Och visst öppnades deras ögon, men den insikt de fick var verkligen inte till glädje. Kunskapen om det onda och om syndens förbannelse var allt de vann. Frukten i sig själv innehöll inget giftigt, och synden bestod inte bara av att de gav efter för aptiten. Det var tvivlet på Guds godhet, tvivlet på hans ord och upproret mot hans auktoritet som gjorde våra första föräldrar till överträdare. Detta förde kunskapen om det onda in i världen. Det banade väg för falskhet och lögn av alla slag.

Människorna förlorade allt när de valde att lyssna på bedragaren i stället för på Gud som är sanning och som är den enda som vet allt. När det onda blandades med det goda blev deras sinnen förvillade. Deras intellektuella och andliga förmåga blev sämre. De kunde inte längre uppskatta det goda som Gud så frikostigt hade gett dem.

Adam och Eva hade valt att lära känna det onda, och om de någonsin skulle kunna vinna tillbaka det som de hade förlorat, måste de göra det under de ogynnsamma omständigheter de själva hade skapat åt sig. De fick inte bo kvar i Edens trädgård, eftersom fullkomligheten där inte kunde lära dem allt de nu behövde veta. Deras sorg kände inga gränser när de sade farväl till de fullkomliga och vackra omgivningar som de lärt sig älska och gav sig iväg ut för att leva på en jord som nu drabbats av synd.

Naturen fortfarande en lärobok

Gud sade till Adam: ”Eftersom du lyssnade till din hustrus ord och åt av det träd om vilket jag hade befallt dig och sagt: ’Du skall inte äta av det’,

därför må marken vara förbannad för din skull. Med vederbörlig skall du nära dig av den i alla dina livsdagar. Törne och tistel skall den bära åt dig, men markens örter skall vara din föda. I ditt anletes svett skall du äta ditt bröd, tills du vänder åter till jorden; ty av den är du tagen. Ty du är stoft, och till stoft skall du åter bli.” 1 Mos 3:17-19.

Fastän jorden hade blivit märkt av förbannelsen, skulle naturen ändå vara en lärobok för människorna. Men den representerade inte längre bara det goda, för spåren efter synden märktes överallt, på jorden, i havet och i luften. Det som förut bara vittnat om Guds karaktär och gett kunskap om det goda, var nu också präglad av Satan och gav kunskap om det onda. I alla tider skulle människan få se både det onda och det goda i naturen och kunna dra lärdom av syndens följder.

I vissna blommor och fallna löv såg Adam och Eva de första tecknen på förfall. De blev plågsamt medvetna om att allt levande måste dö. Till och med luften som de var beroende av för att leva, vittnade om döden.

De blev också ständigt påmindas om hur de i Edens trädgård hade rått över allt skapat. Där hade Adam varit som en kung för djuren, och så länge han var trogen mot

Gud hade hela naturen godtagit hans auktoritet. Men när han trotsade Guds bud, förlorade han sin ställning. Han hade låtit sig fyllas av en upprorsanda som nu spridd sig till hela djurvärlden. Därför var det inte bara människornas nya villkor som vittnade om den tragiska kunskap som det onda fört med sig, utan också djurens beteende, skogens träd, gräset på ängarna och till och med själva luften.

Räddningsplan

Men människorna var inte helt utlämnade till följderna av det onda de hade valt. Samtidigt som Gud uttalade sin dom över Satan, tillkännagav han också sin plan för att rädda människorna. ”Och jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din säd och hennes säd. Denna skall trampa sönder ditt huvud, och du skall stinga den i hälen.” 1 Mos 3:15. De orden sade Gud i samband med sin dom över våra första föräldrar, och för dem innebar det ett löfte. Innan Gud talade till dem om törnen och tistlar och om den sorg och det mödosamma arbete och den död de skulle få uppleva, fick de höra de här hoppfulla orden. Allt de hade förlorat när de gav efter för Satan, kunde de få tillbaka genom Kristus.

Samma hopp finns också i naturen. Trots syndens förödande spår vittnar naturen inte bara om skapelsen utan också om räddningen från synd. Trots de tydliga tecknen på förbannelse i naturen och allt som bryts ner och dör, är den ändå värdefull och vacker och visar tecken på livgivande kraft. Träden faller sina löv för att kunna kläs i ny lövdräkt, blommorna dör för att återuppstå i ny skönhet. I allt i naturen finns en försäkran om att vi kan skapas på nytt till ”den rättfärdighet och den helighet som hör sanningen till.” Ef 4:24. Vi får vårt hopp från just sådant i naturen som också påminner oss om vår stora förlust.

Lika långt som inflytandet från det onda når ut, hörs också Faderns röst. Han ber oss, sina barn, att känna igen synden i det onda som sker. Han uppmanar oss att överge det onda och inbjuder oss att ta emot det goda.

Kapitel 4

Förhållandet mellan fostran och befrielse

”Kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.” (2 Kor 4:6)

Synden skilde oss från Gud. Om inte Gud hade gjort upp en plan för befrielse skulle vi ha drabbats av evig skilsmässa från Gud och ha fått leva i evigt mörker. Tack vare Frälsarens offer har vi fått tillbaka möjligheten att ha gemenskap med Gud.

Vi kan inte personligen komma in i hans närhet och i vår synd får vi inte se hans ansikte, men vi kan se honom och umgås med honom genom Jesus, vår Frälsare. ”Kunskapen om Guds härlighet” uppenbaras i ”Kristi ansikte.” 2 Kor 4:6. ”Gud försonade hela världen med sig genom Kristus.” 2 Kor 5:19.

”Ordet blev människa och bodde bland oss... och han var fylld av nåd och sanning.” Joh 1:14. ”I ordet var liv, och livet var människornas ljus.” Joh 1:4. Jesu liv och död som är priset för vår befrielse, ger oss inte bara ett löfte om liv. De är inte enbart vägen tillbaka till vishetens skatter. I själva verket är de en vidare, högre uppenbarelse av hans karaktär än den som gavs till de första människorna i Edens trädgård.

Samtidigt som Jesus öppnar himlen för oss, öppnar det liv han ger vårt inre för himlen. Synden utestänger oss inte bara från gemenskapen med Gud, utan den utplånar både vår önskan och vår förmåga att lära känna honom. Allt detta onda har Jesus fått i uppdrag att krossa. Han har den makt som behövs för att hela och väcka såväl de förmågor som förlamats av synden

som vårt förmörkade sinne och vår fördärvade vilja. Han öppnar alla universums rikedomar för oss och ger oss förmåga att se och ta emot dem.

Liv genom Kristus

Jesus är ”det sanna ljuset, som ger alla människor ljus.” Joh 1:9. Liksom varje människa har liv genom Kristus, får var och en av oss en stråle av gudomligt ljus genom honom. Alla har förutom sitt intellekt också fått andliga förmågor som t ex en uppfattning om vad som är rätt och fel och en längtan efter godhet. Men en fientlig kraft kämpar mot sådana principer.

Följderna av att de första människorna åt av kunskapens träd på gott och ont märks i varje människas liv. Alla är födda med en dragning mot det onda, en kraft vi inte kan motstå utan hjälp. Det finns bara en makt som kan hjälpa oss i vår kamp mot det onda och i vår strävan att uppnå det enda ideal som vi innerst inne anser vara av värde och den makten är Kristus. Människans största behov är att samarbeta med den kraften. Borde inte ett sådant samarbete vara det främsta målet för all fostran och utbildning?

En riktig lärare nöjer sig inte med att utföra ett andra klassens arbete. Han nöjer sig inte med att leda eleverna till en standard som är lägre än den allra högsta de kan nå. Han nöjer sig inte med att bara förmedla teknisk kunskap eller med att bara hjälpa dem att bli kunniga ekonomer, skickliga hantverkare eller framgångsrika affärsmän.

En riktig lärare har som mål att inspirera eleverna att följa principer som sanning, lydnad, heder, redbarhet och renhet. De som följer de principerna medverkar till att samhället förändras i positiv riktning och blir stabilare och får en högre moralisk standard. Men framför allt vill en riktig lärare att eleverna ska lära sig livets största läxa, nämligen att tjäna på ett osjälviskt sätt.

Om vi har gemenskap med Kristus och låter hans vishet styra vårt liv och låter oss fyllas av hans kraft, blir de principerna en levande kraft som formar personligheten. När vi väl har upprättat en sådan gemenskap med Jesus, har vi funnit vishetens källa. Då har vi möjlighet att i vårt inre liv nå våra högsta mål. Portarna öppnas då till den bästa tänkbara utbildningen för livet. Och med en sådan utbildning börjar vi den studieväg som också omfattar evigheten.

Samma mål

Sett ur det perspektivet har god fostran och utbildning samma mål som Guds plan för befrielse från synd. Varken för utbildning eller frälsning kan någon annan grund läggas ”än den som redan finns, och den grunden är Jesus Kristus.” 1 Kor 3:11. ”Gud beslöt att låta all fullhet bo i honom.” Kol 1:1.

Trots förändrade villkor följer sann utbildning fortfarande den plan som Skaparen lade i Edens skola. Adam och Eva fick undervisning genom direkt gemenskap med Gud. Vi kan lära känna Gud genom ”kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte.” 2 Kor 4:6.

De principer som ligger till grund för god utbildning har inte ändrats. Eftersom de också ligger till grund för Guds personlighet, står de ”fasta för alltid och för evigt.”

Ps 111:8. Det borde vara alla lärares främsta mål att leda barn och ungdomar till att förstå principerna för att de ska leva i en sådan gemenskap med Kristus. Därmed blir principerna en styrande kraft i livet. Den lärare som arbetar mot det målet är i sanning Kristi medarbetare, en arbetare tillsammans med Gud.

Kapitel 5

Undervisningen i Israel

”Herren ensam ledde honom.” (5 Mos 32:12)

”Han bevarade honom som sin ögonsten.” (5 Mos 32:10)

Familjen var tyngdpunkten i den undervisning som grundades i Edens trädgård. Adam kallades ”son till Gud.” Luk 3:38. Och det var av sin Far som Adam och Eva fick sin undervisning. Det var verkligen fråga om en familjeskola.

I Guds utbildningsplan, som anpassades till människans villkor efter syndafallet, är Jesus Faderns representant. Han är den som förenar Gud och oss och han är vår främste lärare. Han i sin tur förordnade att vi skulle vara hans representanter. Familjen skulle vara skolan och föräldrarna lärarna.

På patriarkernas tid brukade skolundervisningen ske i familjen. Gud såg till att skolorna hade de bästa förutsättningar för att kunna utveckla karaktären och personligheten. De som lät Gud leda sig, fullföljde den plan som han hade fastställt redan vid världens början.

De som inte ville veta av Gud, byggde städer där de levde tillsammans med likasinnade. De kunde berömma sig av en prakt, lyx och omoral som påminner om den som idag utgör världsmetropolernas stolthet och förbannelse.

Men de som höll fast vid Guds principer bodde bland åkrar och ängar, berg och kullar. De var jordbrukare och boskapsskötare och i sitt liv med alla

dess möjligheter till kroppsarbete såväl som till studium och meditation, lärde de känna Gud och undervisade sina barn om hans skapelse.

Liten kunskap, liten tro

Det var den formen av undervisning som Gud ville upprätta i Israel. Men när israeliterna fördes ut ur Egypten, var det inte många som var villiga att samarbeta med Gud och uppfostra och undervisa barnen. Föräldrarna behövde själva undervisning och fostran. Eftersom de hade levt som slavar hela sitt liv var de okunniga, obildade och förnedrade. De hade ingen stor kunskap om Gud och bara lite tro på honom. De var förvirrade av falska läror och hade påverkats av sin långa kontakt med hedendomen. Gud ville lyfta dem till en högre moralisk nivå, och därför försökte han undervisa dem om vem han var.

Guds avsikt var att stärka deras tro genom att visa den kraft som alltid verkar för deras bästa. Det gjorde han för och med israeliterna när de vandrade i öknen, hungriga, törstiga och trötta, och när de var utsatta för faror från hedniska fiender. Och när Gud väl hade lärt dem att lita på hans kärlek och kraft ville han med lagen visa dem den höga karaktärsstandard som han i sin godhet ville att de skulle nå.

Guds beskydd

Israeliterna fick många värdefulla kunskaper vid Sinai. De kunskaperna skulle förbereda dem för att ärva landet Kanaan. Omgivningarna passade bra för Guds avsikter. Molnstoden som hade varit vägvisare för dem under deras vandring i öknen, vilade nu på toppen av berget och bredde ut sin skugga över hela slätten där folket hade slagit upp sina tält. På natten förvandlades molnstoden till en eldpelare som försäkrade dem om Guds beskydd. Och medan de sov föll det himmelska brödet mjukt ner på lägerplatsen.

På alla sidor var de omgivna av enorma, oländiga berg som i sin storslagenhet vittnade om evig varaktighet och Guds eviga majestät. Människorna insåg sin okunnighet och svaghet och att de inte förstod den makt som ”väger bergen på en våg och höjderna på en viktskål.” Jes 40:12. Här ville Gud visa sin storhet för att israeliterna rätt skulle uppfatta den helighet som kännetecknar hans karaktär och hans bud och för att de skulle förstå den oerhörda skuld all överträdelse för med sig.

Guds hus

Men det tog lång tid för folket att lära sig. Israeliterna hade i Egypten vant sig vid en materialistisk framställning av gudomen på en moraliskt mycket låg nivå. Därför var det svårt för dem att bilda sig en föreställning om en osynlig Guds existens och personlighet. Av medkänsla för deras svaghet gav Gud dem en symbol för att han var hos dem. ”Och de skall göra åt mig”, sade han, ”en helgedom, för att jag må bo mitt ibland dem.” 2 Mos 25:8.

När Mose skulle bygga den helgedom där Gud själv skulle bo, fick han veta att han i allt skulle följa den himmelska förebilden. Gud kallade upp honom på berget och visade honom helgedomen i himlen och allt som hörde till den.

På det sättet uppenbarade Gud sitt höga karaktärsideal för det folk som han ville ha sin boplatz hos. Mönster-bilden fick de när lagen gavs vid Sinai och när Gud gick förbi Mose och utropade: ”Herren! Herren! -- en Gud barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet.” 2 Mos 34:6.

Men i sig själva förmådde de inte leva upp till det idealet.

Uppenbarelsen vid Sinai kunde bara visa dem deras behov och hjälplöshet. Offertjänsten i helgedomen skulle ge dem ytterligare en lärdom -- att deras synder kunde förlåtas och att de kunde få kraft från Frälsaren att leva i lydnad.

Helgedomen skulle vara en symbol och Jesus skulle uppfylla den. Allt i helgedomen hade djup andlig innebörd -- de gyllene väggarna som i alla regnbågens färger reflekterade draperierna med dess invävda keruber; vällukten från den ständigt brinnande rökelsen som fyllde hela byggnaden; prästerna i sina skinande vita kläder och den djupa mystiken i det allraheligaste, där Guds härlighet fanns ovanför locket på förbundsarken mellan de två tillbedjande änglarna. Gud ville att människorna skulle förstå hans avsikter. Paulus talade genom den helige Ande om samma gudomliga avsikt:

”Förstår ni inte att ni är Guds tempel och att Guds ande bor i er? Om någon förstör Guds tempel, skall Gud förgöra honom. Ty Guds tempel är heligt, och ni är det templet.” 1 Kor 3:16,17.

Skicklighet och samarbete

Det var såväl en stor förmån och ära som ett stort ansvar för israeliterna att få bygga helgedomen. Ett folk som just hade befriats från slaveri skulle nu i öknen resa ett byggnadsverk av obeskrivlig skönhet. Det skulle komma att kräva de dyrbaraste material och de skickligaste hantverkare och konstnärer. Det kunde tyckas vara ett häpnadsväckande uppdrag. Men Gud som gav uppdraget lovade att han skulle samarbeta med alla medhjälparna.

”Och Herren talade till Mose och sade: Se, jag har kallat och nämnt Besalel, son till Uri, son till Hur, av Judas stam. Och jag har uppfyllt honom med Guds Ande, med vishet och förstånd och kunskap och med allt slags

slöjdskicklighet... Och se, jag har gett honom till medhjälpare Oholiab, Ahisamaks son, av Dans stam, och åt alla er konstförfarna män har jag gett vishet i hjärtat.” 2 Mos 31:1-6.

Vilken unik yrkesskola där i öknen, en skola med Jesus och änglarna som lärare!

Hela folket skulle delta i arbetet med helgedomen och inredningen av den. Och det fanns arbete för både hjärna och hand. Många olika slags material behövdes och alla inbjöds att lämna de bidrag de kände sig manade till. När de arbetade och gav material till helgedomen fick de lära sig att samarbeta med Gud och varandra. Men de skulle också träna sin samarbetsvillighet och bygga upp ett andligt tempel, Guds tempel, inom sig.

Organisation

Redan från första början av sin vandring från Egypten hade israeliterna fått träna samarbete och disciplin. Innan de ens hade lämnat Egypten delades folket tillfälligt upp i grupper med ansvariga ledare. Vid Sinai fullbordades sedan organisationen.

I alla detaljer i det hebreiska systemet kunde man tydligt se Guds arbetssätt. Gud var medelpunkten för all auktoritet och makt. Mose som var hans representant, skulle skipa rätt i Guds namn. Därefter följde de sjuttio äldste, sedan prästerna och furstarna, och under dem föreståndarna -- ”somliga över tusen, andra över hundra, andra över femtio och andra över tio.” 5 Mos 1:15. Till sist kom funktionärer med särskilda ansvarsområden.

Hela lägret var i detalj systematiskt organiserat med helgedomen i mitten där Gud bodde och prästernas och leviternas tält runt omkring den. Utanför dem låg de olika stammarnas läger, alla med sin egen flagga.

Renhet

Mycket noggranna sanitära regler infördes. De infördes inte bara av hälsoskäl utan som förutsättning för att bevara Guds närvaro bland dem. Med auktoritet från Gud förklarade Mose för folket: ”Ty Herren, din Gud, vandrar fram i ditt läger för att hjälpa dig... Därför skall ditt läger vara heligt.” 5 Mos 23:14.

Vanor

I den undervisning israeliterna fick ingick alla deras livsvanor. Allt som rörde deras välfärd var föremål för Guds omsorg och omfattades av hans lagar.

Till och med när Gud försåg dem med mat tänkte han på deras bästa. Mannat han gav dem i öknen innehöll just den näring de behövde för att ge dem fysisk, intellektuell och moralisk kraft. Trots att många av dem protesterade mot den enformiga kosten och längtade tillbaka till den tid då de” satt vid köttgrytorna och hade mat nog att äta”, blev de ändå överbevisade om hur förnuftigt Guds val av mat var. 2 Mos 16:3. Trots det hårda livet i öknen fanns det inte någon med bräcklig hälsa bland de tolv stammarna.

Lagen -- en vägledare

På alla deras vandringar skulle arken som innehöll Guds lag bäras främst. På den plats där molnskyn sedan sänkte sig skulle de slå läger, och så länge den vilade över helgedomen stannade de kvar på lägerplatsen. När den höjde sig fortsatte de sin vandring. ”Och så ofta arken bröt upp sade Mose: ’Stå upp Herre. Må dina fiender bli förskingrade, och må de som hatar dig

fly för ditt ansikte och när den sattes ned, sade han: 'Kom tillbaka, Herre, till Israels mångtusenden'." 4 Mos 10:35, 36.

Sång och musik

Medan israeliterna vandrade genom öknen inpräntades många lärdomar hos dem genom sång. När de befriades från Faraos här stämde hela folket upp en segersång. Den jublande körsången ljöd långt ut över hav och öken, och ekot dånade från bergväggarna med det triumferande budskapet: "Sjung till Herrens ära, ty högt är han upphöjd." 2 Mos 15:21. Den sången upprepades ofta under resan och varje gång gav den nytt mod och ny tro till de trötta pilgrimerna.

På uppmaning från Gud tonsattes buden och allt de innehöll av löften om hjälp och skildringar av hur de räddats från faror. Till ackompanjemang av olika instrument vandrade hela folket taktfast framåt medan de för-enade sina röster i lovsång.

När de sjöng sångerna glömde de sina svårigheter och prövningar. Den rastlösa, oroliga andan lugnades ner och sanningens principer inpräntades i minnet och tron blev starkare. Gemensamma handlingar lärde dem ordning och enhet. Samtidigt kom människorna närmare Gud och varandra.

Så här förklarade Mose Guds handlingssätt med Israel under de fyrtio årens vandringar i öknen: " Så skall du förstå i ditt hjärta att Herren, din Gud, fostrar dig, som en man fostrar sin son... och du skall komma ihåg allt som har skett på den väg Herren, din Gud, nu i fyrtio år har låtit dig vandra i öknen, för att tukta dig och pröva dig, så att han kunde få kännedom om vad som var i ditt hjärta: om du ville hålla hans bud eller inte." 5 Mos 8:5, 2.

"Han fann honom i öknen land, i ödsligheten, där ökendjuren tjöt. Då

tog han honom i sitt beskydd och sin vård, han bevarade honom som sin ögonsten. Liksom en örn lockar sin avkomma ut till flykt och svävar upp ovanför sina ungar, så bredde han ut sina vingar och tog honom och bar honom på sina fjädrar. Herren ensam ledde honom, och ingen främmande gud jämte honom.” 5 Mos 32:10-12.

”Ty han tänkte på sitt heliga ord, på sin tjänare Abraham. Så förde han ut sitt folk med fröjd, med jubel dem som han hade utvalt. Han gav åt dem hedningarnas länder och folkens fördärv fick de till besittning, för att de skulle hålla hans stadgar och ta hans lagar i akt.” Ps 105:42-45.

Israel blev en förebild

Gud gav Israel alla tänkbara förmåner för att de skulle kunna ära honom i sitt liv och bli en välsignelse för de länder som låg runt omkring dem. Om de följde honom och lydde honom, lovade han att han skulle upphöja dem över alla folk, till ”lov, berömmelse och ära.” 5 Mos 26:19. ”Och alla folk på jorden”, sade han, ”skall se att du är uppkallad efter Herrens namn, och de skall frukta dig.” 5 Mos 28:10. Länder som fick höra lagarna skulle säga: ”I sanning, ett vist och förståndigt folk är detta stora folk.” 5 Mos 4:6.

Föräldrarnas undervisning

I de lagar som Israel fick ingick också noggranna föreskrifter om undervisning. Gud hade visat sig för Mose vid Sinai som ”barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet.” 2 Mos 34:6.

De principer som fanns i hans lag, skulle föräldrarna i Israel förmedla till sina barn. På Guds befallning uppmanade Mose dem: ”Dessa ord som jag idag ger dig skall du lägga på ditt hjärta. Och du skall inskräpa dem hos dina

barn och tala om dem, när du sitter i ditt hus och när du går på vägen, när du lägger dig och när du stiger upp.” 5 Mos 6:6, 7.

Det är inte meningen att Guds bud ska presenteras som någon torr teori. De som ska förmedla principerna måste själva praktisera dem. De kan bara påverka andra när de själva återspeglar Guds karaktär och är ärliga, storsinta och osjälviska.

God undervisning går inte ut på att tvinga kunskaper på en omogen och oemottaglig människa. Först måste man väcka den intellektuella förmågan och skapa intresse. Det behovet tillgodosågs också i Guds metod för undervisning. Han som skapade hjärnan och föreskrev vilka funktioner den skulle fylla, såg också till att den skulle kunna utvecklas enligt de principerna.

Gud illustrerade sina principer för israeliterna på många olika sätt och hjälpte dem att inpränta dem i minnet. Det skedde genom oräkneliga ceremonier och symboler både i hemmet och i helgedomen, i arbete såväl som i lek men också i naturen och konsten, i heliga byggnader och vid minnesstenar. När intresset väl var väckt kunde undervisningen påverka både hjärtat och intellektet.

I Guds undervisningsplan för sitt utvalda folk framgår det tydligt att den som sätter Gud främst, lever ett fullvärdigt liv. Gud fyller alla behov som finns hos människorna och han arbetar ständigt för att utveckla alla förmågor.

Kärlek till det sköna

Skaparen som är ursprunget till all skönhet och själv älskar det som är vackert, skapade också sina barn med ett behov av skönhet och en längtan

efter den. Han gav dem också ett socialt behov, ett behov av vänskaplig samvaro och hjälpsamhet som i sin tur ökar medkänslan och gör livet ljusare och trevligare.

Högtiderna som läromedel

Israels högtider och fester utgjorde en viktig del av undervisningen. I vanliga fall var familjen både skola och kyrka. Föräldrarna undervisade nämligen sina barn både på det materiella och det andliga planet.

Men tre gånger om året samlades man till socialt umgänge och andakt. Till att börja med träffades man i Silo och sedan i Jerusalem. Det var bara fäder och söner som behövde gå dit, men ingen ville gå miste om festerna och så långt som möjligt följde alla i samtliga hushåll med. Främlingarna, leviterna och de fattiga, följde också med. Det var folk som israeliterna var särskilt gästfria mot.

Vandringen till Jerusalem var enkel och traditionsenlig. Resan var en glädje under alla årstider. Alla, de gråhåriga såväl som småbarnen, kom med sina tackoffer för att möta Gud i hans heliga tempel. På vägen berättade de vuxna för de hebreiska barnen om det förgångna, berättelser som både unga och gamla gärna lyssnade på. Och de sjöng samma sånger som hade uppmuntrat pilgrimerna under vandringen i öknen. Sångerna om Guds bud, naturens skönhet och den glada stämningen gjorde det lättare för många barn och ungdomar att komma ihåg allt de fick höra och vara med om.

De ceremonier som ägde rum i Jerusalem i samband med påsken var avsedda att sätta fantasin i rörelse och tala till hjärtat. Ceremonierna var många: sammankomsten på kvällen, männen med sina höftkläden, skor och stavar, den skyndsamma måltiden, påskalammet, det osyrade brödet och de bittra örterna. Under allvarstyngd tystnad berättade man hur förfäderna i

Egypten stänkt blod på dörrkarmarna, hur dödsängeln gått fram och hur folket marscherat ut ur slaveriets land.

Under skördehögtiden bar folket fram offergåvor från trädgårdar och åkrar, och under den vecka som högtiden varade bodde man i lövhyddor. Den sociala gemenskapen, demhögtidliga minnesgudstjänsten och den generösa gästfriheten mot Guds medarbetare leviterna som tjänstgjorde i templet, och mot hans barn, främlingarna och de fattiga, fyllde alla med tacksamhet till Gud som under hela året hade gett dem sin godhet och nu en rik skörd.

En trogen israelit tillbringade en hel månad varje år på det sättet. Det var en tid utan bekymmer och arbete, och så gott som hela tiden ägnade man åt utbildning.

Att äga mark

När Gud lät sitt folk ärva det utlovade landet var det hans avsikt att lära dem, och genom dem kommande generationer, rätta principer när det gällde äganderätt till mark.

Landet Kanaan var fördelat bland folket, med undantag för leviterna som hade ansvar för tjänstgöringen i helgedomen. Även om man en kortare tid fick lov att göra sig av med en jordegendom, kunde man inte undanhålla arvsrätten från sina barn. När som helst hade man rätt att köpa tillbaka sin egendom. Vart sjunde år skrevs alla skulder av och vart femtionde år, det så kallade jubelåret, återlämnades all markegendom till den ursprunglige ägaren. På så sätt var varje familjs egendom säkrad, samtidigt som man förhindrade både extrem fattigdom och extrem rikedom.

När Gud delade upp landet bland folket gav han dem den arbetsuppgift

som är förmånligast för människans utveckling. Det var samma arbetsuppgift som han gav Adam och Eva i Edens trädgård, nämligen att ta hand om växter och djur.

Ytterligare ett tillfälle för folket att förbättra sin utbildning inträffade vart sjunde år. Då upphörde nämligen allt jordbruksarbete, eftersom jorden skulle ligga i träda och de fattiga då fick ta hand om allt som växte upp av sig självt. Det året fick man tillfälle att studera något ämne på djupet. Man fick också mer tid för socialt umgänge och tillbedjan, men även för välgörenhet som annars alltför ofta trängdes undan av vardagsslit och bekymmer.

Hur annorlunda skulle inte världen se ut idag om man hade följt Guds äganderättsprinciper! Då skulle det ha gått att förhindra mycket av det ohyggliga våld som i alla tider har frammanats av att de rika förtrycker de fattiga och av att de fattiga hatar de rika.

Samtidigt som Guds ägandepprinciper skulle ha kunnat förhindra att några få människor blivit så förmögna, skulle de också ha kunnat förhindra att tiotusentals människor utnyttjats i det dåligt betalda arbete som krävdes för att bygga upp de kolossala förmögenheterna.

Guds principer skulle också idag kunna förhindra att så många saknar utbildning. Det skulle rädda dem från moraliskt förfall. Reglerna skulle kunna leda till en fredlig lösning på de problem som nu hotar att fylla världen med anarki och blodsutgjutelse.

Tionde

En tiondel av all inkomst tillhörde Gud, vare sig den härstammade från trädgården, åkern, fåren eller nötkreaturen. Detsamma gällde såväl

intellektuellt som praktiskt arbete.

Att ge Gud ett andra tionde för att underlätta livet för de fattiga och till annan välgörenhet påminde folket om att Gud äger allt och att de hade möjlighet att förmedla hans välsignelser.

Avsikten med tiondegivandet var att bli av med all trångsynt själviskhet och att frammana frikostighet och storsinhet.

Sammanfattning

Guds avsikt var att medel och mål för utbildningen i Israel skulle vara kunskap om honom, gemenskap med honom både i studier och arbete, och likhet med honom till karaktär och personlighet. Det var en sådan undervisning Gud förmedlade till föräldrarna och som de i sin tur skulle förmedla till sina barn.

Kapitel 6

Profetskolorna

”De ligger vid din fot, de hämtar upp av dina ord.” (5 Mos 33:3)

Överallt i Israel där man följde Guds undervisningsplan visade resultatet vem som var upphovsmannen. Men tyvärr uppskattade många familjer inte Guds plan och det märktes i utvecklingen av deras karaktär. De fullföljde bara Guds plan delvis.

På grund av otro och likgiltighet mot Guds föreskrifter omgav israeliterna sig med frestelser som få hade kraft att stå emot. När de bosatte sig i Kanaan förgjorde de inte ”de folk om vilka Herren hade givit dem befallning, utan beblandade sig med hedningarna och lärde sig deras gärningar. De tjänade deras avgudar, och dessa blev dem till en snara.” Ps 106:34-36. De var inte trogna mot Gud, ”deras hjärtan höll sig inte ståndaktigt vid honom... Dock, han är barmhärtig, han förlåter missgärning, och han vill inte fördärva... och (han) lät ej hela sin förtörnelse bryta fram. Ty han tänkte på att de var kött, en vind som far bort och inte kommer åter.” Ps 78:37-39.

Föräldrarna i Israel blev likgiltiga för sin förpliktelse mot Gud och sina barn. På grund av föräldrarnas svek och inflytandet från den avgudadyrkan de såg runt omkring sig, fick många hebreiska ungdomar inte alls den undervisning som Gud hade planerat för dem. I stället blev de påverkade av den hedniska livsstilen.

Grundade profetskolor

För att bemöta det här växande problemet såg Gud till att föräldrarna fick hjälp med sin uppfostran och undervisning. Redan i början av världens historia hade man betraktat profeter som lärare som var utsedda av Gud. En sann profet fick inspiration direkt från Gud och framförde sedan de budskap som han hade tagit emot. Men det fanns andra som också kallades profeter och de fick inte direkt inspiration av Gud, men de hade ändå kallats av honom för att undervisa folket om hans gärningar och vilja. På Guds befallning grundade Samuel profetskolor där man skulle utbilda sådana lärare.

Det var meningen att de skolorna skulle vara en skyddsmur mot allmänt moraliskt och andligt förfall. De skulle också stimulera ungdomarnas andliga och intellektuella utveckling och vara till nytta för landet genom att utbilda män som alltid satte Guds vilja främst och som var tränade som ledare och rådgivare. Därför samlade Samuel unga män som utmärkte sig för uppriktighet, intelligens och studieintresse. De kallades profetlärjungar, och medan de studerade Guds ord och gärningar, stimulerade Guds livgivande kraft både intellektet och själen och de fick kunskap från Gud.

Lärarna kände inte bara till Guds undervisning, utan de hade själva haft mycket nära gemenskap med Gud och hade blivit särskilt välsignade av hans Ande. Tack vare sin kunskap och hängivenhet vann de folkets respekt och förtroende. På Samuels tid fanns det två sådana skolor-en i hans egen hemstad Rama, och den andra i Kirjat-Jearim. Senare upprättades också fler skolor.

Hjärna och hand

Eleverna försörjde sig genom eget arbete, antingen jordbruk eller något

hantverk. I Israel ansågs sådant inte märkvärdigt eller förnedrande. I stället ansåg man att det var en synd att låta barnen växa upp utan att de fick lära sig ett praktiskt yrke. Alla fick lära sig ett hantverk, oavsett om föräldrarna var rika eller fattiga. Även om en ung man skulle utbildas för Guds verk, ansåg man att han skulle passa bättre för sin framtida uppgift om han var insatt i något praktiskt arbete. Många av lärarna försörjde sig också genom fysiskt arbete.

Både i skolan och i hemmet skedde en stor del av undervisningen muntligt. Men de israelitiska barnen fick även lära sig att läsa de hebreiska skrifterna, vilket innebar att de också kunde läsa Gamla testamentets pergamentrullar.

De viktigaste ämnena i profetskolorna var Guds lag och alla de föreskrifter Gud gett Mose, Guds folks historia och andlig musik och poesi. I historieundervisningen betonade man först och främst Guds ingripanden.

Lärarna undervisade också om betydelsen av de viktiga symbolerna och riterna i helgedomen. Eleverna fick på så sätt klart för sig vad som var det centrala i helgedomstjänsten, och deras tro på Guds Lamm som skulle försona världens synd växte sig allt starkare.

Studierna uppmuntrade eleverna till en anda av tillbedjan, där de inte enbart lärde sig att det var deras plikt att be, utan också hur de skulle be och närma sig Skaparen, samt hur de skulle förstå och lyda Andens undervisning.

Deras andliga intellekt upptäckte både gamla och nya kunskaper i Guds skattkammare och Guds Ande visade sig i profetior och sånger.

Lade grunden för framgångar

De här skolorna var synnerligen effektiva för att väcka till liv den rättfärdighet som ”upphöjer ett folk”. Ords 14:34. Det var till stor del profetskolorna som lade grunden till det välstånd och den framgång som kännetecknade Davids och Salomos regeringar.

De principer som tillämpades i profetskolorna formade också Davids personlighet och liv. ”Av dina befallningar”, sade han, ”får jag förstånd... Jag har böjt mitt hjärta till att göra efter dina stadgar.” Ps 119:104-112. När Gud kallade David till kung i unga år, var det just den inställningen hos David som gjorde att Gud kallade honom ”en man efter mitt sinne.” Apg 13:22.

Också i början av Salomos liv kan vi se följderna av Guds utbildning. Som ung man gjorde Salomo samma val som David. I stället för att be om materiella ägodelar bad han Gud om vishet och förstånd. Och Gud gav honom inte bara det han hade bett om, utan också det han inte bett om, nämligen rikedom och ära. Hela världen kom att förundra sig över hans vishet, hans oerhörda kunskaper och hans rikes prakt och glans.

Under Davids och Salomos regeringar upplevde Israel sin storhetstid. Det löfte som Abraham fick och som senare upprepades till Mose gick nu i uppfyllelse: ”Om ni håller alla dessa bud som jag ger er och gör efter dem, så att ni älskar Herren, er Gud, och alltid vandrar på hans vägar och håller er till honom, då skall Herren fördriva alla dessa folk för er, och ni skall lägga under er folk som är större och mäktigare än ni. Varje ort som er fot beträder skall bli er. Från öknen till Libanon, från floden -- floden Frat -- ända till Västra havet skall ert område sträcka sig. Ingen skall kunna stå emot er.” 5 Mos 11:22-25.

Förändring

Men mitt i framgången och välståndet lurade faran. Den synd som David begått under senare delen av sitt liv uppmuntrade folket till att överträda Guds bud, trots att David bittert hade ångrat sin synd och blivit straffad för den.

Salomos liv som hade börjat så ljusst förverkades av att han vände sig bort från Gud. Självgodhet och begär efter politisk makt fick honom att ingå förbund med främmande länder. Han skaffade sig silver från Tarsis och guld från Ofir genom att göra avkall på sin ärlighet och missbruka helgade medel. Han umgicks med avgudadyrkare och gifte sig med hedniska kvinnor, och det förstörde hans tro.

De murar Gud hade upprättat för att skydda sitt folk bröts ner, och Salomo började tillbe falska gudar. Högst uppe på Olivberget, mitt emot Guds tempel, lät Salomo ställa upp enorma avgudar och altaren för tillbedjan av hedniska gudar. När han övergav sin tro på Gud förlorade han kontrollen över sig själv. Hans känslor blev avtrubbade. Den samvetsgrannhet och hänsynsfullhet som kännetecknat de första regeringsåren blev allt mindre märkbar. Hans stolthet, äregirighet, slösaktighet och njutningslystnad gjorde honom grym och tyrannisk. Han som hade varit en rättvis, förstående och gudfruktig regent blev härsklysten och hänsynslös. Han som vid tempelinvigningen hade bett att hans folk skulle få kraft att helhjärtat tjäna Gud, blev nu deras förförare. Salomo vanärade sig själv, vanärade Israel och vanärade Gud.

Han som hade varit hela rikets stolthet banade nu väg för allmänt förfall. Trots att han senare ångrade sig, kunde hans bättring inte hindra följderna av de onda frön han hade sått.

Ville bli som andra folk

Den fostran och undervisning som Gud hade avsett för Israel skulle ha lett till att de på alla sätt skilde sig från andra folk. Men den särarten, som de borde ha betraktat som en mycket speciell förmån och välsignelse, uppskattade de inte alls. De ville hellre omge sig med samma pompa och ståt och hänge sig åt samma utsvävningar som hedniska folk än att tillägna sig den enkelhet och självbehärskning som behövdes för att de skulle kunna utvecklas efter Guds plan.

Deras mål var att bli ”som alla andra folk”. 1 Sam 8:5. De förkastade Guds plan för fostran och utveckling och ville inte veta av hans auktoritet.

När israeliterna förkastade Guds plan, banade de väg för landets undergång. Det gick så långt att det judiska folket besegrades av just de länder vars livsstil de hade valt att härma.

Som nation misslyckades israeliterna med att tillgodogöra sig de förmåner som Gud ville ge dem. De uppskattade inte hans avsikter och ville inte samarbeta med honom för att följa dem. Men trots att både individer och hela folk väljer att avskärma sig från Gud, är hans planer för dem som litar på honom helt oförändrade. ”Allt vad Gud gör skall förbli evinnerligen.” Pred 3:14.

Trots att Guds sätt att uppenbara sig och möta människornas behov har skiftat under tidens gång, har hans planer för människosläktet aldrig förändrats. Läraren är densamma. Guds karaktär och hans plan är oföränderliga, hos honom Sker ”ingen förändring... och ingen växling mellan ljus och mörker.” Jak 1:17.

Israels erfarenheter nedtecknades för att vi skulle kunna dra lärdom av

dem: ”Allt det som hände dem är exempel, och det skrevs ner för att vägleda oss som har tidsåldrarnas slut inpå oss.” 1 Kor 10:11. Precis som hos de gamla israeliterna är det vår trohet mot Skaparen som avgör om vi ska lyckas i vår undervisning. Trohet mot principerna i Guds ord kommer att ge oss lika stor välsignelse som det skulle ha gett det hebreiska folket.

Kapitel 7

Stora människors liv

”Den rättfärdiges frukt är ett livets träd.” (Ords 11:30)

I Bibeln kan vi se många exempel på vad god fostran och undervisning kan åstadkomma. Där står det om en rad stora människor vars personlighet formades av Gud, män som genom sina liv blev till välsignelse för sin samtid och som framstod som Guds representanter. Bland dem finns Josef, Daniel, Mose, Elisa och Paulus. Vi kan beskriva dem som de klokaste statsmän, de visaste lagstiftare, de mest trogna av alla reformatorer och de mest lysande lärare världen har känt -- med undantag av Jesus som talade som ingen förut hade talat.

Både Josef och Daniel fördes i sin tidiga ungdom med våld bort från sitt hem till hedniska länder, just när de stod på tröskeln till vuxenvärlden.

Särskilt Josef utsattes för sådana frestelser som ofta drabbar människan, när levnadsvillkoren drastiskt förändras. Från att ha varit mycket väl omhändertagen hemma, blev han slav hos Potifar. Efter en tid vann han Potifars förtroende och blev både hans förtrogne och kom-panjon, han blev affärsman med en bakgrund av studier, skarp iakttagelseförmåga och kontakt med människor. Det gjorde Josef till en framstående administratör. När han sedan anklagades på falska grunder kastades han i Faraos fängelsehåla som statsfånge och där satt han utan minsta hopp om upprättelse eller frigivning. I en nationell kris blev han sedan ombedd att stå i spetsen för hela riket. Vad var det som gav honom kraft att hålla sig trogen mot sina ideal?

Stod fast i motgången

Det innebär en viss fara för vem som helst att inneha en hög ställning. På samma sätt som stormen lämnar blommorna i dalen oskadda men rycker upp träden på bergets topp, drabbar de stora frestelserna sällan de lägsta i samhället utan i stället dem som haft de största framgångarna och blivit hedrade. Men Josef stod lika fast i motgång som i medgång. Han visade samma trohet i Faraos palats som i fängelsehålan.

Redan som barn hade Josef fått lära sig om Guds kärlek och om ett liv i trohet mot honom. Ofta hade han i sin fars tält under stjärnhimlen fått höra berättelsen om drömmen vid Betel. Där var stegen som sträckte sig ända upp till himlen, och änglarna som skyndade upp och ner och till sist Gud själv som visade sig för Jakob från sin tron.

Josef hade också fått höra berättelsen om kampen vid Jabbok, där Jakob efter att ha gett upp sina omhuldade synder stod som segrare och kallades Guds furste.

Josef blev herdepojke och fick sköta om sin fars hjordar. Det var ett enkelt och sunt liv som gynnade utvecklingen av både hans fysiska och mentala förmågor. Det skarpa intellekt och den principfasthet som kännetecknade Josef uppstod ur den gemenskap han hade med Gud i naturen och när han studerade de stora lärdomar som hans far gett till honom som ett heligt arv.

Glömde inte sin Gud

Josef kom ihåg sin fars Gud under sin smärtsamma resa på väg till slaveriet i Egypten när han för sista gången såg sitt barndomshem i Kanaan på avstånd. Han kom ihåg den undervisning han fått i sin barndom och han

blev glad när han bestämde sig för att förbli trogen och alltid handla som det anstår en undersåte till himlens kung.

Josef förblev trogen, trots sitt svåra liv som främling och slav och trots att han var omgiven av alla de lockelser och omoraliska seder som hör till hednisk tillbedjan. Den religionsutövning Josef mötte omgavs av kungamaktens rikedomar, kultur och pompa. Han hade lärt sig att göra sin plikt. Den trohet Josef visade, både som slav och överordnad, gjorde honom starkare och förberedde honom för en högre uppgift.

På den tiden, när Josef kallades till Faraos hov, var Egypten en stormakt. Inget land kunde jämföra sig med Egypten, varken i fråga om kultur, konst eller bildning. Josef bar ansvaret för rikets affärer under en tid med stora svårigheter och risker, och han gjorde det på ett sätt som vann både kungens och folkets förtroende. Faraon ”satte honom till herre över sitt hus, till att råda över all hans egendom. Han skulle binda hans furstar efter sin vilja och lära hans äldste vishet.” Ps 105:21, 22.

Talade med gudomlig kraft

Bibeln avslöjar hemligheten i Josefs liv. När Jakob skulle välsigna sina barn talade han med gudomlig kraft och med sköna ord. Detta är vad han sade om Josef, sin käraste son:

”Ett ungt fruktträd är Josef, ett ungt fruktträd vid källan; dess grenar når upp över muren. Bågskyttar oroar honom, de skjuter på honom och ansätter honom. Dock förblir hans båge fast och hans händer och armar spänstiga, genom dens händer, som är den Starke i Jakob... genom din faders Gud -- han skall hjälpa dig, genom den Allsmäktige -- han skall välsigna dig med välsignelser från himmelen därovan, välsignelser från djupet som utbreder sig därnere... Din faders välsignelse når ögat, högre än

mina förfäders välsignelser, de når upp till de eviga höjdernas härlighet. De skall komma över Josefs huvud, över dens hjässa, som är en furste bland sina bröder.” 1 Mos 49:22-26.

Trohet mot sin osynlige Gud och tro på honom var Josefs ankare. Det var hemligheten bakom hans kraft.

”Dock förblir hans båge fast och hans händer och armar spänstiga, genom dens händer, som är den Starke i Jakob.”

Daniel, himlens ambassadör

Daniel och hans vänner i Babel levde under gynnsammare förhållanden än vad Josef gjorde under sina första år i Egypten, men de karaktärsprov de utsattes för var säkert inte mindre påfrestande.

Några ungdomar av kunglig släkt fördes bort från sina tämligen enkla judiska hem till den praktfulla babyloniska huvudstaden. De kallades till kungens palats där de valdes ut för speciella uppdrag. I det kungliga hovet som överflödade av lyx var den moraliska standarden inte särskilt hög och ungdomarna utsattes för stora frestelser varje dag.

De babyloniska segerherrarna tyckte sig kunna bevisa att deras religion och traditioner var överlägsna den hebreiska religionen och de hebreiska traditionerna. Bevisen var många, påpekade de, och hänvisade till att de som tillbad Herren nu var fångar i Babylon, att kärnen från

Guds hus nu stod i de babyloniska gudarnas tempel och att Israels kung var babyloniernas fånge.

Guds avsikt var att de förödmjukelser israeliterna utsattes för på grund

av att de inte följde Guds bud, skulle bli ett bevis för babylonierna om hans överhöghet, om hans buds helighet och om de säkra följderna av lydnad. Men det vittnesbördet kunde han bara ge genom dem som var trogna mot honom.

Redan i början av sin karriär i Babylon ställdes Daniel och hans vänner inför ett avgörande prov. Det faktum att de skulle få sin mat från det kungliga bordet var uttryck både för kungens välvilja gentemot dem och för hans omsorg om dem. Men eftersom en del av maten hade offrats åt avgudar, var maten på kungens bord tillägnad avgudadyrkan. Om ungdomarna hade ätit av det dignande bordet skulle man ha ansett att de tog del i hyllandet av avgudarna. Men deras trohet mot Gud förbjöd dem att vara med om en sådan vördnadsbetygelse. Inte heller ville de ta den risk hovlivets lyx och utsvävningar skulle innebära för deras fysiska, intellektuella och andliga utveckling.

Sökte alltid det bästa

Daniel och hans vänner hade fått noggrann undervisning om principerna i Guds ord. De hade fått lära sig att offra det världsliga för det andliga och att alltid söka det allra bästa. Belöningen för det fick de nu. Deras måttliga vanor och deras ansvarskänsla som Guds representanter ledde till den bästa utvecklingen av såväl fysiska som intellektuella och andliga förmågor. När de i slutet av sin utbildning förhördes tillsammans med andra som skulle hedras i riket ”fanns bland dem alla ingen som kunde liknas vid

Daniel, Hananja, Misael och Asarja.” Dan 1:19.

Vid Babels hov fanns representanter från alla länder. Där fanns män med de mest lysande förmågor, män som av naturen var rikt utrustade och dessutom väl förtrogna med den tidens bildning och kultur. Trots det

överglänste de hebreiska fångarna allihop. Ingen kunde jämföras med dem i fråga om fysisk styrka och skönhet, intellektuell skärpa och litterär bildning. ”Och närhelst kungen tillfrågade dem i en sak som fordrade vishet i förståndet, fann han dem vara tio gånger klokare än någon av de spåmän och besvärjare som fanns i hela hans rike.” Dan 1:19.

Statsminister i två riken

Redan i sin ungdom visade Daniel orubblig trohet mot Gud och kompromisslös självbehärskning. Hans värdighet och hövliga hänsynsfullhet vann tillgivenhet och gunst hos den hedniska officer som hade ansvaret för honom. Det dröjde inte länge förrän han upphöjdes till statsminister i riket. Och den posten behöll han under flera regenters tid, till och med när riket föll samman och ett rivaliserande rike upprättades. Hela tiden visade han prov på en sådan vishet och sådana statsmannaegenskaper, en så fullständig finkänslighet och artighet, en godhet i förening med okuvlig principfasthet att inte ens hans fiender kunde ”finna något som var orätt, eftersom han var trogen i sin tjänst.” Dan 6:4.

Eftersom Daniel så fullständigt litade på Gud fick han profetisk förmåga. Samtidigt som man hedrade honom med en hög politisk ställning där han blev anförtrodd rikets hemligheter, hedrade Gud honom som sin ambassadör och avslöjade för honom vad som skulle ske i framtiden. På grund av sitt umgänge med Guds ambassadör tvingades de hedniska regenterna att erkänna Daniels Gud. ”I sanning”, förklarade Nebukadnessar, ”er Gud är en Gud över andra gudar och en herre över kungar och en uppenbarare av hemligheter.” Dan 2:47.1 sin skrivelse ”till alla folk och stammar och språk som fanns på hela jorden” upphöjde Darejaves ”Daniels Gud. Ty han är den levande Guden, som förblir evinnerligen, och hans rike är sådant att det inte kan förstöras och hans välde består intill änden. Han är en räddare och hjälpare, och han gör tecken och under i himmelen och på jorden.” Dan 6:25-27.

Ärliga och uppriktiga män

I sitt förstånd och sin rättvisa, med renhet och godhet i sitt dagliga liv och i sin hängivenhet till folket som var avgudadyrkare, visade Josef och Daniel att de var principfasta och höll fast vid sin tidigare uppfostran. De förblev trogna mot den Gud de representerade. De här båda männen var ärade av hela folket i Egypten respektive Babylon, och de hedniska folk som bodde där och i alla andra länder som hade något med dem att göra såg i dem en bild av Guds godhet och välvilja och en bild av Jesu kärlek.

Vilket livsverk de här hebreerna utförde! När de tog farväl av sitt barndomshem, kunde de inte drömma om hur långt de skulle gå. De var trogna och fasta och överlät sig åt Guds ledning, för att de skulle vara redskap som Gud kunde använda för att genomföra sina planer.

Samma mäktiga budskap som de framförde vill Gud visa genom barnen och ungdomarna idag. Berättelserna om Josef och Daniel visar vad han vill göra för dem som överlämnar sig till honom och helhjärtat försöker nå hans mål.

Det som behövs mest i världen idag är människor som inte låter sig köpas eller säljas, som innerst inne är ärliga och uppriktiga, som inte är rädda för att kalla synden vid dess rätta namn, människor vars samvete pekar lika fast mot deras plikt som kompassnålen mot norr, människor som håller fast vid det rätta, även om himlarna rasar samman.

Men en sådan karaktär får vi inte även tillfällighet. Den beror inte på särskilda förmåner eller ödets nycker. En god karaktär är en följd av självdisciplin och av att man låter lägre böjelser underkasta sig högre böjelser -- att vi överlåter oss till att i kärlek tjäna Gud och andra.

Ungdomarna behöver få lära sig att deras förmågor inte kommer från dem själva. Styrka, tid och intellekt är lånade. De tillhör Gud och alla ungdomar borde besluta sig för att använda dem på allra bästa sätt. Alla vi människor är grenar som Gud väntar sig frukt på, vi är förvaltare som ska få kapitalet att växa, och ljus som lyser upp mörkret i världen.

Alla barn och alla ungdomar har ett verk att utföra för att ära Gud och vara till uppbyggelse för mänskligheten.

Elisa, trogen i det lilla

Profeten Elisa tillbringade sin barnoch ungdomstid i en lugn miljö på landet. Gud själv var hans lärare och naturen hans lärobok, men han lärde sig också självbehärskning genom praktiskt arbete. Han kom från en av de få familjer som i en tid av allmänt förfall inte hade böjt sig för Baal. Plikttrohet var ett utmärkande drag för Elisas föräldrar som tillbad Gud och följde hans lagar.

Elisas far var en förmögen jordbrukare och för Elisa var det naturligt att följa i sin fars fotspår. Trots att han var mycket begåvad och hade ledaregenskaper fick han lära sig vardagslivets plikter. För att kunna bli en skicklig ledare måste han först lära sig att lyda, och genom trohet i det lilla lärde han sig mer ansvarsfulla uppgifter.

Trots att Elisa var ödmjuk och saktmodig var han ändå energisk och målmedveten. Han satte kärleken till Gud och troheten mot honom först, och medan han troget utförde sina dagliga sysslor växte hans ståndaktighet samtidigt som hans personlighet förfinades. Han växte till i gudomlig nåd och kunskap. När han arbetade med sin far i vardagssysslorna lärde han sig att samarbeta med Gud.

Kallad av Gud

Det var medan Elisa var ute och plöjde tillsammans med sin fars tjänare som han fick sin kallelse till att bli profet. När Elia som var ledd av Gud för att söka efter en efterföljare, kastade sin mantel på den unga mannens axlar förstod Elisa att det var Gud som kallade honom. Han bröt då upp ”och följde Elia och blev hans tjänare.” 1 Kung 19:21. Men Elisa fick till att börja med inga ansvarsfulla uppgifter utan fortsatte att utföra de småsysslor som behövdes i vardagslivet. Det står i Bibeln att han fick hälla vatten över händerna på sin herre Elia. Som profetens personliga tjänare fortsatte han att visa sig trogen i det lilla. Samtidigt växte sig hans målmedvetenhet allt starkare och likaså hans önskan att tjäna Gud i den uppgift han fått.

I samband med att han fick sin kallelse hade hans beslut verkligen testats. När han vände sig om för att följa med Elia bad denne honom att återvända hem. Han måste begrunda följderna av sitt beslut och själv avgöra om han skulle säga ja eller nej till kallelsen. Men Elisa förstod hur värdefullt tillfället var. Inga fördelar i världen kunde få honom att avstå från möjligheten att bli budbärare åt Gud eller från förmånen att få umgås med hans tjänare.

Tron prövas

När sedan tiden för Elias himmelfärd närmade sig, var Elisa väl förberedd att ta hans plats. Men återigen prövades hans tro och beslut. Under de sista resorna han gjorde tillsammans med Elia kände Elisa till den förändring som snart skulle inträffa. På varje plats de besökte gav Elia honom tillfälle att vända tillbaka. ”Stanna här”, sade Elia, ”ty Herren har sänt mig till Betel.” 2 Kung 2:2. Men redan i unga år när han gick vid plögen

hade Elisa lärt sig att inte ge upp eller bli missmodig, och nu när han hade vigtt sitt liv åt en annan uppgift kunde inget hindra honom från att fullfölja den. Lika ofta som han uppmanades att vända tillbaka, blev hans svar: ”Så sant Herren lever, och så sant du själv lever, jag lämnar dig inte.” 2 Kung 2:2.

Medan de sedan båda stod vid Jordan tog Elia sin mantel ”och vek ihop den och slog på vattnet. Då delade sig detta åt två sidor. Och de gick så båda på torr mark därigenom. När de hade kommit över, sade Elia till Elisa. ’Be mig om vad jag skall göra för dig, innan jag blir tagen ifrån dig.’ Elisa sade: ’Må en dubbel arvslott av din ande tillfalla mig.’ Han svarade: ’Du har bett om något svårt. Men om du ser mig, när jag blir tagen ifrån dig, då kommer det dock att ske dig så. Om inte, så sker det ej.’ Medan de nu gick och talade, syntes plötsligt en vagn av eld, med hästar av eld, och skilde de båda från varandra. Och Elia for i stormvinden upp till himmelen.” 2 Kung 2:8-11.

”Och Elisa såg det och ropade: ’Min fader, min fader! Du som för Israel är både vagnar och ryttare!’ Sedan såg han honom inte mer. Och han tog tag i sina kläder och rev sönder dem i två stycken. Därefter tog han upp Elias mantel, som hade fallit av denne, och vände så om och ställde sig vid Jordanstranden. Och han tog Elias mantel, som hade fallit av denne, och slog på vattnet och sade: ’Var är Herren, Elias Gud?’ Då nu också Elisa slog på vattnet, delade det sig åt två håll, och han gick över. När profetlärjungarna, som var vid Jeriko på något avstånd, såg detta, sade de: ’Elias ande vilar på Elisa.’ Och de kom honom till mötes och bugade sig ned till jorden för honom.” 2 Kung 2:12-15.

Elisa övertog Elias plats från den dagen. Och på samma sätt som han hade varit trogen i det lilla visade han sig också trogen i sitt nya och mer omfattande verk.

Elia hade varit en kraftfull man och ett verktyg som Gud använt för att besegra stor ondska. Den avgudadyrkan som med Ahabs och den hedniska Isebels stöd hade lockat till sig hela folket, hade utrotats. Baalsprofeterna var döda. Alla i Israels folk hade blivit djupt gripna och många återgick till att tillbe Gud. Den man som skulle fylla Elias plats måste genom noggrann och tålmodig undervisning kunna leda Israel in på rätta vägar. Den tidiga träning Elisa fick under Guds ledning hade förberett honom för just den uppgiften.

Det är en lärdom som gäller alla. Ingen kan veta vilka avsikter Gud har med sin fostran, men alla kan vara övertygade om att trohet i det lilla är ett bevis på att man passar för större ansvar. Alla handlingar i livet avslöjar vår karaktär, och bara den som i små plikter visar sig vara ”en arbetare som inte har något att skämmas för” kommer att hedras av Gud med större ansvar. 2 Tim 2:15.

Mose, stark genom tro

Mose var yngre än både Josef och Daniel när han fick lämna den trygga omvårdnaden i sitt barndomshem. Ändå hade sammä krafter som format deras liv format hans. Han bodde bara tolv år bland sina hebreiska släktingar, men under de åren lade en kvinna som var föga berömd grunden till hans storhet.

Jokebed var slav. Hennes lott i livet var blygsam och hennes börda tung. Men inte genom någon annan kvinna förutom Maria från Nasaret har världen blivit så välsignad. Eftersom hon visste att hon inte skulle få behålla sin son så länge, utan att hon snart skulle bli tvungen att överlämna honom till andra som inte trodde på Gud, gjorde hon sitt yttersta för att dela med sig av sin tro till honom. Hon undervisade honom tåligt och lärde honom att älska och lyda Gud. Inget annat inflytande senare i livet kunde förmå Mose att överge de principer och lärdomar som hans mor så troget hade förmedlat.

Även det exempel hon satte etsade sig för alltid fast hos honom.

Så kom tiden då Jokebeds son fick lämna det enkla hemmet i Gosen och flytta till Faraos slott där den egyptiska prinsessan välkomnade honom som en älskad son. I Egyptens skolor fick Mose den högsta civila och militära utbildning. Tack vare sina stora personliga egenskaper, sin ädla gestalt och sitt ädla utseende, sitt bildade sinne och furstliga hållning samt hans rykte som skicklig militärledare blev han nationens stolthet. Kungen i Egypten tillhörde också prästerskapet, och därför blev Mose, trots att han vägrade att ta del i de hedniska riterna, insatt i hela den egyptiska religionens mystik. På den tiden var Egypten mäktigare och hade en mer högtstående kultur än något annat rike. Som framtida regent visste Mose därför att han en dag skulle bli den mest ärade personen i riket. Men han gjorde ett bättre val. För att ära Gud och rädda hans förtryckta folk avstod Mose från all Egyptens ära och makt. Då först kunde Gud börja undervisa honom på sitt sätt.

Oförberedd för uppgifter

Mose var nämligen inte förberedd för sin livsuppgift. Han behövde lära sig att lita på Guds kraft. Han hade misstolkat Guds avsikter och hade hoppats kunna befria Israel genom väpnad kamp. Med det i tankarna riskerade han allt och förlorade. Tillintetgjord och besviken lämnade han så sitt land som flykting.

I Midjans land tillbringade Mose 40 år som fåraherde. Det såg ut som om han för alltid var avskuren från sin livsuppgift, men i själva verket fick han just den träning som behövdes för att han skulle kunna genomföra uppdraget. Den vishet han skulle komma att behöva som ledare för ett obildat och odisciplinerat folk kunde han bara få genom självbehärskning. I omvårdnaden av fåren och de späda lammen fick han den erfarenhet han behövde för att bli en trogen och tålig herde för Israel. För att kunna

representera Gud på rätt sätt måste Mose först få undervisning av honom.

Alla de intryck och erfarenheter som Mose fick i Egypten påverkade hans sätt att tänka och hans personlighet. Han påverkades av sin fostermors tillgivenhet, sin egen ställning som kungens dotterson, den angenäma lyxen och utsvävningarna som lockade på tusen sätt samt den falska religionens förfining, mystik och skarpsinne. Men i det hårda och enkla livet i öknen förbleknade alla dessa intryck.

Här ute i ödemarken, omgiven av majestätiska berg, var Mose ensam med Gud. Skaparens namn stod skrivet överallt. Guds närvaro och kraft tycktes helt omsluta honom. Här försvann hans självtillräcklighet. I den Oändliges närvaro insåg Mose hur svag, bristfällig och kortsynt människan är.

Levde i Guds närvaro

Under sina år som fåraherde blev Mose mycket medveten om Guds personliga närvaro, en upplevelse och känsla som sedan följde honom under hela hans arbetsamma och brydsamma liv. Han såg inte enbart fram mot den tid då Kristus skulle komma som människa, han såg Kristus följa med Israels folk på alla deras vandringar. När han blev missförstådd och förtalad, när han blev anklagad och förolämpad, när han stod inför fara och död kunde han härda ut tack vare ”att han liksom såg den Osynlige.” Heb 11:27.

Mose tänkte inte bara på Gud, han såg honom. Gud fanns ständigt i hans synfält. Han förlorade honom aldrig ur sikte.

För Mose var tron ingen spekulation, den var verklighet. Han var övertygad om att Gud styrde just hans liv, och i varje detalj såg han Gud. Mose litade på att Gud skulle ge honom kraft att övervinna alla frestelser.

Det stora uppdrag han hade fått ville han fullfölja så framgångsrikt som möjligt, och det gjorde han helt i förlitan på Guds kraft. Han kände sitt behov av hjälp, bad om det, trodde på svar och gick så vidare i förvissningen om att han skulle få den kraft han behövde.

Sådan var den träning som Mose genomgick under sina 40 år i öknen. Gud som ju ligger bakom all vishet, ansåg inte att tidsperioden var för lång eller att priset var för högt för att ge Mose den andliga erfarenhet han behövde.

Följden av den träningen och de lärdomarna hörde inte bara ihop med Israels historia utan med allt som från och med den dagen har bidragit till världens framgång. Det främsta vittnesbördet om Moses storhet är det omdöme om hans liv som vi finner i Guds ord: ”Men i Israel framträdde inte mer någon profet sådan som Mose, med vilken Herren hade umgåtts ansikte mot ansikte.” 5 Mos 34:10.

Paulus, lycklig i Guds verk

När en rabbi från Jerusalem förenade sig med de galileiska lärjungarna i uppdraget att sprida det kristna budskapet fick verksamheten ett stort tillskott av energi, iver och intellektuell förmåga. Saul från Tarsos var romersk medborgare och född i en icke-judisk stad. Han var jude, inte bara till bördan utan på grund av livslång träning, patriotisk iver och religiös tro. Han hade fått sin utbildning i Jerusalem av de mest framstående rabbinerna och blev undervisad i alla fädernas lagar och traditioner. Mot den bakgrunden är det förståeligt att han helt och hållet delade sitt folks stolthet och fördomar. Redan som ung blev Saul en uppsatt medlem i Stora rådet. Han ansågs som en lovande ung man och en ivrig försvarare av den fäderneärvda tron.

I de teologiska skolorna i Judeen på den tiden hade mänskliga filosofier ersatt Guds ord. De heliga skrifterna hade förlorat sin kraft på grund av rabbinernas traditioner och egna tolkningar. Lärarna vid de skolorna drevs av motiv som självförhärligande och maktbegär, och lät sig styras av trångsynthet, förakt och stolthet.

Tid av stillhet

Under sin militära utbildning i Egypten hade Mose fått lära sig att använda tvång. Den filosofin accepterade han så helt att det behövdes 40 år av stillhet och gemenskap med Gud och naturen för att göra honom lämplig som ledare i Israel och som förvaltare av kärlekens lag. Paulus behövde en liknande erfarenhet.

Vid porten i Damaskas förändrade synen av den kors-fäste hela Paulus livsinriktning. Förföljaren blev en lär-junge, läraren en elev. De tre dagar av mörker som han tillbringade i Damaskus blev som flera års erfarenhet för honom. Gamla testamentets skrifter som han hade fäst väl i minnet, blev det han studerade och Jesus blev hans lärare. Också för honom blev ensamheten i naturen en skola. Han begav sig till öknen i Arabien för att studera Gamla testamentets skrifter och lära sig om Gud. Han frigjorde sig från alla de fördomar och traditioner som hade format hans liv och fick undervisning ur sanningens källa.

Efter den erfarenheten inspirerades han av en enda princip, nämligen att offra sig själv och handla i kärlek för andra. ”Alla har jag skyldighet mot”, menade Paulus, mot ”greker och barbarer, lärda och olärda”. Rom 1:14. ”Kristi kärlek lämnar mig inget val.” 2 Kor 5:14.

Paulus som kan betecknas som en av de största lärare mänskligheten

har känt, accepterade både de lägsta och de högsta uppdragen. Han insåg nödvändigheten av både praktiskt och intellektuellt arbete, och han försörjde sig på det hantverk han hade lärt sig. Förutom att arbeta som tältmakare predikade han varje dag det kristna budskapet i den tidens stora städer. ”Ni vet själva”, sade han i sitt avskedstal till de äldste i Efesos, ”att dessa händer har sörjt för mina egna och mina följeslagares behov.” Apg 20:34.

Vishet som öppnar dörrar

Samtidigt som Paulus var intellektuellt mycket begåvad, visade hans liv att han också hade en kraft som härstammade från en annan källa, den sanna visheten. Både hans undervisning och hans liv visar att han styrdes av viktiga principer som till och med de största tänkarna på hans tid inte kände till. Han hade en djup vishet som tar sig uttryck i snabb uppfattningsförmåga och verklig medkänsla. Den visheten öppnar dörrar till människors inre och inspirerar dem till ett andligt och moraliskt högre liv.

Lyssna på Paulus när han talar till det hedniska Lystra och drar folkets uppmärksamhet till Gud som är uppenbarad i naturen, till källan till allt gott, till honom som ”gett er regn och skördetider”, som ”har mättat er och fyllt era hjärtan med glädje.” Apg 14:17.

Se på Paulus i fängelsehålan i Filippi där han trots sin värkande kropp sjunger lovsånger i nattens stillhet. När jordbävningen har öppnat fängelsedörrarna hörs hans röst igen, nu med uppmuntrande ord till fångvaktaren: ”Gör dig inget illa! Vi är kvar allihop.” Apg 16:28. Alla fångarna var på sin plats, kontrollerade endast av en medfånges närvaro. Och fångvaktaren som blev övertygad om att den tro som gav Paulus kraft var äkta, frågade honom hur han kunde bli frälst och tillsammans med hela sitt hushåll förena sig med de förföljda lärjungarna.

Sepå Paulus i Athen där han står inför rådsförsamlingen på areopagen och bemöter vetenskap med vetenskap, logik med logik och filosofi med filosofi. Lägga märke till med vilken finkänslighet och takt Paulus visar på Gud som den ”okända guden” som åhörarna i sin okunnighet har tillbett. Apg 17:23. När han beskriver den ”okända guden” som en far som de är barn till, gör han det med ord lånade från en av deras egna poeter.

Lyssna på honom när han i en tid präglad av ståndssamhället, då människan inte hade några rättigheter, presenterar den stora sanningen om att människorna är syskon och förklarar att Gud ”av en enda människa har... skapat alla folk.” Apg 17:26. Sedan visar han hur Guds kärleksfulla avsikter löper som en gyllene tråd genom allt hans handlande med mänskligheten. ”Han har låtit dem bo över hela jordens yta, och han har fastställt bestämda tider för dem och de gränser inom vilka de skall bo. Det har han gjort för att de skulle söka Gud och kanske kunna treva sig fram till honom -- han är ju inte långt borta från någon enda av oss.” Apg 17:26, 27.

Kämpade den goda kampen

Lyssna på honom hos Festus när kung Agrippa, som blivit övertygad om sanningen i det kristna budskapet, utbrister: ”Det går fort för dig att få mig till kristen.” Apg 26:28. Medan Paulus pekar på sina bojor svarar han vänligt och ödmjukt: ”Fort eller långsamt... Gud give att inte bara du utan alla som i dag lyssnar på mig blir sådana som jag -- men utan de här bojorna.” Apg 26:28, 29.

Så fortsatte hans liv som han själv beskriver det: ”Ofta har jag varit ute på resor, utsatt för faror i floder, faror från rövare, faror bland landsmän och bland hedningar, faror i städer, i öknar och på havet, faror bland falska bröder. Jag har arbetat och slitit och ofta vakat, jag har svultit och törstat och ofta fastat, jag har frusit och varit utan kläder.” 2 Kor 11:26, 27.

”Man smädar oss och vi välsignar. Man förföljer oss och vi härdar ut. Man talar illa om oss och vi svarar med goda ord.” 1 Kor 4:12,13. Vidare beskriver Paulus sig som ”plågad men alltid glad. Jag är fattig men gör många rika, jag har ingenting men äger allt.” 2 Kor 6:10.

Han tyckte om att tjäna andra, och när han vid slutet av sitt strävsamma liv såg tillbaka på sina motgångar såväl som framgångar kunde han bara säga: ”Jag har kämpat den goda kampen.” 2 Tim 4:7.

Sammanfattning

Dessa skildringar är mycket intressanta, och de är framför allt viktiga för ungdomarna. Mose avstod från ett helt rike, Paulus bytte ut all den rikedom och ära han hade kunnat få mot ett liv av arbete i Guds tjänst.

Många människor ser i de här människornas liv bara försakelser och uppoffringar. Men var det verkligen så? Mose ”räknade den smälek som Messias får utstå som en större rikedom än Egyptens skatter.” Heb 11:26.

Paulus förklarade: ”Men allt sådant som var en vinst för mig har jag för Kristi skull kommit att räkna som en ren förlust. Ja, jag räknar faktiskt allt som en förlust jämfört med det som är långt mera värt, kunskapen om min herre Kristus Jesus. För hans skull har allt det andra förlorat sitt värde för mig. Jag kastar det på sophögen för att vinna Kristus.” Fil 3:7, 8. Han var nöjd med sitt val.

Mose fick erbjudande om Faraos tron och palats. Men de syndiga utsvävningar som präglade hovlivet gjorde människorna ointresserade av Gud och därför valde Mose i stället ”ädla skatter och rättfärdighet.” Ords 8:18.1 stället för att vinna ära och rikedomar som Egyptens regent valde han

att med sitt liv tjäna Gud. I stället för att stifta lagar för

Egypten fick han på Guds direktiv stifta lagar för hela världen. Gud utvalde honom för att förmedla principer som utgör ett skydd för både hem och samhälle. De riktlinjerna utgör grundvalen för alla länders framgång, och anses av världens största män idag som grunden till det bästa i allt mänskligt statskick.

Ett verk som aldrig dör

Egyptens storhet är ett minne blott. Dess makt och kultur har förklingat. Men Moses verk kan aldrig dö. De rättfärdiga principer som han levde för att grundlägga är eviga.

Moses mödosamma liv och hans tunga bördor försvann när Gud kom, han som är ”härlig framför tiotusen” och ”vars väsende är ljuvlighet.” Höga V 5:10, 16. Tack vare att han vandrade tillsammans med Gud i öknen blev hans liv till välsignelse både för honom själv och andra. Mose levde så nära Gud att han fick vara tillsammans med honom på härlighetens berg och fick en hedrad plats i himlen.

Guds närvaro och kraft uppehöll också Paulus i alla hans många uppdrag. ”Allt förmår jag genom honom”, sade han, ”som ger mig kraft.” Fil 4:13. ”Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd?... Nej, över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.” Rom 8:35-39.

Paulus såg fram mot den glädje han skulle få uppleva en dag i Guds rike, en gottgörelse för allt lidande och arbete. Det var för samma glädjes skull som Jesus uthärdade korset och förkastade skammen -- glädjen över att få se sitt arbete bära frukt. ”Vem är vårt hopp, vår glädje, vår stolta segerkrans inför vår herre Jesus vid hans ankomst om inte ni!” skrev Paulus till de omvända i Thessalonike, ”ni är vår ära och vår glädje.” 1 Thess 2:19, 20.

Vem kan mäta resultatet av det livsverk Paulus uträt-tade? Hur stor del hade Paulus och hans medarbetare, som obemärkta gjorde sina missionsresor från Asien till Europas stränder, i allt det goda som sedan dess har lindrat sorg och smärta, begränsat det onda och inspirerat till osjälviska kärleksgärningar och gett världen ett hopp om evigheten?

Vad är det värt för en människa att som Guds redskap få sätta igång ett sådant välsignat inflytande? Vad kommer det att bli värt att i Guds eviga rike få se följderna av ett sådant livsverk?

Kapitel 8

En lärare sänd av Gud

”Genom klokhet blir kamrarna fyllda med allt vad dyrbart och ljuvligt är.” (Ords 24:4)

”Hans namn skall vara: Underbar i råd, Väldig Gud, Evig fader, Fridsfurste.” Jes 9:6.

När Gud sände Jesus som lärare gav han människorna det bästa han hade. Jesus hade deltagit i den Högstes råd, bott i den Eviges helgedom och nu blev han själv utvald till att visa kunskapen om Gud för människorna.

Varenda stråle av Guds ljus som någonsin nått världen hade kommit genom Jesus. Det var han som hade talat genom alla som under historiens gång hade förkunnat Guds ord för människorna. Han hade återspeglats i de främsta och finaste personer som utmärkt sig genom sin lysande begåvning. Ändå var det bara glimtar av hans härlighet som skymtade i Josefs renhet och godhet, i Moses tro, ödmjukhet och tålamod, i Elisás ståndaktighet, i Daniels ädelmod och rakryggade personlighet och i den glöd och självupppoffring som Paulus visade.

Den intellektuella och andliga styrka som kännetecknade alla de här männen och alla andra som någonsin hade levt på jorden, var också bara ett återsken av Jesu storhet. Han var en fullkomlig förebild.

Guds största gåva

Jesus kom till världen för att visa den förebild och den fullkomlighet

som alla vi människor bör sträva efter, och för att visa vad alla människor kan bli. Han kom för att visa vad det kan bli av oss som tar emot honom och låter sin personlighet formas av Gud som blev människa. Han kom för att visa vilken fostran vi som Guds barn behöver och hur vi ska praktisera Guds principer i vårt liv.

Guds största gåva gavs för att tillfredsställa människornas största behov. Ljuset infann sig när mörkret i världen var som djupast. Människorna hade länge vänt bort sina tankar från Gud därför att de fått felaktig undervisning. I de skolor som fanns på den tiden hade människornas filosofier fått inta den plats där Gud skulle ha uppenbarat sig. I stället för Guds ideal hade människorna accepterat ett ideal som de själva hade konstruerat. De hade vänt sig bort från livets ljus och i stället följt gnistorna av den eld som de själva hade tänt.

När de väl hade vänt Gud ryggen, kunde de bara förlita sig på mänsklig styrka, dvs en styrka som i själva verket inte var något annat än svaghet. De kunde inte ens nå det ideal de själva hade bestämt. Bristen på goda egenskaper försökte de ersätta med ett yttre sken och muntliga bedyranden. Det skenet fick ersätta verkligheten.

Då och då framträdde lärare som drog uppmärksamheten till sanningens ursprung. De förkunnade rätta principer och människornas liv visade deras kraft. Men sådana ansträngningar lämnade inga bestående intryck. Det onda hejdades i sin frammarsch en tid, men man kunde inte bromsa den negativa utvecklingen. Reformatorerna var som ljus i mörkret men de kunde inte helt skingra det. Människorna älskade ”mörkret mer än ljuset”. Joh 3:19.

På väg mot lågvattenmärke

När Jesus kom till världen tycktes människorna vara på väg att snabbt nå ett bottenmärke. Hela samhället skakade i sina grundvalar. Livet hade blivit falskt och konstlat. De andliga ledarna hade inte den kraft som finns i Guds ord, utan det enda de kunde erbjuda världen var traditioner och spekulationer. De hade ersatt verklig tillbedjan av Gud med ett oändligt antal ceremonier som bara ärade dem själva.

Över hela världen förlorade alla religionssystem greppet om människan. Många hade tröttnat på sagor och falska läror och försökte med sin otro och materialism tysta ner den inre rösten. De brydde sig inte längre om evigheten utan levde för stunden.

När de förlorat kontakten med Gud, förlorade de också respekten för sina medmänniskor. Egenskaper som ärlighet, hederlighet, integritet, tillförsikt och medkänsla blev alltmer sällsynta. Hänsynslös girighet och uppslukande ambition ledde till allmän misstro. Tanken på plikt och de förpliktelser de starka har mot de svaga bortförklarade de som drömmar eller sagor, och likadant var det med tankar på människovärde och mänskliga rättigheter. De lägre klasserna behandlades som lastdjur eller redskap och som språngbräddor i människornas kamp om att nå sina ambitioner.

Förmögenhet och makt, bekvämlighet och självisk njutning betraktade man som höjden av att ha det bra. Fysiskt förfall, mental slöhet och andlig död utmärkte den tidsåldern.

Efter hand som deras onda avsikter och lidanden trängde bort tankarna på Gud, drogs människorna ännu starkare till det onda. Och när kärleken till synden tog överhanden hos många, började gudsbilden förändras, vilket ytterligare försvagade deras motstånd mot synden.

Säg Gud som självisk

De som först och främst levde för att tillfredsställa sina begär, kom att betrakta Gud som en av dem. De såg honom som någon som ville upphöja sig själv och som godtyckligt anpassade sina krav. De ansåg att Gud upphöjde och undertryckte människor i den mån det hjälpte eller hindrade hans själviska avsikter. De lägre klassernas uppfattning om Gud skilde sig inte mycket från den uppfattning deras förtryckare hade, förutom att de trots allt trodde att Gud hade större makt.

Alla religioner präglades av samma idéer och byggde på utpressning. Deras tillbedjan gick ut på att försöka blidka Gud med gåvor och ceremonier för att vinna hans ynnest. En sådan religion, som inte på något sätt påverkade det inre eller samvetet, kunde inte bli något annat än en formsak.

Människorna tröttnade på religionen, även om de kanske gärna tog emot de förmåner den kunde erbjuda. De längtade efter frihet. Människornas vilja att göra det som var ont växte sig allt starkare samtidigt som deras uppskattning av och längtan efter det goda blev svagare. Med tiden ledde det till att de i allt mindre omfattning var en avbild av Gud. De präglades i stället mer och mer av de onda krafter som styrde dem. Världen var på väg att gå under.

Människorna hade bara ett hopp, nämligen att något nytt och positivt skulle bryta ner det moraliska förfallet i världen. Det var ett hopp om en ny kraft och om att kunskapen om Gud skulle förnyas.

Visade hurdan Gud är

Det var den kunskapen Jesus kom för att förnya. Han kom för att

avskaffa den falska undervisning som hade gett människorna en falsk bild av Gud. Han kom för att visa vad hans lag egentligen innebar och för att i sin karaktär visa hur stor Gud är.

Jesus hade med sig hela universums kärlek när han kom till världen. Han undanröjde de pålagor man hade belastat lagen med och visade att Guds lag är fylld av kärlek och att den är ett tecken på Guds godhet. Han visade att människornas lycka är beroende av att de följer principerna i lagen, för på den vilar grunderna och ramarna för vårt samhälle.

Guds lag är långt ifrån en samling godtyckliga krav utan den utgör snarare en skyddsmur för oss. Alla som accepterar principerna i lagen skyddas från det onda. När vi är trogna mot Gud är vi också trogna mot våra medmänniskor. På så sätt skyddar lagen alla människors personlighet och deras rättigheter. Den skyddar både den starkare från förtryck och den svagare från olydnad. Den garanterar att det går väl för människan både i den här världen och i den kommande. För den som följer lagen är den ett löfte om evigt liv, för den innehåller principer som varar för evigt.

Jesus kom för att visa hur värdefulla Guds principer är, och det gjorde han genom att visa att de kan förvandla människorna. Han kom för att förklara hur principerna kan utvecklas och tillämpas.

Människorna på den tiden värderade allting efter det yttre. Efter hand som religionens makt hade minskat hade de praktfulla ceremonierna ökat. Lärarna försökte vinna respekt genom sitt utseende och sitt skryt.

Jesu liv stod i skarp kontrast till allt det. Hans liv avslöjade hur värdelöst det var som så många människor ansåg som viktigast i livet. Han följde Guds plan för sin egen uppfostran och utbildning i det mycket primitiva samhälle han växte upp i och i sitt enkla och fattiga hem. Medan

han försörjde sig som hantverkare och levde ett undanskymt liv kunde han identifiera sig med arbetarna -- även det ingick i Guds plan.

Han sökte inte upp den tidens skolor som lade tonvikten på småsaker på bekostnad av stora ting. Han fick sin undervisning direkt från det som Gud pekade ut: praktiskt arbete, studium av skrifterna och av naturen samt egna erfarenheter i livet. Allt det var Guds egna läroböcker, böcker fyllda med undervisning för alla som var villiga och hade öppna ögon och ett ödmjukt sinnelag.

Förstod människornas inre

”Pojken växte och fylldes av styrka och vishet och Guds välbehag var med honom.” Luk 2:40.

När det var dags för honom att börja sitt missionsuppdrag var han väl förberedd. I sina kontakter med människorna hade han så gott inflytande och sådan förvandlande kraft att de aldrig hade upplevt något liknande.

Den som vill omskapa människor måste förstå dem. Man kan bara nå dem och hjälpa dem utvecklas genom medkänsla, tro och kärlek. Jesus visade att han är den främste av alla lärare. Av alla som någonsin har levt på jorden är han den enda som helt har förstått människornas inre.

”Vi har inte en överstepräst” -- eller en huvudlärare (prästerna var ju lärare) -- ”som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har prövats på alla sätt.” Heb 4:15.

”Eftersom han själv har prövats och lidit, kan han hjälpa dem som prövas.” Heb 2:18.

Jesus är den ende som har upplevt alla de sorger och frestelser som kan möta människorna. Ingen annan har någonsin utsatts för så starka frestelser, ingen annan har burit hela världens synd och smärta. Ingen har känt ett så intensivt och djupt medlidande. Eftersom han var människa kunde han sätta sig in i den situation alla prövade och frestade människor befinner sig i och förstå deras kamp och ha medlidande med dem.

Levde själv som han lärde

Han levde som han lärde. ”Jag har gett er ett exempel”, sade han till sina lärjungar, ”för att ni skall göra som jag har gjort med er.” ”Jag har hållit min faders bud.” Joh 13:15; 15:10. Hans liv stämde därför med det han sade. Och mer än så, han var själv det han undervisade om. Det han sade gav inte bara uttryck för det han lärt sig i livet, utan också för hans personlighet. Han undervisade inte bara om sanningen, han var sanningen. Det var det som gav kraft åt hans undervisning.

När Jesus tillrättavisade var han alltid konsekvent och rättvis. Ingen har någonsin hatat synden som han, ingen har så tydligt kallat den vid dess rätta namn. Hans närvaro var i sig själv en förebräelse för allt som var osant och fegt.

När människorna såg hans renhet förstod de hur orena de var och vilka fega och falska avsikter de hade. Ändå drog han dem till sig. Han som hade skapat människorna förstod deras värde. Han fördömde det onda som var en fiende till dem som han ville välsigna och rädda. I alla människor, hur djupt de än fallit, såg han ett Guds barn, en människa som skulle kunna omskapas till gemenskap med honom.

”Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom.” Joh 3:17. När Jesus såg människornas

lidande och förfall, fylldes han av hopp trots att andra bara såg förtvivlan och undergång. Överallt där det fanns ett behov, fann Jesus ett tillfälle att gripa in. Han anklagade inte frestade och fallna människor som kände sig förkastade och höll på att gå under, utan han välsignade dem.

Hälsning från himlen

Saligprisningarna var hans hälsning till alla människor. När han tittade ut över de många människor som hade samlats för att lyssna på hans bergspredikan verkade det som om han ett ögonblick hade glömt att han inte var i himlen -- han använde sig nämligen av den välkända himmelska hälsningen. Hans välsignelser strömmade som från en källa som länge varit stängd.

Han bröt med den tidens ambitiösa och självgoda mönster när han sade att de som tog emot hans ljus och kärlek var saliga, oavsett hur stora behov de hade. Till de fattiga i anden, de sörjande, och de förföljda sträckte han ut armarna och sade: ”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila.” Matt 11:28.

Han såg oändliga möjligheter hos alla. Han såg människorna sådana som de skulle kunna bli, om de lät honom omskapa dem. När han såg på dem fick de hopp. När han bemötte dem med tillförsikt framkallade han förtröstan. Hans fullkomliga liv gjorde att andra började längta efter att leva på samma sätt, och de trodde att de kunde göra det.

I hans närvaro insåg föraktade och djupt fallna människor att de ändå längtade efter att vara värdiga hans kärlek. Många som verkade helt likgiltiga för det andliga fick nya impulser. Många förtvivlade och uppgivna människor fick på så sätt möjlighet till ett nytt liv.

Levde för att tjäna

Jesus drog människor till sig genom kärlek och tillgivenhet, och därmed förde han dem också närmare varandra. För honom var kärleken detsamma som livet och livet innebar att tjäna andra. ”Ge som gåva”, sade han, ”vad ni har fått som gåva.” Matt 10:8.

Det var inte bara på korset som Jesus offrade sig för människorna. ”När han vandrade omkring och gjorde gott”, och i det arbete han utförde varje dag delade han med sig av sitt liv. Apg 10:38. Det fanns bara ett sätt han kunde leva ett sådant liv. Jesus levde i nära gemenskap med Gud och litade helt på honom.

Ibland vänder människor sig till Gud och sätter helt och fullt sin tillit till honom. Det håller en tid, och det märks i deras goda gärningar. Men så svalnar deras tro och gemenskapen med Gud avbryts, vilket för med sig att deras liv och verk förstörs. Jesus hade däremot i sitt liv en ständig förtröstan och gemenskap med Gud. I det uppdrag han utförde fanns inga fel eller brister.

Som människa bönföll han Gud tills hans mänskliga natur fylldes av himmelsk kraft -- och på så sätt förenades människa och Gud. Och den livgivande kraft han fick från Gud gav han vidare till människorna.

”Aldrig har någon människa talat som han.” Joh 7:46. Det skulle ha varit sant om Jesus, även om han bara hade undervisat på det fysiska och intellektuella planet, men även om han dessutom hade framkastat teorier och spekulationer. Han skulle ha kunnat förklara problem som det har tagit århundraden av forskning och studier att lösa. Han skulle ha kunnat lägga fram förslag till vetenskapliga undersökningar som ända till tidens slut skulle ha stimulerat till nya upptäckter. Men det gjorde han inte.

Visade på Gud

Han sade inget bara för att tillfredsställa människornas nyfikenhet eller stimulera deras själviska ambitioner. Han använde sig aldrig av abstrakta teorier utan höll sig till det som behövdes för att utveckla karaktären och som kunde förbättra människornas förmåga att lära känna Gud och göra gott. Han presenterade bara sådant som kunde påverka människornas sätt att leva och som förenar dem med evigheten.

I stället för att dra uppmärksamheten till andras teorier om Gud och hans ord eller gärningar lärde Jesus människorna att se på Gud och lära känna honom genom hans handlingar, ord och omsorg. Han styrde deras tankar in i gemenskap med Gud.

Folket ”överväldigades av hans undervisning, eftersom det låg makt i hans ord.” Luk 4:32. Aldrig tidigare hade någon talare visat en sådan förmåga att fångla, inspirera och väcka fysiska, mentala och andliga förmågor till liv.

Jesu undervisning och medkänsla gäller hela världen. Det finns ingen kris eller situation som Jesus inte har förutsett och lagt upp riktlinjer för. Ända till tidens slut kommer hans gudomliga ord att ge råd och stöd till alla som arbetar tillsammans med honom.

För honom var nutid, framtid och dåtid förenade. Han såg alla människors behov. För sin inre syn upplevde han alla människors ansträngningar och handlingar, alla frestelser och kamper, alla faror och all förvirring. Han kände alla sinnen, alla hem, alla glädjeämnen och förhoppningar.

Han talade inte bara för utan till hela mänskligheten. Han talade till det lilla barnet vid livets början, till de ivriga, rastlösa ungdomarna, till människor som i sin krafts dagar axlar så mycket ansvar och bär så många bördor och till de gamla på ålderns höst. Hans budskap gällde alla -- alla människor i alla länder i alla tider.

Livet här och senare

Hans undervisning gällde såväl jorden som Guds eviga rike, såväl den materiella som den andliga verkligheten samt förhållandet dem emellan. Den omfattade såväl vardagslivets små detaljer som de stora frågor som berör det kommande livet.

Allt i livet underordnade han de eviga intressena, men han förringade inte deras betydelse. Han lärde människorna att himlen och jorden samarbetar, och att om man har en kunskap om Gud blir man bättre på att utföra sina dagliga sysslor.

För Jesus hade allt en mening. Barnets lekar, den vuxnes arbete, glädje, bekymmer och smärta -- allt hade ett mål, nämligen att uppenbara Gud och upphöja människan.

När Jesus talade fick Guds ord ny kraft och ny innebörd. Hans undervisning fick hela skapelsen att framstå i ett nytt ljus. Något av den härlighet som synden hade förstört märktes igen i naturen. I alla fakta om skapelsen och i alla livets erfarenheter finns det kunskap om Gud och en inbjudan till gemenskap med honom. Gud var tillbaka på jorden, människorna blev medvetna om hans närvaro, hela världen omfattades av hans kärlek. Himlen kom ner till människorna. I Jesus kunde de känna igen honom som hade öppnat kunskapen om evigheten för deras inre.

”Emmanuel... Gud med oss.”

Lika giltigt idag

Det centrala i all uppfostran och utbildning finns hos den lärare som Gud sände. Jesu ord gäller idag lika mycket som när han uttalade dem för nära två tusen år sedan:

”Jag är den förste och den siste, och den som lever.” ”Jag är A och O, början och slutet.” Upp 1:17,18; 21:6.

Vilket misstag vi gör om vi inte försöker få del av den undervisning som Jesus ger, när vi nu har en sådan lärare från Gud och möjlighet att få del av Guds undervisning! Det skulle vara dåraktigt att sträva efter en vishet som inte är rotad i Visheten, att sträva efter sanning men förkasta Sanningen. Det skulle vara meningslöst att sträva efter att bli upplyst utan att söka Ljuset, att existera utan att äga Livet, att vända sig bort från det Levande vattnet och i stället göra sig ”brunnar, usla brunnar, som inte håller vatten.” Jer 2:13.

Jesu inbjudan gäller även oss: ”Ar någon törstig, så kom till mig och drick. Den som tror på mig, ur hans inre skall flyta strömmar av levande vatten.” Joh 7:37,38. ”Den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv.” Joh 4:14.

Kapitel 9

Exempel på Jesu imdervisningsmetoder

”Jag har uppenbarat ditt namn för de människor som du... gav åt mig.”
(Joh 17:6)

Den bästa illustrationen av de metoder Jesus använde som lärare ser vi i hans undervisning av de tolv lärjungarna. Ett mycket tungt ansvar skulle komma att vila på dem. Han hade valt just dem för att fylla dem med sin Ande, och för att de skulle utbildas till att fortsätta hans verk på jorden, när han lämnade det. De hade en förmån framför andra, nämligen att varje dag få vara tillsammans med honom.

Genom att umgås med dem kunde han sätta sin prägel på dem. ”Ja, livet blev synligt,” säger Johannes, den älskade lärjungen, ”vi har sett det och vittnar om det.” 1 Joh 1:2.

Endast genom ett sådant samband -- mänskligt och gudomligt förenade i sinne och hjärta -- kan den livgivande energi förmedlas som är målet för all god utbildning. Det är bara liv som kan föda liv.

När Jesus undervisade sina tolv lärjungar följde han den plan som hade lagts vid tidens början. De första lärjungarna utgjorde Jesu familj tillsammans med några till som då och då hjälpte till med praktiska sysslor. De var tillsammans med honom inomhus, under måltiderna, i kammaren och på åkrarna. De följde med honom på hans resor, de deltog i hans provningar och svårigheter och hjälpte till i hans arbete så gott de kunde.

Ibland undervisade Jesus dem när de satt tillsammans på berget, på

stranden eller i fiskebåten, eller när de vandrade längs-vägarna. När han talade till de stora folkmassorna satt lärjungarna alltid närmast. De höll sig så nära honom som möjligt för att inte gå miste om något av hans undervisning. De var mycket uppmärksamma åhörare som var ivriga att förstå det som de senare skulle förmedla i alla länder och för alla tider.

Enkla människor

Jesu första lärjungar hade valts ut bland vanliga, enkla människor. De här fiskarna från Galileen var ödmjuka och olärda män. De hade inte utbildats i rabbinernas kunskap och traditioner, men väl av arbetslivets hårda disciplin. De hade medfödda förmågor, de var läraktiga och kunde undervisas och formas för Guds verk. Det finns många enkla arbetare som tåligt utför vardagslivets enformiga plikter helt omedvetna om vilka förmågor de egentligen har. Om bara sådana slumrande förmågor väcktes till liv, skulle många kunna ha ledande ställningar i världen.

De män som Jesus valde till medarbetare hörde till den gruppen. Och de fick i tre år förmånen att bli undervisade av den störste pedagog världen någonsin sett.

Lärjungarna var mycket olika varandra. De skulle bli hela världens lärare, och de hade helt skilda personligheter. Bland dem fanns Levi Matteus, tullindrivaren, som kallades från sin verksamhet och tjänst hos romarna, och seloten Simon som var obeveklig fiende till det romerska kejsardömet. Där fanns också den impulsiva och självgoda men varmhjärtade Petrus och hans bror Andreas samt Judas från Judeen, en belevad och duglig men feg man. Filippos och Tomas var trogna och uppriktiga män, men de hade svårt att tro. Jakob, Alfaios son, och Judas, Jakobs son, tillhörde inte de mest ansedda, men de var starka och positiva män såväl i sina fel som i sina förtjänster. Så har vi Natanael, uppriktig och ärlig som ett barn. Till sist Sebedaios söner,

Jakob och Johannes, som var ambitiösa men samtidigt mycket tillgivna.

För att framgångsrikt kunna utföra det verk de hade kallats till, måste lärjungarna bli ett i känsla, tanke och handling. Det var ingen lätt uppgift med tanke på den skiftande bakgrund de hade, och hur olika de var till sin läggning och sina vanor. Men Jesus hade som mål att se till att de blev en sådan enhet. För att nå det strävade han efter att få dem att leva i harmoni med honom.

Hans omsorg om och bekymmer för lärjungarna ser vi i hans bön till Fadern: ”Jag ber att de alla skall bli ett och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss... Då skall världen förstå att du har sänt mig och älskat dem så som du har älskat mig.” Joh 17:21-23.

Jesu förvandlande kraft

Av de tolv lärjungarna var det fyra som skulle komma att spela huvudroller, var och en på sitt område. Jesus förutsåg allt och förberedde dem genom att ge dem precis den undervisning de behövde.

Jakob skulle möta en snabb död genom svärd, och Johannes skulle bli den som längst skulle tjäna sin Herre och utstå förföljelse. Petrus skulle få till uppgift att bryta ner uråldriga fördomar och börja undervisa hedningarna. Judas begåvning utmärkte sig framför de andras, men inom sig grubblade han och en dag skulle det mogna och få honom att utföra handlingar han knappast hade kunnat drömma om. Tack vare sin kunskap om framtiden kunde Jesus på ett särskilt sätt ta sig an dem och undervisa dem med största omsorg.

Petrus, Jakob och Johannes utnyttjade alla tillfällen att umgås med sin Herre, en önskan som gick i uppfyllelse. Bland de tolv var det de som stod

honom närmast. Johannes nöjde sig inte med mindre än en mycket nära gemenskap med Jesus och han fick det också.

När Andreas skyndade sig iväg för att hämta sin bror när han först mött Jesus i närheten av floden Jordan, satt Johannes kvar och lyssnade hänryckt, ja, helt försjunken i de nya vyer som öppnade sig för honom. Han följde Jesus och var alltid en ivrig lyssnare, ständigt uppslukad av det han fick höra.

Men ändå fanns det fel och brister i hans karaktär. Han var ingen vek drömmare -- han och hans bror kallades "åskans söner". Mark 3:17. Johannes var stolt, ambitiös och stridslysten, men bakom den ytan kunde läraren Jesus urskilja ett nitiskt, uppriktigt och kärleksfullt inre.

Förvandlad genom kärlek

Jesus tillrättavisade hans själviskhet, omintetgjorde hans äregirighet och prövade hans tro. Men han gav honom också det som han innerst inne längtade efter, nämligen ett helgat liv, och det fick han av Jesu egen kärlek som kan förvandla. "Jag har uppenbarat ditt namn", sade han till Fadern, "för de människor som du tog från världen och gav till mig." Joh 17:6.

Johannes hade ett mycket stort ömhetsbehov och ett behov av förståelse och kamratskap. Han höll sig nära

Jesus, satt bredvid honom och lutade sig mot hans bröst. På samma sätt som en blomma tillgodogör sig solljuset och daggen, lät han sig fyllas av Guds ljus och liv. I beundran och kärlek såg han på Jesus ända tills hans största önskan blev att likna honom och känna gemenskap med honom. Denna önskan ledde till att Mästarens karaktär återspeglades i hans karaktär.

"Vilken kärlek har inte Fadern skänkt oss", skrev Johannes, "när vi får

heta Guds barn. Det är vi. Världen känner oss inte, därför att den aldrig har lärt känna honom. Mina kära, nu är vi Guds barn, men det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli. Vi vet dock att när han uppenbarar sig, kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är. Var och en som har detta hopp till honom renar sig själv liksom han är ren.” 1 Joh 3:1-3.

Från svaghet till styrka

Ingen annan lärjunges erfarenheter visar Jesu undervisningsmetoder bättre än berättelsen om Petrus. Han var djärv, aggressiv och självsäker, men han var också snabb i uppfattningen och snabb till handling. Han hade lätt för att hämnas, men också för att förlåta. Han gjorde ofta misstag, och därför blev han också ofta tillrättavisad. Ändå uppskattade och berömde Jesus hans varma trohet och hängivenhet.

Jesus behandlade sin häftiga lärjunge med tålmod och kärlek. Ständigt försökte han lägga band på hans självsäkerhet och lära honom ödmjukhet, lydnad och förtröstan.

Men Petrus lärde sig det bara delvis. Hans självsäkerhet försvann inte.

När bördan blev för tung för Jesus, försökte han samtala med lärjungarna om de prövningar och lidanden han måste gå igenom. Men de var som förblindade. Den kunskapen var ovälkommen och därför förstod de inget. Petrus började tycka synd om sig själv vid tanken på att dela Jesu lidande, och han protesterade genast: ”Må Gud bevara dig, Herre. Något sådant skall aldrig hända dig.” Matt 16:22. Hans ord uttryckte det alla tolv lärjungarna tänkte och kände.

Medan krisen närmade sig fortsatte de i invanda banor. Skrytsamma

och stridslystna som de var drömde de inte om något kors. I stället planerade de hur de skulle dela upp den kungliga ära som en dag skulle tillfalla dem.

Räddade från katastrofen

Allihop fick lära sig av Petrus erfarenhet. Prövningar är nämligen alltid ett nederlag för självkänslan. Jesus kunde emellertid inte förhindra följderna av synder som de inte övergett. Men lika säkert som Jesus hade sträckt ut sin hand för att rädda Petrus från att drunkna, nådde Jesu kärlek honom och räddade honom när han stod på förtvivlans brant.

Om och om igen förde Petrus skrytsamma ord honom närmare och närmare katastrofen. Han hade blivit varnad flera gånger: ”Tuppen skall inte gala i natt förrän du tre gånger har förnekat att du känner mig.” Luk 22:34. Petrus kände sig djupt sårad, men av kärlek till Jesus ropade han: ”Med dig Herre, är jag beredd att gå i både fängelse och i döden.” Luk 22:33.

Och Jesus som läser alla människors inre som en uppslagen bok, sade något till Petrus som han inte uppskattade då, men som senare skulle komma att ge honom en stråle av hopp i mörkret: ”Simon, Simon. Satan har utverkat åt sig att få sålla er som vete. Men jag har bett för dig att din tro inte skall ta slut. Och när du en gång har vänt tillbaka, så styrk dina bröder.” Luk 22:31, 32. De hoppfulla orden tröstade och uppmuntrade Petrus när han hade förnekat sin Herre på översteprästens gård. De tröstade honom när han av kärlek till sin Frälsare begav sig till Getsemane där Jesus hade gråtit och bett. De tröstade honom när hans ångerfulla tårar droppade ner på samma mark där Jesus några timmar tidigare hade bett och svetten droppat som blod.

Gav hopp i hopplösheten

Trots att Jesus hade förutsett att Petrus skulle förneka honom hade han

inte lämnat honom att förtvivla. Han hade bara sett på Petrus med sorg, medlidande och oändlig kärlek.

Hur tjockt skulle inte mörkret runt Petrus ha varit, om Jesus hade gett honom en fördömande blick i stället för att se på honom med medlidande! Så svår hans ångest skulle ha varit om Jesus inte gett honom ett hopp när han förutsade hans synd! Vad annat skulle ha kunnat hindra Petrus från att i sin förtvivlan gå samma väg som Judas?

Trots att Jesus inte kunde förskona lärjungen Petrus från ångest, lämnade han honom inte ensam i hans smärta. Hans kärlek är trofast in i döden, den sviker aldrig.

Många har en benägenhet att vara hårda mot frestade och felande människor, trots att de själva också ger efter för onda impulser. De känner inte de andras inre, de vet inget om andras kamp och smärta. De behöver lära sig att älska de medmänniskor de måste tillrättavisa och att ge hopp till dem de vill varna.

När Jesus hade uppstått, var Petrus den lärjunge han nämnde först. Det var inte Johannes, som man kanske hade väntat sig, eftersom han följde med Jesus in på översteprästens gård, vakade vid korset och var den första av de tolv att söka sig till graven. ”Men gå och säg till Petrus och de andra lärjungarna”, sade ängeln, ”Han går före er till Galileen. Där skall ni få se honom.” Mark 16:7.

Ny möjlighet

När Jesus för sista gången samlade sina lärjungar omkring sig bekräftade han för Petrus att han åter var en av de tolv. Det gjorde han genom att tre gånger ställa samma fråga till honom: ”Älskar du mig?” Jesus

gav honom hans uppdrag, nämligen att han skulle vara en herde för fåren. Till sist gav Jesus honom också en personlig uppmaning: ”Följ mig!” Joh 21:17,22.

Nu kunde Petrus värdesätta de orden. Han förstod bättre vad Jesus menade när han ställde ett litet barn bland dem och bad dem bli som barn. Nu när han hade fått upp ögonen både för sin egen svaghet och Jesu kraft var han beredd att lita på honom och lyda honom. Med Jesu kraft kunde han följa honom.

Vid slutet av sitt arbetsamma och uppoffrande liv kunde Petrus, som en gång hade varit så ovillig att acceptera Jesu död på korset, räkna det som en glädje att få ge sitt liv för det kristna budskapet. Han menade till och med att för honom som hade förnekat sin Herre var det en alltför stor ära att få dö på samma sätt som sin Mästare.

Petrus förvandling var ett under av Guds godhet. Hans erfarenhet är en lärdom för alla som vill följa i den stora Lärarens fotspår.

Ett praktiskt exempel på kärlek

Jesus tillrättavisade sina lärjungar, han varnade och förebrådde dem, men Johannes och Petrus och de andra lämnade honom ändå inte. Trots alla förmaningar valde de att förbli hans lärjungar. Och Jesus drog sig inte undan på grund av deras felsteg. Han tar människorna som de är, med alla deras fel och brister, och tränar dem för sitt verk -- men bara så länge de låter honom forma dem.

Men det var en av lärjungarna som Jesus inte tillrättavisade med ett ord förrän hans verk nästan var avslutat.

När Judas kom förde han med sig en fientlig anda till lärjungaskaran. När han anslöt sig till Jesus, hade han låtit sig påverkas av det positiva i Jesu karaktär och liv. Han hade uppriktigt velat bli förvandlad och hade hoppats att hans band med Jesus skulle åstadkomma det. Men hans önskan var inte stark nog. Han kom i stället att alltmer styras av hoppet om egna fördelar i det jordiska rike som han väntade att Jesus skulle upprätta.

Trots att Judas såg Guds kraft i Jesu kärlek, fogade han sig inte i dess överhöghet. Han fortsatte att hålla fast vid sitt eget omdöme och sina egna åsikter, sin tendens att kritisera och fördöma. Jesu motiv och handlingssätt, som han ofta inte alls förstod, väckte tvivel och ogillande hos honom. Han antydde också sina ifrågasättande, själviska ambitioner till lärjungarna. I hög grad låg roten till deras maktkamp och deras missnöje med Jesu metoder hos Judas.

Avstod från öppen konflikt

Jesus insåg att om han skulle sätta hårt mot hårt skulle detta bara leda till större fientlighet, och därför avstod han från öppen konflikt. Han försökte i stället att bota den allt större själviskheten i Judas liv genom att visa honom sin egen uppoffrande kärlek. I sin undervisning framhöll han principer som tydligt och klart avslöjade Judas egoistiska ambitioner.

Lärjungarna fick se exempel på exempel och vid mer än ett tillfälle förstod Judas mycket väl att det var just hans karaktär Jesus beskrivit, hans synd som han hade pekat ut -- men han ville inte ge efter.

När Judas vägrade att ge efter för Jesu vädjanden banade han väg för att det onda skulle segra i hans liv. Judas var förargad över en indirekt tillrättavisning och förtvivlad för att hans ambitiösa drömmar hade krossats, och det gjorde att han gav efter för sin girighet och bestämde sig för att

förråda sin Mästare. Vid påsk i den övre salen vände han sig från glädjen i Jesu närvaro och hoppet om evigt liv och gick till sitt onda verk, ut i mörker och hopplöshet.

”Jesus visste ju från början vilka som inte trodde och vem som skulle förråda honom.” Joh 6:64. Men trots att han visste allt det hade han inte upphört att vädja till Judas och behandla honom med kärlek.

På grund av den farliga situation Judas befann sig i, hade Jesus försökt komma särskilt nära honom och låtit honom umgås med den inre kretsen av sina utvalda och trogna lärjungar. Dag efter dag när han själv var hårt pressad av sina egna bördor, hade Jesus plågats av det ständiga umgänget med den envisa, misstänksamma och grubblande Judas. På alla sätt hade han försökt motarbeta det ständiga, fördolt fientliga inflytandet bland lärjungarna. Och hela tiden var motivet att om möjligt rädda Judas som var på väg mot undergång.

Lärdom för livet

”De största vatten förmår ej utsläcka kärleken, strömmar kan inte dränka den. Om någon ville ge alla ägodelar i sitt hus för kärleken, så skulle han ändå bli försmådd.” ”Kärleken är stark som döden.” Höga V 8:7, 6.

Vad Judas själv beträffade hade Jesu kärleksfulla arbete varit förgäves. Men inte med tanke på de övriga lärjungarna. För dem blev det en lärdom för livet. Jesu behandling av Judas, hans godhet och tålmod, blev det mål de strävade mot i sin kontakt med frestade och felande människor.

Men Judas erfarenhet gav dem också andra insikter. När lärjungarna hade valts ville de alla mycket gärna att Judas skulle höra till dem. De ansåg nämligen att Judas var ett mycket lovande namn. Han var mer världsvan än

de andra och kunde uppträda på ett bildat och värdigt sätt. Dessutom hade han gott omdöme och var en skicklig organisatör. Hans egen höga uppfattning om sina förmågor hade också påverkat lärjungarnas åsikt om honom.

De metoder han ville införa i Jesu verk var emellertid grundade på världsliga principer och följde världsliga riktlinjer. De syftade till att vinna erkännande och berömmelse i världen och till att upprätta ett världsligt rike. När lärjungarna märkte hur metoderna avspeglade sig i Judas liv och karaktär, hjälpte det dem att förstå motsättningen mellan självupphöjelse och Jesu principer om ödmjukhet och självuppoftning -- det andliga rikets princip. I det öde som mötte Judas fick de på nära håll uppleva följden av självupphöjelse.

Kände sitt behov av ledning

Med dessa lärjungar nådde Jesus till slut sitt mål. Så småningom formade hans exempel och självförnekelse deras karaktär. Hans död krossade hoppet om världslig storhet. Petrus fall, Judas trolöshet och deras eget misslyckande när de övergav Jesus i farans och ångestens stund botade dem från deras självgodhet. Samtidigt som de insåg sin egen svaghet började de ana vidden av det verk de hade fått sig anförtrott. För varje steg de tog kände de behovet av sin Mästares ledning.

De visste att Jesus personligen inte längre skulle vara hos dem och insåg som aldrig förr vilken oändlig förmån det hade varit att ha fått umgås på så nära håll med den som Gud sänt. Mycket av hans undervisning hade de inte uppskattat eller förstått medan han var hos dem. Nu försökte de längtansfullt att komma ihåg vad han sagt. Det var med glädje de erinrade sig de här orden, fyllda av tillförsikt:

”Det är för ert bästa som jag lämnar er. Ty om jag inte lämnar er, kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går, skall jag sända honom till er.” ”Jag kallar er vänner, därför att jag har låtit er veta allt vad jag har hört av min Fader.” ”Men Hjälparen, den heliga anden, som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er om allt som jag har sagt er.” Joh 16:7; 15:15; 14:26.

”Allt vad Fadern har är mitt.” ”Men när han kommer, sanningens ande, skall han vägleda er med hela sanningen... Han skall förhärlika mig, ty av mig skall han ta emot det han låter er veta.” Joh 16:15,13,14.

Sträckte ut trons hand

Lärjungarna hade varit med på Olivberget när Jesus lämnade dem. Och när han lyftes upp mot skyn hade de fått hans avskedslöfte: ”Jag är med er alla dagar till tidens slut.” Matt 28:20.

De visste att han fortfarande brydde sig om dem. De visste att de hade en representant, en förespråkare vid Guds tron. De framförde sina önsknings i Jesu namn och upprepade hans löfte: ”Vad ni ber Fadern om i mitt namn det skall han ge er.” Joh 16:23.

Högre och högre sträckte de trons hand i fast övertygelse om att ”Kristus är den som har dött och därtill den som har uppväckts och sitter på Guds högra sida och vädjar för oss.” Rom 8:34.

Jesus som nu stigit upp till himlen, höll sitt löfte och gav sina efterföljare på jorden en mängd andliga gåvor. Samtidigt som Jesus intog sin plats på Guds högra sida fick lärjungarna den helige Ande.

I sitt verk för Jesus hade lärjungarna med Guds ledning insett sitt behov

av Anden, och genom Andens undervisning fick de den förberedelse de behövde och kunde därmed gripa sig an sitt livsverk.

De var inte längre okunniga och obildade. Lärjungarna kännetecknades inte längre av inbördes maktkamp och konflikter. Deras mål var inte längre att nå en hög ställning i världen. De var förenade i ande och själ. Jesus fyllde deras tankar. Deras främsta mål var att hans rike skulle växa sig starkare. Till sin personlighet och karaktär hade de blivit lika sin mästare, och människorna ”kände igen dem som följeslagare till Jesus.” Apg 4:13.

Aldrig förr hade människorna bevittnat en sådan uppenbarelse av Jesu storhet och makt. Stora skaror som tidigare hade hånat hans namn och uttryckt sitt förakt för hans kraft, bekände sig nu vara den korsfästes efterföljare. De enkla och ödmjuka män Jesus utvalt hade genom att samarbeta med den helige Ande satt en hel värld i brand. Under en enda generation predikades det kristna budskapet till alla dåtidens nationer.

Samma Ande som sändes för att i Jesu ställe undervisa de första medarbetarna har nu fått i uppdrag att vägleda dagens medarbetare. Hans löfte gäller än: ”Jag är med er alla dagar till tidens slut.” Matt 28:20.

Med Jesus som ledare i uppfostran och utbildning kan man nå samma resultat idag som förr. Det är målet för all verklig fostran, det är det verk Gud vill att vi ska fullföra.

Kapitel 10

Gud i naturen

”Hans majestät övertäcker himmelen, och av hans lov är jorden full.”
(Hab 3:3)

Gud har satt sin prägel på allt i naturen. Därför vittnar naturen om Gud. Ingen som med öppet sinne studerar de underverk och mysterier som finns i universum kann undgå att se spåren efter en oändlig makt. Det är inte av sin egen, inneboende kraft, som marken ger sina skördar eller år efter år följer sin bana runt solen. En osynlig hand styr planeterna i deras kretsgång i rymden. En oförklarlig livskraft genomsyrar hela naturen. Samma kraft som upprätthåller otaliga världar i ett oändligt universum ger liv åt den lilla insekten som svävar i sommarvinden. Den mättar korpens ungar och ger vingar åt svalans flykt, den förvandlar knoppen till blomma och blomman till frukt.

Samma kraft som ger liv åt naturen verkar också i människan. De lagar som styr stjärnorna och atomerna styr också henne. De lagar som styr hjärtats verksamhet och reglerar livets ström i kroppen, kommer från den mäktiga intelligens som har domsrätt över själen. Allt liv kommer från honom. Det är bara när allt liv står i samklang med honom, som det finner sin rätta funktion. Samma villkor gäller allt i hans skapelse -- vi får behålla vårt liv när vi tar emot Guds liv och börjar leva i harmoni med Skaparens vilja. När vi överträder hans lagar, oavsett om det gäller de fysiska, intellektuella eller moraliska lagarna, avlägsnar vi oss från harmonin med universum och banar väg för oenighet, anarki och undergång.

Livet en skola

För den som lär sig att tolka naturens undervisning på detta sätt blir hela naturen förklarad. Världen blir en lärobok och livet en skola. Människans enhet med naturen och med Gud, lagens allmängiltiga herravälde och följderna av lagöverträdelse gör intryck på sinnet och formar karaktären.

Det är sådant våra barn behöver lära sig. Ett litet barn som ännu inte kan lära sig ur böcker eller kan gå i skolan, kan lätt lära sig av naturen och glädja sig åt den. Den som ännu inte har förhärdats av kontakt med det onda, ser snart att Gud finns i allt skapat. Barnets öra som ännu inte blivit okänsligt av allt buller i världen, lyssnar på den röst som hörs i naturen. Och för dem som är äldre och ständigt behöver en stilla påminnelse om det andliga och det eviga i naturen, ger naturen lika mycket glädje och lärdom.

Barn idag kan lära sig om Gud på samma sätt som när de som bodde i Edens trädgård drog lärdom av naturen, som när Mose kände igen Guds handskrift på de arabiska slätterna och bergen och barnet Jesus såg Guds hand på Nasarets sluttningar. Det osynliga ser vi i det som går att se. Överallt kan vi se Guds avbild och inskrift, från det högsta trädet i skogen till lavarna på klippan, från de oändliga haven till minsta snäckskal på stranden.

I den mån det går bör barnen redan som små få vara med när naturens underbara lärobok öppnas. De bör få se de fina bilder som den store konstnären har målat på himlens växlande målarduk och lära känna jordens och havets under och se hur de olika årstiderna visar sina hemligheter. I allt sådant kan de lära känna Skaparen.

Det finns inget bättre sätt att lägga en lika fast och trygg grund till god utbildning och uppfostran. Även barnen kommer i sin kontakt med naturen

att få anledning att förbryllas. De kan inte undvika att se att det finns fientliga krafter och det är här naturen behöver en tolk. Alla kan vi dra samma sorgliga lärdom när vi ser att det onda finns till och med i naturen: ”Det är en fiende som har varit framme.” Matt 13:28.

Talar om Guds kärlek

Det är bara mot bakgrund av Jesu död på Golgata som vi kan förstå naturens lärdomar rätt. Tack vare berättelsen om Betlehem och korset kan vi se hur det goda besegrar det onda och hur alla de välsignelser vi får är Guds gåva som ger befrielse.

Hos fågeln som sjunger och blomman som öppnar sig, i regnet och solskenet, i sommarvinden och den fina daggen, i tiotusentals föremål i naturen från skogens ek till violen som blommar vid dess rot, märker vi en kärlek som ständigt förnyar. Och naturen talar fortfarande till oss om Guds godhet.

”Jag vet väl vilka tankar jag har för er, säger Herren, nämligen fridens tankar och inte ofärdens.” Jer 29:11. Det är det budskapet som vi mot bakgrund av korset kan se överallt i naturen. Himlarna visar hans ära och jorden är fylld av hans rikedomar.

Kapitel 11

Lärdomar ur vardagslivet

”Tala till jorden, hon må undervisa dig.” (Job 12:8)

Jesus, den store Läraren, tog med sig sina åhörare ut i j naturen för att de skulle lyssna på vad allt det som han har skapat hade att säga, och när de blev mottagliga, hjälpte han dem att dra andliga lärdomar av det som de såg. De liknelser han så gärna använde i sin undervisning visar hur öppen han var för naturens påverkan och hur glad han var över att kunna dra andliga lärdomar från vardagslivet.

Fåglarna i luften, liljorna på marken, såningsmannen och säden, herden och fåren -- sådant använde Jesus för att illustrera sina eviga lärdomar. Han hämtade också sina illustrationer från vardagslivet och använde erfarenheter som hans åhörare kände igen: surdegen, den gömda skatten, pärlan, fisknätet, det förlorade myntet, den förlorade sonen, huset på klippan och huset på sanden. I hans undervisning fanns det något av intresse både för intellektet och hjärtat. Han lyste upp vardagslivet och människorna kände sig upplyfta, när de blev påminda om det andliga och osynliga och när de slapp att bara slita och släpa utan att kunna ägna sig åt djupare tankar.

Det är så vi borde undervisa. Barnen bör få se uttryck för Guds kärlek och vishet i naturen. Tanken på honom hör ihop med fågeln och blomman och trädet. I allt bör barnen se att det också finns något osynligt. Alla händelser i livet kan bli ett sätt för Gud att lära oss något.

När barnen på så sätt lär sig att dra lärdomar av naturen och sina erfarenheter i livet, visar det sig att samma lagar som styr naturen och det

som händer där också styr oss. Naturlagarna har kommit till för vårt bästa, och det är bara när vi följer dem som vi kan bli riktigt lyckliga och framgångsrika.

Tjanandets lag

Allting, både i himlen och på jorden, visar att livets stora lag handlar om att tjäna. Gud som är den eviga Fadern ger liv åt allt. Jesus säger att han kom till jorden ”som er tjänare”. Luk 22:27. Änglarna är ”andar i Guds tjänst, sända att tjäna dem som skall få sin del av frälsningen”. Heb 1:14. Samma lag om tjänande finns överallt i naturen. Fåglarna i luften, djuren på marken, träden i skogen, löven, gräset och blommorna, solen på himlen och de klara stjärnorna -- alla har sin uppgift. Sjöar och hav, åar och vattenkällor -- alla tar för att ge.

Samtidigt som allt i naturen på så sätt bidrar till att ge världen liv, tryggar det också sitt eget liv. ”Ge, så skall ni få.” Luk 6:38. De orden finns lika mycket i naturen som i Bibeln.

När sluttningarna och slätterna öppnar en kanal för fjällbäcken att nå havet, får de hundrafalt igen. Bäcken som sjunger på sin väg, lämnar efter sig sköna gåvor och fruktbarhet. Genom fälten som blivit brända och bruna av sommarhettan syns ett streck av grönska längs bäckens väg. Alla ståtliga träd, alla knoppar, alla blommor vittnar om den belöning Gud ger åt alla som berättar om hans nåd för världen.

Så i tro

Några av de finaste av de otaliga lärdomar Jesus gav om de olika tillväxtprocesserna finns i hans liknelse om den växande sådden. Där finns lärdomar både för gamla och unga.

”Med Guds rike är det som när en man har fått utsädet i jorden. Han sover och stiger upp, dagar och nätter går, och säden gror och växer, han vet inte hur. Av sig själv bär jorden gröda, först strå, så ax, så moget vete i axet.” Mark 4:26-28.

Inne i kornet finns en växtprincip som Gud själv lagt dit. Och ändå skulle kornet i sig självt, om det fick ligga orört, inte ha kraft att börja växa. Människorna har sin del i att sätta igång groningsprocessen hos kornet, men det kommer en tidpunkt, då de inte längre kan göra något. De måste lita på Gud som förenat sådden och skörden med sin allsmåttiga kraft.

Det finns liv i kornet och kraft i jorden, men om kornet inte får del av den kraften dag och natt, kommer det inte att ge någon skörd. Regnskurarna måste friska upp de törstiga åkrarna, solen måste ge dem värme, energi måste ledas till det begravda kornet. Det liv Skaparen gett det kan bara han framkalla. Det är Guds kraft som gör att korn gror och växer utvecklas.

”Utsädet är Guds ord.” ”Liksom jorden låter sina växter spira fram och en trädgård sin sådd växa upp, så skall Herren, Herren låta rättfärdighet växa upp och lovsång.” Luk 8:11; Jes 61:11. Det är likadant med den jordiska som med den andliga sådden: den enda kraft som kan framkalla liv kommer från Gud.

Den som sår gör det i tro. Hemligheten om hur kornet gror och spirar känner han inte till, men han litar på att Gud kan få växtligheten att grönska. Han kastar ut kornet och förväntar sig att han ska kunna samla in många gånger så mycket i en rik skörd. På samma sätt ska föräldrar och lärare utföra sitt arbete. Då kan de vänta sig skörd av det de sår.

Spirar genom Andens påverkan

En tid kan ett gott frö ligga obemärkt inom en människa och inte visa att det slagit rot, men senare när Guds ande påverkar hennes inre, spirar det dolda fröet och till slut bär det frukt. Vi vet inte vilka handlingsalternativ som kommer att leda till framgång i livet. Den saken behöver inte vi avgöra. ”Så ut om morgonen din säd, och underlåt det ej heller om aftonen.” Pred 11:6. I Guds stora förbund står det: ”Så länge jorden består, skall härefter sådd och skörd... aldrig upphöra.” 1 Mos 8:22. I tro på det löftet brukar lantbrukaren jorden och sår.

Vi har inte mindre tro när vi litar på Guds försäkran och sprider vår andliga sådd: ”Så skall det också vara med ordet som utgår ur min mun: det skall inte vända tillbaka till mig fåfängt, utan att ha verkat vad jag vill och utfört det som jag hade sänt ut det till.” ”De går ut gråtande och bär sitt utsäde, de kommer åter med jubel och bär sina kärvar.” Jes 55:11; Ps 126:6.

När kornet gror representerar det början på det andliga livet, och växtens utveckling är en bild av hur karaktären utvecklas. Utan tillväxt blir det inget liv. Plantan måste antingen växa eller dö. Karaktären växer stilla och omärkligt men ändå ständigt precis som plantan. På varje nivå i vår utveckling kan vi uppnå full mognad, och om vi följer Guds avsikt med oss kommer vi att gå framåt hela tiden.

Plantan växer därför att Gud ger den allt det som den behöver för att uppehålla livet. På samma sätt växer vi andligt när vi samarbetar med Gud. Som plantan slår rot i jorden, ska vi slå rot i Jesus. Som plantan tar emot solsken, dagg och regn, ska vi ta emot den helige Ande. Om vi håller oss till Jesus, kommer han till oss ”lik ett regn, lik ett vårregn, som vattnar jorden.” Som rättfärdighetens sol kommer han att lysa över oss ”med läkedom under sina vingar.” Vi ska ”blomstra som en lilja”. Vi ska ”åter få odla säd och

skall grönska som vinträd.” Hos 6:3; Mal 4:2; Hos 14:6, 8.

Söker skörd

Vetet utvecklas, ”först strå, så ax, så moget vete i axet.” Mark 4:28. Målsättningen som lantbrukaren har när han sår kornet och odlar växterna är att det ska bli säd, bröd för de hungriga och korn för kommande skördar. På samma sätt söker himlens lantbrukare en skörd. Han försöker ge en bild av sig själv hos dem som följer honom för att han genom dem ska kunna bli en bild hos andra.

Plantans långsamma utveckling från frö är en praktisk illustration i barnuppfostran. ”Först strå, så ax, så moget vete i axet.” Mark 4:28. Jesus som berättade liknelsen har skapat de små fröna, gett dem värdefulla egenskaper och skapat lagar som styr tillväxten. Och det han lärde folket i sin liknelse märktes i hans eget liv. Han, himlens majestät, härlighetens kung, blev ett litet barn i Betlehem och en tid var han ett hjälplöst litet barn i sin mors vård. I sin barndom talade och handlade han som ett barn, han hedrade sina föräldrar och gjorde villigt det som de bad honom om. Men från och med den tid då hans förstånd började märkas, växte han ständigt i nåd och i kunskap om det som var sant och riktigt.

Föräldrar och lärare bör ha som mål att ungdomarna ska utvecklas så att de vid varje steg i livet kan visa det bästa som hör till just den åldern och utvecklas naturligt som växter i en trädgård.

De små ska fostras i barnslig enkelhet. De ska uppfostras till att nöja sig med att gärna hjälpa till och med de glädjeämnen och erfarenheter som hör till deras ålder. Barndomen motsvarar strået i liknelsen och strået har en alldeles egen skönhet. Vi får inte tvinga barnen till brådmognad utan i största möjliga mån hjälpa dem att behålla den friskhet och charm som hör till de

första åren. Ju tystare och lugnare barnens liv är, ju friare från konstlade sinnesrörelser och ju närmare kontakt med naturen de har, desto bättre är det för deras fysiska och intellektuella vakenhet och deras andliga styrka.

Samarbetar med Jesus

I det underverk där Jesus mättade fem tusen, finns en bild på vilken effektiv kraft Gud har för att producera skörd. Jesus drar undan slöjan från naturens värld och visar den skapande energi han ständigt använder för vårt bästa. Han som mångfaldigade bröden utför varje dag ett underverk med de sädeskorn som kastas ut på jorden och förökar sig.

Det är också ett under att han ständigt mättar miljoner människor ur jordens kornbod. Han ber oss människor att samarbeta med honom och förvara säden och baka brödet, men vi blir så engagerade i det att vi förlorar Gud ur sikte. Hans kraft tillskrivs naturen eller människornas inverkan, och alltför ofta missbrukar vi hans gåvor i själviska syften så att de blir en förbannelse i stället för en välsignelse. Gud vill ändra på allt det. Han vill att vårt tröga sinne ska vakna till liv och se hans tålmod och godhet och att hans gåvor ska bli till sådan välsignelse för oss som han planerat.

Det är Guds ord och hans liv som ger säden liv, och när vi äter den får vi del av det livet som gåva. Det vill Gud att vi ska förstå. Han vill att vi till och med i vårt dagliga bröd ska se hans verk och få större gemenskap med honom.

Naturen bedrar ingen

I Guds naturlagar följer verkan orsak med absolut säkerhet. Skörden vittnar om sådd. Här duger inga svepskäl. Man kan bedra andra och få uppskattning och ersättning för sådant man inte gjort. Men i naturen

förekommer inget bedrägeri. Skörden uttalar sin fördömande dom över den lantbrukare som inte är ihärdig i sitt verk.

Detsamma gäller också i hög grad på det andliga området. Det är med sitt yttre sken och inte med det som verkligen sker som det onda går framåt. Ett barn som skolkar från skolan, en tonåring som är lat i sina studier, en tjänsteman eller lärling som inte bevakar sin arbetsgivares intressen, en affärsman som inte är trogen mot sitt höga ansvar, kanske berömmar sig av att så länge deras felaktiga handlingar inte märks, är det de som har vunnit fördel. Men så är det inte. De bedrar sig själva. Livets skörd är vår karaktär och det är detta som avgör vår framtid både nu och i det kommande livet.

Skörden visar vilket slags korn vi sår. Alla korn bär frukt av samma art som det korn som såddes. Det är likadant med de karaktärsdrag vi så envist håller fast vid. Själviskhet, egenkärlek, självuppskattning, och njutningslystnad fortplantas och slutet blir elände och fördärv. ”Den som sår i sitt kött skall skörda förgängelse ur köttet, men den som sår i anden skall skörda evigt liv ur anden.” Gal 6:8. Kärlek, medlidande och vänlighet ger frukt i form av välsignelse och en skörd som inte kan förstöras.

Vid skördetiden har säden mångdubblats. Ett enda vetekorn förökas vid upprepad sådd och kan till slut täcka en hel åker med gyllene kärvar. Så omfattande kan ett enda liv och till och med en enda handling bli.

Vilka kärlekshandlingar minnet av den balsam som kvinnan smorde Jesus med, har lett till i många hundra år! Vilka otaliga gåvor den namnlösa änkans gåva har inbringat till Guds verk, hon som ”lade ner två kopparslantar, alltså några ören”! Mark 12:42.

Liv genom död

Det vi kan lära oss om att så säd är frikostighet. ”Den som sår snålt får en snål skörd och den som sår rikligt får en riklig skörd.” 2 Kor 9:6.

Herren säger: ”Sälla är då ni som får så vid alla vatten.” Jes 32:20. Att så vid alla vatten innebär att ge till alla som behöver vår hjälp. Det kommer inte att göra oss fattiga. ”Den som sår rikligt får en riklig skörd.” När lantbrukaren sår säden mångdubblar han den. När vi ger gåvor, ökar vi våra välsignelser. Guds löfte försäkrar oss om att vi ska ha tillräckligt och att vi ska kunna fortsätta att ge.

Och än mer: när vi ger bort av våra välsignelser här i livet, kommer mottagarnas tacksamhet att förbereda dem på att ta emot andliga sanningar och en skörd för evigheten mognar.

När Jesus sprider ut säden över jorden representerar det hans offer för oss. ”Om vetekornet inte faller i jorden och dör,” säger han, ”förblir det ett ensamt korn. Men om det dör, ger det rik skörd.” Joh 12:24. Det är bara Jesu offer (sädeskornet) som kan bära frukt för Guds rike. Enligt växtrikets lagar är livet en följd av hans död.

Likadant är det för alla som bär frukt som Jesu medarbetare: egenkärlek och själviska intressen måste ge vika, livet måste läggas i världens behovsfåra. Men lagen om självuppoffring är också lagen om självbevarelse. Lantbrukaren bevarar sin säd genom att sprida ut den. På samma sätt bevarar vi det liv som vi frikostigt ger, när vi tjänar Gud och människor.

Sädeskornet dör och spirar till nytt liv. Här finns en lärdom om uppståndelsen. Om människokroppen som läggs i graven för att förmultna

har Gud sagt: ”Så är det också med de dödas uppståndelse. Det som blir sått förgängligt uppstår oförgängligt. Det som blir sått föraktat uppstår i härlighet.” 1 Kor 15:42, 43.

Undervisning på ett praktiskt sätt

När föräldrar och lärare undervisar om det här, ska de göra det på ett praktiskt sätt. Barnen själva ska få göra i ordning jorden och så fröna. Och medan de håller på, kan föräldrarna eller lärarna förklara om hjärtats trädgård och de goda och dåliga frön som kan sås där. De kan berätta att på samma sätt som man måste förbereda trädgården för de naturliga fröna, måste man förbereda hjärtat för sanningens frön. När barnen sår fröna i jorden, kan man undervisa om Jesu död, och när bladet gror, om uppståndelsen. Efter hand som plantan växer, kan man fortsätta att jämföra den naturliga och den andliga sådden.

Ungdomarna bör få lära sig på liknande sätt. Det finns alltid lärdomar vi kan dra från jordbruket. Ingen slår sig ner på ett bart stycke land i förhoppning om att det ska ge skörd. Det kräver ihärdigt och hårt arbete att förbereda jorden, så fröna och sköta plantorna. Så är det också med den andliga sådden. Hjärtats trädgård måste vårdas och jorden måste brytas upp genom ånger. Det onda som växer kväver de goda fröna och måste dras upp. Eftersom bara hårt arbete kan återvinna en jord som blivit övervuxen med törnen, kan vi bara övervinna hjärtats onda böjelser med uppriktiga ansträngningar i Jesu namn och i hans kraft.

Skatter vi knappt drömt om

När vi brukar jorden med omtanke, kommer vi att finna att skatter vi knappt drömt om öppnar sig framför oss. Ingen kan lyckas med jordbruk eller trädgårdsskötsel utan att ta hänsyn till de naturlagar som gäller just

sådant. Man måste lära sig vad varje enskild art behöver. De olika arterna kräver olika jordmån och skötsel och villkoret för framgång är att man följer de lagar som gäller för de olika plantorna. Man drar inte bara viktiga lärdomar för sin karaktärsutveckling, utan själva arbetet är ett sätt att utvecklas. Det lär man sig genom den omsorg som krävs när man planterar om en växt så att inte ens en rottråd ska komma för nära eller placeras fel, när man vårdar de unga plantorna, beskär och vattnar dem, när man skyddar dem från frost på natten och från sol på dagen, när man håller undan ogräs, sjukdom och insekter, tuktar och ordnar dem.

När man sköter sina växter väl och har tålmod och är uppmärksam på detaljer, får man en mycket viktig träning. Den ständiga kontakten med hemligheterna i livet och skönheten i naturen liksom den försiktighet som krävs när vi tar hand om de vackra föremålen i Guds skapelse, brukar väcka våra tankar och förfina och upphöja karaktären. De lärdomar vi kan dra förbereder oss på att umgås mer framgångsrikt med andra.

Kapitel 12

Andra praktiska illustrationer

”Den som är vis, han må ge akt på detta och besinna Herrens nådegärningar.” (Ps 107:43)

Guds helande kraft finns överallt i naturen. Om ett träd knäcks eller om en människa skadas eller bryter benet, börjar naturen genast att reparera skadan. Till och med innan behovet uppstår finns botemedlen där, och så snart något är skadat sätts all energi in på att förnya och läka.

Det är likadant på det andliga området. Redan innan synden skapade ett behov hade Gud funnit ett botemedel. Alla som ger efter för frestelser blir skadade och förtryckta av fienden, men överallt där synden finns, finns också Jesus som räddar från synd. Han har fått i uppdrag att ”frambära ett glädjebud till de fattiga... att förkunna befrielse för de fångna och... ge de förtryckta frihet.” Luk 4:18.

På det området ska vi samarbeta med honom. ”Om någon ändå skulle ertappas med en överträdelse... visa honom till rätta.” Gal 6:1. Det ord som översatts med ”visa till rätta” betyder att ”vrída i led” som till exempel med en kroppsdel som gått ur led. Vilken talande bild!

Kärlek som förvandlar

Den som överträder eller syndar förlorar kontakten med andra omkring sig. Han kanske inser sitt fel och ångrar sig, men han kan inte bota sig själv. Han är förvirrad och förvånad, besegrad och hjälplös. Han behöver återställas, botas och återupprättas. Då ska ”ni som är andliga människor visa

honom till rätta.” Det är bara Jesu kärlek som kan bota. Bara den som har en sådan kärlek inom sig, precis som saven i trädet eller blodet i kroppen, kan förnya det inre hos en sårad människa.

Kärleken har en underbar makt, för den kommer från Gud. Ett mjukt svar ”stillar vrede”, kärleken ”är tålmodig och god”, kärleken ”gör att många syndar blir förlåtna.” Ords 15:1; 1 Kor 13:4; 1 Pet 4:8. Vi borde dra lärdom av det, för med en sådan helande kraft har vi fått en stor gåva! Livet skulle bli så förvandlat och jorden skulle påminna om himlen och bli en försmak av den!

Sådana värdefulla lärdomar kan vi dela med oss av på ett så enkelt sätt att till och med små barn kan förstå dem. Barn är mottagliga och lättpåverkade och när vi som är äldre ”blir som barnen”, och lär oss den enkelhet, godhet och kärleksfullhet som utmärkte Jesus, kommer vi inte att tycka att det är svårt att med vårt budskap nå fram till barnen och undervisa dem om hur kärleken kan bota. Matt 18:3.

Fullkomlighet i allt

Både Guds minsta verk och hans största är fullkomliga. Samma hand som hängde upp världarna i rymden har format blommorna på ängen. Ta en av de minsta och vanligaste vilda blommorna och titta på den i mikroskop.

Lägg märke till att det överallt finns en utsökt skönhet och fullkomlighet. På samma sätt är det de allra ödmjukaste människorna som är mest framstående. De vanligaste sysslor som utförs med kärlek och trohet blir värdefulla inför Gud. Noggrannhet i småsaker gör att vi kan samarbeta med honom och gör att han som ser och känner till allt berömmar oss.

Regnbågen som spänner sin ljusbåge över himlen är ett tecken på ”det

eviga förbund som har blivit slutet mellan Gud och alla levande varelser.” 1 Mos 9:16. Och regnbågen runt Guds tron i himlen är också ett tecken för Guds barn på hans fredsförbund.

Precis som bågen i molnen består av en förening av solsken och regn, representerar bågen över Guds tron en förening av hans nåd och hans rättvisa. Till den som som syndat men ångrar sig säger Gud: Lev! ”Lösepenningen har jag nu fått.” Job 33:24.

”Som jag gjorde vid Noas flod, så gör jag också nu: som jag då svor att Noas flod inte mer skulle komma över jorden, så svär jag också nu att jag inte mer skall förtörnas på dig eller straffa dig. Ja, om än bergen viker bort och höjderna vacklar, så skall min nåd inte vika ifrån dig och mitt fridsförbund inte vackla, säger Herren, din förbarmare.” Jes 54:9,10.

Stjärnornas budskap

Stjärnorna har också ett uppmuntrande budskap till alla människor. I de stunder som drabbar oss alla, när vi är svaga och utsätts för frestelser, när hindren verkar oöverstigliga och det verkar omöjligt att nå målen i livet och när livets sköna löften är som Sodoms äpplen, var någonstans kan vi då finna sådant mod och sådan styrka som i de lärdomar Gud sagt att vi kan hämta från stjärnorna i deras ostörda banor?

”Lyft upp era ögon mot höjden och se: vem har skapat allt detta? Det har han som för härskaran däruppe fram i räknade hopar, han nämner dem alla vid namn. Så stor är hans makt, så väldig hans kraft, att inte en enda uteblir. Hur kan du då säga sådant, du Jakob, och tala så, du Israel: ’Min väg är fördold för Herren, och min rätt är försvunnen för min Gud’? Vet du då inte, har du ej hört det, att Herren är en evig Gud, han som har skapat jordens ändar? Han blir ej trött och utmattas inte, hans förstånd är outrannsakligt.

Han ger den trötta kraft och förökar den maktlöses styrka.” ”Frukta inte, ty jag är med dig, var ej modfälld, ty jag är din Gud. Jag styrker dig och jag hjälper dig, jag håller dig uppe med min rättfärdighets högra hand.” ”Ty jag är Herren, din Gud, som håller dig vid din högra hand, och som säger till dig: Frukta inte, jag hjälper dig.” Jes 40: 26-29; 41:10,13.

Visa människan till livet

En palm som utsatts för stekande sol och häftiga sandstormar står där grön och frodig och bär frukt mitt i öknen. Rötterna får sin näring från levande källor. Man kan se den gröna kronan lång väg över den uttorkade, öde slätten och vandraren som är färdig att dö kämpar sig fram mot den svala skuggan och det livgivande vattnet.

Trädet i öknen är en symbol på det som Gud avser att hans barn ska göra här i världen. De ska leda trötta människor som är fyllda av oro och redo att förgås i syndens öken till det levande vattnet. De ska visa sina medmänniskor på honom som bjuder in dem: ”Är någon törstig, så kom till mig och drick.” Joh 7:37.

De breda, djupa floderna som utgör huvudtransportleder för trafiken i de stora länderna anses vara av världsomfattande betydelse, men hur är det med de små rännilarna som hjälper till att forma den stora floden? Om det inte var för dem, skulle floden försvinna. Hela dess tillvaro beror på dem.

På samma sätt hedras människor som fått i uppdrag att utföra något stort verk som om framgången bara berodde på dem. Men en sådan framgång kräver troget samarbete med ett otal ödmjuka arbetare som världen inte känner till. Uppdrag som inte fått beröm, arbete utan erkännande. Så är det för de flesta som arbetar. Och bland dem finns det många som är fyllda av missnöje och som tycker att livet är bortslösat.

Men den lilla rännen som rinner sin tysta väg genom skogsdungar och ängar och för med sig hälsa, bördighet och skönhet, gör lika mycket nytta på sin väg som den breda floden. Den bidrar till flodens liv och floden hjälper den att utföra det som den inte ensam skulle ha kunnat göra.

Många behöver dra lärdom av det här. Vi avgudar begåvning för mycket och har för stort begär efter hög ställning i samhället. Det finns alltför många som ingenting vill göra om de inte får erkännande som ledare, alltför många som måste få beröm för att inte förlora intresset att arbeta. Det vi behöver lära oss är att vara trogna och på bästa sätt använda de förmågor och möjligheter vi har och vara nöjda med den lott vi fått av Gud.

En lärdom i tillit

”Fråga du boskapen, den må undervisa dig, och fåglarna under himmelen, de må upplysa dig... fiskarna i havet må ge dig besked.” ”Gå bort till myran... se hur hon gör.” ”Se på himlens fåglar.” ”Tänk på korparna.” Job 12:7, 8; Ords 6:6; Matt 6:26; Luk 12:24.

Vi ska inte bara berätta för barnen om Guds skapade varelser. Djuren får själva bli deras lärare. Myrorna undervisar om tålmod och ihärdighet, om uthållighet i att övervinna hinder, om omsorg om framtiden. Och fåglarna undervisar om tillit. Vår far i himlen förser dem med mat, men de måste samla ihop den själva och måste bygga sina bon och ge sina ungar mat. Ständigt är de utsatta för fiender som vill förgöra dem. Och ändå utför de så gärna sitt verk. Deras sång låter så glad!

Så vacker psalmistens beskrivning är av Guds omsorg om djuren i skogen:

”Stenbockarna har fått de höga bergen, klyftorna är klippgrävlingarnas tillflykt.” Ps 104:18.

Gud sänder strömmarna som rinner på bergen där fåglarna bor och ”från trädens grenar höjer de sin röst.” Ps 104:12. Alla skogens och bergens djur finns med i hans stora familj. Han öppnar handen och ”mättar allt levande med nåd.” Ps 145:16.

Upp till Guds ljus

I Alperna tvingar stormen ibland ner örnen i de trånga bergspassen. Stormiga moln stänger inne den mäktiga skogsfågeln och den mörka molnmassan skiljer fågeln från de soliga höjder där den har sitt hem. Alla försök att fly verkar vara förgäves. Den flyger fram och tillbaka och slår i luften med sina starka vingar och skriken väcker ekot till liv i bergen. Till slut far den upp med ett segerrop och tränger sig igenom molnen och är åter tillbaka i det klara solljuset med mörkret och stormen långt nedanför.

På samma sätt kan vi omges av svårigheter, besvikelser och mörker. Falskhet, olyckor och orättvisa stänger oss inne. Det finns moln vi inte kan skingra. Vi kämpar förgäves med omständigheterna. Det finns bara ett sätt att komma undan. Dimmorna och diset håller sig vid marken, men bortom molnen lyser Guds ljus. Vi kan höja oss på trons vingar in i solskenet där han finns.

Det finns många sådana lärdomar vi kan dra. Självständighet kan vi lära oss från trädet som tränger ner sina rötter djupt i jorden där det växer ensamt på åkern eller på bergssidan och med sin mäktiga styrka kämpar mot stormen. Kraften av ett tidigt inflytande på den knotiga, formlösa stammen som böjts som ungt träd, och som ingen jordisk makt senare kan ge dess symmetri tillbaka. Hemligheten med ett heligt liv kan vi lära oss av

näckrosen som mitt i någon slemmig pöl, omgiven av ogräs och skräp, sträcker ner sin ihåliga stjälk till den rena sanden på botten. Där får den det liv som håller uppe de doftande blommorna mot ljuset i fläckfri renhet.

Bevis på omtanke

Samtidigt som barn och ungdomar på det sättet lär sig fakta av sina lärare och läroböcker, kan de också lära sig att själva dra sina slutsatser och förstå saker. När de arbetar i trädgården, så fråga dem vad de lär sig när de sköter sina växter. När de ser på en vacker utsikt, så fråga dem varför Gud gav åkrarna och skogarna så vackra och skiftande färger. Varför gjorde han inte allting mörkbrunt? När de plockar blommor, så få dem att tänka på varför han sparade något av skönheten från Edens trädgård åt oss. Lär dem att lägga märke till de bevis som finns överallt i naturen och som visar Guds omtanke om oss, och hur allting omkring oss passar våra behov och vår lycka.

Det är bara när vi läser Guds handskrift i jordens rikedom och skönhet som vi kan se vår Fars verk i naturen. Bara när vi drar de djupaste lärdomarna från naturen kan vi ta emot det som de undervisar om. Bara när vi helt och fullt uppskattar betydelsen av berg och dalar, floder och hav ser vi att de är ett uttryck för Guds tankar och ett sätt för Skaparen att uppenbara sig.

Författarna i Bibeln använde många illustrationer från naturen och när vi ser på naturen hjälper Guds ande oss att ännu bättre förstå den undervisning vi får i Guds ord. På så sätt blir naturen en nyckel till Bibelns skattkammare.

Vi bör uppmuntra barnen att leta efter föremål i naturen som illustrerar den undervisning som finns i Bibeln och att söka efter likheter i naturen och

Bibeln. Både i naturen och Bibeln kan de leta efter allt som representerar Jesus och också hitta sådant som han använde för att själv illustrera det budskap han gav. På så sätt kan de lära sig att se honom i träden och vinrankorna, i liljorna och rosorna, i solen och i stjärnorna. De kan lära sig att höra hans röst i fågelsången, i trädens suckar, i den mullrande åskan och i havets musik. Och allting i naturen kommer att upprepa hans värdefulla undervisning för dem.

När vi på det här sättet lär känna Jesus, kommer jorden aldrig att bli någon ensam och öde plats. Den kommer att finnas i vår Fars hus, fylld av honom som en gång bodde bland människorna.

Kapitel 13

Intellektuell och andlig kultur

”Genom klokhet blir kamrarna fyllda med allt vad dyrbart och ljuvligt är.” (Ords 24:4)

En av Guds lagar som berör såväl våra intellektuella förmågor som vårt andliga liv och vår kropp är att vi måste anstränga oss för att bli starka. Träning ger resultat. I enlighet med den lagen har Gud därför visat oss i sitt ord hur vi ska utveckla våra tankar och vår själ.

I Bibeln finns alla de principer som vi människor behöver förstå för att vi ska kunna förbereda oss både för det här livet och för det kommande. Och de principerna kan alla förstå. Ingen som är villig att förstå Bibelns undervisning kan läsa något enda avsnitt utan att tillgodogöra sig någon uppbygglig tanke ur det.

Men den värdefullaste undervisningen ur Bibeln får vi inte om vi läser den då och då eller utan sammanhang. Det stora undervisningssystemet i Bibeln är inte upplagt så att den som läser hastigt eller vårdslöst kan förstå. Många av Bibelns värdefulla skatter ligger långt under ytan och dem kan man bara hitta om man forskar noga och anstränger sig hela tiden. Det man behöver för att se sammanhanget måste man söka och samla ”litet här, litet där”. Jes 28:10.

Pekar på Gud

Om vi söker på det sättet, kommer vi att märka att allt passar ihop perfekt. Alla evangelierna kompletterar varandra, alla profetior förklarar

någon annan profetia, alla sanningar är en utveckling av någon annan sanning. Förebilderna i den judiska tron fick sin förklaring när Jesus kom. Alla principer i Guds ord fyller en funktion, alla fakta har sin betydelse och den färdiga byggnaden pekar i sin design och uppbyggnad på Skaparen. Ett sådant byggnadsverk kunde ingen annan än Gud tänka ut och forma.

Vi behöver använda alla våra förmågor intensivt när vi forskar i de olika delarna av Bibeln och försöker förstå förhållandet dem emellan. Ingen kan ägna sig åt sådan forskning utan att utveckla sina intellektuella krafter.

Bibeln innehåller ett intellektuellt värde som vi kan tillgodogöra oss när vi läser den. Det värdet består inte bara i att vi söker efter lärdomar och för samman dem utan också i de ansträngningar vi behöver göra för att vi ska förstå de frågeställningar som Bibeln tar upp. När vi bara ägnar våra tankar åt vardagliga saker, krymper och försvagas tankarna. Om de sedan får till uppgift att förstå stora och djupa lärdomar, kommer de efter en tid att förlora all förmåga att utvecklas.

Det bästa skyddet mot sådant är att studera Guds ord. Det stimulerar till utveckling. Bibeln är effektivare än någon annan bok eller alla andra böcker tillsammans för att träna intellektet. Storheten i det som behandlas, den högtidliga enkelheten i uttrycken, skönheten i bildspråket väcker och lyfter tankarna som inget annat. Inga andra studier kan ge oss sådan intellektuell förmåga som när vi går in för att förstå de storslagna lärdomar som finns i

Bibeln. På så sätt får våra tankar kontakt med Guds tankar, och då kan de inte annat än fördjupas och stärkas.

Leder till Gud

När det gäller att utveckla den andliga sidan av livet har Bibeln ännu

större makt. Människorna är skapade till att ha gemenskap med Gud och det är bara i den gemenskapen de kan nå verkligt liv och äkta utveckling. Människorna är skapade till att finna sin största glädje hos Gud. Ingen annanstans kan de finna något som kan tillfredsställa de behov som finns i deras inre och mätta den hunger och törst de känner inom sig. Den som uppriktigt och läraktigt studerar Guds ord och försöker förstå vad det har att ge leds till Gud. Därmed känner deras möjligheter att utvecklas inga andra gränser än dem som de själva väljer.

De många stilarterna och ämnena i Bibeln har något som kan intressera intellektet hos alla människor och tilltala deras tankar. Bibeln innehåller forntidshistoria, pålitliga biografier, principer för hur man ska styra och regera stater och hur man ska ordna sitt hushåll -- principer som människorna i sin egen vishet aldrig kan mäta sig med. Den innehåller de djupaste filosofier, den skönaste och mest högstämnda men även den mest lidelsefulla och rörande poesi.

Större spännvidd

Om man skulle göra en jämförelse så är skrifterna i Bibeln oändligt mycket värdefullare än någon mänsklig författares verk. Bibeln har oändligt mycket större spännvidd och högre värde när man ser den i relation till den stora huvudtanken. Allt får ny betydelse mot bakgrund av den tanken. I de enklaste lärdomar finns principer som är höga som himlen och som omfattar evigheten.

Huvudtemat i Bibeln, det som allting rör sig om i boksamlingen, är planen om människans befrielse och hur hon ska förnyas så att hon återigen blir Guds avbild. Från den första glimten av hopp i den dom som uttalades i Edens trädgård till det sista härliga löftet i Uppenbarelseboken: ”De skall se hans ansikte, och de skall bära hans namn på sin panna”, har alla böcker och

alla avsnitt i Bibeln till uppgift att visa samma underbara tanke -- människan ska lyftas upp. Upp 22:4. Guds makt, ”ger oss segern genom vår herre Jesus Kristus.” 1 Kor 15:57.

Den som förstår den tanken står inför ett oändligt stort studieområde. Han har den nyckel som kan låsa upp hela Guds ords skattkammare.

Den viktigaste kunskapen

Vetenskapen om Guds befrielse av människan är den viktigaste vetenskap som finns. Änglarna och alla som finns i de världar som inte har syndat studerar detta ämne. Det drar till sig vår Herre och Frälsare, för det tränger in i den plan som Gud i sin oändlighet tänkt ut och ”som från tidens början varit utsagd”. Rom 16:25. De som befriats av Gud kommer att studera detta ämne i hela evigheten. Det är det viktigaste någon människa kan studera. Det kan som inget annat väcka våra tankar och lyfta vårt inre.

”Den förståndiges förmån är att visheten behåller sin ägare vid liv.” ”De ord jag har talat till er”, sade Jesus, ”är ande och liv.” ”Detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende sanne Guden, och honom som du har sänt.” Pred 7:13; Joh 6:63; 17:3.

Den kraft som skapade alla världar finns i Guds ord. Hans Ord ger kraft och föder liv. Alla Guds befallningar är löften. När vi villigt tar emot dem i vårt inre, för de med sig Guds kraft. De förvandlar vår karaktär och återskapar vårt inre till Guds avbild.

På samma sätt som vi kan få liv genom Guds ord, kan vi också bevara livet. Människan ska leva ”av varje ord som utgår ur Guds mun.” Matt 4:4.

Vårt inre byggs upp av den näring det får och det är vi som måste

avgöra vad den näringen ska bestå av. Alla har vi förmåga att välja det som ska fylla våra tankar och forma vår karaktär. Till alla som har förmånen att ha tillgång till Bibeln, säger Gud: ”Jag... skriver mina lagar för honom.” ”Ropa till mig, så vill jag svara dig och förkunna för dig stora och förunderliga ting, som du inte känner.” Hos 8:12; Jer 33:3.

Vårt val

Med Guds ord i handen kan vi själva välja gemenskap med honom, oavsett vår lott i livet. När vi läser Bibeln kan vi samtala med de ädlaste och bästa människor som någonsin levat, och vi kan lyssna till Guds röst när han talar till oss. När vi läser och tänker på det som ”änglarna längtar efter att få blicka in i”, kan vi få gemenskap med dem. 1 Pet 1:12.

Vi kan följa Läraren från himlen och lyssna på det han sade när han undervisade på berget och på slätten och ute på havet. Vi kan bo i en himmelsk atmosfär här på jorden och förmedla hopp åt dem som sörjer, är frestade och längtar efter helighet. Samtidigt får vi -- precis som Hanok som för länge sedan vandrade med Gud och kom närmare och närmare evighetens tröskel -- större gemenskap med Gud tills portarna öppnas och vi får gå in. Där kommer vi inte att vara främlingar. De röster som hälsar oss välkomna tillhör dem som följde oss på jorden utan att vi kunde se dem. Det är röster som vi lärt oss att känna igen och älska. Den som på grund av Guds ord har levt i gemenskap med Gud, kommer att känna sig hemma i gemenskapen i himlen.

Kapitel 14

Vetenskapen och Bibeln

”Vem kan inte lära genom allt detta att det är Herrens hand som har gjort det?” (Job 12:9)

Eftersom naturens bok och den bibliska uppenbarelsern präglas av samma anda, står de i harmoni med varandra. På olika sätt och med olika språk vittnar de om samma viktiga undervisning. Vetenskapen gör ständigt nya erövringar, men den finner inget som står i konflikt med det Gud visat, om vi bara förstår det på rätt sätt. Naturens bok och Bibeln belyser varandra. När de lär oss något om de lagar Gud arbetar med, lär vi känna honom.

Ibland har man dragit felaktiga slutsatser av fakta i naturen, och det har lett till att det sett ut som om det funnits en konflikt mellan vetenskapen och Guds ord. I ett försök att återställa harmonin har man därför tolkat Bibeln på ett sätt som underminerar och förstör kraften i Guds ord. Man har trott att geologin står i motsättning till en bokstavlig tolkning av den mosaiska skapelseberättelsen. Miljoner år, hävdar man, behövdes för att jorden skulle utvecklas från kaos. Och för att få Bibeln att passa in i det man tror är en vetenskaplig upptäckt, säger man att skapelsedagarna var långa, oändliga perioder som varade i tusen eller till och med miljoner år.

Onödiga slutsatser

Sådana slutsatser är helt onödiga. Bibelns berättelse stämmer med det vi kan lära oss i naturen. Så här står det om den första skapelsedagen: ”Det blev afton, och det blev morgon, den första dagen.” 1 Mos 1:5. Och i stort sett står det likadant om de sex första dagarna i skapelseveckan. Gud

förklarar att var och en av de här perioderna bestod av kväll och morgon precis som varenda dag sedan dess.

Angående själva skapelseverket står det i Bibeln: ”Han sade, och det blev, han befalldes och det stod där.” Ps 33:9. Hur lång tid skulle det ta för honom som på det sättet kunde framkalla otaliga världar, att skapa jorden från kaos? Måste vi göra våld på hans ord för att förklara hans verk?

Det är sant att man funnit lämningar i jorden som vittnar om att det har funnits människor, djur och växter som varit mycket större än dem vi nu känner till. Man anser att det bevisar att det funnits växtoch djurliv före den mosaiska skapelseberättelsen. Men Bibelns historia har gott om förklaringar.

Före syndafloden stod utvecklingen av växtoch djurlivet på en oändligt mycket högre nivå än den gjort sedan dess. Vid syndafloden bröts jordytan sönder, tydliga förändringar skedde och när jordytan formades om, blev många bevis på det liv som funnits tidigare bevarade. De oändliga skogar som begravdes i jorden vid syndafloden och som sedan förvandlats till kol, utgör de omfattande kolfälten och de ger tillgång till olja som nu hjälper till att göra livet bekvämt för oss. Det finns så mycket som när det kommer fram i ljuset tyst vittnar om att Guds ord är sant.

Endast antaganden

Något som påminner om teorin om jordens utveckling är den teori som handlar om att människorna, skapelsens krona, också har genomgått en utveckling -- att de utvecklats från en växande rad mikrober, blötdjur och fyrfotadjur.

Vi tänker på människans möjligheter till forskning och hur kort livet är och ser hur litet hennes verksamhetsområde är, och hur begränsade synfält

hon har. Vi märker hur ofta hon drar vittgående slutsatser, i synnerhet i fråga om händelser som hon tror ägde rum före Bibelns historia. Vi läser om hur ofta vetenskapens så kallade slutsatser ändras eller förkastas, och hur gärna man då och då ökar eller minskar en angiven period i jordens utveckling med miljoner år.

De framstående teorierna hos olika vetenskapsmän står i konflikt med varandra. Ska vi med tanke på allt det och för förmånen att spåra vår härkomst till mikrober och blötdjur och apor, gå med på att förkasta uttalandet i Bibeln, som är så stort i all sin enkelhet: ”Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade henne”? 1 Mos 1:27. Ska vi förkasta den släktlängd som var stoltare än någon annan vid de kungliga hoven och där det står ”son till Adam, son till Gud”? Luk 3:38.

Om vi förstår dem rätt, är både vetenskapens forskningsresultat och erfarenheterna i livet eniga med Bibelns vittnesbörd om att Gud ständigt är verksam i naturen.

Uppehåller skapelsen

I den sång som Nehemja skrev sjöng leviterna: ”Du ensam är Herren. Du har gjort himlarna och himlarnas himmel och hela deras härskara, jorden och allt vad som är på den, haven och allt vad som är i dem, och det är du som håller det allt vid liv.” Neh 9:6.

I fråga om jorden står det i Bibeln att skapelseverket är avslutat. ”Hans verk var färdigt med världens skapelse.” Heb 4:3. Men Gud utövar fortfarande sin kraft och uppehåller sin skapelse. Det är inte på grund av att den mekanism som en gång sattes igång fortsätter att fungera av sin egen inneboende energi som pulsen slår och andetag följer på andetag. Varje andetag och varje hjärtslag är bevis på Guds omsorg, ”ty i honom är det vi

lever, rör oss och är till”. Alla levande varelser från den minsta insekt till människorna är beroende av hans omsorg varje dag.

”Alla väntar de efter dig... Du ger dem, då samlar de in. Du öppnar din hand, då blir de mättade med goda gåvor. Du döljer ditt ansikte, då förskräcks de. Du tar bort deras ande, då förgås de och vänder åter till sitt stoft igen. Du sänder ut din ande, då blir de skapade, och du förnyar jordens ansikte.” Ps 104:27-30.

”Han spänner ut nordanrymden över det tomma och hänger upp jorden på ingenting. Han samlar vatten i sina moln som i ett knytnäve, och skyarna brister inte under bördan. Han gömmer sin tron för vår syn, han höljer den med sina skyar. En rundel har han välvt som gräns för vattnen, där ljuset ändas i mörker.” Job 26:7-10.

”Himmelens pelare skälver, de grips av förfäran vid hans tillrättavisning. Med sin kraft förskräckte han havet... Bara han andades, blev himmelen klar, hans hand genomborrade den snabba ormen. Se, detta är endast utkanterna av hans verk, en sakta viskning är allt vad vi uppfattar om det. Hans allmakts dunder, vem skulle kunna fatta det? ” Job 26:11-14.

Uppenbarat sig i sin son

Den mäktiga kraft som verkar i naturen och uppehåller allting är inte, som somliga vetenskapsmän hävdar, bara en allmän allomfattande princip, en drivande energi. Gud är ande och ändå är han en personlig varelse, för människan blev skapad till hans avbild. Som en personlig varelse har Gud uppenbarat sig i sin son.

Jesus som utstrålade Faderns härlighet var ”en avbild av hans väsen”, och han fanns som människa på jorden. Heb 1:3. Som en personlig Frälsare

kom han till världen. Som en personlig Frälsare steg han upp till himlen. Som en personlig Frälsare är han en förespråkare i himlens domssalar. Inför Guds tron tjänar han för oss -- ”en som liknade en människoson”. Dan 7:13.

Aposteln Paulus som skrev genom den helige Ande förklarar om Jesus: ”I honom skapades allt i himlen och på jorden, synligt och osynligt, troner och herravälden, härskare och makter; allt är skapat genom honom och till honom. Han finns före allting, och allting hålls samman i honom.” Kol 1:16, 17. Den hand som håller världen i rymden, den hand som håller ordning och reda och oförtröttlig aktivitet i hela Guds universum, är den hand som spikades fast vid korset för oss.

Vi kan inte förstå Guds storhet. ”Herrens tron är i himmelen.” Ps 11:4. Ändå är han närvarande överallt med sin ande. Han känner väl till och har personligt intresse för allt hans hand har skapat.

”Vem är som Herren, vår Gud, han som sitter så högt, han som ser ned så djupt -- ja, vem i himmelen och på jorden?”

”Vart skall jag gå för din Ande, och vart skall jag fly för ditt ansikte? För jag upp till himmelen, så är du där, och bäddade jag åt mig i dödsriket, se, så är du också där. [Se Job 26:6.] Tog jag morgonrodnadens vingar, gjorde jag mig en boning ytterst i havet, så skulle också där din hand leda mig och din högra hand fatta mig.” Ps 139:7-10.

”Vare sig jag sitter eller står, vet du det. Du förstår mina tankar fjärran ifrån. Vare sig jag går eller ligger, utforskar du det och med alla mina vägar är du förtrogen... Du omsluter mig på alla sidor och håller mig i din hand. En sådan kunskap är mig alltför underbar, den är mig för hög, jag kan inte begripa den.” Ps 139:2-6.

Det var alltings Skapare som så underbart beskrev vad som krävdes för att vi skulle nå målet och hur tillgång ledde till efterfrågan. Det var han som såg till att alla de önskningar som han lagt i oss kunde uppfyllas i den materiella världen. Det var han som skapade vårt inre med förmåga att lära och älska. Och han är inte sådan att han inte fyller de behov vi har i vårt inre.

Guds varma hand

Ingen obegriplig princip, ingen opersonlig kraft och inget som bara är abstrakt kan fylla det behov och den längtan vi har i livet som är fyllt av kamp mot synd, sorg och smärta. Det räcker inte att tro på lag och kraft och på någon som inte känner medlidande och aldrig hör ett rop om hjälp. Vi behöver känna en allsmäktig arm som kan hålla oss uppe, en evig vän som har medlidande med oss. Vi behöver ta tag i en varm hand och lita på någon som är full av kärlek. Och just så har Gud visat sig i sitt ord.

När vi studerar naturens hemligheter på djupet, kommer vi helt att inse vår svaghet och brist på kunskap. Vi kommer att förstå att det finns djup och höjder som vi inte kan nå, hemligheter som vi inte kan genomtränga och att det finns oändliga fält dit ingen gått och som har fullt med lärdomar för oss. Vi kommer att vilja säga som Newton: ”Jag känner mig som om jag har varit som ett barn på stranden som hittat stenar och snäckskal, medan ett helt hav fyllt av sanning låg oupptäckt framför mig.”

De mest skarpsinniga vetenskapsmän tvingas erkänna att det finns en oändlig makt som verkar i naturen. Men för en människa vars förnuft inte fått någon hjälp kan naturens undervisning inte vara annat än motsägelsefull och till besvikelse. Det är bara med hjälp av det Gud visat som vi kan förstå den. ”I tro förstår vi.” Heb 11:3.

”I begynnelsen skapade Gud.” 1 Mos 1:1. Det är bara här som våra

tankar med sina ivriga frågor kan finna vila liksom duvan som flydde tillbaka till arken. Ovanför, nedanför och bortom bor en oändlig kärlek som ligger bakom all-ting och vill ”ge framgång åt varje gott uppsåt”. 2 Thess 1:11.

”Ty alltsedan världens skapelse har hans osynliga egen-skaper. .. kunnat uppfattas i hans verk och varit synliga.” Rom 1:20. Men vi kan bara förstå deras vittnesbörd när vi har Gud som lärare. ”Vem utom anden i människan vet vad som finns i människan? Ingen utom Guds ande vet heller vad som finns i Gud.” 1 Kor 2:11.

”När han kommer, sanningens ande, skall han vägleda er med hela sanningen.” Joh 16:13. Det är bara med hjälp av den anden som vi kan tolka vetenskapens vittnesbörd rätt. Vi får hjälp av den ande som i tidens början ”svävade över vattnet” och av ordet -- ”allt blev till genom det”, ”det sanna ljuset, som ger alla människor ljus” och som ”skulle komma in i världen”. Det är bara genom deras ledning vi kan dra de djupaste lärdomarna.

Det är bara under ledning av den Allvetande som vi får förmåga att tänka hans tankar när vi studerar hans verk.

Kapitel 15

Principer och metoder i affärslivet

”En förständig man går sin väg rätt fram.” (Ords 15:21)

Det finns inga lagenliga affärer där Bibeln inte visar vilka förberedelser vi behöver göra. Principer som arbetsamhet, ärlighet, sparsamhet, självbehärskning och renhet är hemligheten till verklig framgång. Ordspråksbokens principer utgör en skattkammare med praktisk kunskap. Vilka bättre levnadsregler för sig själva eller för sina anställda kan affärsmän, hantverkare, chefer inom alla områden av affärsvärlden finna än de som den vise mannen gav:

”Ser du en man som är väl förfaren i sin syssla, hans plats är att tjäna kungar, inte må han tjäna ringa män.” Ords 22:29.

”Av all möda kommer någon vinning, men tomt tal är ren förlust.” Ords 14:23.

”Den late är full av begär, och han får ändå inget.”

”Drinkare och frossare blir fattiga, och sömnaktighet ger trasiga kläder.” Ords 13:4; 23:21.

”Den som går med förtal, han förråder hemligheter, med den som är lösmynt må du ej ge dig i lag.” Ords 20:19. ”Den som har vett, hansparsinaord.” ”Menden oförnuftige söker alltid strid.” Ords 17:27; 20:3.

”Träd inte in på de ogudaktigas stig.” ”Kan någon gå på glödande kol,

utan att hans fötter blir svedda?” Ords 4:14; 6:28.

”Ha ditt umgänge med de visa, så blir du vis.” Ords 13:20.

”Vänner finns, mer trogna än en broder.” Ords 18:24. Hela omfattningen av våra förpliktelser mot varandra sammanfattas av Jesu ord: ”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.” Matt 7:12.

Bibelns råd

Hur många människor skulle inte ha kunnat undvika ekonomiskt misslyckande och undergång, om de bara lyssnat på den varning som så ofta upprepas och betonas i Bibeln:

”Den som fikar efter att bli rik, han blir inte ostraffad.” Ords 28:20.

”Lättfånget gods försvinner, men den som samlar efter hand får mycket.” Ords 13:11.

”De skatter som förvärvas genom falsk tunga, de är en försvinnande dunst och hastar till döden.” Ords 21:6.

”Den rike råder över de fattiga, och låntagaren blir långivarens träl.” Ords 22:7.

”Den som går i borgen för en annan, honom går det illa, men den som undviker att ge handslag, han är trygg.” Ords 11:15.

”Flytta inte ett gammalt rånärke, och gör inte intrång på de faderlösas åkrar. Ty deras bördeman är stark, han skall utföra deras sak mot dig.”

”Den som förtrycker den fattige bereder åt honom vinning, men den som ger åt den rike vållar honom endast förlust.”

”Den som gräver en grop, han faller själv däri, och den som vältrar upp en sten, på honom rullar den tillbaka.” Ords 23:10,11; 22:16; 26:27.

Sådana principer befordrar välstånd såväl i samhället som i världsligt och religiöst umgänge. Det är de principerna som gör att vi kan känna trygghet både i fråga om det vi äger och om vårt liv. Det är tack vare Guds lag som tillit och samarbete är möjligt. Den lagen finns i hans ord och vi märker den i vårt inre, även om den ofta är otydlig och nästan utplånad.

Det bästa kapitalet

”Din muns lag är mig bättre än tusentals stycken guld och silver.” Ps 119:72. Det psalmisten säger ger uttryck för något som är rätt inte bara ur religiös synpunkt. Det visar en absolut sanning som affärsvärlden också haller med om. Till och med i vår penninggalna värld, där konkurrensen är så hård och metoderna så hänsynslösa, anser man fortfarande allmänt att för en ung människa som ska starta i livet, så är integritet, arbetsamhet, självbehärskning, renhet och sparsamhet ett bättre kapital än pengar, oavsett hur stort beloppet är.

Och ändå finns det bara några få som förstår värdet av de egenskaperna och inser att de härstammar från Bibeln och förstår vilken princip de vilar på.

Det som ligger till grund för affärsintegritet och verklig framgång är att vi inser att Gud äger allt. Han som skapade allting är den ursprungliga ägaren, och vi är alla hans förvaltare. Allt vi har förvaltar vi för honom, och det ska användas enligt hans anvisningar.

Detta är alla människors plikt och handlar om hela vårt liv. Oavsett om vi förstår det eller inte, så är vi förvaltare som har fått talanger och möjligheter av Gud. Vi finns till för att utföra det verk som han gett oss.

Alla människor har fått ”sin uppgift”, dvs det som de passar bäst för att göra och det som kommer att göra störst nytta för dem själva och deras medmänniskor och samtidigt ge störst ära åt Gud. Mark 13:34.

Alltså är vår verksamhet eller vårt yrke en del av Guds stora plan och så länge hans vilja styr dem, tar han ansvaret för följderna. Som ”Guds medarbetare” spelar vi vår roll när vi troget följer hans ledning. 1 Kor 3:9. Då behöver vi inte bekymra oss. Det krävs arbetsamhet, trohet, noggrannhet, sparsamhet och takt och alla de egenskaperna ska vi använda i största möjliga mån. Vi ska inte förlita oss på hur framgångsrikt resultatet av våra ansträngningar är, utan på Guds löften. De ord som gav mat åt israeliterna i öknen och Elia i svälten har samma kraft idag. ”Gör er därför inga bekymmer, fråga inte: Vad skall vi äta? Vad skall vi dricka?... Sök först hans rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också.” Matt 6:31-33.

Gåva med förpliktelse

Den som ger människorna förmåga att skaffa förmögenhet har lagt en förpliktelse till gåvan. Av allt vi får kräver han en bestämd del. Tiondet tillhör Gud. ”All tionde av jorden, vare sig av säden på jorden eller av trädens frukt, tillhör Herren... Tionde av fäkreatur eller av småboskap... skall vara helgat åt Herren.” 3 Mos 27:30, 32. Jakobs löfte vid Betel visar hur omfattande förpliktelsen är: ”Av allt vad du ger mig,” sade han, ”skall jag ge dig tionde.” 1 Mos 28:22.

”För full tionde till förrådshuset” är vad Gud befäller. Mal 3:10. Han

ber inte om tacksamhet eller frikostighet. Det är helt enkelt fråga om ärlighet. Tiondet tillhör Gud och han ber oss lämna tillbaka det som redan är hans.

”Nu krävs ju av en förvaltare att han skall visa sig pålitlig.” 1 Kor 4:2. Om ärlighet är en viktig princip i affärslivet, måste vi då inte inse vår förpliktelse mot Gud -- den förpliktelse som utgör grundvalen till alla andra förpliktelser?

Villkoren i vårt förvaltarskap gör att vi har ansvar inte bara inför Gud utan också inför människor. Vi har Frälsarens oändliga kärlek att tacka för livets gåvor. Mat, kläder och husrum, kropp, sinne och själ -- allt har han köpt med sitt blod. Och med den förpliktelse som för med sig tacksamhet och tjänande, har Jesus bundit oss till våra medmänniskor. Han ber oss: ”Tjäna varandra i kärlek.” Gal 5:13. ”Vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.” Matt 25:40.

Ansvar mot varandra

”Greker och barbarer, lärda och olärda -- alla har jag skyldigheter mot”, skriver Paulus. Rom 1:14. Det har vi också. På grund av allt det som gett oss fler välsignelser än andra, har vi större ansvar för alla de människor vi kan vara till nytta för.

De lärdomarna gäller inte mindre på arbetsplatsen än hemma. De varor vi handskas med är inte våra egna. Det kan vi aldrig förlora ur sikte utan risk. Vi är bara förvaltare och hur vi uppfyller vår förpliktelse mot Gud och människor avgör både våra medmänniskors välfärd och vårt eget öde här i livet och för det kommande livet.

”Den ene utströr och får dock mer, den andre spar alltför mycket, men blir bara fattigare.” ”Sänd ditt bröd över vattnet, ty i tidens längd får du det

tillbaka.” ”Den frikostige blir rikligen mättad, och den som vederkvicker andra, han blir själv vederkvickt.” Ords 11:24, 25; Pred 11:1.

”Möda dig inte för att bli rik... Låt inte dina blickar flyga efter det som ej har bestånd, ty förvisso gör det sig vingar och flyger sin väg, som örnen mot himmelen.” Ords 23:4, 5.

”Ge, så skall ni få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat skall ni få i er mantel. Med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er.” Luk 6:38.

”Ära Herren med dina ägodelar och med förstlingen av all din gröda, så skall dina lador fyllas med överflöd, och av vinmust skall dina pressar flöda över.” Ords 3:9,10.

”För full tionde till förrådshuset, så att i mitt hus finns mat, och pröva så hurdan jag sedan blir, säger Herren Sebaot. Förvisso skall jag då öppna himmelens fönster över er och utgjuta över er riklig välsignelse. Och jag skall tukta gräshopporna för er, så att de inte mer fördärvar er frukt på marken. Ej heller skall era vinträd mer slå fel på fältet, säger Herren Sebaot. Och alla folk skall prisa er lyckliga, ty ert land skall då vara ljuvligt, säger Herren Sebaot.” Mal 3:10-12.

”Om ni vandrar efter mina stadgar och håller mina bud och gör efter dem, så skall jag ge er regn i rätt tid, så att jorden ger sin gröda och träden på marken bär sin frukt. Och trösktiden skall hos er räcka till vinbärgningen, och vinbärgningen skall räcka till såningstiden, och ni skall ha bröd nog att äta och skall bo trygga i ert land. Och jag skall skaffa frid i landet, och ni skall få ro, och ingen skall förskräcka er.” 3 Mos 26:3-6.

”Lär att göra vad gott är, far efter det rätt är, visa förtryckaren på bättre vägar, skaffa den faderlöse rätt, utför änkans sak.”

”Säll är den som låter sig vårda om den arme, honom skall Herren hjälpa på olyckans dag. Herren skall bevara honom och behålla honom vid liv, han skall prisas säll i landet. Inteskall du överlämna honom åt hans fienders vilja!”

”Den som förbarmar sig över den fattige, han lånar åt Herren och får lön av honom för vad gott han har gjort.” Jes 1:17; Ps 41:2, 3; Ords 19:17.

Den som gör sådana investeringar samlar en dubbel skatt. Förutom det han ändå till slut måste lämna efter sig, och hur förnuftigt han än har använt det, samlar han sig rikedomar för evigheten -- den skatt som är karaktären och som är den värdefullaste ägodelen i himlen och på jorden.

Ärliga affärer

”Herren känner de frommas dagar, och deras arvedel skall bestå evinnerligen. De skall inte komma på skam i den onda tiden, och i hungerns dagar skall de bli mättade.” Ps 37:18,19.

”Den som vandrar ostraffligt och gör vad rätt är och talar sanning av hjärtat... den som svär sig till skada, men ej bryter sin ed” ”den som föraktar vad som vinns genom orätt och våld, och den som avhåller sina händer från att ta mutor... och tillsluter sina ögon för att inte se vad ont är, han skall bo på höjderna... bröd skall han få, och vatten skall han ha beständigt. Dina ögon skall skåda en konung i hans härlighet, de skall blicka ut över ett vidsträckt land.” Ps 15:2-4; Jes 33:15-17.

Gud har i sitt ord gett en bild av en rik man -- en vars liv visade verklig framgång, en man som både himlen och jorden var glada för att ära. Job själv säger om sina erfarenheter:

”Om jag var som i min mognads dagar, då Guds välvilja vilade över min hydda, då ännu den Allsmäktige var med mig, och mina barn stod runt omkring mig... När jag då gick upp till porten i staden och intog mitt säte på torget, då drog de unga sig undan när de såg mig, de gamla reste sig upp och blev stående. Då höll hövdingar tillbaka sina ord och lade handen på munnen, furstarnas röst ljöd då dämpad... Varje öra som hörde prisade mig då säll, och varje öga som såg bar vittnesbörd om mig. Ty jag räddade den betryckte som ropade, och den faderlöse, den som ingen hjälpare hade. Den olyckliges välsignelse kom då över mig, och änkans hjärta uppfyllde jag med jubel. I rättfärdighet klädde jag mig, och den var som min klädnad. Rättvisa bar jag som mantel och huvudbindel. Ögon blev jag åt den blinde, och fötter var jag åt den halte. Jag var då en fader för de fattiga, och den okändes sak redde jag ut.”

”Främlingen behövde ej stanna över natten på gatan, mina dörrar lät jag stå öppna utåt vägen.”

”På mig hörde man då och väntade... mitt ansiktes klarhet kunde de inte förmörka. Behagade jag besöka dem, så måste jag sitta främst. Jag tronade då som en konung i sin skara lik en man som har tröst för de sörjande.” Job 29:4-16; 31:32; 29:21-25.

”Det är Herrens välsignelse som ger rikedom och egen möda lägger inget därtill.” Ords 10:22.

”Rikedom och ära vinns hos mig, ädla skatter och rättfärdighet”, förklarar den Allvise.” Ords 8:18.

Vinning genom ärlighet

Bibeln visar också följderna av att vi överger de rätta principerna i vårt umgänge både med Gud och varandra.

Till dem som fått Guds gåvor men är likgiltiga för hans krav, säger han:

”Ge akt på hur det går er. Ni sår mycket, men inbärgar litet, ni äter men får inte nog för att bli mätta, ni dricker, men får inte nog för att bli glada, ni tar på er kläder, men har inte nog för att bli varma. Och den som får någon inkomst, han får den endast för att lägga den i en söndrig pung... Ni väntade på mycket, men se, det blev litet, och när ni förde det hem, då blåste jag på det.”

”Ge nu akt på hur det hittills har varit... om någon kom till en sädesskyl som skulle ge tjugo mått, den gav endast tio, och hur, om någon kom till vinpressen för att ösa upp femtio kär, den gav endast tjugo.”

”Menar ni då att en människa får röva från Gud? Ty ni rövar ju från mig. Åter frågar ni: Tå vad sätt har vi rövat från dig?’ Jo, i fråga om tionden och offergåvan.”

”Därför har himmelen ovanför er undanhållit er sin dagg och jorden undanhållit sin gröda.” Hagg 1:5-9; 2:16; Mal 3:8; Hagg 1:10.

”Därför, eftersom ni trampar på den arme... om ni än bygger hus av huggen sten, skall ni inte få bo i dem, och om ni än planterar sköna vingårdar, skall ni inte få dricka vin från dem.”

”Herren skall sända över dig förbannelse, förvirring och straff, vad det

än må vara som du företar dig.”

”Dina söner och döttrar skall komma i främmande folks våld och dina ögon skall se det och tyna bort av längtan efter dem beständigt, men du skall inte förmå göra något åt det.” Am 5:11; 5 Mos 28:20, 32.

”...den som samlar rikedom med orätt. I sina halva dagar måste han lämna den, och vid sitt slut skall han stå som en däre.” Jer 17:11.

Räkenskaperna i alla företag och detaljerna i alla trans-aktioner går igenom granskningen hos de osynliga revisorer som representerar Gud och som aldrig kompromissar med orättvisor, aldrig överser med det onda och aldrig slätar över felaktigheter.

”Om du ser att den fattige förtrycks, och att rätt och rättfärdighet våldförs i landet, så förundra dig inte över det, ty på den höga vaktar en högre och andra ännu högre vaktar på dem båda.”

”Inget mörker finns och ingen skugga så djup, att ogärningsmän kan gömma sig i den.” Pred 5:7; Job 34:22.

”Med sin mun stiger de upp i himmelen... och de säger: ’Hur skulle Gud kunna veta det? Skulle sådan kunskap finnas hos den Högste?’

”Så gör du,” säger Gud, ”och jag tiger och nu tror du att jag är som du. Nej, jag vill straffa dig och ställa dig det för ögonen.” Ps 73:9-11; 50:21.

”När jag sedan lyfte upp mina ögon, fick jag se en bokrulle flyga fram... Detta är Förbannelsen, som går ut över hela landet, ty i kraft av den skall var och en som stjal bli bortrensad härifrån, och i kraft av den skall var och en som svär bli bortrensad härifrån. Jag har låtit den gå ut, säger Herren

Sebaot, för att den skall komma in i tjuvens hus och in i dens hus, som svär falskt vid mitt namn. Och den skall stanna där i huset och fräta upp det med både trävirke och stenar.” Sak 5:1-4.

Guds lag uttalar en förbannelse över alla ogärningsmän. De kanske inte bryr sig om rösten, de kanske försöker dränka varningen, men förgäves. Den följer dem. De hör den. Den stör friden. Om de inte bryr sig om den, följer den dem till graven. Den vittnar mot dem vid domen. Den är som en outsläcklig eld som till slut förtär själen och kroppen.

”Vad hjälper det en människa att vinna hela världen om hon får. betala med sitt liv? Med vad skall hon köpa tillbaka sitt liv?” Mark 8:36, 37.

Det här är en fråga som kräver eftertanke hos alla föräldrar, lärare och elever -- hos alla människor, unga som gamla. Ingen affärsidé eller levnadsplan kan bestå eller vara fullständig om den bara omfattar de få åren här i livet och inte vidtar åtgärder med tanke på den oändliga framtiden.

Ungdomarna bör få lära sig att räkna med evigheten. De bör få lära sig att välja sådana principer och söka sådana ägodelar som varar -- för att samla ”en outtömlig skatt i himlen, dit ingen tjuv kan nå och där ingen mal förstör”. När mammon lämnar dem i sticket, bör de använda ”den ohederliga mammon” till att skaffa sig vänner som tar emot dem ”i evighetens hyddor”. Luk 12:33; 16:9.

Alla som gör så förbereder sig på bästa sätt här i livet. Ingen kan skaffa sig skatter i himlen utan att märka att deras liv på jorden blir rikare och bättre genom att de gör det.

”Gudsfruktan är nyttig på alla sätt, med sitt löfte om liv både för denna tiden och den kommande.” 1 Tim 4:8.

Kapitel 16

Biografier i Bibeln

”Genom sin tro kunde de besegra kungariken, utöva rättfärdighet... De var svaga men blev starka.” (Heb 11:33)

Bibeln är vår lärare och ingen del av den har större värde än biografierna i den. De skiljer sig från alla andra biografier för de ger en absolut sann bild av livet. Det är omöjligt för oss människor med våra begränsningar att på rätt sätt tolka andra människors handlingar. Ingen utom Gud, som läser hjärtat och ser den hemliga bakgrunden till våra motiv och handlingar, kan med absolut korrekthet beskriva vår karaktär eller ge en trogen bild av vårt liv. Det är bara i Guds ord som en sådan karaktärsbeskrivning finns.

Det finns inget som Bibeln undervisar tydligare om än att det vi gör är en följd av det vi är. I hög grad är våra erfarenheter i livet en följd av våra tankar och handlingar.

”En oförtjänt förbannelse far förbi”. Ords 26:2.

”Om den rättfärdige må ni tänka att det skall gå honom väl... Ve över den ogudaktige! Honom skall det gå illa, ty efter hans gärningar skall hans vedergällning bli.” Jes 3:10, 11.

”Se, jag skall låta olycka komma över detta folk, som en frukt av deras planer.” Jer 6:19.

Det är ett skrämmande faktum, som bör inpräntas djupt. Alla

handlingar återspeglar dem som utför dem. Det finns inte någon människa som inte ser att det onda som förbannar hans liv är frukten av hans egen sådd. Och ändå är vi inte utan hopp.

Jakob

För att Jakob skulle få den förstfödsrätt som Gud redan lovat honom tog han till bedrägeri, och han fick ta emot skörden i form av sin brors hat. 120 års landsflykt blev han själv utsatt för onda handlingar och bedrägeri och till slut tvingades han fly för att söka trygghet. Då fick han se en andra skörd, när det onda i hans karaktär återspeglades hos hans söner -- en alltför sann bild av hämnd.

Men Gud säger: ”Jag vill inte evinnerligen gå till rätta och inte ständigt förtörnas. Eljest skulle deras ande försmäkta inför mig, de själar som jag själv har skapat. För hans girighetssynd förtörnades jag. Jag slog honom, och i min förtörnelse höll jag mig dold. Men i sin avfällighet fortsatte han att vandra på sitt hjärtas väg. Hans vägar har jag sett, men nu vill jag hela honom och leda honom och ge honom och hans sörjande tröst... Frid över dem som är fjärran, och frid över dem som är nära! säger Herren. Jag skall hela honom.” Jes 57:16-19.

I sitt elände blev Jakob ändå inte förkrossad. Han hade ångrat sig, han hade försökt försona det onda han gjort mot sin bror. Och när han hotades av död på grund av Esaus ondska, bad han Gud om hjälp. ”Han kämpade med ängeln och vann seger, han grät och bad honom om nåd.” ”Och han välsignade honom där.” Hos 12:4; 1 Mos 32:29.

Med Guds kraft stod en förlåten Jakob upp, inte längre en som var undanträngd, utan en av Guds furstar. Han var inte bara befriad från sin vreda bror, utan också från sig själv. Det ondas makt inom honom hade

brutits ner och hans karaktär hade blivit förvandlad.

På kvällen var det ljust. Jakob tänkte igenom sitt livs historia och såg Guds stödjande kraft -- ”den Gud som varit min herde ända till denna dag, den ängel som har förlöslat mig från allt ont.” 1 Mos 48:15,16.

Levi

Samma erfarenhet upprepas i historien om Jakobs söner -- synd leder till vedergällning, och ånger ger frukt i form av en rättfärdighet som leder till liv.

Gud vill inte avskaffa sina lagar och handlar inte mot dem. Han kan inte göra syndens verk ogjort. Men han förvandlar. Genom hans nåd blir förbannelsen till en välsignelse.

Levi var en av de grymmaste och mest hänsynslösa av Jakobs söner, en av dem som bar störst skuld till det förfärliga mordet i Sikem. Levis karaktärsegenskaper återspeglades hos hans efterkommande och de fördömdes av Gud: ”Jag skall förströ dem i Jakob, jag skall förskingra dem i Israel.” 1 Mos 49:7. Men deras ånger förde till bättring och på grund av deras trohet mot Gud just när de andra stammarna lämnade honom, blev förbannelsen i stället till den högsta ära.

”På den tiden avskilde Herren Levis stam till att bära Herrens förbundsark, att stå inför Herrens ansikte och göra tjänst inför honom och att välsigna i hans namn.”

”Jag hade ett förbund med honom, och i det var liv och frid. Sådant gav jag åt honom, för att han skulle frukta mig, och han fruktade mig och bävade för mitt namn... Fridsamt och redligt vandrade han i min gemenskap och

omvände många från missgärning.” 5 Mos 10:8; Mal 2:5, 6.

Leviterna hade utsetts till präster i helgedomen och fick inte ärva något land. De bodde tillsammans i städer som avskilts för det ändamålet och de fick sin lön från tionde och gåvor och offer som var avsedda för dem som tjänade Gud. De var folkets lärare, gäster vid alla högtider och överallt hedrades de som Guds tjänare och representanter. Hela nationen fick befallningen: ”Ta dig till vara för att glömma bort leviten, så länge du lever i ditt land.” ”Därför fick Levi ingen lott eller arvedel tillsammans med sina bröder. Herren är hans arvedel.” 5 Mos 12:19; 10:9.

Genom tro till seger -- Spejarna

Människan ”handlar efter sina själviska beräkningar”. Ords 23:7. Det framgår av en annan händelse i israeliternas historia. På gränsen till Kanaan avlade spionerna rapport när de återvänt efter att ha undersökt landet. De såg inte landets skönhet och fruktbarhet på grund av sin rädsla för de svårigheter som skulle uppstå om de ockuperade det. Städerna hade murar som gick upp till himlen, jättelika krigare och stridsvagnar av järn. Sådant bröt ner deras tro. Folkmassorna som hade utestängt Gud från sina tankar återspeglade de trossvaga spionerna: ”Vi kan inte dra upp mot detta folk, ty de är för starka för oss.” 4 Mos 13:31. Deras ord visade sig vara sanna. De kunde inte dra upp och de slet ut sig i öknen.

Två av de tolv som hade sett landet resonerade emellertid annorlunda. ”Förvisso skall vi bli det övermäktiga”, betonade de med eftertryck och trodde mer på-Guds löfte än på jättar, befästa städer och stridsvagnar av järn. 4 Mos 13:31. De trodde själva att de talade sanning. Fastän Kaleb och Josua hade delat 40 års vandring tillsammans med sina bröder, gick de in i det utlovade landet. Kaleb var lika modig som den gången då han med Herrens härskaror begav sig från Egypten. Han bad att få ärva jättarnas högborg och

det fick han. I Guds kraft drev han ut folket i Kanaan. Vingårdarna och olivträdgårdarna där hans fotter trampat blev hans ägodelar. Medan de feiga stackarna och upprorsmännen förgicks i öknen, åt de här troende männen av druvorna i Estaol.

Bibeln framhåller ingenting tydligare än faran av att en enda gång göra avsteg från det rätta. Det är en fara både för den som gör det och för alla som påverkas av det. Det ligger en underbar makt i förebilder och vi kan knappt motstå dem när de påverkar de onda tendenserna i vår natur.

Ondskans starkaste fäste på jorden utgörs inte av det orättfärdiga livet hos en förkastad syndare eller en förnedrad, utslagen människa, utan av ett liv som annars verkar dygdigt, hederligt och ädelt, men där man håller fast vid en enda synd och ger efter för ett enda karaktärsfel. För en människa som i hemlighet kämpar mot någon jättelik frestelse och står på själva branten till stupet och darrar, är ett sådant exempel en av de allra största lockelserna till synd. De som trots att de har en hög uppfattning om liv, sanning och ära medvetet överträder någon föreskrift i Guds heliga lag har fördärvat sina fina gåvor och förvandlat dem till en frestelse till synd. Intelligens, talang, medlidande och till och med frikostiga och vänliga handlingar kan på så sätt bli Satans lockmedel för att fresta människor över fördärvets brant.

Det är därför Gud har gett oss så många exempel som till och med visar följderna av en enda felaktig handling. Andå från den sorgliga berättelsen om den där enda synden som förde med sig död in i världen, när Edens trädgård gick förlorad, till berättelsen om Judas som sålde härlighetens Herre för 30 silvermynt, finns det gott om biografier i Bibeln som lyser som varningslampor vid de sidovägar som leder från livets väg.

Det ligger också en varning i att se följderna av att vi bara en enda gång gett efter för mänsklig svaghet och gjort misstag, nämligen följden av att låta

tron ge vika.

Elia

På grund av att Elia lät sin tro ge vika en enda gång avbröts hans livsverk. Den börda han burit för israeliterna var tung. I sina varningar mot deras avgudadyrkan hade han varit trogen mot Gud, och han kände sig orolig när han i tre och ett halvt år av svält vakade och väntade på något tecken på ånger. Han stod ensam inför Gud på berget Karmel. Tack vare hans tro bröts avgudadyrkan ner, och det välsignade regnet som föll vittnade om de skurar av välsignelse som väntade på att falla på israeliterna.

Trött och svag flydde han sedan inför Isebels hot, och i sin ensamhet i öknen bad han om att få dö. Hans tro hade svikit. Han skulle inte få fullföra det verk han hade påbörjat. Gud bad honom smörja någon annan till att bli profet i hans ställe.

Men Gud visste hur uppriktig hans tjänare var. Elia skulle inte gå under, besviken och ensam i öknen. Han skulle inte behöva gå ner i graven utan fick stiga upp med Guds änglar till Guds härlighet.

De här levnadsbeskrivningarna uttrycker det som alla människor en dag ska förstå -- nämligen att synden bara kan föra med sig skam och förlust och att otro betyder misslyckande, men att Guds nåd når ner till de mörkaste djupen och att tron lyfter den som ångrar sig så att han kan bli en av Guds söner.

Lidande fostrar

Alla som uträttar en verklig tjänst för Gud eller människor får en förberedande utbildning i lidandets skola. Ju större förtroendeuppdraget och

tjänsten är, desto svårare blir provet och desto strängare blir fostran.

Läs om Josefs, Moses, Daniels och Davids erfarenheter. Jämför början på Davids liv med hur Salomos liv utvecklades och tänk igenom följderna.

David

David hade i sin ungdom mycket nära gemenskap med Saul, och hans tid vid hovet och hans umgänge med kungens anställda gav honom insikt i vilka bekymmer och vilken sorg och förvirring som låg dold bakom kungahusets glitter och ståt. Han såg hur lite människornas härlighet duger till för att ge dem frid inom sig. Lättad och glad återvände han från kungens hov till fårens fållor och flockar.

När Sauls svartsjuka drev David ut i öknen som flykting, så att han blev avskuren från mänsklig hjälp, lärde han sig att lita mer på Gud. Osäkerheten och oron i öknen, de ständiga farorna, behovet av att ofta fly, karaktären hos de män som samlades där, gjorde att sträng självdisciplin blev allt viktigare för honom. ”Till honom församlade sig alla slags män som var i något nödläge, alla som ansattes av fordringsägare och alla missnöjda.” 1 Sam 22:2. De erfarenheterna väckte och utvecklade en förmåga att handskas med människor, och han lärde sig att visa medlidande med de förtryckta och att hata orättvisa. Under år av väntan och faror lärde David sig att finna tröst, hjälp och liv hos Gud. Han lärde sig att det bara var med Guds makt han kunde komma till tronen, bara i hans vishet kunde han styra klokt. Det var genom sin utbildning i svårighetens och lidandets skola som David fick det goda ryktet att han ”skipade lag och rätt åt hela sitt folk” -- även om det senare förstördes av hans stora synd. 2 Sam 8:15.

Salomo

Salomo gick miste om den fostran och utbildning som David fick i början av sitt liv. Salomos omständigheter, karaktär och liv gjorde att han verkade mer gynnad än andra. Han var en fin man i sin ungdom och i sin mandom j och Gud älskade honom. När han började som regent fick han löfte om stor rikedom och ära. I andra länder förundrade man sig över kunskapen och insikten hos den man som Gud hade gett vishet. Men stolthet över framgången ledde till skilsmässa från Gud. Salomo vände sig bort från sin glädje över gemenskapen med Gud och sökte tillfredsställelse i njutningslystnad. Om det säger han:

”Jag företog mig stora arbeten, jag byggde hus åt mig, jag planterade vingårdar åt mig. Jag anlade åt mig lustgårdar och parker... jag köpte trälrar och trälinnor... jag samlade mig också silver och guld och allt vad kungar och länder kan äga. Jag skaffade mig sångare och sångerskor och vad som är människors lust: en hustru, ja, många. Så blev jag stor, allt mer och mer, större än någon som före mig hade varit i Jerusalem... Inget som mina ögon begärde undanhöll jag dem, och ingen glädje nekade jag mitt hjärta. Ty mitt hjärta fann glädje i all min möda. Men när jag så vände mig till att betrakta alla de verk som mina händer hade gjort, och den möda som jag hade nedlagt på dem, se, då var det vind. ja, under solen finns ingenting som kan räknas för vinning. När jag alltså vände mig till att jämföra vishet med oförnuft och dårskap -- ty vad kan de människor göra, som kommer efter kungen, annat än detsamma som man redan förut har gjort?”

”Jag blev led vid livet... ja, jag blev led vid all den möda som jag hade gjort mig under solen.” Pred 2:4-12,17,18.

Av bitter erfarenhet lärde Salomo känna tomheten i ett liv som söker tillfredsställelse i jordiska ting. Han reste altaren å. hedniska gudar, vilket

bara ledde till att han fick se hur värdelösa deras löften om vila för själen är.

På senare år, när Salomo trött och törstig vände om från jordens ”usla brunnar”, återvände han till att dricka ur livets brunn. Guds Ande drev honom till att skriva berättelsen om sina bortslösade år med de lärdomar och varningar de medförde. Det skulle senare generationer få dra nytta av. Därför gick Salomos livsverk inte helt förlorat, trots att de frön han sådde skördades av hans folk i form av onda skördar. Åtminstone med honom nådde Gud sitt mål genom lidandets skola.

Hur härligt kunde inte Salomos liv ha blivit med en sådan början, om han bara i sin ungdom hade lärt sig av de smärtsamma erfarenheter andra hade haft!

Jobs prövningar

För dem som älskar Gud och ”dem som han har kallat efter sin plan” har biografierna i Bibeln en ännu större lärdom att ge om vad lidandet har att lära oss. ”Ni är mina vittnen, säger Herren, och jag är Gud.” Jes 43:12. Vi är vittnen om att han är god och att godhet är ytterst viktigt. ”Vi står på arenan inför hela världen, inför både änglar och människor.” 1 Kor 4:9.

Satan avskyr Guds rikes princip om osjälviskhet. Han förnekar att den över huvud taget finns. Ända sedan början av den stora striden har han försökt bevisa att principerna i Guds sätt att handla är själviska, och han behandlar alla som tjänar Gud likadant. Jesus och alla de som bär hans namn har till uppgift att bevisa att Satans krav är oriktiga.

Jesus kom för att som människa med sitt liv visa osjälviskhet. Alla som accepterar den principen om oegennyttan kommer att arbeta tillsammans med honom för att visa den i sitt vardagsliv. Att välja det rätta därför att det är

rätt, att stå för det sanna när priset är lidande och offer, ”detta är Herrens tjänares arvedel, den rätt de skall få av mig, säger Herren.” Jes 54:17.

Mycket tidigt i världens historia beskrivs en människa som Satan utkämpade en sådan strid om.

Om Job, patriarken från Us, vittnade den som rannsakar hjärtan: ”Han var en oförvitlig och redlig man, som fruktade Gud och undvek det onda.”

Mot den mannen kom Satan med den hånande anklagelsen: ”Är det då för ingenting som Job fruktar Gud? Du har ju på allt sätt beskyddat honom och hans hus och allt vad han äger... Räck ut din hand och rör vid allt detta som han äger.” ”Rör vid hans kött och ben. Förvisso skall han då mitt i ansiktet tala kränkande ord mot dig.”

Herren sade till Satan: ”Han må vara given i din hand, endast hans liv må du skona.”

Med den tillåtelsen svepte Satan undan allt som Job ägde -- flockar och hjordar, tjänare och tjänarinnor, söner och döttrar och han ”slog Job med svåra bulnader, från fotbladet ända till hjässan.” Job 1:8-12; 2:5-7.

Och han fick ytterligare en besk ingrediens i sin dryck. Hans vänner som i hans motgångar bara trodde att han utsattes för hämnd på grund av sin synd, tryckte ner hans sårade och bekymrade inre med sina anklagelser om att han handlat fel.

Det verkade som om himmel och jord övergett honom, men han höll ändå fast vid sin tro på Gud, och han visste att han var en hederlig man. I ångest och förtvivlan ropade han:

”Min själ är trött på livet.” ”Ack att du ville gömma mig i dödsriket, gömma mig, till dess din vrede hade upphört, staka ut för mig en tidsgräns och sedan tänka på mig.” Job 10:1; 14:13.

”Se, jag klagar över våld, men får inget svar, jag ropar, men får inte rätt... Min ära har han avklätt mig, och från mitt huvud har han tagit bort kronan... Långt bort ifrån mig har han drivit mina släktingar, mina bekanta är idel främlingar mot mig. Mina närmaste har dragit sig undan... Ha förbarmande, ha förbarmande med mig, ni mina vänner, då nu Guds hand så har hemsökt mig.”

”Om jag bara visste hur jag skulle finna honom, hur jag kunde komma dit där han bor!... Men går jag mot öster, så är han inte där, går jag mot väster, så finner jag honom ej. Har han något att skaffa i norr, jag skådar honom inte, döljer han sig i söder, jag ser honom ej heller där. Han vet ju vilken väg jag har vandrat, han har provat mig, och jag har befunnits lik guld.”

”Må han dräpa mig, jag hoppas inget annat, mitt leverne vill jag ändå hålla fram inför honom.”

”Jag vet att min förlossare lever, och att han till slut skall stå fram över stoftet. Och sedan denna min sargade hud är borta, skall jag fri från mitt kött få skåda Gud. Ja, honom skall jag få skåda, mig till hjälp, för mina ögon skall jag se honom, ej som en främling.” Job 19:7-21; 23:3-10; 13:15; 19:25-27.

Job fick det han förtjänade genom sin tro. ”Jag har befunnits lik guld.” Job 23:10. Så blev det. Hans uthållighet och tålamod visade att hans karaktär och därmed Guds inte kunde påverkas. Det var ju Gud han representerade. ”Herren gav Job dubbelt igen mot vad han förut hade haft... Herren välsignade slutet av Jobs levnad ännu mer än början.” Job 42:10-12.

Med på listan över dem som genom självförnekelse har fått gemenskap med Jesus i hans lidande står en person i Gamla testamentet och en i Nya, nämligen Jonatan och Johannes döparen.

Jonatan

Jonatan var av födsel arvinge till tronen, men han visste att han åsidosatts på grund av Guds beslut. Han var sin motståndares mest trofasta och kärleksfulla vän, och han skyddade Davids liv med risk för sitt eget. Han stod trofast vid sin fars sida i den mörka tid då hans makt försvagades och vid hans sida när han till sist föll. Jonatans namn röner stor uppskattning i himlen, och på jorden vittnar det om att osjälvisk kärlek är stark.

Johannes döparen

När Johannes döparen kom för att förkunna att Messias skulle komma, skapade det en stark reaktion i landet. Från plats till plats följdes han av stora människomassor av alla klasser och alla samhällsställningar. Men när Jesus kom, han som Johannes vittnat om, förändrades allting. Massorna följde Jesus och Johannes verk såg ut att fort ta slut. Ändå vacklade inte hans tro. ”Han skall bli större och jag bli mindre.” Joh 3:30.

Tiden gick och det rike som Johannes troget väntat på grundades inte. I Herodes fängelsehåla där han var avstängd från frisk luft och den frihet han haft i öknen, väntade och vakade han.

Inga vapen, inga öppna fängelsedörrar, men de sjuka botades, budskapet predikades, människornas inre påverkades -- allt det vittnade om Jesu uppgift.

Ensam i fängelsehålan där han precis som Mästaren undrade vart han var på väg, accepterade Johannes förtroendet att få känna gemenskap med Jesus i självupppoffring. Budbärare från himlen följde honom till graven. Fallna och inte fallna änglar såg hans seger och osjälviska arbete. Och i alla generationer sedan dess har lidande människor dragit lärdom av Johannes liv. I fängelsehålan, på schavotten, i lågorna, har människorna genom mörka århundraden fått kraft genom att tänka på honom om vilken Jesus sade: ”Ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes döparen.” Matt 11:11.

”Behöver jag säga mer? Tiden räcker inte till för att jag skall kunna berätta om Gideon, Barak, Simson och Jefta, om David och Samuel och om profeterna. Genom sin tro kunde de besegra kungariken, utöva rättfärdighet och få löftena uppfyllda. De kunde täppa till lejonens gap, släcka rasande eld och undkomma svärdets egg. De var svaga men blev starka, fick kraft i striden och jagade främmande härar på flykten.

Kvinnor fick sina döda tillbaka uppståndna. Andra torterades till döds när de vägrade att låta sig befrias, eftersom de ville nå en bättre uppståndelse. Andra fick känna på hån och prygel, ja, också bojor och fängelse. De blev stenade, söndersågade, avrättade med svärd. De gick omkring i fårskinn och gethudar, de led brist, förföljdes och misshandlades; världen förtjänade inte att hysa dem. De måste hålla till i ödemarker och bergstrakter, i grottor och jordhålor.

Ingen av dessa som genom sin tro har fått Guds vittnesbörd fick se löftet uppfyllas. Gud har förutbestämt något bättre åt oss, och därför skall de uppnå fullkomligheten först tillsammans med oss.” Heb 11:32-40.

Kapitel 17

Poesi och sång

”Dina stadgar är lovsånger för mig i det hus där jag vistas.” (Ps 119:54)

Den tidigaste och mest storslagna poesi som vi människor känner till finns i Bibeln. Innan de första poeterna i världen hade höjt sina röster i sång, skrev herden i Midjan ner Guds oändligt vackra ord till Job. Inte ens de mänskliga snillenas finaste verk kan mäta sig med dem.

”Var var du, när jag lade jordens grund?... Vem satte dörrar för havet, när det föddes... När jag gav det moln till beklädnad och lät töcken bli dess linda, när jag åt det utstakade min gräns och satte bom och dörrar för det, och sade: ’Härintill skall du komma, men ej vidare, här skall dina stolta böljor lägga sig’? Har du i din tid befallt dagen att gry eller anvisat åt morgonrodnaden dess plats?... Har du stigit ned till havets källor och vandrat omkring på djupets botten? Har dödens portar avslöjat sig för dig, ja, såg du dödsskuggans portar? Har du överblickat jordens vidder? Om du känner allt detta, så låt höra. Vet du vägen dit där ljuset bor, eller platsen där mörkret har sin boning?... Har du varit framme vid snöns förrådshus? Och haglets förrådshus, du såg väl dem?... Vet du vägen dit där ljuset delar sig, dit där stormen sprider sig ut över jorden?

Vem har åt regnflödet öppnat en ränna och banat en väg för åskans blix, till att sända regn över länder där ingen bor, över öknar, där ingen människa finns, till att mätta ödsliga ödemarker och ge växt åt gräsets brodd?... Knyter du samman Sjustjärnornas knippe? Och förmår du att lossa Orions band? Är det du som, när tid är, för himmelstecknen fram, och som leder Björninnan med hennes ungar?” Job 38:4-32.

Vårens välsignelser

Läs också den vackra beskrivningen av våren i Höga Visan:

”Ty se, vintern är förbi, regntiden är förliden och har gått sin kos. Blommorna visar sig på marken, tiden har kommit, då vinträden skärs, och turturduvan låter höra sin röst i vårt land. Fikonträdet frukter börjar mogna, vinträden står redan i blom, de sprider sin doft. Stå upp, min älskade, min sköna, och kom hitut.” Höga V 2:11-13.

Och den profetia med välsignelser över Israel som Bileam så ogärna gav, är minst lika vacker:

”Från Aram hämtade mig Balak, från österns berg Moabs kung: ’Kom och förbanna åt mig Jakob, kom och tala ofärd över Israel.’ Hur kan jag förbanna den Gud inte förbannar, och tala ofärd över den som Herren inte talar ofärd över? Från klippornas topp ser jag ju honom, och från höjderna skådar jag honom: se, det är ett folk som bor för sig självt och inte anser sig likt andra folkslag.”

”Så säger han som hör Guds tal, han som skådar syner från den Allsmäktige:... Hur sköna är inte dina tält, du Jakob, dina boningar, du Israel! De liknar dalar som utbreder sig vida, de är som lustgårdar invid en ström, som aloeträd, planterade av Herren, som cedrar invid vatten.”

”Så säger han som hör Guds tal och har kunskap från den Högste:... Jag ser honom, men inte denna tid, jag skådar honom, men inte nära. En stjärna träder fram ur Jakob, och en spira höjer sig ur Israel... Ur Jakob skall en härskare komma; han skall i städerna förgöra dem som räddar sig dit.” 4 Mos 23:7-23; 24:4-6,16-19.

Lovsång i himlen

Lovsång kännetecknar stämningen i himlen och när himlen kommer i beröring med jorden ljuder sång och musik, ”tacksägelse och lovsångs ljud”. Jes 51:3.

Ovanför den nyskapade jorden som låg där ren och utan fläck under Guds milda leende, jublade morgonstjärnorna tillsammans ”och alla Guds söner höjde glädjerop”. Job 38:7. På samma sätt har människorna förenat sig med rösterna från himlen och besvarat Guds godhet med lovsång. Många händelser i människornas historia har förknippats med sång.

Första gången vi läser i Bibeln om att människor sjöng, var när israeliterna sjöng av tacksamhet vid Röda havet:

”Jag vill sjunga till Herrens ära, ty högt är han upphöjd. Häst och man störtade han i havet. Herren är min starkhet och min lovsång, och han blev mig till frälsning. Han är min Gud, jag vill ära honom, min faders Gud, jag vill upphöja honom.”

”Din högra hand, Herre, du härlige och starke, din högra hand, Herre, krossar fienden... Vilken bland gudar liknar dig, Herre? Vem är dig lik, du härlige och helige, du fruktansvärde och högtlovade, du som gör under?”

”Herren är konung alltid och evinnerligen... Sjung till Herrens ära, ty högt är han upphöjd.” 2 Mos 15:1,2,6-11, 18-21.

Tack i öknen

Människorna har fått många välsignelser som svar på sina lovsånger.

De få ord som berättar om en erfarenhet ur israeliternas vandring i öknen innehåller en lärdom för oss:

”Därifrån drog de till Beer. Om brunnen där var det som Herren sade till Mose: ’Församla folket, så vill jag ge dem vatten.’ Då sjöng Israel denna sång: ’Flöda, du brunn! Ja, sjung om den, om brunnen som furstar grävde, som folkets förnämsta borrade, med spiran, med sina stavar.’” 4 Mos 21:16-18.

Hur ofta upprepas inte den här erfarenheten i vårt andliga liv! Hur ofta leder inte orden i någon andlig sång till ånger och tro, hopp, kärlek och glädje inom oss!

När de israelitiska härarna gick med Josafat mot den stora befrielsen sjöng de lovsånger. Josafat hade fått besked om att ett krig hotade. ”En stor skara kommer mot dig”, var beskedet, ”Moabs barn och Ammons barn och med dem en del av ammoniterna”. ”Då blev Josafat förskräckt och vände sin håg till att söka Herren. Och han lät lysa ut en fasta över hela Juda. Och Juda församlade sig för att söka hjälp hos Herren.” Och Josafat stod på templets förgård inför folket och återopade Guds löfte och bekände Israels hjälplöshet. ”Vi förmår ingenting mot denna stora skara som kommer emot oss, och själva vet vi inte vad vi skall göra, utan till dig ser våra ögon.” 2 Krön 20:2,1,3,4, 12.

”Då kom Herrens Ande mitt i församlingen över Jahasiel... och han sade: ’Ge akt på detta, alla ni av Juda, och ni Jerusalems invånare och du kung Josafat. Så säger Herren till er: Frukta inte och var inte förfärad för denna stora skara, ty striden är inte er utan Guds... Därvid blir det inte er sak att strida. Ni skall endast träda fram och stå stilla och se på, hur Herren räddar er... Frukta inte och var inte förfärad. Dra i morgon ut mot dem, och Herren skall vara med er.’” ”Tidigt följande morgon drog de ut till Tekoas

öken.” 2 Krön 20:14-17. Framför hären gick sångare som höjde sina röster i lovsång till Gud -- och de tackade honom för den seger han lovat dem.

Fjärde dagen därefter återvände hären till Jerusalem med bytet från fienderna och de sjöng lovsånger för den seger de vunnit.

Sångarkungen David

I livets växlande skiften sjöng David och han hade gemenskap med Gud. Hur fint återspeglas inte den unga herdepojkens erfarenheter i följande ord:

”Herren är min herde, mig skall inget fattas, han låter mig vila på gröna ängar, han för mig till vatten där jag finner ro, han vederkvicker min själ, han leder mig på rätta vägar, för sitt namns skull. Om jag än vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag inget ont, ty du är med mig, din käpp och stav, de tröstar mig.” Ps 23:1-4.

I vuxen ålder när han var en jagad flykting fann han sin tillflykt i klipporna och grottorna i öknen, och då skrev han:

”Gud, du är min Gud, tidigt söker jag dig, min själ törstar efter dig, min kropp längtar efter dig, i ett torrt land, som försmäktar utan vatten... Du är min hjälp, och under dina vingars skugga jublar jag.” ”Varför är du så bedrövad min själ, och varför så orolig i mig? Hoppas på Gud, ty jag skall åter få tacka honom, min frälsning och min Gud.” ”Herren är mitt ljus och min frälsning, för vem skulle jag frukta? Herren är mitt livs värn, för vem skulle jag rädas?” Ps 63:2, 8; 42:12; 27:1.

Samma tillförsikt hörs i de ord som kung David skrev när han blivit avsatt och förlorat sin krona och då han flydde från Jerusalem vid Absalons

uppror. Utsliten av sorg och trötthet från flykten hade han gjort ett uppehåll vid Jordan för att vila sig några timmar. Då väcktes han av ett rop om att han genast måste fly. I mörkret måste hela sällskapet med män, kvinnor och små barn passera genom den djupa och strida strömmen, för förrädarens sons styrkor följde honom tätt i hälarna.

Sång i prövningen

I sin mörkaste prövning sjöng David:

”Jag höjer min röst och ropar till Herren, och han svarar mig från sitt heliga berg... Jag lade mig ner och somnade in, jag har åter vaknat upp, ty Herren uppehåller mig. Jag fruktar inte för skaror av många tusen, som lägrar sig mot mig runt omkring.” Ps 3:5-7.

I hela sitt långa liv på jorden fann David ingen plats att vila på. ”Vi är främlingar hos dig och gäster”, sade han, ”som alla våra fäder. Som en skugga är våra dagar på jorden, och ingenting är här att lita på.” 1 Krön 29:15.

”Gud är vår tillflykt och vår starkhet, en hjälp i nöden, väl beprövad. Därför skulle vi inte frukta, om än jorden omvälvdes och bergen vacklade ned i havsdjupet.” ”En ström går fram, vars flöden ger en glädje åt Guds stad, åt den Högstes heliga boning. Gud bor därinne, den vacklar inte. Gud hjälper den, när morgonen gryr... Herren Sebaot är med oss, Jakobs Gud är vår borg.” ”Sådan är Gud, vår Gud, alltid och evinnerligen. Intill döden skall han ledsaga oss.” Ps 46:2. 3. 5-8.15.

Mötte frestelser med sång

När Jesus levde på jorden mötte han sina frestelser med en sång. Ofta

när han fick höra starka, hårda ord och när stämningen omkring honom var tyngd av missmod och missnöje, tvivel eller tryckande rädsla, hörde man hans trosvissa röst fylld med helig glädje.

Den sista sorgliga kvällen vid påskmåltiden, när han skulle bli förrådd och dö, höjde han sin stämma i sång:

”Välsignat vare Herrens namn från nu och till evig tid. Från solens uppgång ända till dess nedgång må Herrens namn vara högtlovat.”

”Jag har Herren kär, ty han hör min röst och mina böner. Ja, han har böjt sitt öra till mig, i hela mitt liv skall jag åkalla honom. Dödens band omvärvde mig, och dödsrikets ångest grep mig, jag kom i nöd och bedrövelse. Men jag åkallade Herrens namn: ’Ack Herre, rädda min själ.’ Herren är nådig och rättfärdig, vår Gud är barmhärtig. Herren bevarar de enfaldiga. Jag var i elände, och han frälste mig. Vänd nu åter till din ro, min själ, ty Herren har gjort väl mot dig. Ja, du har räddat min själ från döden, mitt öga från tårar, min fot från fall.” Ps 113:2, 3; 116:1-8.

Mitt i det djupaste mörkret i jordens sista stora kris kommer Guds ljus att skina som starkast och hoppets och trons sång kommer att höras som klarast och högtidligast.

”På den tiden skall man sjunga denna sång i Judas land: ’Vår stad ger oss styrka, murar och värn bereder oss frälsning. Öppna portarna, så att ett rättfärdigt folk får dra ditin, ett som håller tro. Den som är fast i sitt sinne bevarar du i frid, i frid, ty på dig förtröstar han. Förtrösta då på Herren till evig tid, ty Herren, Herren är en evig klippa.” Jes 26:1-4.

”Ja, Herrens befriade skall vända tillbaka och komma till Sion med jubel. Evig glädje skall kröna deras huvuden, fröjd och glädje skall de få,

men sorg och suckan skall fly bort.” Jes 35:10.

”De skall komma och jubla på Sions höjd och strömma dit där Herrens goda är... Deras själ skall vara lik en vattenrik trädgård, och de skall inte längre försmäkta.” Jer 31:12.

Sångens makt

Bakgrunden till sångerna i Bibeln ger gott om förslag till hur man kan använda musik och sång, och hur de kan vara till nytta. Musik förvanskas ofta för att tjäna onda syften och då blir den en stor lockelse till frestelse. Men när den används rätt är den en värdefull gåva från Gud, och avsikten är att den ska lyfta oss till högstämnda och goda tankar. Sången inspirerar och upphöjer vårt inre

På samma sätt som israeliterna uppmuntrade varandra med musik och andliga sånger när de vandrade genom öknen, ber Gud sina barn idag att aktivera sitt liv som pilgrimer. Det finns få sätt som är effektivare för att fästa hans ord i minnet än att upprepa dem i sång. Sådan sång har en underbar makt. Den kan lugna dem som är råa och obildade och har förmåga att ge liv åt våra tankar och väcka medlidande, att göra våra handlingar mer harmoniska och avlägsna det svårmod och de föraningar som förstör vårt mod och försvagar vår kraft.

Sången är ett av de effektivaste medlen för att ge oss andliga lärdomar. Hur ofta minns vi inte några av Guds ord inom oss när vi känner oss nedtryckta och på gränsen till förtvivlan, en länge glömd barndomssång kanske, och frestelserna förlorar sin makt, livet får ny mening och ett nytt mål, och vi kan dela med oss av mod och glädje till andra!

Vi får aldrig förlora ur sikte värdet av sång i undervisningen. Vi ska

sjunga sånger som är vackra och rena i hemmet. Då blir det mindre kritik och mer glädje, hopp och gladlythet. Vi ska sjunga i skolan. Då dras eleverna närmare Gud, sina lärare och varandra.

Som del av gudstjänstlivet är sången lika mycket tillbedjan som bönen. Ja, många sånger är böner. Om barnen lärt sig att förstå det, tänker de mer på de ord de sjunger och blir mottagligare för innehållet.

När vår Frälsare leder oss fram till tröskeln till den evighet som är fylld av Guds härlighet, kan vi höra lovsång och tacksägelse från den himmelska kören vid tronen. Och när ekot från änglarnas sång ljuder i våra hem på jorden, dras vi närmare de himmelska sångarna. Den himmelska gemenskapen börjar på jorden. Här lär vi oss att anslå grundtonen i Guds lovsång.

Kapitel 18

Bibelns hemligheter

”Kan du väl utrannsaka Guds djuphet?” (Job 11:7)

Vi människor har vår begränsning och kan inte helt förstå Guds karaktär eller hans verk. Vi kan inte komma underfund med Gud genom att söka. Gud måste förbli dold i hemlighetens mörker både för de starkaste och mest högutbildade människorna och för de svagaste och okunnigaste. ”Moln och töcken omger honom, rättfärdighet och rätt är hans trons fäste.” Ps 97:2. Men så långt kan vi förstå hans handlingssätt, att vi kan se att hans gränslösa nåd och oändliga makt hör ihop. Vi kan begripa så mycket av hans plan som vårt förstånd tillåter. Men utöver det får vi lita på hans allmakt och kärlek.

Både i Guds ord och i Gud själv, som är författaren, finns hemligheter som vi begränsade människor aldrig helt kan förstå, men i sitt Ord har han gett oss gott om bevis för det gudomliga ursprunget. Hans existens, hans karaktär och sanningshalten i hans Ord kan vi tro på därför att de tilltalar vårt förnuft och det finns mycket som vittnar om det. Visserligen har Gud inte uteslutit möjligheten till tvivel. Tron måste vila på fakta och inte på antaganden. De som vill tvivla har möjlighet att göra det, men de som vill lära känna sanningen får en fast grund för sin tro.

Vi har ingen anledning att tvivla på Guds ord bara för att vi inte kan förstå hans hemligheter. I naturen ser vi ständigt underverk som vi inte kan förstå. Då är det ju inte så konstigt att det också finns hemligheter i den andliga världen som vi inte kan fatta. Svårigheten ligger enbart i våra svaga och trångsynta tankar.

Ger bevis på Guds närvaro

Hemligheterna i Bibeln motsäger långt ifrån själva Bibeln. De hör snarare till de starkaste bevisen för att den är inspirerad av Gud. Om det inte stod något om Gud i Bibeln förutom det vi kan fatta, och om vår begränsade tankeverksamhet kunde förstå hans storhet och majestät, skulle Bibeln inte som nu ge så tydliga bevis på Guds närvaro. Storheten i det som Bibeln handlar om bör påverka oss till att tro att den är Guds ord.

Bibeln avslöjar sanningen med en sådan enkelhet att den passar människans behov och längtan. Den har förvånat och fånglat de högtbildade men också lika tydligt visat livets väg för de ödmjuka och obildade. ”Den som vandrar den vägen skall inte gå vilse, om han också hör till de okunniga.” Jes 35:8. Inte ens ett barn behöver ta fel på vägen. Inte en enda uppriktig sökare behöver misslyckas med att gå i det rena och heliga ljuset. Till och med de enklast uttryckta lärdomarna baserar sig på djupa och omfattande grundtankar, som vida övergår vårt förstånd. De handlar om de hemligheter som innefattar Guds härlighet, som överträffar våra tankar, och fyller den som uppriktigt söker sanningen med vördnad och tro. Ju mer vi forskar i Bibeln, desto mer växer övertygelsen inom oss att den är den levande Gudens Ord, och vårt mänskliga förnuft böjer sig inför storheten i Guds uppenbarelse.

Ständigt nya lärdomar

Gud vill att den som uppriktigt söker i hans Ord alltid ska hitta nya lärdomar. ”Vad som ännu är fördolt hör Herren, vår Gud, till. Men vad som är uppenbart, det gäller för oss och våra barn.” 5 Mos 29:29. Uppfattningen att det finns vissa delar av Bibeln som inte går att förstå har lett till att man gått miste om några av de viktigaste lärdomarna.

Vi behöver ofta betona och upprepa att hemligheterna i Bibeln inte är hemliga därför att Gud vill dölja sanningen, utan därför att vi i vår egen svaghet och okunnighet inte kan förstå eller tillägna oss dem. Begränsningen ligger inte i hans vilja utan i vår förmåga. Gud vill att vi ska förstå så mycket som våra tankar kan ta emot av just de delar av Bibeln som vi ofta går förbi, därför att vi anser att de inte går att förstå. ”Varje bok i skriften är inspirerad av Gud”, för att vi ska bli rustade ”för alla slags goda gärningar.” 2 Tim 3:16,17.

Det är omöjligt för en enstaka människa att helt förstå ens en enstaka lärdom eller ett enstaka löfte i Bibeln. Någon ser härligheten från ett håll, en annan från ett annat håll och ändå ser vi bara glimtar. Hela strålglassen ligger utanför vårt blickfång.

När vi begrundar storheten i Guds ord, ser vi in i en brunn som blir bredare och djupare under oss. Bredden och djupet övergår vår kunskap. När vi ser på det viset, vidgar sig vårt synfält. Vi ser ett gränslöst hav utan stränder sträcka ut sig framför oss.

Bok som förändrar liv

Sådana tankar har livgivande kraft. Våra tankar och vårt inre får ny styrka, nytt liv. Det är det största beviset på att Gud är författaren till Bibeln. Vi tar emot Guds ord som föda för vårt inre på samma sätt som vi äter bröd som föda för kroppen. Bröd fyller vårt fysiska behov. Vi vet av erfarenhet att det ger oss blod, ben och hjärna. Använd samma bild för Bibeln. Vad blir följden, när principerna där blir en del av karaktären? Vilka förändringar sker i vårt liv? ”Det gamla är förbi, något nytt har kommit.” 2 Kor 5:17. I Bibelns kraft har människorna brutit banden med sina syndiga vanor. De har förkastat själviskhet. Den som varit världslig har blivit vördnadsfull, den som varit drinkare har blivit nykter, den som ägnat sig åt utsvävningar har blivit

ren. De som liknat Satan har förvandlats till Guds avbild. Den förändringen är i sig själv ett underverk. En förändring som sker på grund av Guds ord är en av Bibelns djupaste hemligheter. Vi kan inte förstå den, vi kan bara tro som det står i Bibeln, nämligen att ”Kristus finns hos er, hoppet om härligheten.” Kol 1:27.

En kunskap om den hemligheten ger oss nyckeln till alla andra. Den öppnar universums skattkammare för oss och ger oss möjlighet att obehindrat utvecklas.

En sådan utveckling får vi uppleva när Gud ständigt visar oss sin natur i det skrivna Ordets härlighet och hemligheter. Om vi kunde förstå Gud och hans Ord helt skulle inga ytterligare sanningar uppdagas, kunskapen skulle inte växa och utvecklingen skulle avstanna. Gud skulle upphöra att vara den Högste och människorna skulle sluta att göra framsteg. Tack Gud, för att det inte är så. Eftersom Gud är oändlig och alla vishetens skatter finns hos honom, kan vi söka i hela evigheten och ständigt lära oss och ändå aldrig förstå alla rikedomarna i hans vishet och godhet och makt.

Kapitel 19

Historia och profetia

”Vem har långt förut låtit er höra detta och för länge sedan förkunnat det? Har inte jag, Herren, gjort det, jag förutom vilken ingen Gud mer finns.”
(Jes 45:21)

Bibeln är den äldsta och mest utförliga historiebok vi människor har. Den härstammar direkt från Gud som är grunden till allt som är sant. Genom alla tidsåldrar har Gud bevarat renheten i Bibeln. Den kastar ljus över sådant i det förflutna som människorna genom sina egna insatser förgäves försöker förstå. Det är bara i Guds ord som vi finner den autentiska berättelsen om hur de olika folken uppstod. Bibeln är det enda ställe där människosläktets historia inte färgas av stolthet eller fördomar.

I mänsklighetens historia ser det ut som om folkens tillväxt och rikenas uppgång och fall berott på människornas egen vilja och skicklighet. Det verkar som om det är deras kraft, ärelystnad och godtycklighet som i hög grad har avgjort det som skett. Men i Guds ord dras ridån åt sidan, och i hela skådespelet med människornas intressen, makt och känslor, ser vi en nådig Gud som stilla och tålmodigt utför sin vilja.

Förbund öppet för alla

Bibeln avslöjar den verkliga grundtanken i historien. I Paulus storartade, sköna och fina ord till de lärda i Athen framhåller han Guds avsikt när han skapade och delade upp raser och folkslag: ”Av en enda människa har han skapat alla folk. Han har låtit dem bo över hela jordens yta, och han har fastställt bestämda tider för dem och de gränser inom vilka de skall bo.

Det har han gjort för att de skulle söka Gud och kanske kunna treva sig fram till honom.” Apg 17:26, 27.

Hesekiel förklarar att vem som vill kan få komma in i ”förbundets band”. Hes 20:37. När Gud skapade jorden avsåg han att den skulle bebos av varelser som skulle vara till välsignelse för sig själva och varandra och hedra Skaparen. Alla som vill kan känna igen sig själva i den avsikten. Det sägs om dem: ”Det folk som jag har danat åt mig skall förkunna mitt lov.” Jes 43:21.

Gud har uppenbarat de principer i sin lag som ligger till grund för all rikedom både hos länder och individer. ”Det skall tillräknas er som vishet och förstånd,” sade Mose till israeliterna om det som står i Guds lag. ”Det är inte ett tomt ord, som inte angår er, utan det gäller ert liv.” 5 Mos 4:6; 32:47. De välsignelser som israeliterna fick löfte om utlovas i samma mån åt alla länder och alla enskilda människor.

Varenda härskare på jorden har fått all sin makt från Gud. Deras framgång beror på hur de använder den makt de fått. Den himmelska Väktarens ord gäller alla dem: ”Innan du kände mig, omgjordade jag dig.” Jes 45:5.1 de ord som Nebukadnessar fick höra på sin tid, finns en lärdom för livet för alla: ”Gör dig fri från dina synder genom att göra gott, och från dina missgärningar genom att öva barmhärtighet mot de fattiga, om till äventyrs din lycka så kunde bli bestående.” Dan 4:24.

Om vi förstår det, förstår vi grundtanken i historien -- ”rättfärdighet upphöjer ett folk”, ”genom rättfärdighet blir tronen befäst” och ”genom mildhet stöder han sin tron”. De principerna kommer till uttryck i makten hos den som ”avsätter kungar och tillsätter kungar”. Ords 14:34; 16:12; 20:28; Dan 2:21.

Det är bara i Guds ord som allt detta finns tydligt utstakat. Här står det

att både folkens och de enskilda människornas styrka inte ligger i sådant som får oss att tro att de inte kan bli besegrade, den finns inte i den kraft de skryter om, utan i deras trohet i att följa Guds plan.

Nebukadnessar

En bild av det finns i det gamla Babels historia. Kung Nebukadnessar fick se syftet med att styra olika länder i en bild av ett stort träd som var ”så högt att det räckte upp till himmelen och syntes ända till jordens slut. Dess lövverk var skönt, och det bar mycken frukt, så att det hade föda åt alla. Markens djur fann skugga under det, och himmelens fåglar bodde på dess grenar, och allt kött hade sin föda av det.” Dan 4:8, 9.

Gud lät det gå väl för Babel för att det skulle följa Guds plan. Rikedom följde landet tills det fick en rikedom och makt som inget land senare uppnått. Det representeras i Bibeln av den inspirerade symbolen ”det gyllene huvudet”. Dan 2:38.

Men kungen misslyckades och kände inte igen den makt som upphöjt honom. Med stolthet i hjärtat sade Nebukadnessar: ”Se, detta är det stora Babel, som jag har byggt upp till ett kungasäte genom min väldiga makt, min härlighet till ära!” Dan 4:27.

I stället för att bli människornas beskyddare blev Babel en stolt och grym förtryckare. Guds inspirerade ord beskriver hur grymma och giriga de styrande i Israel var och avslöjar hemligheterna till Babels och många andra rikens fall ända sedan världens början: Ni åt upp ”det feta, med ullen klädde ni er, det gödda slaktade ni, men om hjorden vårdade ni er inte. De svaga stärkte ni inte, de sjuka helade ni inte, det sårade förband ni inte, det fördrivna förde ni inte tillbaka, det förlorade uppsökte ni inte, utan med förtryck och hårdhet for ni fram mot dem.” Hes 34:3, 4.

Den himmelska Väktarens dom föll över härskaren i Babel: ”Dig, kung Nebukadnessar, må det vara sagt: Ditt rike har blivit taget ifrån dig.” Dan 4:27.

”Stig ned och sätt dig i stoftet, du jungfru dotter Babel, sätt dig på jorden utan tron... Sitt tyst och dra dig undan i mörkret, du kaldéernas dotter, ty du skall inte mer bli kallad ’konungarikenas drottning’.” Jes 47:1-5.

”Du som bor vid stora vatten och är så rik på skatter, ditt slut har nu kommit, din vinningslystnads mått är fyllt.”

”Och det skall gå med Babel, rikenas krona, kaldéernas ära och stolthet, liksom när Gud omstörtade Sodom och Gomorra.”

”Jag skall göra det till ett tillhåll för rördrommar och fylla det med sumpsjöar, ja, jag skall sopa bort det med ödeläggelsens kvast, säger Herren Sebaot.” Jer 51:13; Jes 13:19; 14:23.

Alla folkslag som stått på historiens scen har fått spela sin roll för att man skulle kunna se om de uppfyllde den himmelska Väktarens syfte. Profetiorna har beskrivit de stora världsrikenas uppgång och fall -- Babel, MedienPersien, Grekland och Rom. I alla de rikena, precis som i riket med mindre makt, har historien upprepat sig. Alla fick en provtid, alla misslyckades, deras härlighet försvagades, deras makt försvann, deras plats fylldes av någon annan.

Samtidigt som de förkastade Guds principer och därmed orsakade sin egen undergång märktes det ändå att Guds allomfattande plan var verksam i allt.

Hesekiel

Vi ser Guds plan i en vacker symbolisk bild som profeten Hesekiel såg under sin landsflykt i kaldeernas land. Hesekiel fick sin syn vid en tid då han var tyngd av sorgliga minnen och allvarliga föraningar. Hans faders land låg öde och Jerusalem var avfolkat. Profeten Hesekiel själv var främling i ett land där ärelystnad och grymhet spelade huvudrollerna. Han såg tyranni och ondska överallt och blev bekymrad och sörjde dag och natt. Men de symboler han fick se visade en högre makt än de jordiska härskarna hade.

På stranden till strömmen Kebar såg Hesekiel en stormvind som såg ut att komma norrifrån, ”ett stort moln med flammande eld, och ett sken omgav det. Och mitt i det, mitt i elden, syntes något som var som glänsande malm.” Ett antal hjul som satt i varandra förflyttades av fyra levande varelser. Högt ovanför dem ”syntes något som såg ut att vara av safirsten, och som liknade en tron, och ovanpå det som liknade en tron satt en som till utseendet liknade en människa.” ”Och under vingarna på keruberna syntes något som var bildat som en människohand.” Hes 1:4,26; 10:8. Hjulen var så komplicerade i sin funktion att de . vid första anblicken verkade vara i oordning, men de rörde sig i fullständigt samspel. Varelserna fick sin kraft och ledning från handen under kerubernas vingar och de drev hjulen. Ovanför dem på safirtronen fanns den Evige och runt omkring tronen en regnbåge som symbol för Guds nåd.

På samma sätt som den hjulliknande anordningen stod under ledning av handen under kerubernas vingar, styrs människornas gärningar av Gud. Mitt i folkens strid och oro sitter Gud ovanför keruberna och styr händelserna på jorden.

Historien visar oss det ena landet efter det andra som haft sin givna tid och plats, och de vittnar omedvetet om den sanning som de inte kände till

betydelsen av. Alla länder och alla människor idag har en plats i Guds stora plan. Den måttstock Gud har i sin hand idag mäter människorna och länderna och den gör inga fel. Alla väljer sitt eget öde av eget val och Gud styr alltsammans för att fullborda sin plan.

Den historia som den stora JAG ÄR (2 Mos 3:14) har märkt ut med sitt ord och som förenar länk efter länk i den profetiska kedjan, från evigheten i det förflutna till evigheten i framtiden, säger oss var i tiden vi står idag och vad vi kan förvänta oss i framtiden. Allt det som profetiorna hittills förutsagt ska ske, finns med på historiens sidor, och vi kan vara säkra på att allt som fortfarande ska komma, kommer att uppfyllas i enlighet med profetiorna.

Alla riken på jorden ska till slut gå under. Det är klart förutsagt i Guds sanna ord. När Guds dom uttalades över Israels sista kung kom budskapet i profetian:

”Så säger Herren, Herren: Ta av dig huvudbindeln, lyft av dig kronan... Vad lågt är skall upphöjas, och vad högt är skall förödmjukas. Omstörtas, omstörtas, omstörtas skall detta av mig. Också detta skall vara utan bestånd, till dess han kommer, som har rätt till det, den som jag har gett det åt.” Hes 21:26, 27.

Den krona som Israel tog av sig skickades vidare i tur och ordning till Babel, Medien-Persien, Grekland och Rom. Gud säger: ”Också detta skall vara utan bestånd, till dess han kommer, som har rätt till det, den som jag har gett det åt.” Hes 21:27.

Tidens tecken

Tiden är nära. Idag visar tidstecknen att vi står på tröskeln till stora och allvarliga händelser. Hela världen är i uppbrott. Inför våra ögon uppfylls

Frälsarens profetia om de händelser som ska föregå hans ankomst: ”Ni kommer att få höra stridslarm och krigsrykten... Folk skall resa sig mot folk och rike mot rike, och det blir hungersnöd och jordbävning på den ena platsen efter den andra.” Matt 24:6, 7.

Vår tid är en tid av utomordentligt intresse för allt levande. Härskare och statsmän, människor som innehar förtroendeställningar och maktpositioner, tänkande människor av alla klasser har lagt märke till de händelser som äger rum omkring oss. De ser de ansträngda, oroliga förhållandena mellan folken. De lägger märke till den inre kraft som övervinner allt på jorden, och de förstår att något stort och avgörande snart ska ske -- att världen är på väg mot en stor kris.

Änglarna håller nu tillbaka stridsvindarna för att de inte ska blåsa förrän världen blivit varnad om sin kommande undergång, men stormen drar sig samman, redo att bryta ut över jorden, och när Gud befäller sina änglar att släppa loss vindarna, kommer det att bli en strid som ingen penna kan beskriva.

Bibeln och bara Bibeln ger en sann bild av detta. Här uppenbaras de sista stora scenerna i vår världs historia, händelser som redan kastar sina skuggor framåt. Ljudet av dem får jorden att darra och folks hjärtan krymper av fruktan.

”Se, Herren ödelägger jorden och föröder den, han omvälver vad som är på den och förstör dess inbyggare... De har överträtt lagarna, de har förvandlat rätten, brutit det eviga förbundet. Därför uppfräter förbannelse jorden, och de som bor där måste lida vad de har förtjänat... Det är förbi med fröjden vid pukornas ljud, de gladas larm har tystnat.” Jes 24:1-8.

Herrens dag

”Ve oss, vilken dag! Ty Herrens dag är tiära, och som våld från den Allsvåldige kommer den... Utsädet ligger förtorkat under mullen, förrådshuset står öde, ladorna får förfalla, ty säden är borttorkad. Hur stönar inte boskapen! Hur ängslas ej fäkreaturens hjordar. De finner ju inget bete. Ja, också fårhjordarna får lida under skulden.” ”Vinträden är förtorkade och fikonträden försmäktar. Granatträden och palmerna och äppelträden och alla andra träd på marken har torkat bort. Ja, all fröjd har vissnat och flytt från människors barn.” Joel 1:15-18,12.

”I mitt innersta vändas jag... jag kan inte tåga, ty basunljud hör du, min själ, och krigiskt härskri. Olycka efter olycka ropas ut, ja, hela landet blir ödelagt.”

”Jag såg på jorden, och se, den var öde och tom, och upp mot himmelen, och där lyste inget ljus. Jag såg på bergen, och se, de bävade, och alla höjder vacklade. Jag såg mig om, och då fanns där ingen människa, och alla himmelens fåglar hade flytt bort. Jag såg mig om, och då var det bördiga landet en öken, och alla dess städer var nedbrutna.” Jer 4:19, 20, 23-26.

”Ve! Detta är en stor dag, en sådan att ingen är den lik. Ja, en tid av nöd är inne för Jakob, dock skall han bli frälst ur den.” Jer 30:7.

”Nåväl då, mitt folk, gå in i dina kamrar och stäng igen dörrarna om dig. Göm dig ett litet ögonblick, till dess att vreden har gått förbi.” Jes 26:20.

Skydd från Gud

”Du har sagt: ’Du Herre, är mitt skydd’, och du har gjort den Högste till din tillflykt. Ingen olycka skall drabba dig, och ingen plåga skall närma

sig din hydda.” Ps 91:9,10.

”Gud, Herren Gud, talar och kallar jorden, allt mellan öster och väster. Från Sion, skönhetens fullhet, träder Gud fram i glans. Vår Gud kommer och han skall inte tuga.”

”Han kallar på himmelen där ovan och på jorden, för att döma sitt folk... himlarna förkunnar att han är rättfärdig, att Gud är den som skipar rätt.” Ps 50:1-3; 50:4-6.

”Herren skall förlossa dig ur dina fienders hand. Nu har många hednafolk församlat sig mot dig, och de säger: ’Må hon bli vanärad, så att våra ögon får skåda med lust på Sion.’ Men dessa känner inte Herrens tankar, de förstår inte hans rådslut.” ”Jag vill hela dina sår och läka dig från de slag du har fått, säger Herren, då man nu kallar dig ’den fördrivna’, ’det Sion som ingen frågar efter’... Se, jag skall åter upprätta Jakobs hyddor och förbarma mig över hans boningar.” Mika 4:10-12; Jer 30:17,18.

”På den tiden skall man säga: Se, där är vår Gud, som vi hoppades på, och som skulle frälsa oss. Ja, där är Herren, som vi hoppades på, låt oss fröjdas och vara glada över hans frälsning.” Han ”skall för alltid göra döden om intet... han skall ta bort sitt folks vanära överallt på jorden. Ty så har Herren talat.” Jes 25:9, 8.

”Skåda på Sion, våra högtiders stad, låt dina ögon betrakta Jerusalem: det är en säker boning, ett tält som inte flyttas bort... Herren är vår konung, han frälser oss.” Jes 33:20-22.

”Med rättfärdighet skall han döma de arma och med rättvisa skipa lag åt de ödmjuka på jorden.” Jes 11:4.

Guds plan uppfylls

Sedan kommer Guds plan att gå i uppfyllelse. Principerna i hans rike kommer att få beröm av alla under solen.

”Man skall inte mer höra talas om våld i ditt land, om ödeläggelse och förstöring inom dina gränser, utan du skall kalla dina murar för ’frälsning’ och dina portar för ’lovsång’.”

”Genom rättfärdighet skall du bli befäst. All tanke på förtryck må vara fjärran ifrån dig, ty du skall inget ha att frukta, och all tanke på fördärv, ty sådant skall inte komma dig nära.” Jes 60:18; 54:14.

Profeterna som fick se de här stora scenerna längtade efter att förstå vad de betydde. De ”sökte och forskade... De ville utröna vilken och vad slags tid som Kristi ande i dem syftade på... Det uppenbarades för dem att det inte var sig själva utan er som de tjänade med sitt budskap... detta som änglarna längtar efter att få blicka in i.” 1 Pet 1:10-12.

Vilken stor betydelse, och vilket levande intresse be-skrivningarna av det som ska komma har för oss som står på gränsen till att de ska uppfyllas -- händelser som Guds barn har sett fram mot och väntat på, längtat efter och bett om ända sedan våra första föräldrar vände sina steg bort från Edens trädgård!

Nu, före den sista stora krisen, precis som innan världen förstördes första gången, ägnar folk sig åt nöjen och söker efter vällust. De är så helt upptagna av det synliga och det förgängliga att de förlorar det osynliga och det eviga ur sikte. De offerar oförgängliga skatter för sådant som kan förstöras utan att ha använts. Deras tankar behöver lyftas upp och deras syn på livet behöver bli mer övergripande. De behöver väckas från sin slöhet och sina

världsliga drömmar.

De behöver lära sig hur värdelös deras yttre världsliga härlighet är och det kan de göra av folkens uppgång och fall som framgår så tydligt på sidorna i Bibeln. Babel med all sin makt och härlighet och vars like vår värld aldrig senare sett -- den makt och storhet som folk på den tiden tyckte verkade så stark och stabil -- så fullständigt den försvunnit! Den har förstörts som blomman i gräset. Allt som inte har Gud till grund förstörs på samma sätt. Det är bara det som är knutet till hans plan och uttrycker hans karaktär som kan bestå. Hans principer är det enda fasta i världen.

Lärdomar för alla

Detta är viktiga lärdomar som både gamla och unga behöver dra. Vi behöver läsa om hur Guds plan förverkligades i folkens historia och i uppenbarelserna om det som ska komma. Vi kan uppskatta det synliga och osynliga och deras verkliga värde, för att vi ska lära oss vad livets verkliga mål är. När vi ser det förgängliga i evighetens ljus, så kan vi utnyttja det på bästa sätt. När vi på det sättet redan här lär oss principerna i hans rike och blir invånare och underdåniga, kan vi bli beredda att gå in med honom i hans rike när han kommer tillbaka.

Dagen är nära. Den tid som är kvar är alltför kort för de lärdomar vi behöver dra, det verk vi ska utföra, den förvandling av karaktären som måste ske.

”Se, Israels hus säger: ’Den syn som han skådar gäller dagar som inte kommer så snart. Han profeterar om tider som ännu är långt borta.’ Säg därför till dem: Så säger Herren, Herren: Inget av vad jag har talat skall längre fördröjas. Vad jag talar, det skall ske, säger Herren, Herren.” Hes 12:27, 28.

Kapitel 20

Bibelundervisning och bibelstudium

”De visas öron söker kunskap” (Ords 18:15)

Och letar ”efter henne som efter en skatt.” (Ords 2:4)

Som barn, ungdom och man studerade Jesus skrifterna. Som litet barn satt han varje dag i knät på sin mor och blev undervisad ur profeternas skriftrullar. I sin ungdom tillbringade han ofta en ensam timme i bön, och han studerade Guds ord tidigt på morgonen och i kvällens skymning på bergssluttningarna eller bland träden i skogen. I hans prästerliga verksamhet vittnar hans detaljerade kunskap om Gamla testamentets skrifter om hur noga han läst dem.

På samma sätt som han fick sin kunskap, kan vi få vår. Hans underbara makt, både den intellektuella och den andliga, vittnar om hur värdefull Bibeln är som lärobok.

Vår far i himlen glömde inte barnen när han gav sitt ord. Ingenstans bland allt det som människor har skrivit kan man väl finna något som bättre än berättelserna i Bibeln påverkar de små och lämpar sig för att väcka deras intresse?

De enkla berättelserna förklarar de viktiga principerna i Guds lag. Därför kan föräldrar och lärare använda de bilder som passar barnens uppfattningsförmåga bäst, och de kan börja mycket tidigt med att följa Guds befallning om sina lagar: ”Du skall inskräpa dem hos dina barn och tala om dem, när du sitter i ditt hus och när du går på vägen, när du lägger dig och

när du stiger upp.” 5 Mos 6:7.

Praktiska jämförelser, tavlor, kartor och bilder är bra hjälpmedel när man ska förklara det som står i Bibeln och fästa det i minnet. Föräldrar och lärare borde ständigt vara på jakt efter bättre metoder. När vi undervisar om Bibeln bör våra tankar vara utvilade vi ska använda våra bästa metoder och våra djupaste ansträngningar.

När vi ska väcka en kärlek hos barnen för att läsa Bibeln och stärka den kärleken, spelar det stor roll vad vi gör av andakterna i hemmet. Morgonoch kvällsandakterna bör vara de bästa och nyttigaste stunderna på hela dagen. Tala om att inga oroliga, ovänliga tankar får störa, att föräldrar och barn samlas för att träffa Jesus och för att bjuda in änglarna till hemmet.

Andakter fyllda av liv

Gör andakterna korta och fyllda av liv. Anpassa dem till omständigheterna och variera dem från gång till gång. Alla bör få vara med och läsa högt ur Bibeln och lära sig och ofta upprepa Guds lag. Barnen blir mer intresserade om de ibland själva får välja texter från Bibeln. Ställ frågor till dem om lagen och låt dem ställa frågor. Berätta allt som kan hjälpa till att förklara vad texterna betyder. Om andakten inte är alltför lång, kan de små få ta del med bön och sång, även om det bara blir en enda vers.

Det kräver noggrann förberedelse för att en sådan andakt ska bli vad den bör vara. Föräldrarna bör ta sig tid varje dag för att läsa Bibeln med barnen. Det kommer utan tvivel att kräva ansträngning och planering och en viss uppoffring, men den ansträngningen kommer att vara värd besväret.

För att förbereda sig för att undervisa om Guds lag, befäller Gud föräldrarna att gömma den inom sig. ”Dessa ord som jag i dag ger dig skall

du lägga på ditt hjärta”, säger han, ”och du skall inskräpa dem hos dina barn.” 5 Mos 6:6, 7.

För att barnen ska bli intresserade av Bibeln måste vi själva vara intresserade. Om vi ska kunna väcka en kärlek hos dem för att läsa den, behöver vi själva tycka om den. Vår undervisning kommer bara att få stort inflytande, om vi visar med vårt eget exempel och vår inställning vad vi vill lära barnen.

Vis auktoritet

Gud kallade Abraham till att undervisa om hans ord. Han utvalde honom till att bli stamfar för ett stort folk, därför att han såg att Abraham skulle undervisa sina barn och sitt hushåll om principerna i Guds lag.

Det som gav kraft åt Abrahams undervisning var det inflytande hans liv hade. Hans stora hushåll bestod av över tusen personer. Många av dem var familjeöverhuvuden och många hade nyligen vänt om från hedendomen. Ett sådant hushåll krävde en fast hand vid rodret. Inga svaga, vacklande metoder dög. Gud sade om Abraham: ”Därtill har jag utvalt honom, för att han skall befalla sina barn och sitt hus efter sig.” 1 Mos 18:19. Abraham utövade sin auktoritet med sådan vishet och mildhet att han vann andra.

Den himmelska Väktaren vittnade: De skall ”hålla Herrens väg och utöva rättfärdighet och rätt.” 1 Mos 18:19. Och Abrahams inflytande sträckte sig längre än till hans hushåll. Överallt där han slog upp sitt tält reste han ett altare bredvid det för att offra och tillbe. När han tog ner tältet fick altaret stå kvar. Många kananeer som hade lärt känna Gud genom hans tjänare Abrahams liv, stannade vid altaret för att offra till Jehova.

Undervisningen om Guds ord idag kommer att bli lika effektiv om

lärarnas liv troget återspeglar Guds ord.

Det räcker inte att känna till det som andra har tänkt eller lärt sig om Bibeln. I domen måste alla svara för sig själva inför Gud, och alla behöver själva lära sig vad som är sanning. Om studiet ska vara till nytta, måste eleven bli engagerad.

Ta vara på barnens intresse

Särskilt de som handskas med barn och ungdomar, som skiljer sig mycket åt i sitt temperament, sin uppfostran och sina tankebanor får inte förlora Bibeln ur sikte. När vi undervisar barnen om Bibeln, kan vi lära oss mycket av att se i vilken riktning deras tankar går och vad de är intresserade av, för då kan vi väcka deras intresse för att se vad Bibeln säger. Han som har skapat oss med våra olika läggningar, har gett något för alla i sitt ord. När eleverna ser att Bibelns undervisning passar in på deras eget liv, kan vi undervisa dem i att betrakta Bibeln som rådgivare.

Hjälp dem att uppskatta skönheten i den. Man rekommenderar många böcker utan verkligt värde, böcker som är spännande och osunda, eller tillåter åtminstone att de används på grund av sitt skenbara litterära värde. Varför skulle vi leda våra barn till att dricka ur sådana förorenade strömmar, när de kan få gratis tillgång till de rena källorna i Guds ord? Bibeln har en rikedom, en styrka och ett tankedjup som är outtömligt. Uppmuntra barnen och ungdomarna att söka efter de skatter som finns både i tankar och uttryck i Bibeln.

När värdet av allt det fånglar eleverna på det här sättet, kommer frigörande och lugnande kraft att röra vid dem. De kommer att dras till Gud som har visat sig för dem. Och då är det bara få som inte vill lära känna hans verk och hans vägar bättre.

Kunskap genom Anden

Den som studerar Bibeln, bör få lära sig att närma sig den i en läraktig anda. Vi bör inte söka efter bevis i Bibeln för att få stöd för våra uppfattningar, utan för att få veta vad Gud anser.

Vi kan bara få en djup kunskap om Bibeln med hjälp av den Ande som gav ordet. Och för att få den kunskapen måste vi leva efter det. Vi ska lyda allt som Guds ord befäller. Vi kan göra anspråk på allt det lovar. Det påbjuder att vi ska leva av den kraft vi får i det. Det är bara när vi ser Bibeln på det sättet som vi kan läsa den effektivt.

Bibelstudium kräver att vi gör ihärdiga ansträngningar och har uthålliga tankar. Lika ivrigt och energiskt som en gruvarbetare gräver efter en gulds katt i jorden måste vi söka efter skatten i Guds ord.

För dagligt studium är vers-för-vers-metoden oftast bäst. Den som läser tar en vers och koncentrerar sig på att förstå vilken tanke Gud lagt i den versen för honom. Sedan håller han fast vid den tanken tills den fastnar. Ett avsnitt som man läser på det sättet tills betydelsen blir klar, är värdefullare än att läsa igenom många kapitel utan något klart syfte i tankarna. Det ger ingen positiv lärdom.

En av huvudorsakerna till intellektuell otillräcklighet och moralisk svaghet är att vi inte koncentrerar oss på det som verkligen är viktigt. Vi berömmar oss av hur omfattande litteraturen är, men att läsa ett stort antal böcker -- även böcker som i sig själva inte är skadliga -- kan definitivt vara skadligt. Med den enorma flod av trycksaker som ständigt kommer från pressarna gör gamla och unga det till en vana att läsa fort och ytligt och går därmed miste om förmågan att hålla tankarna samlade och vid liv.

Dessutom är en stor del av de tidskrifter och böcker som översvämmar landet som paddorna i Egypten, inte bara banala, onyttiga och försvagande utan de är orena och förnedrande. Följden blir inte bara att de påverkar och bedövar tankarna utan de ödelägger och förstör vårt inre. Ett sinnelag och ett hjärta som är oföretagsamma och utan mål, blir lätt byte för det onda. Det är på sjuka, livlösa organismer som röta slår rot. Ett förslöat sinne blir Satans verkstad. Om vi riktar tankarna mot höga och andliga ideal, om vi har en hög och engagerad målsättning i livet, har det onda svårt att få fotfäste.

Ungdomarna bör få lära sig att de ska läsa Guds ord noga. När de förstått det, utgör det ett mäktigt hinder mot frestelse. ”Jag gömmer ditt tal i mitt hjärta, för att jag inte skall synda mot dig.” ”Efter dina läppars ord, och vad människor än må göra, tar jag mig till vara för våldsverkares stigar.” Ps 119:11; 17:4.

Bibeln sin egen tolk

Bibeln är sin egen tolk. Vi bör jämföra bibeltext med bibeltext. När vi läser bör vi lära oss att se Guds ord som ett helt och att se förhållandet delarna emellan. Vi bör skaffa oss kunskap om det stora huvudämnet, om Guds ursprungliga plan för världen, om hur den stora striden uppstod och om räddningen från synd.

Vi bör förstå de två principer som kämpar om övertaget och bör lära oss att följa dem genom historien och profetiorna till deras stora fullbordan. Vi bör se hur den striden finns med överallt i människans erfarenheter, hur vi i alla handlingar i livet själva visar den ena eller andra av de två motstridande krafterna, och hur vi -- antingen vi vill det eller inte -- redan nu bestämmer på vilken sida i striden vi ska stå.

Alla delar av Bibeln är inspirerade av Gud och är till nytta. Vi ska inte ägna Gamla testamentet mindre uppmärksamhet än Nya. När vi läser Gamla testamentet kommer vi att finna att levande källor bubblar fram, där den som bara läser världslöst enbart ser en öken.

Uppenbarelsboken tillsammans med Daniels bok kräver särskilda studier. Alla gudfruktiga lärare behöver tänka på hur de bäst ska förstå och presentera det krittna budskap som vår Frälsare personligen kom för att visa för sin tjänare Johannes: ”Jesu Kristi uppenbarelse, som Gud gav honom för att visa sina tjänare vad som snart skall ske.” Upp 1:1. Ingen behöver bli missmodig när han läser Uppenbarelsboken på grund av att det finns symboler som kan verka underliga. ”Om någon av er brister i vishet skall han be till Gud, som ger åt alla utan förbehåll eller förebråelser.” Jak 1:5.

”Salig den som läser upp och saliga de som hör orden i denna profetia och bevarar det som står skrivet i den. Ty stunden är nära.” Upp 1:3.

När en verklig kärlek till Bibeln vaknar hos oss och vi läser den och börjar förstå hur omfattande ämnet är och hur värdefulla skatterna där är, kommer vi att vilja ta vara på alla tillfällen att lära känna Guds ord. Studiet av Guds ord är inte begränsat till någon särskild tid eller plats.

Utnyttja varje tillfälle

Att studera Bibeln regelbundet är det bästa sättet för oss att lära oss att tycka om den. Vi bör ständigt ha Bibeln med oss. När vi har tillfälle, så kan vi läsa en text och tänka över den. När vi går på gatan, väntar på en station, väntar på en avtalad tid, kan vi använda möjligheten att få någon värdefull tanke ur sanningens skattkammare.

Det som starkast motiverar vårt inre är tro, hopp och kärlek. Verkligt

bibelstudium påverkar sådant. Bibelns yttre skönhet, skönheten i bildspråket och uttrycken utgör bara så att säga bakgrunden för den verkliga skatten -- helighetens skönhet.

När vi läser om de män som vandrade med Gud, får vi glimtar av Guds härlighet. Vi ser all skönhet på jorden och i himlen bara som en svag återspeglning av honom vars hela "väsande är ljuvlighet". "När jag blir upphöjd från jorden", sade han, "skall jag dra alla till mig." Joh 12:32.

När vi läser Bibeln och ser på Frälsaren vaknar de hemlighetsfulla krafterna tro, beundran och kärlek inom oss. Vi fäster blicken på Jesus, och när vi ser växer vi och blir mer och mer lik den vi beundrar. Aposteln Paulus ord blir själens språk: "Jag räknar faktiskt allt som en förlust jämfört med det som är långt mera värt, kunskapen om min herre Kristus Jesus... Jag vill lära känna Kristus och kraften från hans uppståndelse och dela hans lidanden." Fil 3:8-10.

De strömmar med himmelsk fred och den oändliga glädje vi fått inom oss av Guds inspirerade ord, kommer att bli en mäktig flod med ett inflytande som ger välsignelse åt alla som kommer inom räckhåll för den. Dagens ungdomar bör, om de växer upp med Bibeln i hand, bli de som tar emot och delar med sig av den livgivande energin i den. Vilka strömmar av välsignelse skulle då inte flöda ut till världen! Det skulle vara förebilder vars förmåga att hela och trösta vi knappt kan föreställa oss -- floder med levande vatten, källor som blir till evigt liv.

Kapitel 21

Fysiologi

”Jag tackar dig för att jag är danad så övermåttan underbart.” (Ps 139:14)

Vår intellektuella och andliga energi är i hög grad beroende av fysisk styrka och aktivitet, eftersom kroppen är ett uttryck för våra tankar och vårt inre. Allt som bidrar till fysisk hälsa bidrar också till att utveckla intellektuell styrka och en harmonisk karaktär. Om vi inte är friska kan vi inte rätt förstå eller helt uppfylla våra skyldigheter mot oss själva, våra medmänniskor eller vår Skapare. Därför bör vi ägna vår hälsa samma noggranna omsorg som vår karaktär. Kunskap om fysiologi och hygien bör ligga till grund för all undervisning.

Även om man numera allmänt känner till vad fysiologi innefattar, finns det en skrämmande likgiltighet i fråga om hälsoregler. Till och med bland dem som känner till reglerna är det bara några få som omsätter dem i praktiken. Vi följer våra känslor och impulser lika blint som om livet styrdes enbart av en tillfällighet och inte av fasta och oföränderliga lagar.

Ungdomarna med sin friska, intensiva kraft förstår inte hur värdefull deras sprudlande energi är. Det är en skatt som är dyrbarare än guld och som spelar större roll för framgång än kunskap, rank eller rikedom. Så lite vi uppskattar den! Och så lätt vi slösar bort den!

Hur många har inte offrat sin hälsa och försökt nå sitt mål i kampen efter rikedom eller makt och nästan lyckats, men de har hjälplöst gått under medan någon annan med bättre fysisk uthållighet fått den efterlängtrade

belöningen! Hur många har inte skaffat sig dåliga vanor och övergett allt hopp både i den här världen och nästa på grund av det sjukliga tillstånd de befinner sig i, därför att de inte brytt sig om hälsolagarna!

Bevara kraft för framgång

När vi läser om fysiologi bör vi få lära oss hur värdefull vår fysiska energi är och hur vi kan bevara och utveckla den för att den i största möjliga mån ska kunna bidra till framgång i livets stora kamp.

Barnen bör tidigt få lära sig grunderna i fysiologi och hygien i form av enkel, lätt undervisning. Den bör börja hos deras mamma i hemmet och troget fortsätta i skolan. Efter hand som eleverna blir äldre ska undervisningen fortsätta tills de är färdiga att ta hand om det hus de bor i. Vi måste lära oss att förstå hur viktigt det är att skydda sig mot sjukdom genom att bevara livskraften i alla organ, och vi måste också få lära oss hur man handskas med vanliga sjukdomar och olyckshändelser.

Alla skolor bör undervisa både om fysiologi och hygien och i möjligaste mån ha utrustning för att visa hur kroppen är uppbyggd, hur den fungerar och hur vi ska ta hand om den.

Det finns något som man inte brukar ta med i undervisningen om fysiologi, men som man borde tänka på, något som är av betydligt större värde för eleverna än många av de detaljer och fackuttryck de brukar få lära sig. Som en grundläggande princip i all undervisning på det här området, bör de få lära sig att naturlagarna kommer från Gud i lika hög grad som föreskrifterna i de tio buden. De lagar som styr vår kropp, har Gud lagt ner i alla nerver, muskler och fibrer i kroppen. När vi slarvar eller medvetet bryter mot de lagarna, syndar vi mot vår Skapare.

Därför är det så viktigt att vi noggrant förmedlar kunskap om de lagarna. Principerna om hygien i kost, motion, barnavård, sjukvård och många liknande områden bör vi ägna mycket större uppmärksamhet än vi brukar göra.

Vi bör betona hur tankarna påverkar kroppen, liksom hur kroppen påverkar tankarna. Hjärnans elektriska kraft aktiveras av tankeverksamheten och ger liv åt hela systemet. Den är därför av ovärderlig hjälp för att vi ska få motståndskraft mot sjukdomar. Det bör vi göra helt klart.

Glädjen en läkande kraft

Vi ska också visa på viljekraften och hur viktig självbe-härskning är både för att bevara och återfå hälsan och på vilka deprimerande och fördärvande följder ilska, missnöje, själviskhet eller orenhet kan få. Samtidigt får vi inte glömma att peka på den underbara, livgivande kraft som kommer av gladlynthet, osjälviskhet och tacksamhet.

Det finns ett fysiologiskt faktum i Bibeln som vi behöver tänka på: ”Ett glatt hjärta är en god läkedom, men ett brutet mod tar märgen ur benen.” Ords 17:22.

”Låt ditt hjärta bevara mina bud”, säger Gud, ”ty långt liv och många levnadsår och frid, mer och mer, skall de bereda dig.” ”De är liv för var och en som finner dem, och en läkedom för hela hans kropp.” ”Milda ord”, står det i Bibeln, är inte bara ”ljuvliga för själen”, utan också ”läkedom för kroppen.” Ords 3:1, 2; 4:22; 16:24.

Ungdomarna behöver också lära sig att förstå den djupa lärdom som ligger bakom uttrycket att hos Gud finns ”livets källa”. Ps 36:9. Han är inte bara ursprunget till allting, utan han är också själva livet i allt levande. Det är

hans liv vi får i solskenet, i den rena, friska luften och i den mat som bygger upp kroppen och bevarar vår styrka. Det är genom hans liv vi finns till, timme efter timme, stund efter stund. Guds gåvor ger liv, hälsa och glädje, förutom när synden förvanskat dem.

”Allt har han gjort skönt för sin tid.” Pred 3:11. Verklig skönhet kommer att bli bestående, inte om vi fördärvar Guds verk, utan om vi följer lagarna hos Gud som skapade allting och som gläder sig åt skönheten och fullkomligheten i det.

När vi undervisar om kroppens funktioner bör vi dra uppmärksamheten till hur de olika organen samverkar med varandra och hur de är beroende av varandra. När vi väcker elevernas intresse på det sättet, lär de sig att förstå hur viktigt det är att de vårdar sin kropp. Då kan en lärare göra mycket för att leda dem mot en bra utveckling och goda vanor.

God hållning

Bland det första man bör tänka på är rätt hållning både när man sitter och står. Gud skapade människan som en upprätt varelse och han vill att hon inte bara ska dra fysisk utan också intellektuell och moralisk nytta av det och av den elegans, värdighet och fattning, det mod och självförtroende som en upprätt ställning uppmuntrar till. Lärarna bör undervisa om det och vara ett föredöme och visa vilka regler som gäller. Visa hur rätt hållning ser ut och insistera på att eleverna har god hållning.

Näst efter rätt hållning är det viktigt att man sköter sin andning och sin röst. Den som sitter och står rakt andas vanligtvis bättre än andra. Men läraren bör betona för eleverna hur viktig djupandning är. Visa hur rätt bruk av andningsorganen underlättar cirkulationen, ger liv åt hela kroppen, ökar aptiten, förbättrar matsmältningen och ger god, djup sömn. Då får inte bara

kroppen nytt liv, utan intellektet får lugn och ro. Samtidigt som man visar hur viktig djupandning är, bör man insistera på att eleverna utför den praktiskt. Gör övningar som uppmuntrar till det och skapa regelbundna vanor.

Rösten och modet

När vi vårdar kroppen är det viktigt att träna rösten också, eftersom den utvidgar och stärker lungorna och därmed håller sjukdomar på avstånd. För att vi ska kunna läsa och tala rätt, behöver magmusklerna fungera bra tillsammans med andningen, och det får inte finnas några hinder för andningsorganen.

Det är magmusklerna som ska anstränga sig och inte halsen. Då förebygger vi trötthet och allvarliga sjukdomar i hals och lungor. Vi bör lägga oss vinn om att tala tydligt, ha ett lugnt, väl avvägt tonläge och inte tala för fort. Då kommer inte bara hälsan att bli bättre, utan det bidrar också till att vi arbetar bättre och effektivare.

När vi undervisar om sådant, får vi en gyllene möjlighet att visa hur felaktigt det är att hindra livsviktiga organ i deras funktion. En närmast oändlig ström av sjukdomar beror på klädmodet och vi behöver undervisa noggrant om det. Påpeka för eleverna att det innebär en risk när tunga kläder vilar på höfterna eller trycker samman något kroppsorgan. Kläderna bör sitta så att vi kan andas lätt och så att vi utan svårighet kan lyfta armarna upp över huvudet.

Yttre tryck på lungorna hindrar dem inte bara från att utvecklas, utan det hindrar också matsmältningen och cirkulationen. Därmed blir hela kroppen försvagad. Allt sådant minskar både den fysiska och den intellektuella förmågan. Därmed hindras eleverna från att vidareutvecklas

och ofta uteblir framgången.

Vatten, luft och solsken

I fråga om hygien tar ansvarsmedvetna lärare vara på alla möjligheter att visa hur viktig renlighet är både i den personliga hygien och i allt man handskas med.

Vi bör betona hur viktigt det är för hälsan att vi badar varje dag, och vi bör dra elevernas uppmärksamhet till nyttan av solsken och ventilation samt hygien i sovrum och i kök. Lär eleverna att ett hälsosamt sovrum, ett rent kök och ett vackert dukat bord med hälsosam mat påverkar familjens lycka och uppskattas mer av förnuftiga besökare än dyrbar heminredning i vardagsrummet. ”Livet är mer än födan, och kroppen mer än kläderna.” Luk 12:23. Det är en lärdom som är lika aktuell nu som när Jesus gav den.

De som läser fysiologi bör få lära sig att syftet inte bara är att skaffa sig kunskaper om fakta och principer. Sådan kunskap i sig själv gör liten nytta. De bör förstå hur viktig ventilationen är och att deras rum bör ha tillgång till frisk luft, men om de inte fyller lungorna ordentligt, kommer de att få ta konsekvenserna av bristfällig andning.

På samma sätt kan de förstå hur viktigt det är med renlighet och att de har tillgång till allt de behöver för den, men inget kommer att kunna göra någon nytta om det inte används. Det viktigaste när vi undervisar om de här principerna är att inskräpa hos eleverna hur viktiga de är, så att de i detalj börjar följa dem.

Gud använder en mycket vacker och slående bild för att visa hur viktig han anser att vår kropp är och vilket ansvar vi har för att bevara den i bästa skick: ”Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den heliga anden, som ni har

inom er och som ni har fått från Gud? Ni tillhör inte er själva.” ”Om någon förstör Guds tempel, skall Gud förgöra honom. Ty Guds tempel är heligt, och ni är det templet.” 1 Kor 6:19, 20; 3:17.

Kroppen ett tempel

Inskärp hos eleverna tanken på att kroppen är ett tempel som Gud vill bo i och att det måste hållas rent och vara en plats där höga och fina tankar bor. När de ser i sina studier i fysiologi att de är danade ”så övermåttan underbart” kommer de att bli inspirerade till vördnad. Ps 139:14. I stället för att förstöra Guds hantverk kommer de att vilja göra allt de själva kan för att fullföra Skaparens härliga plan. På det sättet kommer de att inse att lydnad för hälsolagarna inte är en fråga om uppoffring eller självförnekelse, utan att det faktiskt är en omätbar förmån och välsignelse.

Kapitel 22

Måttlighet, självbehärskning och kost

”Var och en som tävlar måste försaka allt.” (1 Kor 9:25)

Alla behöver förstå förhållandet mellan ett enkelt liv och djup tankeverksamhet. Varje enskild människa måste avgöra om livet ska styras av tankarna eller av kroppen. Alla ungdomar måste själva välja det som ska forma deras liv, och vi behöver lägga ner stor möda på att de ska förstå de krafter de har att göra med och vilka inflytanden som formar karaktären och framtiden.

Omåttlighet och brist på självbehärskning är fiender som alla måste vara på sin vakt mot. Det är ett ont som snabbt tilltar och alla som älskar sina medmänniskor bör kämpa mot det. Ett steg i rätt riktning är att man undervisar om måttlighet och självbehärskning i skolorna. Det borde förekomma i alla skolor och alla hem.

Ungdomarna och barnen behöver lära sig att förstå hur alkohol, tobak och andra liknande gifter bryts ner i kroppen, omtöcknar intellektet och påverkar känslorna. Det bör framgå klart att ingen som använder sådant någon längre tid kan behålla kraften i sin fysiska, intellektuella eller moraliska förmåga.

Men för att komma till roten med omåttlighet och brist på självbehärskning måste vi gå djupare än till bruket av alkohol eller tobak. Slöhet, planlöshet eller dåligt sällskap kan göra oss mottagliga.

Ofta finns orsaken hemma vid bordet, i familjer som anser sig visa stor

självbehärskning. Allt som stör matsmältningen, skapar spända förhållanden eller försvagar systemet på annat sätt och det som stör balansen mellan de intellektuella och de fysiska krafterna, försvagar tankens makt över kroppen och leder till omåttlighet och brist på självbehärskning. Många lövande ungdomars fall kan spåras tillbaka till en onaturlig aptit som orsakats av ohälsosam mat.

Tillvänjning

Te och kaffe, starka kryddor, sötsaker och kakor ger dålig matsmältning. Kött är också skadligt. Eftersom det i sig har stimulerande effekt, borde det vara ett tillräckligt argument mot att man använder det. De sjuka djur som finns nästan överallt gör att kött blir dubbelt avskyvärt. Det irriterar nerverna och eggas upp känslorna. På så sätt förskjuts maktbalansen mot de lägre drifterna.

Om vi vänjer oss vid fet, stimulerande mat, kommer vi efter en tid att märka att magen inte nöjer sig med enkel mat. Den kräver mer och mer kryddad, stark och stimulerande mat. Efter hand som nerverna kommer ur balans och systemet försvagas förlorar viljan sin kraft att motstå de onaturliga begären. Magens ömtåliga slemhinna blir irriterad och inflammerad ända tills inte ens den mest stimulerande mat lindrar. Vi utvecklar en törst som bara starka drycker kan släcka.

Det är början till något ont som vi måste vara på vår vakt mot. I vår undervisning behöver vi mycket tydligt förklara vad till och med små avsteg från det rätta kan få för följder. Eleverna bör få lära sig hur värdefull en enkel, hälsosam kost är och hur den förebygger en längtan efter onaturliga stimulanser. Redan tidigt bör vi lägga grunden till att göra måttlighet till en vana.

Vi bör inskräpa tanken hos ungdomarna att de är herrar och inte slavar. Gud har gjort dem till härskare över det rike som finns inom dem, och de ska utöva den kunga värdighet de fått från Gud. När vi troget undervisar på det sättet, kommer följderna att gå mycket längre än till ungdomarna själva. Inflytandet kommer att nå ut och rädda tusentals människor som står på fördärvets brant.

Kosten och utveckling av intellektet

Vi bör ge sambandet mellan kosten och utvecklingen av intellektet mycket större uppmärksamhet än vi har gjort. Intellectuell förvirring och slöhet beror ofta på felaktig kost.

Man säger ofta att aptiten är en bra rådgivare när det gäller valet av mat. Om vi alltid hade följt hälsolagarna hade det varit riktigt. Men på grund av felaktiga vanor som följt med från generation till generation har aptiten förvrängts, så att den ständigt har begär efter någon skadlig njutning. Numera kan man inte lita på den som rådgivare.

När eleverna läser om hygien, bör de få lära sig nä-ringsvärdet i olika slags mat. Vi bör tydligt framhålla följderna av att äta en koncentrerad och stimulerande kost och likaså mat som har brist på näringsämnen.

Te och kaffe, vitt bröd, inlagd mat, sötsaker, starka kryddor och kakor innehåller inte tillräckligt med goda näringsämnen. Många studerande har brutit samman därför att de hållit sig till sådan mat. Många klena barn som saknar förmåga till intellectuell eller fysisk ansträngning har blivit offer för otillräcklig kost. Spannmål, frukt, nötter och grönsaker i lämplig kombination innehåller alla näringsämnen. När de tillagas på rätt sätt utgör de den kost som på bästa sätt aktiverar både den fysiska och den intellektuella förmågan.

Det är viktigt att vi inte bara tänker på matens innehåll utan också på hur den passar den som äter den. Ofta behöver de som huvudsakligen arbetar med intellektuellt arbete undvika den mat som passar för dem som har fysiskt arbete. Vi bör också tänka på att sätta samman maten rätt. De som har intellektuellt och stillasittande arbete bör bara äta några få sorters mat vid varje måltid.

Vi måste vara på vår vakt mot att äta för mycket, till och med av den mest hälsosamma mat. Naturen kan inte utnyttja mer än det som behövs för att bygga upp de olika organen i kroppen och överskottet belastar sedan systemet.

Man tror att många som studerar har brutits ner av att de läst för mycket, men den verkliga orsaken är att de ätit för mycket. Om vi följer hälsolagarna rätt, finns det liten risk för att vi ska överanstränga oss intellektuellt. Men i många fall av så kallat intellektuellt misslyckande är det för mycket mat i magen som tröttat ut kroppen och försvagat tankarna.

I de flesta fall är två mål om dagen att rekommendera framför tre. Om man äter kvällsmat tidigt, hindrar det matsmältningen av föregående måltid. Om man äter den senare hinner den inte smältas innan man går och lägger sig, och då får magen inte tillräcklig vila. Sömnen blir störd, hjärnan och nerverna tröttnas ut och hela systemet blir slappt och oförberett för nästa dags uppgifter.

Regelbundna vanor

Vi får inte glömma hur viktigt det är med regelbundna matoch sovvanor. Eftersom kroppen byggs upp medan vi vilar, är regelbunden, riklig sömn viktig, särskilt i ungdomen.

I möjligaste mån ska vi försöka att inte ha bråttom när vi äter. Ju kortare tid vi har för måltiden, desto mindre bör vi äta. Det är bättre att hoppa över en måltid än att äta utan att tugga ordentligt.

Måltiden bör vara ett tillfälle när vi umgås och kopplar av socialt. Allt som kan tynga eller irritera borde förbjudas. Vi borde hålla oss till att visa tillit, vänlighet och tacksamhet mot Gud som gett oss allting. Då kommer våra samtal att vara glada och fyllda av goda tankegångar som är upplyftande och inte tröttar.

Måttlighet, självbehärskning och regelbundenhet i allting har underbar makt. De gör mer än omständigheter och naturliga anlag för att aktivera den vänlighet och det allvar i vår inställning som betyder så mycket för att göra livets väg jämnare. Samtidigt blir den självbehärskning vi fått på så sätt en del av den värdefulla utrustning vi fått för att framgångsrikt kunna ge oss i kast med de krävande uppgifter och omständigheter som väntar oss alla.

Visdomens ”vägar är ljuvliga vägar, och alla hennes stigar är trygga.” Ords 3:17. Alla ungdomar i vårt land har möjligheter till en bättre framtid än kungar och bör tänka på den lärdom som den visa mannen gav: ”Väl dig, du land... vars furstar håller måltid redan på morgonen!”. Pred 10:17.

Kapitel 23

Avkoppling

”Allting har sin tid.” (Pred 3:1)

Det är skillnad mellan avkoppling och nöje. Avkoppling innebär att samla styrka och bygga upp krafterna. Avkopplingen gör att vi kommer bort från våra vanliga sysslor och arbeten, den bygger upp kroppen och tankarna och gör att vi kan återgå till våra arbetsuppgifter med ny kraft. Nöje däremot söker vi för att få förströelse och då är det lätt att gå till överdrift. Den energi vi behöver för nyttigt arbete går då åt till nöjen och det hindrar oss därmed från att få verklig framgång i livet.

Kroppen är avsedd för att vara aktiv, och om vi inte håller vår fysik vid hälsa med motion, kan vi inte längre använda den fulla kapaciteten hos de intellektuella krafterna.

Det går nästan inte att undvika att det blir brist på fysisk aktivitet i klassrummet, och tillsammans med andra ohälsosamma förhållanden blir det en besvärlig plats för barnen, särskilt för dem som är känsliga. Ofta räcker ventilationen inte till. Dåligt utformade stolar gör att barnen lätt sitter fel och det minskar aktiviteten i lungorna och hjärtat.

Här måste små barn tillbringa tre till fem timmar om dagen och andas in luft som är fylld av föroreningar och kanske också infekterad av bakterier. Inte att undra på att grunden till livslånga sjukdomar ofta läggs i skolan.

Hjärnan som är det ömtåligaste av alla kroppens organ, lider störst skada. Nervkraften i hela systemet kommer ju därifrån. När hjärnan tvingas

till för tidig eller för stor aktivitet, och dessutom under ohälsosamma förhållanden, blir den försvagad och det ger ofta bestående men.

Bästa klassrummet utomhus

Barnen bör inte vara inomhus lång tid åt gången och inte heller bör man förvänta sig att de ägnar sig alltför ingående åt sitt skolarbete, förrän de fått en god grund i fysisk utveckling.

De första åtta eller tio åren av barnens liv är ängarna eller trädgården det bästa klassrummet, mamman är den bästa läraren och naturen den bästa läroboken. Till och med när barnen är gamla nog att börja skolan, bör man betrakta hälsan som viktigare än den kunskap som finns i läroböckerna. Barnen bör vara i omgivningar som är nyttiga både för fysisk och intellektuell tillväxt.

Men det är inte bara de små barnen som är i fara på grund av brist på luft och motion. Både i högre och lägre skolor bryr man sig alltför lite om det som är viktigt för hälsan. Många studerande sitter dag efter dag i ett litet rum böjda över sina böcker med bröstet så hoptryckt att de inte kan dra ett enda stort, djupt andetag. Blodet flyter långsamt, de är kalla om fotterna och huvudet känns varmt. Eftersom kroppen inte får tillräckligt med näring blir hela systemet försvagat och sjukt. Sådana studerande blir ofta invalider för livet.

De skulle ha kunnat sluta sina studier med bättre fysisk och intellektuell styrka, om de fått läsa under riktiga förhållanden, och fått regelbunden motion i solsken och frisk luft.

Studerande som med begränsad tillgång på tid och pengar kämpar för att få en utbildning, bör inse att den tid de använder för motion inte är

förlorad. De som ständigt hänger över sina böcker, finner efter en tid att tankarna förlorar sin fräschör. De som ägnar sig ordentligt åt fysisk utveckling, gör större intellektuella framsteg än om de ägnat hela sin tid åt studier.

Om de bara följer en enda tankebanan, uppstår ofta en obalans i tankarna. Men de kan lugnt träna upp alla sina förmågor, om de ägnar lika mycket tid både åt sin intellektuella och sin fysiska styrka och om de dessutom varierar sina tankegångar.

Balans mellan studier och motion

Brist på motion minskar inte bara den intellektuella utan också den moraliska styrkan. Gud kommunicerar med oss människor och påverkar vårt innersta genom hjärnnerverna som förenar hela systemet. Allt som hindrar den elektriska kraften från att cirkulera i nervsystemet försvagar de livgivande krafterna och minskar den intellektuella mottagligheten. Det gör det svårare att väcka moralen.

De som överdriver sina studier ökar blodflödet till hjärnan. Det leder till en sjuklig lättretlighet och gör att de lätt förlorar förmågan till självbehärskning. Därför faller studerande alltför ofta offer för infall och nycker. På det sättet öppnar de sig för orenhet. Missbruk eller inget bruk alls av de fysiska krafterna bär största ansvaret för den våg av fördärv som sprider sig över världen. ”Höghet, överflöd och tryggad ro” är dödsfiender till framgång lika mycket nu som när de ledde till Sodoms fall.

Lärarna bör förstå det och undervisa eleverna om det. Lär dem att det behövs goda tankar och fysisk aktivitet för att leva rätt och för att tankarna ska bli rena.

Frågan om vad som är lämplig avkoppling för eleverna bekymrar ofta lärarna. Gymnastik spelar en viktig roll i många skolor, men utan noggrann tillsyn går den ofta till överdrift. I gymnastiksalarna har många ungdomar försökt bevisa sin styrka och ådragit sig livslånga skador.

Hur väl motion i en gymnastiksal än ordnas, kan den ändå inte ersätta motion ute i det fria och här borde våra skolor erbjuda bättre möjligheter. Eleverna måste få ordentlig motion. Det finns knappast något ont som är mer skrämmande än slöhet och planlöshet.

Måttlighet

De tendenser som nu finns inom de flesta idrotter gör att de som är angelägna om att ungdomarna ska må bra har fått sig en del tankeställare. Lärarna blir bekymrade, när de tänker på vilket inflytande sådana idrotter har både på elevernas framsteg i skolan och deras framgång senare i livet. Den sport som tar så mycket av deras tid vänder tankarna från studierna. Den hjälper inte till att förbereda ungdomarna för praktiskt, seriöst arbete senare i livet. Det inflytande den har leder inte till förbättring, frikostighet eller till att de blir riktigt rakryggade i sin inställning.

En del av de mest populära förströelserna som till exempel amerikansk fotboll och boxning har urartat och lett till råhet och brutalitet. De utvecklar samma egenskaper som spelen i det gamla Rom. Maktberusning, stolthet över brutal, rå styrka och en lättsinnig likgiltighet för livet har nedbrytande makt på ungdomarna. Allt det är skrämmande.

Även andra idrotter som inte är så brutala är lika förkastliga, därför att de går till överdrift. De stimulerar en längtan efter nöje och spänning och därmed skapar de en motvilja mot nyttigt arbete och en inställning att vilja undvika praktiska uppgifter och ansvar. De förstör intresset för livets

verklighet med dess lugna nöjen. På så sätt öppnas dörren för utsvävningar och laglöshet och deras förfärliga följder.

Den typ av fester man brukar ha hindrar också tankarna och karaktären från att växa. Man skaffar sig lättsinnigt sällskap, lyxiga vanor och utsvävningar som anpassar hela livet för det som är ont. I stället för sådana nöjen finns det mycket som föräldrar och lärare kan göra för att skapa tidsfördriv som är till nytta och uppbyggelse.

Ett enkelt liv bäst

Här som i allt annat som handlar om vårt välbefinnande har Gud visat vägen. Förr i tiden när folk styrdes av Gud var livet enkelt. De levde nära naturen. Barnen deltog i föräldrarnas arbete och lärde sig av skönheten och underverken i naturens skattkammare. I tystnaden i skog och mark tänkte de på de stora lärdomar som gått i arv som ett heligt ansvar från generation till generation. Sådan träning gjorde människorna starka.

Nu för tiden har livet blivit mer konstlat och människor har urartat. Även om vi kanske inte helt kommer att återvända till de enkla vanor folk hade förr i tiden, kan vi dra lärdom av dem så att vår avkoppling blir vad den borde vara -- en tid då vi bygger upp kroppen, intellektet och vårt inre.

Hemmets och skolans omgivning är av avgörande betydelse för avkopplingen. När man väljer ett hem eller en tomt för en skola bör man tänka på omgivningarna. De som anser att intellektuellt och fysiskt välbefinnande är viktigare än pengar och samhällets seder och bruk, bör sträva efter de fördelar naturen kan ge deras barn och den avkoppling de kan få där. Det skulle vara till stor hjälp i undervisningen, om alla skolor kunde ligga så till att eleverna hade möjlighet att bruka jorden och att de kunde få tillgång till ängar och

skogar.

För att eleverna ska få ut så mycket som möjligt av sin avkoppling, krävs det personligt samarbete med läraren. Det finns knappast något värdefullare än den gemenskap som en lärare kan ge sina elever. Det är bara när vi är tillsammans som vi kan förstå varandra och det måste vi göra, om vi ska kunna vara till nytta. Det gäller bland vuxna och i ännu högre grad bland barn och ungdomar.

Det finns inget som kan stärka gemenskapen mellan lärare och elever bättre än positivt umgänge utanför klassrummet. I vissa skolor är lärarna tillsammans med eleverna på deras fritid. De tar del i deras aktiviteter, följer med dem på utflykter och är som en av dem. Det skulle vara en fördel om detta blev vanligare i våra skolor. Det kräver stor uppoffring från lärarnas sida, men de får stor belöning.

Samarbete

Avkoppling som bara är till nytta för barnen och ungdomarna själva, kommer aldrig att vara till lika stor glädje som när de hjälper varandra.

Barn och ungdomar är av naturen entusiastiska och lättpåverkade och är gärna öppna för förslag. När lärarna planerar att barnen ska odla växter, så bör de försöka göra dem intresserade av att göra skolans område och klassrummet vackrare. Det gör dubbel nytta. Det som eleverna vill göra vackrare, kommer de ogärna att vilja förstöra och trampa ner. Man uppmuntrar god smak, ordning och noggrannhet. Den anda av gemenskap och samarbete man utvecklar, kommer att bli av livslångt värde för eleverna.

Man kan också skapa nytt intresse för trädgårdsarbete eller utflykter i skog och mark genom att uppmuntra barnen att tänka på sina medmänniskor

och ta med sig av skönheten i naturen till dem som själva inte har möjlighet att gå ut till så vackra platser.

Uppmärksamma lärare kommer att hitta många möjligheter till att uppmuntra barnen till att vara hjälpsamma. Särskilt små barn hyser nästan obegränsad tillit och respekt för sina lärare. När lärarna föreslå att barnen ska hjälpa till i hemmet, vara noggranna i sina dagliga uppgifter, hjälpa de sjuka eller dem som inte har det så gott ställt, bär det nästan alltid frukt. På så sätt blir det återigen till dubbel nytta. Vänlig uppmuntran återverkar på dem som gett den. Tacksamhet och samarbete från föräldrarnas sida underlättar lärarnas börda och uppmuntrar dem.

Avkoppling och motion bryter givetvis den regelbundna rutinen i skolarbetet, men sådana avbrott visar sig inte vara något verkligt hinder. När lärarna stimulerar intellektet och kroppen, utvecklar de en osjälvisk anda och knyter samman eleverna och sig själva med band av gemensamma intressen och vänligt umgänge. Om de satsar tid och kraft på det, kommer de att få hundrafalt igen. De unga kommer att finna nyttigt utlopp för den rastlösa energi som så ofta kan vara farlig. När tankarna är upptagna av sådant som är gott, innebär det ett bättre skydd mot det onda än en oändlig mängd disciplinära åtgärder och regler.

Kapitel 24

Utbildning för praktiskt arbete

”Sätt en ära i att... arbeta med era hander.” (1 Thess 4:11)

Redan vid skapelsen bestämde Gud att arbetet skulle vara ett glädjeämne. Det skulle omfatta utveckling, styrka och glädje. Synden har emellertid förändrat tillståndet på jorden och medfört en förändring av våra arbetsvillkor. Även om vi nu förknippar arbete med oro, trötthet och smärta, ger det oss fortfarande glädje och det gynnar vår utveckling. Arbetet skyddar också mot frestelser. Arbetsmoralen styr vår njutningslystnad och befordrar arbetsamhet, renhet och fasthet. Därmed blir arbetet en del av Guds stora plan om att befria oss från synd.

Ungdomarna måste få lära sig att förstå det verkliga värdet av arbete. Visa dem att Gud ständigt är verksam. Allting i naturen utför sitt givna verk. Aktivitet genomsyrar hela skapelsen och för att kunna utföra våra uppdrag måste vi också vara aktiva.

Vi ska samverka med Gud i vårt arbete. Han ger oss jorden och dess skatter, men vi behöver bearbeta dem så att vi kan få användning för dem och kan njuta av dem. Han låter träden växa, men vi gör timret och bygger huset. Han har gömt guld och silver, järn och kol i jorden, men det är bara genom hårt arbete som vi kan få tag i det.

Arbete utomhus bästa motionen

Samtidigt som Gud har skapat allting och hela tiden styr det, har han gett oss en förmåga som inte är helt olik hans egen. Han har gett oss en viss

möjlighet att styra naturkrafterna. Gud skapade jorden och dess skönhet ur kaos. På samma sätt kan vi skapa ordning och skönhet ur oordning. Och fastän allting nu bär spår av synd, känner vi ändå i det arbete vi avslutar en glädje som påminner om det Gud kände när han såg på den vackra jorden och det han skapat och sade att ”det var mycket gott”.

Den motion som är nyttigast för ungdomarna får de i regel av praktiskt arbete utomhus. Små barn får både omväxling och utvecklas i sin lek. Lekarna ska inte bara uppmuntra fysisk utan också intellektuell och andlig tillväxt. Efter hand som barnen får kraft och förstånd kommer den bästa avkopplingen för dem att bestå av något slag av nyttig ansträngning. När de unga använder händerna för att hjälpa till och lär sig att bära sin del av livets bördor, är det det effektivaste sättet för att få sinnet och karaktären att växa.

Ungdomarna behöver lära sig att livet innehåller hårt arbete, ansvar och omsorg. De behöver en utbildning som gör dem till praktiska människor som klarar sig i nödsituationer. De behöver lära sig att ordning och systematiskt, välorganiserat arbete inte bara behövs som skydd i livets skiften, utan också att sådant hjälper till att utveckla dem rent allmänt.

Trots allt som sagts och skrivits om hur viktigt praktiskt arbete är, är många fortfarande av den uppfattningen att det är underskattat. Ungdomarna idag vill gärna bli lärare, tjänstemän, affärsmän, läkare, advokater eller ha något annat yrke som inte kräver fysiskt arbete. Kvinnorna drar sig numera för hushållsarbete och utbildar sig på andra områden. Alla behöver förstå att ärligt praktiskt arbete inte är nedvärderande för någon. Det som är nedvärderande är lättja och självgodhet. Lättja gör att man får bristande självdisciplin och därmed ett tomt och innehållslöst liv där allt slags ont får lov att växa. ”En åker som får rikligt med regn har Guds välsignelse om den suger upp vattnet och skänker odlaren hans gröda. Men bär den tistlar och törnen är den värdelös. Förbannelsen är inte långt borta, och slutet blir att åkern bränns av.” Heb 6:7,8.

Trohet i vardagen

Många av de studielinjer som slösar bort den dyrbara tiden för dem som studerar, bidrar varken till att de ska bli till nytta eller glädje. Om det behövs kan ungdomarna klara sig utan kunskaper i franska och algebra eller till och med utan att kunna spela piano, men det är absolut nödvändigt att de lär sig att baka gott bröd, att sy välsittande kläder och att noga utföra de många sysslor som hör till hushållsarbetet.

Inget är viktigare för hela familjens hälsa och glädje än kunskap och skicklighet hos den som lagar mat. Dåligt tillagad, ohälsosam mat kan hindra och till och med förstöra utvecklingen både hos barn och vuxna. Om man ger familjen mat som passar till de behov den har och samtidigt gör den inbjudande och aptitlig, kan man göra lika mycket nytta som man annars skulle göra skada. På många sätt hör därför lyckan i livet ihop med trohet i de vardagliga sysslorna.

Eftersom både män och kvinnor har del i hushållet, bör både pojkar och flickor lära sig att ta hand om hemmet. Att bädda, städa sitt rum, diska, laga mat, tvätta och laga sina egna kläder är inte något som gör en ung man mindre manlig. Snarare gör det honom lyckligare och effektivare. Och om flickorna i sin tur kunde lära sig att använda hammare och såg lika väl som kratta och hacka, skulle de lättare kunna klara besvärliga situationer i livet.

Barnen bör få lära sig ur Bibeln hur Gud ärade den som knogade i vardagslivet. De kan läsa om profetlärjungarna i 2 Kung 6:1-7 som när de studerade, bestämde sig för att bygga sig ett hus och hur de fick se ett underverk för att de inte skulle förlora den yxa de lånat.

De kan läsa om snickaren Jesus och sadelmakaren Paulus som i sina

hantverk förenade mänskligt och andligt arbete. De kan läsa om pojken som hade fem bröd som Jesus använde i sitt berömda underverk, där han gav mat åt människomassorna och om sömmerskan Dorkas som uppväcktes från döden så att hon skulle kunna fortsätta att sy kläder åt de fattiga.

De kan läsa om den flitiga kvinnan i Ordspråksboken som har omsorg om ”ull och lin och låter sina händer arbeta med lust”, som ”sätter fram mat åt sitt husfolk, åt tjänarinnorna deras bestämda del”, som planterar ”en vingård”, ”och lägger driftighet i sina armar”, som ”räcker ut sina armar mot den fattige”. ”Hon vakar över ordningen i sitt hus och äter ej i lättja sitt bröd.” Ords 31:13,15, 16,17, 20, 27.

Om en sådan kvinna säger Gud: ”Prisas må en hustru som fruktar Herren. Må hon få njuta sina gärningars frukt, hennes verk skall prisa henne i portarna.” Ords 31:30, 31.

Hemmet den första skolan

Hemmet ska vara den första yrkesskolan för alla barn. Och i största möjliga mån bör det finnas tillfälle till yrkesutbildning i alla skolor. I hög grad skulle sådan utbildning kunna ersätta gymnastiksalen och vara till ytterligare nytta och ge värdefull fostran.

Praktiskt arbete behöver få långt större uppmärksamhet än tidigare. Man bör grunda skolor som i tillägg till den bästa intellektuella och moraliska utbildningen också ska ge bästa möjliga tillfälle till praktisk utveckling och yrkesutbildning. Man ska undervisa i jordbruk och tillverkning -- inklusive så många som möjligt av de nyttigaste hantverken -- och också i hushållskunskap, sund matlagning, sömnad, sjukvård och liknande ämnen. Där bör finnas trädgårdar, verkstäder och behandlingsrum och alla ämnen bör ledas av utbildade lärare.

Vi ska ha ett bestämt mål för vårt arbete och utföra det noggrant. Även om alla behöver lära sig något om olika hantverk, är det absolut nödvändigt att vi är särskilt skickliga åtminstone i ett. Alla ungdomar som slutar skolan bör ha lärt sig ett yrke som de vid behov kan försörja sig på.

Den invändning som oftast avråder från yrkesträning i skolorna är de stora utgifter som krävs. Men det mål man når är värt den kostnaden. Ingen annan uppgift vi har fått är så viktig som att utbilda ungdomarna. Alla utgifter som krävs för att nå det målet på rätt sätt är väl använda pengar.

Till och med ekonomiskt sett skulle de utgifter som behövs för yrkesutbildning visa sig vara bäst. Mängder av ungdomar skulle då hållas borta från gathörn och krogar. Utgifterna för trädgårdar, verkstäder och simhallar skulle mer än motsvaras av det man kan spara på sjukhus och ungdomsvårdsskolor. Vem kan uppskatta värdet för samhället och landet för de ungdomar som tränats i att vara effektiva i sina vanor och har utbildats till nyttigt, produktivt arbete?

Jordbrukets fördelar

Som avkoppling från studierna, är sysselsättning i frisk luft med motion för hela kroppen det allra nyttigaste.

Ingen linje för praktisk utbildning är av större värde än jordbruk. Man borde anstränga sig mer för att skapa och uppmuntra ett intresse för jordbrukssysslor. Lärarna bör dra elevernas uppmärksamhet till det som står i Bibeln om jordbruk, dvs att det var Guds plan att människan skulle bruka jorden, att den första människan som styrde över världen fick en trädgård att odla och att många av världens största personligheter, den verkliga adeln, har varit jordbrukare. Man behöver framhålla fördelarna med ett sådant liv.

Den visa mannen säger: ”Det är en förmån för ett land att ha en kung som så styr, att marken blir brukad.” Pred 5:8. Om den som brukar jorden står det i Bibeln: ”Gud har undervisat honom och lärt honom det rätta sättet.” Jes 28:26. Och ”den som vårdar sitt fikonträd, han får äta dess frukt.” Ords 27:18. Den som förtjänar sitt levebröd av jordbruk slipper många frestelser och kan glädja sig åt otaliga förmåner och välsignelser som de som har sitt arbete i storstäderna måste försaka.

Med de enorma investeringsbolag som finns idag och den rådande affärskonkurrensen är det få som kan glädja sig åt ett så realistiskt oberoende och vara så säkra på rättvis ersättning för sitt arbete som den som brukar jorden.

När eleverna lär sig jordbruk, ska de inte bara lära sig teori utan också praktisera. Samtidigt som de lär sig vad vetenskapen har att säga om hur man förbereder jorden och dess beståndsdelar, värdet av olika grödor och de bästa produktionsmetoderna, bör de få omsätta sin kunskap i praktiken.

Lärarna bör delta i arbetet tillsammans med eleverna och visa vilka resultat man kan uppnå med skicklig, förnuftig ansträngning. På så sätt kan man väcka ett uppriktigt intresse, en strävan efter att utföra arbetet på bästa sätt. En sådan framåtanda tillsammans med den stärkande effekten av motion, solsken och frisk luft, kommer att skapa en kärlek till jordbruksarbete som kommer att hjälpa många ungdomar i deras yrkesval.

Därmed kan man starta en omfattande rörelse för att vända den pågående starka strömmen av ungdomar som flyttar till storstäderna.

Leder till sunt förnuft

Våra skolor kan också vara till effektiv hjälp för inställningen hos de många arbetslösa. Tusentals hjälplösa och svältande människor som varje dag gör att brottsligheten ökar, kan bli självförsörjande i ett lyckligt, hälsosamt, oberoende liv om de får hjälp med att förstå hur man skickligt och ihärdigt kan arbeta med att bruka jorden.

Också många akademiskt utbildade människor behöver få förmånen av praktisk utbildning. Sådana personer kan ha lysande begåvning och snabb uppfattningsförmåga när det gäller nya idéer. Deras kunskap och skicklighet låter dem gå in i det yrke de valt, men ändå kan de vara långt ifrån lämpade för sina uppgifter. En utbildning som huvudsakligen kommer från böcker gör att tankarna blir ytliga.

Praktiskt arbete uppmuntrar oss till noggrann iakttagelse och självständiga tankar. Om det utförs rätt, brukar det leda till en praktisk kunskap som vi brukar kalla sunt förnuft. Det ger oss förmåga att planera och verkställa, det stärker modet och uthålligheten och kräver att vi visar finess och skicklighet.

Läkare som lagt grunden till sin yrkeskunskap genom att arbeta praktiskt i sjukrummet, kommer att kunna fatta snabba beslut, har god allmänskunskap och en förmåga att i nödsituationer ge den hjälp som behövs - - allt det är nödvändiga kvalifikationer som man bara kan få av praktisk träning.

Pastorer, missionärer och lärare kommer att finna att de får betydligt större inflytande, när det visar sig att de har den kunskap och skicklighet som krävs för de praktiska uppgifterna i vardagslivet. Förmågan att laga mat, att ta hand om olycksfall, att behandla sjukdom, att bygga hus eller en kyrka om

så behövs, utgör ofta skillnaden mellan framgång och misslyckande i deras livsverk.

Väg till oberoende

Många studerande skulle skaffa sig ovärderliga kunskaper om de var självförsörjande under sin studietid. I stället för att skaffa sig skulder eller vara beroende av föräldrarnas uppoffringar, kan ungdomarna försörja sig själva. Då kommer de att lära sig värdet av pengar, värdet av tid, kraft och möjligheter och de kommer att utsättas för mycket färre frestelser och de kan inte lägga sig till med onyttiga och slösaktiga vanor. När de på så sätt lär sig att behärska kunskaper i sparsamhet, arbetsamhet, självförsakelse, praktisk ekonomi och när de har ett fast mål, visar det sig att det är den viktigaste delen av deras utrustning för kampen i livet.

När en studerande får en sådan kunskap om självhjälp, gör det mycket för att bevara skolor och högskolor från den skuldbörda som så många skolor kämpat med och som har bidragit så mycket till att hindra dem från att göra nytta.

Vi bör hjälpa ungdomarna att förstå att utbildningen inte gör att de slipper undan otrevliga uppgifter och tunga bördor i livet. Syftet är snarare att underlätta arbetet, därför att de lärt sig bättre metoder och satt högre mål. De bör få lära sig att det stora målet i livet inte är att de ska vinna så mycket som möjligt själva, utan att de ska ära sin Skapare när de utför sin del av arbetet i världen och hjälper dem som är svagare eller okunnigare.

En viktig anledning till att många ser ner på praktiskt arbete är det slarviga och tanklösa sätt det ofta blir utfört på. Man gör det därför att man måste, och inte av eget val. Arbetaren lägger inte ner sin själ i det han gör och han behåller inte sin självaktning och får inte heller respekt från andra.

Praktisk utbildning borde rätta till sådana missuppfattningar och få eleverna att skapa goda och noggranna vanor.

Eleverna bör lära sig finess och att arbeta systematiskt och använda sin tid på ett ekonomiskt sätt. De bör tänka på att allt de gör räknas. De bör inte bara få lära sig de bästa metoderna, utan få inspiration till att själva ständigt försöka göra dem bättre. De bör ha som sitt mål att göra sitt arbete så perfekt det bara går med människans hjärna och händer.

En sådan utbildning kommer att göra ungdomarna till mästare och inte till arbetsslavar. Den underlättar uppgiften för den som knogar hårt och gör till och med de allra enklaste sysslor värdefulla.

De som ser sitt arbete som enbart slit och släp och slår sig till ro, nöjda med sig själva och sin brist på kunskap och inte alls anstränger sig för att bli bättre, kommer faktiskt att finna att arbetet är en börda. Men de som ser en vetenskap i de enklaste arbeten, kommer att se något fint och vackert och kommer att med glädje utföra sitt arbete troget och effektivt.

Ungdomar med sådan träning kommer, oavsett vad de gör i livet, bara det är ärligt, att göra sin uppgift nyttig och hedervärd.

Kapitel 25

Utbildning och karaktär

”Trygga tider skall komma för dig! Vishet och kunskap.” (Jes 33:6)

En god utbildning bortser inte från naturvetenskapliga kunskaper eller litterära färdigheter, men utöver information lägger den vikt vid kraft, utöver kraft godhet, utöver intellektuella färdigheter karaktären. Det behövs fler människor i världen med god karaktär än med stort intellekt. Det behövs människor som styrs av fasta principer.

”Vishetens början är: ’Försök förvärva vishet.’” ”De visas tunga meddelar god kunskap.” Ords 4:7; 15:2. God utbildning förmedlar kunskap och där ingår undervisning i hur man använder, inte bara en, utan alla sina förmågor och färdigheter. På så sätt omfattar den alla våra förpliktelser -- mot oss själva, världen och Gud.

Det viktigaste uppdraget människan någonsin fått sig anförtrott är att hon ska utveckla sin karaktär. Aldrig har det varit så viktigt att i detalj ägna sig åt den som nu. Aldrig har någon tidigare generation stått inför så betydelsefulla frågor som vi gör idag, och aldrig tidigare har ungdomarna stött på så stora faror som idag.

Utbildning ska motverka själviskhet

At vilket håll går då utbildningen i en tid som denna? Vilka grundläggande egenskaper siktar den oftast in sig på? Jo, på själviskheten. En stor del av den utbildning man ger, är en vantolkning av själva ordet utbildning.

God utbildning ska motverka förfall som till exempel självisk strävan, maktbegär och likgiltighet för de rättigheter och behov som människan har. Gud har en plan för alla människor. Alla ska utveckla sina förmågor så mycket som möjligt. När de troget gör det, oavsett om de har många gåvor eller bara några få, blir de uppskattade.

I Guds plan finns inget utrymme för själviskhet. Oförståndiga människor jämför sig med sig själva. 2 Kor 10:12. Allt vi gör ska vi göra ”med den styrka Gud ger.” 1 Pet 4:11. ”Vad ni gör skall ni göra helhjärtat, det gäller ju Herren och inte människor: tänk på att det är Herren som skall ge er belöningen, er del av arvet. Kristus är er Herre, och ni skall tjäna honom.” Kol 3:23, 24. Det är värdefullt att ge en utbildning som följer de principerna. Men den skiljer sig mycket från den utbildning som ges idag! Från barnens första år riktar den in sig på tävlan och konkurrens. Den uppmuntrar till själviskhet som är roten till allt ont.

Den skapar en strävan efter att vara bäst och uppmuntrar till plugg vilket lätt förstör hälsan och gör oss onyttiga. Hos många kan tävlan leda till oärlighet och eftersom det kan uppmuntra till ärelystnad och missnöje, gör det livet bittert och bidrar till att fylla världen med rastlösa, våldsamma människor som är en ständig plåga för samhället.

Faran inom utbildningen ligger inte bara i metoderna, utan också i ämnesval och studier.

Vad uppmuntrar vi ungdomarna till att tänka på medan de är som mest lättpåverkade? Varifrån får de sina kunskaper, när de läser språk och litteratur? Från avgudadyrkan och sådant som har sin början i den gamla hedendomens fördärv De uppmanas att läsa författare som bevisligen inte tar hänsyn till moraliska principer.

Och hur många moderna författare kan man inte säga det om! Hos många är ett elegant och vackert språk bara en förklädnad för principer som i sin verkliga osmaklighet skulle stöta bort läsarna!

Det finns en mängd skönlitterära författare som lockar till sköna drömmar i lättja. Sådana författare kan man kanske inte anklaga för omoral, men deras verk är inte mindre laddat med det som är ont. Sådant berövar tusentals människor den tid, energi och självdisciplin de behöver för att lösa livets allvarliga problem.

Sanning blandat med spekulationer

När man läser naturvetenskapliga ämnen efter vanligt mönster, är farorna lika stora. Man får lära sig om evolution och liknande villoläror på alla nivåer från lågstadiet till högskolorna. Därför blandar man samman de naturvetenskapliga ämnen som borde ge kunskap om Gud, med spekulationer och mänskliga teorier som leder till otro.

Till och med den bibelundervisning som förekommer i skolorna rövar bort den ovärderliga skatten i Guds ord från människorna. Den så kallade högre kritiken som ägnar sig åt analyser, hypoteser och rekonstruktioner, förstör tron på att Bibeln är en uppenbarelse från Gud. Den utplånar Guds ords makt att styra, lyfta och inspirera människorna.

Vilken undervisning får ungdomarna när de går ut i livet och möter syndens lockelser -- penningbegär, nöjen och släpphänthet, lyx och överdåd, bedrägeri, svek, rån och fördärv?

Spiritismen påstår att människorna är halvgudar som inte syndat, att alla tankar dömer sig själva, att verklig kunskap ställer människan över

lagen, att alla synder man begår är oskyldiga, för allt som finns är rätt och Gud fördömer inte. Man anser att de lägsta människorna finns i himlen, och där får de den största äran. Därför förklarar man: ”Det spelar ingen roll vad du gör, lev som du vill, himlen är ditt hem.” Massorna tror att, eftersom begäret är den högsta lagen, så är tillåtelse detsamma som frihet, och därför behöver människorna bara svara för sig själva.

Var finns moralens skyddsmurar med en sådan undervisning i början av livet, när impulserna är som starkast och kravet på självbehärskning och renhet är som mest aktuella? Vad hindrar världen från att bli ett andra Sodom?

Anda av oro

Samtidigt försöker anarkin att sopa undan, inte bara Guds lag, utan också människornas lagar. Centraliseringen av rikedom och makt, de stora sammanslutningar som arbetar för att några få människor ska bli rikare på bekostnad av de många, de sammanslutningar bland de mindre bemedlade klasserna som verkar för att försvara deras intressen och krav, den anda av oro, uppror och blodsutgjutelse och den världsomfattande spridningen av de läror som ledde till franska revolutionen -- alltsammans pekar på att hela världen kan bli inblandad i en kamp som liknar den som då skakade Frankrike.

I alla generationer och alla länder har den verkliga grunden och mönstret för utveckling av karaktären blivit oförändrade. Guds lag innehåller den viktiga princip som

Jesus visade i sin karaktär och sitt liv, och den är den enda säkra grunden och den enda säkra ledstjärnan: ”Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta... och din nästa som dig själv.” Luk 10:2.

”Trygga tider skall komma för dig! Vishet och kunskap bereder Sion frälsning i rikt mått, och Herrens fruktan skall vara dess skatt.” Jes 33:6. Sådan vishet och kunskap kan vi bara få från Guds ord.

De ord som Israels folk fick höra om att lyda Guds bud gäller lika mycket nu som då: ”Det skall räknas er som vishet och förstånd av andra folk.” 5 Mos 4:6.

Guds lag är den enda skyddsmuren för vår personliga integritet, för renhet i hemmet, för välbefinnande i samhället och styrka i landet. Mitt i livets förvirring och faror och bland motsägande uttalanden är den enda säkra och trygga regeln att göra som Gud säger. ”Herrens lag är utan brist” och ”Den som så handlar, han skall inte vackla till evig tid.” Ps 19:8; 15:5.

Kapitel 26

Undervisningsmetoder

”De kan ge åt de okunniga klokhet, åt den unge kunskap och eftertänksamhet.” (Ords 1:4)

Imånga år har undervisningen handlat huvudsakligen om minnet. Man har använt den förmågan till det yttersta, men man har inte utvecklat annan tankeverksamhet på samma sätt. Många elever har flitigt ägnat sig åt att fylla minnet med kunskap som de bara kunnat använda i liten mån.

När vi belastar hjärnan med sådant som den inte kan klara av och tillägna sig, blir den försvagad och oförmögen till energiska, självständiga handlingar och vi nöjer oss med att lita på andras omdöme och iakttagelseförmåga.

Somliga som lagt märke till allt det onda sådant leder till, har gått till motsatt ytterlighet. Enligt deras uppfattning behöver vi bara utveckla det vi har inom oss. Sådant gör eleverna självgoda och utestänger dem från Gud, som är grunden till verklig kunskap och makt.

En undervisning och utbildning som består av att träna minnet och har en tendens att hämma självständiga tankar, brukar ha en etisk inverkan som man tänkt alltför lite på. När eleverna gör avkall på sin förmåga att själva resonera och använda sitt omdöme på ett förnuftigt sätt, förlorar de förmågan att skilja mellan rätt och orätt och blir därför ett lätt byte för bedrägeri. De blir lätt förledda till att följa gamla seder och bruk. Hur skilja mellan rätt och orätt

Hur skilja mellan rätt och orätt

Ett faktum som man ofta bortser från, även om det alltid är riskabelt, är att det orätta sällan framstår som det som det verkligen är. När det blandas eller förenas med det rätta är det så lätt att acceptera det.

När våra första föräldrar åt av kunskapens träd på gott och ont, ledde det till deras fördärv, och när människorna idag accepterar en blandning av gott och ont, går de också mot sitt fördärv. Den som låter sina tankar avgöras av andras omdöme, kommer med säkerhet att förr eller senare gå vilse.

Det är bara när vi som enskilda människor är beroende av Gud som vi kan skilja mellan rätt och orätt. Alla måste själva lära känna Gud genom hans ord. Vi har fått vårt förnuft för att använda det och Gud vill att vi ska göra det. ”Kom, låt oss gå till rätta med varandra.” Jes 1:18. Han bjuder oss till sig. När vi litar på honom, får vi kraft att ”förkasta vad ont är och utvälja vad gott är.” Jes 7:15; Jak 1:5.

I all undervisning är personlig kontakt av avgörande betydelse. När Jesus undervisade talade han individuellt till olika människor. Det var genom direkt kontakt och personligt umgänge som han utbildade sina tolv lärjungar.

Han gav sin mest värdefulla undervisning i enskildhet och ofta bara till en enda person. Han erbjöd sina dyrbaraste skatter åt den förnäma rabbin han träffade på natten på Olivberget och åt den förkastade kvinnan vid brunnen i Sykar. De kunde påverkas, för de hade ett öppet och mottagligt sinnelag.

Inte ens mängden som så ofta trängdes vid hans fötter var för Jesus en sammanhängande massa. Han talade direkt till varenda en och vädjade till det inre hos allihop. När han talade till dem, såg han dem i ögonen och lade märke till hur ansiktet lyste upp, han såg deras snabba svarande blick, som

visade honom att de hade förstått det han sagt, och inom sig kände han gemenskap och välvillig glädje.

Jesus såg möjligheterna hos alla människor. Han blev inte avskräckt av ett ofördelaktigt yttre eller ogynnsamma omständigheter. Han kallade Matteus från tullbyggnaden och Petrus och de andra från fiskebåtarna -- bara för att de skulle få undervisning av honom.

Personligt intresse behövs

I undervisningsarbetet idag behövs samma personliga intresse och samma uppmärksamhet på utvecklingen hos de enskilda människorna. Många ungdomar som inte verkar särskilt lovande, har stora förmågor som inte utnyttjas. Deras förmågor förblir oupptäckta därför att deras lärare brister i sin urskillningsförmåga.

Hos många barn och ungdomar som till det yttre är lika lite tilltalande som ett grovt hugget stenblock, kan det finnas något värdefullt som tål hetta, storm och påfrestningar. Bra lärare som förstår vad det kan bli av eleverna, inser värdet av det material de arbetar med. De har ett personligt intresse för varenda elev och försöker utveckla alla deras förmågor. De uppmuntrar alla försök att följa goda principer, hur ofullkomliga eleverna än är.

Alla ungdomar behöver få lära sig hur nödvändigt det är att kunna anpassa sig och hur man gör det. Framgång beror mycket mer på det än på hög intelligens eller stor förmåga. Utan anpassning hjälper lysande förmågor inte mycket, men de som har vanliga naturliga förmågor och får rätt ledning, kan utföra underverk. De prestationer vi beundrar hos en högt begåvad människa, hör alltid samman med outtröttligt och koncentrerat arbete.

Ungdomarna bör få lära sig att sikta på att utveckla alla sina förmågor,

både svaga och starka. Många har en benägenhet att begränsa sig till vissa linjer som de trivs särskilt bra med att följa. Vi måste vara på vår vakt mot sådana misstag. Naturliga fallenheter visar inriktningen på vårt livsverk, och så länge de håller sig inom lagens ram bör vi lägga stor vikt vid dem. Samtidigt måste vi komma ihåg att en sansad karaktär och effektivt arbete på alla områden i hög grad beror på den harmoniska utveckling som kommer av en noggrann allsidig utbildning.

Lärarna bör alltid ha enkelhet och effektivitet som sitt mål. De bör använda gott om illustrationer i sin undervisning, och även när de handskas med äldre elever ska de vara noga med att förklara allting tydligt och klart. Många elever som kommit högt upp i åren är bara barn till förståndet.

Entusiasm som smittar

En viktig del i undervisningen är entusiasmen. Här kan vi hämta ett gott förslag i en kommentar av en berömd skådespelare. Ärkebiskopen av Canterbury hade frågat honom varför skådespelare påverkar sin publik så starkt när de talar om sådant som är påhittat, medan predikanter ofta påverkar sin publik så lite när det gäller sådant som är verkligt. ”Med vederbörlig underdånighet, Ers nåd”, svarade skådespelaren, ”låt mig säga att orsaken är helt klar:

Det beror på entusiasmen. Vi på scenen talar om det påhittade som om det var verkligt, och ni i prediksstolarna talar om det verkliga som om det var påhittat.”

Lärarna talar i sitt arbete om sådant som är verkligt och bör använda sin inspiration till att tala om det med all den kraft och entusiasm som kunskapen om ämnenas betydelse kan framkalla.

Alla lärare bör se till att de har bestämda mål för sitt arbete. Innan de ens försöker undervisa i ett ämne, bör de ha en fast plan i tankarna och veta precis vad de vill uppnå. De bör inte avsluta undervisningen i något ämne, förrän eleven förstått principen i det och insett vad det innebär och själv tydligt kan tala om vad han eller hon har lärt sig.

När man väl har det stora målet med utbildningen klart för sig, bör man uppmuntra ungdomarna att förkovra sig så mycket som deras förmågor tillåter. Men innan de får lov att börja med högre kurser, behöver de bemästra de lägre. Det är något man ofta försummar. Till och med bland studenter vid högskolor och universitet förekommer brister i kunskaperna om de vanligaste ämnena.

Många studenter ägnar sin tid åt den högre matematiken, men de kan inte föra de enklaste räkenskaper. Många studerar talteknik med syfte att lära sig värtalighetens finesser, men de kan inte läsa på ett förståeligt och effektivt sätt. Många som avslutat sina studier i retorik misslyckas med meningsbyggnaden och stavningen i ett vanligt brev.

Vad är viktigt?

Noggranna kunskaper om det viktiga i utbildningen bör inte bara utgöra ett villkor för att få komma in på högre kurser, utan bör vara ett ständigt villkor för att få fortsätta och gå vidare.

På alla områden inom utbildningen finns det sådant som är viktigare att lära sig än det som man får av bara mekanisk inläring. Ta till exempel språk. Det är viktigare att kunna skriva och tala sitt eget modersmål ledigt och korrekt, än att lära sig främmande språk, döda eller levande. Men ingen träning man kan få genom att känna till grammatiska regler kan mäta sig i vikt med språkstudier av högre orsaker. Sådana studier hör nära samman

med livets väl och ve.

Det viktigaste kravet på språket är att det är rent, vänligt och sant -- det är ett yttre tecken på inre förstånd. ”Det som är sant, det som är upphöjt, rätt och rent, det som är värt att älska och akta, allt som kallas dygd och allt som förtjänar beröm, ta fasta på allt detta.” Fil 4:8. Om man tänker på det sättet, kommer man att uttrycka sig i enlighet med det också.

Hemmet är den bästa skolan för sådana språkstudier, men eftersom det som utförs i hemmet ofta åsidosätts, faller det på lärarnas lott att hjälpa sina elever att forma goda vanor i sitt sätt att tala.

Lärarna kan göra mycket för att förhindra dåliga vanor som är till nackdel för samhället, grannskapet och hemmet, nämligen förtal, skvaller och lumpen kritik. Här bör man inte spara någon möda. Inskärp hos eleverna att sådana vanor visar brist på kultur och finess och verklig godhet inom dem. Det gör dem olämpliga både för att umgås med dem som verkligen har kultur och finess här i världen och för umgänge med de heliga i himlen.

Talets makt

Vi tänker med skräck på kannibalen som festar på sitt offers darrande och fortfarande varma kött, men är följderna av ert sådan vana värre än den vända och det fördärv som orsakas av felaktiga motiv, svärtat rykte, genomskådad karaktär? Såväl barnen som ungdomarna bör få lära sig vad Gud anser om sådant:

”Död och liv har tungan i sitt våld.” Ords 18:21.

I Bibeln klassificeras förtalare tillsammans med dem som ”föraktar Gud”, är ”uppfinningsrika i det onda”, ”uppfyllda av allt slags orättfärdighet,

elakhet, själviskhet och ondska, fulla av avund, blodtörst, stridslystnad, svek och illvilja.” ”De vet vad Gud har bestämt: att alla som lever så förtjänar döden.” Rom 1:30, 31, 29, 32. Den som Gud räknar som medborgare i Sion är den som ”talar sanning av hjärtat; den som inte bär förtal på sin tunga, den som inte gör sin broder något ont.” Ps 15:2, 3.

Guds ord fördömer också att vi använder meningslösa uttryck och kraftuttryck som står på gränsen till svordomar. I Guds ord fördöms falskt smicker, undvikande av sanningen, överdrifter, falskhet i affärer -- sådant som ofta förekommer i samhället och affärsvärlden. ”Vad ni säger skall vara ja eller nej. Allt därutöver kommer från det onda.” Matt 5:37.

”Lik en rasande, som slungar ut brandpilar och skjuter och dödar, är en man som bedrar sin nästa och sedan säger: ’Jag gjorde det ju på skämt’.” Ords 26:18,19.

De som är orena i hjärtat använder maskerade antydningar och lömska anspelningar för att försöka låta påskina det onda de inte vågar uttrycka öppet. Det är något i som har nära samband med skvaller. Ungdomarna bör få lära sig att avsky sådana vanor som pesten.

Det finns kanske inte något fel som både äldre och yngre så lätt bortser från i sitt språk som att tala obetänksamt och otåligt. De tycker att det räcker med att ursäkta sig: ”Jag var inte på min vakt och menade egentligen inte vad jag sade.” Men Guds ord behandlar det inte lika lätt. I Bibeln står det:

”Ser du en man som är snar till att tala, det är mer hopp om en dåre än om honom.” Ords 29:20.

”Som en stad vars murar är nedbrutna och borta, så är en man som inte kan styra sitt sinne. Ords 25:28.

På ett ögonblick kan den som har en snabb, ivrig och vårdslös tunga göra så mycket ont, att inte ens ett helt livs ånger kan göra det ogjort. Stackars dem som har brustna hjärtan, som blivit främlingar i stället för vänner och vars liv förstörts av de hårda, förhastade ord som sagts av andra som skulle ha hjälpt och underlättat!

”Mången talar i obetänksamhet ord som stinger liksom svärd, men de visas tunga är en läkedom.” Ords 12:18.

Vårda osjälviskheten

En av de egenskaper som man särskilt bör ta vara på och vårda hos alla barn är den osjälviskhet som ger livet en så omedelbar skönhet. Av alla framstående egenskaper i karaktären är den en av de vackraste, och för att utföra ett gott verk i livet hör den till de viktigaste kvalifikationerna.

Barn behöver uppskattning, medkänsla och uppmuntran, men man måste vara försiktig, så att man inte lär dem att fika efter beröm. Det är inte förståndigt att låta dem få särskild uppmärksamhet eller att upprepa inför dem om de sagt något duktigt. Föräldrar eller lärare som har som mål att utveckla karaktärens verkliga ideal och möjligheter till prestation, kan inte samtidigt vårda eller uppmuntra självgodhet. De kommer inte att uppmuntra ungdomarna att vilja visa sina förmågor och kunskaper. De som ser högre än sig själva kommer att bli ödmjuka, och ändå kan de ha en värdighet som inte störs eller oroas av det yttre eller av människors storhet.

Vi utvecklar inte god karaktär genom någon godtycklig lag, utan genom att vi uppehåller oss i ren, fin och god omgivning. Har man rent hjärta och en ädel karaktär kommer det att märkas i att man talar och handlar rent och ädelt.

”Den som älskar hjärtats renhet, den vilkens läppar talar ljuvligt, hans vän är konungen.” Ords 22:11.

Historia ur Guds synvinkel

Det är likadant med alla andra ämnen som med språk. De kan styras så att de stärker och bygger upp karaktären.

Det gäller framför allt om historia som man bör se ur Guds synvinkel.

Man brukar ofta undervisa om historia som något som inte är mycket mer än en berättelse om hur kungar uppstått och fallit, om intrigerna vid hoven, om hur härarna segrat och besegrats. Det blir en berättelse om ärelystnad och girighet, om bedrägeri, grymhet och blodsutgjutelse. När man undervisar på det sättet kan följderna inte bli annat än skadliga. Den sorgliga upprepningen av brott och illdåd, förbrytelser och grymhet sår frön som hos många ger dålig skörd.

Det är mycket bättre att mot bakgrund av Guds ord lära sig orsakerna till att riken uppstått och fallit. Ungdomarna bör få läsa berättelserna och se sambandet mellan verklig framgång bland de folk som tagit emot Guds principer. De bör få läsa historien om de stora reformationsrörelserna och se hur ofta de goda principerna segrat, trots att de varit avskydda och hatade, och vad deras förespråkare har uppnått genom sina offer också när de förts till fängelsehålor och galgar.

Sådana studier ger en vid, omfattande syn på livet. De hjälper ungdomarna att förstå något av sammanhanget och hur underbart vi är sammanknutna i broderskap i samhället och bland folken, och i hur hög grad förtryck eller nedvärdering av något enda folk kan innebära förlust för alla.

Praktisk matematik

När man studerar siffror ska arbetet vara praktiskt. Alla ungdomar och alla barn bör få lära sig att inte bara försöka lösa påhittade problem, utan att själva hålla räkenskap över sina egna utgifter och inkomster. De bör få lära sig pengarnas rätta värde genom att använda dem. Oavsett om de får dem från sina föräldrar eller tjänar dem själva, bör de få lära sig att välja och köpa sina egna kläder, sina böcker och annat de behöver. När de håller räkning på sina utgifter, kommer de att lära sig pengarnas värde och hur man använder dem.

Den träningen kommer att hjälpa dem att se skillnaden mellan verklig sparsamhet och snålhet å ena sidan och slöseri å den andra. Sådan träning kommer, om den sker på rätt sätt, att uppmuntra till frikostighet. Den kommer att hjälpa ungdomarna att lära sig att ge, inte av en plötslig impuls på grund av nycker, utan regelbundet och systematiskt.

På det sättet kommer alla studier att bli en hjälp för att lösa det största av alla problem, nämligen att utbilda människor för att på bästa sätt bära sitt ansvar i livet.

Kapitel 27

Gott uppförande

”Kärleken... är inte utmanande.” (1 Kor 13:4, 5)

Betydelsen av artighet uppskattas för lite. Många som har vänlighet inom sig, visar den inte alltid i sitt uppträdande. Många som får respekt därför att de är uppriktiga och hederliga, lider sorglig brist på hjärtlighet. Den bristen förstör deras egen lycka och drar uppmärksamheten från att de tjänar andra. Oartiga människor går miste om många av de finaste och nyttigaste erfarenheterna i livet på grund av sin tanklöshet.

Föräldrar och lärare bör särskilt lägga sig vinn om att vara glada och artiga. Alla kan ha ett glatt ansikte, en vänlig röst, ett artigt uppträdande, och det är viktiga drag. Barnen dras till ett glatt och soligt uppträdande. Visa dem vänlighet och artighet, så kommer de att visa samma anda mot dig och varandra.

Verklig artighet lär vi oss inte genom att bara visa etikett. Vi bör alltid lägga oss vinn om anständighet i vårt uppträdande. Om vi inte kompromissar med våra principer, kommer vår hänsyn till andra att leda till att vi följer godtagna seder, och verklig artighet kräver inte att vi ger efter på våra principer för konventionens skull. Den bryr sig inte om vår sociala ställning. Den lär oss självaktning och respekt för människans värdighet som människa, respekt för alla medlemmar i mänsklighetens stora broderskap.

Det ligger en fara i att lägga alltför stor vikt enbart vid god ton och form och att alltid ägna för mycket tid åt utbildning på det området. Det liv av hårt och ofta oangenämt arbete som krävs av alla ungdomar också för

livets vanliga uppgifter -- och i än högre grad för att lätta livets tunga bördor av okunnighet och elände -- allt detta lämnar lite utrymme för formaliteter.

Många som lägger stor vikt vid etikett visar mycket lite respekt för allt som inte följer deras konstlade standard, hur fint deras uppträdande än är. Det är falsk utbildning som leder till kritiskt högmod och exklusivitet.

Det viktigaste i artigheten är att visa hänsyn för andra. En tålmodig utbildning inriktad på väsentligheter ökar medkänslan och uppmuntrar allmän vänlighet. Ungdomarnas så kallade kultur är ett misslyckande, om de inte visar aktning för sina föräldrar, uppskattar deras duglighet, överser med deras fel och hjälper dem i deras behov. Då blir de inte omsorgsfulla och milda, frikostiga och hjälpsamma mot unga, gamla och mindre lyckligt lottade, och de visar inte vänlighet mot alla.

Utsökta tankar och gott uppträdande lär man sig bättre i Guds skola än om man följer människors regler. Hans kärlek genomströmmar hjärtat och lägger sista handen vid att förfina karaktären för att vi ska likna honom. En sådan bildning ger oss en värdighet som kommer från Gud och en känsla för det passande. Den ger oss rätt inställning och ett milt sätt som aldrig kan mäta sig med den ytliga puts som det moderna samhället kan ge.

Bibeln uppmuntrar till artighet och ger många illustrationer på den osjälviska anda, det fina uppträdande och det vinnande temperament som karakteriserar verklig artighet. Allt det återspeglar Jesu karaktär. All mildhet och artighet i världen -- till och med hos dem som inte erkänner Jesus -- kommer från honom. Och han vill att de dragen ska återspeglas hos hans barn. Det är hans avsikt att människan ska se Guds skönhet i oss.

Den värdefullaste utläggningen om etikett som någonsin skrivits är den oersättliga undervisning som Jesus gav i den helige Andes uttalande genom

aposteln Paulus, ord som ständigt borde finnas i tankarna hos alla, unga som gamla:

”Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra.” Joh 13:34.

”Kärleken är tålmodig och god. Kärleken är inte stridslysten, inte skrytsam och inte uppblåst. Den är inte utmanande, inte självisk, den brusar inte upp, men vill ingen något ont. Den finner inte glädje i orätten, men gläds med sanningen. Allt bär den, allt tror den, allt hoppas den, allt uthärdar den. Kärleken upphör aldrig.” 1 Kor 13:4-8.

Respekt för Gud

En annan värdefull förmån som vi bör ta väl hand om är vördnad. Verklig vördnad för Gud beror på den uppfattning av hans oändliga storhet som vi får, när vi förstår att han finns hos oss. Alla Guds barn bör ta stort intryck av Guds närvaro inom oss. Barnen bör få lära sig lämpliga tider och platser för bön och gudstjänst och att de är heliga, därför att Gud är där. Och när vördnaden visar sig i vår inställning och vårt uppträdande, kommer den känsla som gör att den fördjupas.

Det skulle vara bra om unga och gamla läste och oftaupprepade de ord i Bibeln som visar hur vi ska betrakta den plats där Gud är närvarande.

”Dra dina skor av dina fötter, ty platsen där du står är helig mark.” 2 Mos 3:5.

När Jakob hade sett synen med änglarna, utropade han: ”Herren är sannerligen på denna plats, och jag visste det inte!... Detta måste vara en helig plats. Här bor förvisso Gud, och här är himmelens port.” 1 Mos 28:16,17.

”Herren är i sitt heliga tempel. Må hela jorden vara stilla inför honom.” Hab 2:20. ”Herren är en stor Gud, en stor konung över alla gudar... Kom, låt oss tillbe och nedfalla, låt oss knäböja för Herren, vår skapare.”

”Han har gjort oss, och inte vi själva, till sitt folk och till får i sin hjord. Gå in i hans portar med tacksägelse, i hans gårdar med lov, tacka honom, lova hans namn.” Ps 95:3-6; 100:3,4.

Respekt för Guds namn

Vi ska visa vördnad för Guds namn och aldrig uttala det lättsinnigt eller tanklöst. Till och med i bön bör vi undvika att ofta upprepa det i onödan. ”Heligt och värt att frukta är hans namn.” Ps 111:9. När änglarna uttalar det, täcker de ansiktena. Vilken vördnad bör då inte vi som är fallna och syndiga, visa när vi uttalar Guds namn!

Respekt för Guds ord

Vi ska också visa vördnad och respekt för Guds ord och aldrig använda Bibeln slarvigt. Och aldrig bör vi citera Bibeln på skämt eller omskriva något ur den för att säga något vitsigt. ”Allt Guds tal är luttrat.” ”Likt silver som rinner ned mot jorden, luttrat i degeln, renat sju gånger.” Ords 30:5; Ps 12:7.

Framför allt bör barnen få lära sig att man visar verklig vördnad genom lydnad. Gud har inte påbjudit något som inte är nödvändigt, och det finns inget bättre sätt att visa vördnad mot honom än att lyda det han har sagt.

Respekt för de äldre

Gud har särskilt betonat respekt för de äldre. Han har sagt: ”En

äre krona är grå hår -- den vinns på rättfärdighetens väg." Ords 16:31. Den berättar om strider man kämpat, om segrar man vunnit, om bördor man burit och frestelser man övervunnit. Den berättar om trötta fötter som snart får vila, om platser som snart ska bli lediga. Hjälp barnen att tänka på det, så kommer de att jämna vägen för de äldre med artighet och respekt och på så sätt visar de godhet och skönhet i sitt liv när de följer budet: "För ett grått huvud skall du stiga upp, och den gamle skall du ära." 3 Mos 19:32.

Föräldrar och lärare behöver bättre förstå det ansvar och den ära som Gud gav dem när han gjorde dem till sina representanter för barnen. Den karaktär vi visar i vårt dagliga liv -- bra eller dålig -- kommer att tolka Guds ord för barnet:

"Som en fader förbarmar sig över barnen, så förbarmar sig Herren över dem som fruktar honom." Ps 103:13. "Som en moder tröstar sin son, så skall jag trösta er." Jes 66:13.

Lyckliga de barn där sådana ord väcker kärlek, tacksamhet och tillit, de barn som har föräldrar och lärare som i mildhet, rättvisa och tålamod tolkar Guds kärlek, rättvisa och uthållighet, de barn som med tillit, undergivenhet och vördnad inför sina jordiska beskyddare lär sig att lita på, lyda och ära sin Gud. Den som ger barnen en sådan gåva ger dem en skatt som är dyrbarare än alla tiders rikedom -- en skatt som är lika varaktig som evigheten.

Kapitel 28

Klädselns förhållande till personlighetsutvecklingen

”Idel härlighet är hon, konungadottern i gemaket.” (Ps 45:14)

Ingen utbildning är fullständig som inte innehåller undervisning om goda principer i fråga om klädedräkten. Utan sådan undervisning bromsar och hindrar man alltför ofta utbildningen. Kärleken till kläder och slaveri under modet hör till lärarnas värsta rivaler och är deras effektivaste hinder.

Modet är en mästare som styr med järnhand. I många hem tar modets krav föräldrarnas och barnens kraft, tid och uppmärksamhet i anspråk. De förmögna vill gärna överglänsa varandra och följa det ständigt växlande modet. Medelklassen och de fattigare strävar efter att försöka nå den standard som sätts av dem som anses stå över dem. När man har begränsad tillgång på pengar och kraft och strävar efter mildhet, blir bördan nästan omöjlig att bära.

För många spelar det ingen roll om ett plagg passar eller ens är snyggt. När modet ändras, måste kläderna sys om eller kastas bort. Familjemedlemmarna utsätts för ett aldrig sinande arbete. De får ingen tid över till att uppfostra barnen, ingen tid för bön eller att läsa Bibeln, ingen tid för att hjälpa de små att lära känna Gud genom hans verk.

De har varken tid eller pengar för välgörenhet. Och ofta måste de göra inskränkningar i maten. De väljer dålig mat, lagar den för fort och tillgodoser bara delvis naturens krav. Följden blir dåliga matvanor, och det leder till sjukdom och brist på självbehärskning.

För stora krav

Önskan att vilja synas leder till överdåd och hos många ungdomar förtar det längtan efter ett bättre liv. I stället för att skaffa sig en utbildning, tar de sig tidigt ett arbete för att tjäna pengar för att fylla sitt begär efter kläder. På det sättet luras många unga till fördärv.

I många hem ställer man för stora krav på familjens resurser. En far som inte kan möta mors och barns krav frestas till oärlighet, och följderna blir vanära och fördärv.

Inte ens vilodagen och gudstjänsterna utesluts från modets makt. I stället blir de till en möjlighet att visa modet ännu bättre. Kyrkan blir en paradplats där man ägnar sig mer åt modet än åt predikan. De som inte har det så gott ställt och inte kan följa med i modet, håller sig helt borta från kyrkan. Vilodagen tillbringas man i lättja och för ungdomarnas del ofta i sällskap som lätt gör att de kommer på glid.

I skolan använder eleverna olämplig och obekväm klädsel som varken passar för studier eller avkoppling. De har tankarna på annat håll och det är en svår uppgift för läraren att väcka deras intresse.

Enkelhet är att föredra

Det finns ofta inte något effektivare medel för läraren att bryta modets förtrollning än kontakt med naturen. Eleverna bör få lära känna det fina vid åar, sjöar eller hav, de bör få klättra i berg, se på en vacker solnedgång, undersöka det värdefulla i skogar och på ängar. De bör få lära sig hur roligt det är att odla växter och blommor. Då kommer en volang eller ett extra band att få mindre betydelse.

Lär ungdomarna att förstå att i fråga om kläder, precis som i fråga om mat, är ett enkelt levnadssätt absolut nödvändigt för goda tankar. Lär dem att förstå hur mycket det finns som de kan lära sig och göra och hur värdefull ungdomstiden är som förberedelse för deras framtid. Hjälp dem att finna skatterna i Guds ord, i naturen och i berättelserna om människor som levt ett gott liv.

Hjälp dem att förstå att det finns lidande de kan lindra. Hjälp dem att inse att för varje krona de slösar bort på att vilja synas, gör de sig av med medel de kunnat använda för att ge mat åt de hungriga, kläder till de nakna och tröst till dem som sörjer.

De har inte råd att gå miste om de fina möjligheterna i livet, att hämma tankarnas tillväxt, att fördärva sin hälsa och förstöra sin lycka, bara för att lyda påbud som inte är grundade på förnuft, bekvämlighet eller anständighet.

Samtidigt bör ungdomarna få lära sig att förstå det naturen kan lära dem. ”Allt har han gjort skönt för sin tid.” Pred 3:11.1 klädedräkten som i allt annat är det en förmån för oss att få ära vår Skapare. Han vill att våra kläder inte bara ska vara ordentliga och hälsosamma, utan passa och vara klädsamma.

Man bedömer ofta en människas karaktär efter det sätt hon klär sig. God smak och bildning märks i valet av enkla och lämpliga kläder. Sträng enkelhet i klädedräkten tillsammans med ett försynt uppträdande gör mycket för att ge en ung människa det fina, reserverade sätt som skyddar henne från tusentals faror.

Ungdomarna bör få lära sig konsten att klä sig rätt, och det innefattar kunskap om hur man syr sina egna kläder. Det är ett mål som alla bör sträva efter. Det är ett sätt att göra oss nyttiga och oberoende och det har vi inte råd

att gå miste om.

Karaktärens skönhet viktigast

Det är riktigt att tycka om det sköna och vilja ha det, men Gud vill att vi först och främst ska tycka om och söka efter den högsta skönheten som inte kan förstöras. De mest utsökta produkter människorna kan framställa kan inte jämföras med den goda karaktär som Gud anser är allra mest värd.

Ungdomarna och de små barnen bör få lära sig att själva välja den kungliga dräkt som vävts på himlens vävstol -- det skinande vita linnetyget i Upp 19:8. Det är det alla de heliga från jorden kommer att ha på sig. Den dräkten, Jesu fläckfria karaktär, får alla människor gratis erbjudande om. Men alla som får den, får den redan här och klär sig i den.

Barnen bör få lära sig att när de öppnar sitt inre för rena, kärleksfulla tankar och är vänliga och hjälpsamma, klär de sig i Jesu vackra karaktärsdräkt. De kläderna kommer att göra dem vackra och omtyckta här och kommer senare att bli deras inträdesbiljett till Kungens slott. Han har lovat: "De skall vandra med mig i vita kläder eftersom de har förtjänat det." Upp 3:4.

Kapitel 29

Sabbatsdagen

”De är ett tecken mellan mig och er... för att ni skall veta att jag är Herren.” (2 Mos 31:13)

Det värde sabbatsdagen har för vår utbildning går inte att mäta. Allt det Gud kräver av oss får vi tillbaka, berikat och förvandlat av hans härlighet.

Det tionde han krävde av israeliterna skulle användas för att bevara skönheten i den jordiska helgedomen, som var en bild av hans tempel i himlen. Den var också ett tecken på att han var närvarande på jorden.

På samma sätt får vi tillbaka den del av vår tid som han kräver och som bär hans namn och sigill. ”De är ett tecken mellan mig och er... för att ni skall veta att jag är Herren.” ”Ty på sex dagar gjorde Herren himmelen och jorden och havet och allt vad som är i dem men han vilade på sjunde dagen. Därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.” 2 Mos 31:13; 20:11. Sabbatsdagen är ett tecken på Guds skapande och räddande kraft. Den visar att Gud är grunden till liv och kunskap. Den påminner om människans ursprungliga härlighet och vittnar om Guds syfte att återskapa oss till sin avbild.

Både sabbatsdagen och familjen instiftades i Edens trädgård och i Guds plan är de ouplösligt förenade. På den dagen kan vi bättre än på någon annan dag leva ett liv som påminner om Eden.

Guds plan var att familjemedlemmarna skulle förenas i arbete och studier, i andakt och avkoppling. Far var präst i hemmet och både far och

mor var lärare och kamrater för barnen. Men syndens följder har förändrat våra livsvillkor och i hög grad förhindrat sådan gemenskap. Ofta ser far knappt sina barn under veckan. Han går nästan helt miste om möjligheten att umgås med dem och undervisa dem.

Men Guds kärlek har satt en gräns för kravet på arbete. Han håller sin goda hand över sabbatsdagen. Sin egen dag har han satt åt sidan för att familjen då ska få tillfälle att umgås med honom, med naturen och med varandra.

Minne av skapelsen

Eftersom sabbatsdagen är ett minne av Guds skaparverk, är det framför allt då som vi ska lära känna Gud genom hans verk. I barnens tankar bör sabbatsdagen höra samman med det vackra i naturen. Den familj kan skatta sig lycklig som på sabbatsdagen kan gå till kyrkan över åkrarna, längs sjöstränderna och genom skogsdungarna -- precis som Jesus och hans lärjungar gjorde när de gick till synagogan.

Vilken förmån de föräldrar har som kan undervisa sina barn ur Guds ord med illustrationer från de öppna sidorna i naturens bok, när de samlas under gröna träd och i frisk, ren luft för att läsa Guds ord och sjunga lovsånger till Gud.

Genom sådan gemenskap kan föräldrarna binda barnen till sig och därmed till Gud, med band som aldrig kan brytas.

Som intellektuell träning är sabbatsdagens möjligheter ovärderliga. Man bör inte lära sig bibelstudiet genom att kasta en snabb blick i studiehäftet på sabbatsmorgonen, utan genom att noga studera följande veckas studium på sabbatseftermiddagen och gå igenom det eller illustrera

det varje dag under veckan. På så sätt lär man sig innehållet och det är en skatt som aldrig går helt förlorad.

När föräldrarna och barnen lyssnar på predikan, kan de skriva upp de texthänvisningar som ges och också så mycket de kan av tankegången, för att kunna upprepa det för varandra hemma. Det hjälper till att motverka den trötthet som barnen så ofta känner när de lyssnar på en predikan, och det skapar en vana att vara uppmärksam och hålla ihop tankarna.

När vi läser Bibeln och mediterar över de ämnen som på det sättet kommer fram, kommer det att öppna rikedomar som vi aldrig drömt om. Vi kommer att i vårt eget liv visa hur verklig den erfarenhet är som beskrivs i Bibeln:

”När jag fick dina ord, blev de min föda, ja, dina ord blev för mig mitt hjärtas fröjd och glädje.” Jer 15:16.

”Jag vill begrunda dina stadgar.” ”De är dyrbarare än guld... Av dem hämtar också din tjänare varning, den som håller dem har stor lön.” Ps 19:11,12.

Kapitel 30

Tro och bön

”Tron är grunden för det vi hoppats på.” (Heb 11:1)

”Tro att ni skall få... då blir det så.” (Mark 11:24)

Att tro är att lita på Gud och på att han älskar oss och vet bäst vad som är bra för oss. Därför leder tron oss till att välja hans väg i stället för vår egen. Vår tro accepterar hans vishet i stället för vår okunnighet, hans styrka i stället för vår svaghet, hans rättfärdighet i stället för vår syndighet. Vårt liv och vi själva tillhör redan honom, tron bekräftar att han är ägaren och tar emot välsignelsen av det. Sanning, hederlighet och renhet har utpekats som hemligheterna till framgång i livet. Det är tron som ger oss sådana egenskaper.

Alla goda impulser och strävanden är gåvor från Gud. Tron får liv av Gud och det livet är det enda som verkligen kan växa och vara effektivt.

Det borde vara helt klart hur vi ska använda vår tro. Med varje löfte från Gud följer ett villkor. Om vi är villiga att följa hans vilja, får vi tillgång till all hans kraft. Alla gåvor han lovar oss finns i själva löftet. ”Utsädet är Guds ord.” Luk 8:11. Lika säkert som det finns en ek inne i ekollonet, lika visst finns Guds gåva i hans löfte. Om vi tar emot löftet, har vi gåvan.

En tro som gör att vi kan ta emot Guds gåvor är i sig själv en gåva som alla människor fått ett visst mått av. Den blir större efter hand som vi utövar den och tar emot Guds ord. För att stärka tron måste vi ofta låta den komma i kontakt med Guds ord.

Kraften i Guds ord

Den som läser Bibeln behöver lära sig att förstå kraften i Guds ord. Om skapelsen står det att ”han befalldes och det stod där”. Han ”talar om det som ännu inte finns som om det redan fanns”. Ps 33:10; Rom 4:17. När han talar om det, finns det redan.

Hur ofta har inte de som litade på Guds ord besegrat världens makter, även om de i sig själva var helt hjälplösa. Hanok hade ett rent hjärta och levde ett gudfruktigt liv, och han höll fast vid sin tro på att rättfärdigheten skulle segra i en ogudaktig och hånande generation. Noa och hans hushåll stod emot folket på sin tid, människor som hade störst fysisk och intellektuell styrka och lägst moral. Israels barn vid Röda havet var en hjälplös, skrämmande mängd slavar, men de stod emot den mäktigaste hären i världens mäktigaste land. Herdepojken David som hade fått Guds löfte om tronen, stod fast mot den etablerade monarken Saul som bestämt sig för att behålla sin makt. Sadrak och hans vänner i elden klarade av Nebukadnessar på tronen, och Daniel bland lejonerna besegrade sina fiender som hade höga positioner i riket. På korset vann Jesus seger över de judiska prästerna och styresmännen som till och med tvingade den romerska ståthållaren Pilatus att göra som de ville. Paulus var i bojor och leddes till döden som en brottsling. Nero var tyrann i ett världsrike.

Sådana exempel finns inte bara i Bibeln. Det finns gott om dem i hela mänsklighetens historia om framgång. Folket i Vaud och hugenotterna, Wycliffe och Huss, Hieronymus och Luther, Tyndale och Knox, Zinzendorf och Wesley och en mängd andra har vittnat om den kraft Guds ord har mot den mänskliga makt och politik som understöder det onda. De tillhör den verkliga adeln i världen. Det här är deras kungaätt. Dit har ungdomarna av idag kallats att inta sina platser.

Tro i stort och smått

Tro behövs lika mycket i de små angelägenheterna i livet som i de stora. Vi får del av Guds stärkande kraft i alla våra dagliga sysslor, om vi bara fortsätter att lita på honom.

Ur mänsklig synvinkel är livet en oprövad väg för oss alla. Det är en väg där vi går ensamma med våra djupaste erfarenheter. Ingen annan människa kan helt tränga in i vårt inre. De små barnen börjar en resa, där de förr eller senare måste välja vilken väg de ska gå och själva avgöra hur livet ska gestalta sig för evigheten. Hur allvarliga borde inte våra ansträngningar då vara för att lära dem att lita på Gud som verkligen kan vara deras ledare och hjälpare!

Det finns inget inflytande som kan jämföras med vetenskapen om att Gud är närvarande och skyddar mot frestelser och uppmuntrar till renhet och sanning. ”Allt skapat ligger naket och blottat för hans öga. Och inför honom är det vi skall avlägga räkenskap.” ”Du [Gud] vilkens ögon är för rena för att se på det onda, du som inte tål att skåda på orättrådighet.” Heb 4:13; Hab 1:13.

Den tanken var till stöd för Josef mitt i Egyptens ogudaktighet. Han hade ett fast svar på frestelsens lockelser: ”Hur skulle jag då kunna göra så mycket ont och synda mot Gud?” 1 Mos 39:9. Tron ger ett sådant skydd åt alla som bevarar den.

Tron besegrar rädsla

Det är bara vetenskapen om Guds närvaro som kan ta bort den rädsla som skulle göra livet svårt för blyga barn. Barnen bör fästa det här löftet i minnet:

”Herrens ängel slår sitt läger omkring dem som fruktar honom, och han befriar dem.” Ps 34:8.

Låt dem läsa den underbara berättelsen om Elisa i staden på berget, när det fanns en stor mängd änglar från himlen mellan honom och de många beväpnade fienderna.

Låt dem läsa om hur ängeln visade sig för Petrus där han satt i fängelset och var dömd till döden, och hur ängeln ledde Guds tjänare till trygghet förbi de beväpnade vakterna, de enorma dörrarna, den stora järnporten med sina bultar och stänger.

Låt dem läsa om berättelsen på havet, där stormen härjade och där soldater och sjömän var utslitna av arbete, vakter och lång tid utan mat. Paulus var fånge och på väg till sin rättegång och avrättning, men han talade väldiga ord med mod och hopp: ”Nu uppmanar jag er att vara vid gott mod. Inga liv skall gå förlorade... I natt kom nämligen en ängel till mig från den Gud som jag tillhör och som jag tjänar, och han sade: ’Var inte rädd, Paulus. Du skall stå inför kejsaren, och alla som är med dig ombord har Gud skänkt dig!’” I tron på det löftet försäkrade Paulus sina ledsagare: ”Ingen av er skall nämligen mista så mycket som ett hårstrå.” ”Så lyckades alla rädda sig i land.” Apg 27:22-24, 34, 44.

Det här skrevs inte bara för att vi skulle kunna läsa det och förundra oss över det, utan för att samma tro som var verksam i Guds tjänare på den tiden också ska kunna verka i oss. Gud verkar lika påtagligt nu som han gjorde då -- överallt där det finns människor som tror och vill förmedla hans makt.

Kraft genom tron

De som inte litar på sig själva och saknar självförtroende och drar sig

undan från plikter och ansvar, behöver lära sig att lita på Gud. På så sätt kan många som annars bara skulle vara nollor i världen eller kanske hjälplösa påhäng kunna säga med aposteln Paulus: ”Allt förmår jag genom honom som ger mig kraft.” Fil 4:13.

Tron har mycket att lära barn som lätt blir stötta över orättvis behandling. En inställning att vilja stå emot det onda eller hämnas på det som är fel beror ofta på en stark känsla för rättvisa och en aktiv, energisk anda. Sådana barn bör få lära sig att Gud alltid bevarar det som är rätt. Han bryr sig så mycket om dem han älskar, att han gett dem sin enda kära son för att rädda dem. Han tar hand om alla som handlar fel.

”Den som rör vid er, han rör vid hans ögonsten.” Sak 2:8.

”Befall din väg åt Herren och förtrösta på honom -- han skall göra det. Han skall låta din rättfärdighet gå fram som ljuset och din rätt som middagens sken.” Ps 37:5, 6.

”Så vare då Herren en borg för den förtryckte, en borg i nödens tider. Och må de som känner ditt namn förtrösta på dig, ty du överger inte dem som söker dig, Herre.” Ps 9:10,11.

Det medlidande som Gud visar oss, ber han oss visa andra. Impulsiva, självgoda och hämndlystna människor bör se på Jesus, som var mild och ödmjuk och lät sig ledas som ett lamm till slaktbänken. Han hämnades inte. Precis som ett får var han stilla inför dem som klippte det. De bör se på honom som våra synder genomborrat och tyngt. Då kommer de att lära sig att vara tålmodiga, fördragsamma och förlåtande.

”I honom... har ni nått er fullhet.” Kol 2:10.

Bönens kraft

Bön och tro hör nära samman, och vi behöver läsa om dem som om de hör ihop. I trons bön ligger en gudomlig vetenskap, något som alla måste förstå som vill ha framgång i sitt livsverk. Jesus sade: ”Tro att ni skall få allt det ni ber om i er bön, då blir det så.” Mark 11:24. Han visar tydligt att vi måste be i enlighet med Guds vilja, vi måste be om sådant som han har lovat och allt vi får måste vi använda för att utföra hans vilja. Om vi uppfyller villkoren är löftet klart.

Vi kan be om förlåtelse för synd, om den helige Ande, om ett kristuslikt temperament, om kunskap och kraft för att utföra hans verk, om alla gåvor han har lovat oss. Sedan ska vi tro att vi ska få, och tacka Gud för att vi har fått.

Vi behöver inte se efter något yttre tecken på välsignelse. Gåvan ligger i löftet, och vi kan fortsätta med vårt arbete och vara förvissade om att Gud kommer att utföra det han har lovat och att den gåva vi redan har, kommer att förverkligas när vi behöver den mest.

Om vi lever efter Guds ord på det sättet, innebär det att vi ger Gud hela livet. Vi kommer ständigt att känna behov och beroende av Gud och en längtan efter honom. Bönen är en nödvändighet, för den är själens liv. Bön i familjen och offentlig bön är viktiga, men det är det enskilda umgänget med Gud som ger kraft åt vårt inre.

Det var på berget med Gud som Mose såg mallen till den underbara byggnad där Gud skulle bo. Det är på berget med Gud, på gemenskapens hemliga plats, som vi ska tänka på hans härliga ideal för människorna. Då kan vi forma vår karaktär så att vi kan tillgodogöra oss hans löfte: ”Jag skall bo och vandra mitt ibland dem och vara deras Gud, och de skall vara mitt

folk.” 2 Kor 6:16.

Det var under timmar av enskild bön som Jesus under sin tid på jorden fick vishet och kraft. Ungdomarna bör följa hans exempel och tillbringa gryningen och skymningen i gemenskap med sin Far i himlen. Och hela dagen kan de höja sina tankar till Gud. Vid varje steg på vår väg säger han: ”Jag är Herren, din Gud, som håller dig vid din högra hand... Frukta inte, jag hjälper dig.” Jes 41:13. Om våra barn kunde lära sig det i början av sitt liv, vilken friskhet och kraft, vilken glädje och älskvardhet skulle de då inte visa i livet!

Det här är sådant som bara den som själv har lärt sig kan undervisa om. Många föräldrar och lärare säger sig tro på Guds ord, men deras liv förnekar kraften i det. Därför har undervisningen om Bibeln så liten effekt på ungdomarna.

Liv och lära hand i hand

Ibland lägger ungdomarna märke till kraften i Guds ord. De ser hur värdefull Jesu kärlek är. De ser hur fin hans karaktär är och möjligheterna i ett liv där de tjänar honom. Men som kontrast ser de hur de lever som säger sig värdesätta Guds stadgar. På många stämmer orden som sades till profeten Hesekiel:

”De talar sinsemellan, den ene med den andre, och säger: ’Kom, låt oss höra vad det är för ett ord som nu utgår från Herren.’ Och de kommer till dig, som om det gällde en folkförsamling, och sätter sig hos dig som mitt folk, och de hör dina ord, men gör inte efter dem. Ty väl formar de med munnen ljuvliga ord, men deras hjärtan strävar bara efter egen vinning. Och se, du är för dem, som när någon som har vacker röst och spelar bra sjunger en kärleksvisa -- de hör väl dina ord, men gör inte efter dem.” Hes 33:30-32.

Det är en sak att vi behandlar Bibeln som en bok med moralisk undervisning som vi ska följa, så länge den passar tidsandan och vår ställning i världen. Men det är något helt annat att se den som det den verkligen är, nämligen den levande Gudens ord, det ord som är vårt liv, det ord som ska forma handlingar, ord och tankar. Om vi anser Guds ord vara mindre än vad det är, förkastar vi det. Och när de som säger sig tro på Guds ord förkastar det på det sättet, blir det den främsta anledningen till skepsis och misstro bland ungdomarna.

En intensitet som aldrig förr har gripit tag i världen. I nöjen, i att tjäna pengar, i kampen om makt och i själva kampen om att överleva finns det en enorm makt som omfattar kropp, ande och själ. Gud ber oss att dra oss undan och ha gemenskap med honom. "Bli stilla och besinna att jag är Gud." Ps 46:11.

Kraftens hemlighet

Många misslyckas till och med i sina andakter att få de välsignelser som följer med verklig gemenskap med Gud. De har för bråttom. Med snabba steg tränger de sig in i ringen där Jesu kärleksfulla närvaro finns och stannar kanske där ett ögonblick, men de väntar inte på att få råd. De har inte tid att vara kvar hos Gud, Läraren. De tar med sig sina bördor tillbaka till sitt arbete.

De kan aldrig nå stor framgång förrän de lär sig kraftens hemlighet. De måste ge sig tid att tänka, att be, att vänta på Gud för att få förnyad fysisk, intellektuell och andlig kraft. De behöver hans Andes upplyftande inflytande. När de får det, blir de stimulerade med friskt liv. Den kraftlösa kroppen och trötta hjärnan blir uppfriskade, det tyngda hjärtat blir lättare.

Det vi behöver är inte att vila ett ögonblick i hans närvaro, utan personlig kontakt med Jesus. Vi behöver sätta oss ner och ha gemenskap med honom. Det kommer att gå väl för barnen i våra hem och eleverna i våra skolor, när föräldrar och lärare själva lär sig den värdefulla erfarenhet som nämns i Höga Visan:

”Som ett äppelträd bland vildmarkens träd, så är min vän bland ynglingar, ljuvligt är mig att sitta i dess skugga, och söt är dess frukt för min mun. I vinsalen har han fört mig in, och kärleken är hans baner över mig.” Höga V 2:3, 4.

Kapitel 31

Vår uppgift i livet

”Ett är säkert... Jag sträcker mig mot det som ligger framför mig.” (Fil 3:13)

Om vi vill få framgång, på vilket område det än är, måste vi ha ett bestämt mål. Den som vill nå verklig framgång i livet måste ständigt ha ett mål i sikte som är värt att arbeta för. Och det finns ett sådant mål för dagens ungdomar. Guds mål är att vi ska sprida det kristna budskapet till världen idag, och det är det finaste mål vi kan tänka oss. Det öppnar ett verksamhetsområde för alla som upplevt Jesus inom sig.

Guds plan för de barn som växer upp i våra hem är större, djupare och högre än våra begränsade tankar kan förstå. Det var bland de enklaste människorna som Gud förr i tiden fann människor som var trogna mot honom. De kallades att vittna om honom i de förnämsta sammanhangen i världen.

Många ungdomar som idag växer upp på samma sätt som Daniel gjorde i sitt hem i Judeen, där han läste Guds ord och lärde sig om Guds verk och lärde sig att tjäna troget, kommer att stå i lagstiftande församlingar, domssalar eller kungliga hov för att vittna om kungarnas Kung. Många kommer att kallas till ett mer omfattande tjänande verk.

Hela världen ligger öppen för det kristna budskapet. Etiopien sträcker händerna mot Gud. Från Japan, Kina och Indien, från länder som fortfarande ligger i mörker, från alla delar av vår värld, kommer ropet från syndiga människor efter en kärleksfull Gud. Miljoner och åter miljoner har aldrig ens

hört talas om Gud och den kärlek han visade, när han sände Jesus. De har rätt att få den kunskapen. De kan lika mycket som vi göra anspråk på Jesu nåd. Vi som har fått den kunskapen, har till uppgift att tillsammans med våra barn som vi ger den till, svara på de ropen.

Påverkar sig själva och världen

Till alla hem och alla skolor, till alla föräldrar, lärare och barn som blivit upplysta av det kristna budskapet, kommer i den här krisen den fråga som ställdes till drottning Ester vid den viktiga krisen i Israels historia: ”Vem vet om du inte just för en sådan tid som denna har nått kunglig värdighet?” Est 4:14.

Om vi tänker på följderna av att påskynda eller hindra det kristna budskapet, påverkar vi oss själva och världen. Få tänker på hur det påverkar Gud. Få tänker på det lidande som synden orsakat vår Skapare. Hela himlen led med Jesu plågor, men det lidandet varken började eller slutade med hans manifestation som människa. Korset visar oss med våra tröga tankar vilken smärta som synden har orsakat Gud ända sedan den först uppstod. Han sörjer varje gång vi gör avsteg från det rätta, varje gång vi handlar kärlekslöst, varje gång vi misslyckas med att nå hans ideal.

När Israel drabbades av de katastrofer som var den säkra följden av deras skilsmässa från Gud och de kuvades av fiender, grymhet och död, står det: ”Då kunde han inte längre tåla att se Israels vedermöda.” ”I all deras nöd var ingen verklig nöd” och ”därför att han älskade dem och ville skona dem, räddade han dem”. Dom 10:16; Jes 63:9.

Hans ande ”vädjar för oss med rop utan ord”. När ”hela skapelsen ännu ropar som i födslovåndor”, plågas vår eviga Far av medkänsla. Rom 8:26,22. Vår värld är som ett enormt leprasjukhus, ett elände som vi inte ens vågar

tänka på. Om vi inte förstod vad det egentligen är, skulle bördan bli alltför tung. Ändå lider Gud av alltsammans. För att förstöra synden och dess följder gav han världen den han älskade mest, och han har gett oss förmåga att tillsammans med honom avsluta eländet. ”Budskapet om riket skall förkunnas i hela världen och bli till ett vittnesbörd för alla folk. Sedan skall slutet komma.” Matt 24:14.

”Gå ut överallt i världen och förkunna evangeliet för hela skapelsen.” Mark 16:15. Det är Jesu befallning till sina efterföljare. Inte alla har kallats till att bli pastorer eller missionärer i ordens vanliga bemärkelse, men alla kan arbeta med honom för att förmedla ”det glada budskapet” till sina medmänniskor. Alla har fått den befallningen, stora som små, lärda som okunniga, gamla som unga.

Liv av självuppoffring

Kan vi då med tanke på den befallningen uppfostra våra söner och döttrar till ett hedervärdigt liv, ett liv som säger sig vara kristet, men saknar Jesu självuppoffring, ett liv om vilket han som är sanning måste döma och säga: ”Jag känner er inte”?

Tusentals människor handlar så. De tänker se till att deras barn får del av förmånerna i det kristna budskapet, men de förnekar andan i det. Så får det inte vara.

De som förkastar förmånen av gemenskap med Jesus och samarbetet med honom förkastar den enda träning som gör att de passar för att få del av hans härlighet. De förkastar den utbildning som ger dem kraft och god karaktär.

Många föräldrar som inte undervisat sina barn om Jesu död på korset

har alltför sent insett att de därmed överlämnat dem till Guds och människors fiende. De har förutbestämt barnens undergång, inte bara i en kommande värld utan också här i livet. Frestelserna har övervunnit barnen, och de har vuxit upp som en skam för världen och blivit till sorg och bedrövelse för dem som gett dem livet.

Fel metoder leder vilse

Många leds vilse med felaktiga undervisningsmetoder, till och med när de vill förbereda sig för att tjäna Gud. Man anser alltför ofta att livet är uppdelat i olika helt skilda tider, en tid då man lär sig och en tid då man arbetar -- förberedelse och verk.

För att förbereda sig för ett tjänande liv går ungdomarna i skolan för att få kunskap och de studerar böcker. När de på det sättet är avstängda från vardagens ansvar, blir de så upptagna av sina studier att de ofta förlorar livets mål ur sikte. Den iver de hade i sin tidigare andlighet dör bort, och alltför många ägnar sig åt egna själviska strävanden.

När de slutar skolan, finner tusentals ungdomar att de förlorat kontakten med livet. De har ägnat sig åt sådant som är abstrakt och teoretiskt så länge, att de är oförberedda när hela människan måste vakna och möta de stora striderna i det verkliga livet.

I stället för det goda verk de planerat, använder de sin nya energi åt att kämpa för att överleva. Efter upprepade besvikelser och i sin misströstan om att ens kunna tjäna sitt ärliga levebröd, drivs många till tvivelaktiga och brottsliga handlingar. Världen berövas det goda arbete den kunde ha fått, och Gud berövas de människor han längtat efter att få upphöja, förädla och hedra som sina representanter.

Utbildning viktig för alla

Många föräldrar misstar sig när de gör skillnad mellan sina barn i fråga om utbildning. De gör nästan vilka uppoffringar som helst för att ge flest fördelar till den som är begåvad och duktig. Men de inser inte att sådana möjligheter behövs också för dem som verkar mindre lovande. De tycker inte att det behövs någon särskilt hög utbildning för att utföra livets vardagssysslor.

Men vem i en barnfamilj kan välja ut vilka som ska få det viktigaste ansvaret? Hur ofta har inte människornas bedömningar visat sig vara felaktiga!

Tänk på den erfarenhet Samuel hade, när han blev skickad för att smörja en av Isaïas söner till att bli kung i Israel. Sju snygga ungdomar visades upp för honom. När han såg på den första med sina fina drag, sin väl utvecklade kropp och sin ståtliga hållning, tänkte Samuel: "Förvisso står Herrens smorde här." Men Gud sade: "Se inte på hans utseende och på hans högväxta gestalt, för jag har förkastat honom. Ty det är inte som en människa ser. En människa ser på det som är för ögonen, men Herren ser till hjärtat." Alla sju fick samma vittnesbörd: "Herren har inte utvalt någon av dessa." 1 Sam 16:6, 7,10. Och inte förrän David kallats hem från fåren, fick Samuel utföra sitt uppdrag.

De äldre bröder som Samuel kunde ha valt mellan, hade inte de kvalifikationer som Gud ansåg krävdes av den som skulle styra hans folk. Stolta, självupptagna och självsäkra som de var, blev de förbigångna till förmån för honom som de inte hade mycket till övers för, han som hade bevarat sin ungdoms enkelhet och uppriktighet och som, även om han själv ansåg sig obetydlig, kunde tränas av Gud för att ta ansvar för riket. På samma sätt ser Gud idag hos många barn som föräldrarna förbiser, förmågor

som ligger långt över dem som syns hos andra och som anses vara mycket lovande.

Vem kan avgöra vad som är stort eller litet när det gäller möjligheterna i livet? Hur många som har anspråkslösa arbeten, men har påbörjat något som kan vara till välsignelse för världen, har inte uppnått resultat som kan göra kungar avundsjuka!

Alla barn bör därför få utbildning i hur de ska tjäna på bästa sätt. ”Så ut om morgonen din säd, och underlåt det ej heller om aftonen, ty du vet inte vilketdera som är nyttigast eller om det ena jämte det andra är bäst.” Pred 11:6.

Sätt högsta tänkbara mål

Den plats vi får i livet avgörs av våra förmågor. Alla utvecklas inte på samma sätt och utför inte samma arbete lika effektivt. Gud förväntar sig inte att isopblomman ska ha samma proportioner som cedern, eller att olivträdet ska bli lika högt som den ståtliga palmen. Men alla bör sätta ett mål som är så högt de möjligen kan nå om de förenar sin kraft med Guds.

Många blir inte det de kan bli, därför att de inte använder de förmågor de har. De tar inte emot Guds kraft som de skulle kunna göra. Många överger områden där de skulle kunna få störst framgång och söker större ära eller trevligare uppgifter och de försöker att göra något som de inte lämpar sig för.

Många som har förmågor som passar för andra uppgifter vill gärna få ett bättre yrke, och den som kanske skulle ha kunnat bli framgångsrik jordbrukare, hantverkare eller sjuksköterska, fyller bara på ett bristfälligt sätt de krav som ställs på en pastor, advokat eller läkare.

Sedan finns det andra som kanske skulle ha kunnat fylla en ansvarsfull uppgift, men som på grund av bristande energi, anpassning eller ihärdighet, nöjer sig med en enklare uppgift.

Vi behöver följa Guds plan för livet närmare. Det som försäkrar oss om att vi har tillförlitlig vägledning i vårt yrkesval, är att vi gör vårt bästa i det verk som ligger närmast, att vi överlämnar oss åt Gud och ser efter det han i sin försyn visar oss.

Jesus kom från himlen för att bli vår förebild, och han ägnade nästan trettio år åt vanligt hantverk, men under tiden studerade han Guds ord och verk och han hjälpte och undervisade alla han kunde nå med sitt inflytande. När han började sitt offentliga arbete, botade han sjuka, tröstade dem som sörjde och predikade det kristna budskapet för de fattiga. Det är den uppgift hans efterföljare har.

”Den störste bland er”, sade Jesus, ”skall vara som den yngste, och den som är ledare skall vara som tjänaren... Jag är mitt ibland er som er tjänare.”
Luk 22:26, 27.

Grunden för allt tjänande

Kärlek till Jesus och lojalitet mot honom ligger till grund för allt tjänande. Den som upplevt hans kärlek har en vilja att verka för honom. Den viljan bör vi uppmuntra och leda på rätt sätt. I hemmet såväl som i samhället och i skolan bör vi inse att de som har det dåligt ställt, de utsatta, de okunniga eller de misslyckade har värdefulla möjligheter att tjäna.

I det här arbetet, precis som i alla andra, når vi skicklighet genom själva arbetet. Vi försäkrar oss om effektivitet när vi tränar oss i våra vanliga sysslor och när vi tjänar de behövande och lidande. Utan sådant är de mest

välmentade försök ofta till ingen nytta. De kanske till och med skadar. Det är i vattnet och inte på land som man lär sig simma.

En annan uppgift som vi ofta tar alltför lätt på är vårt ansvar för förhållandena inom församlingen. Det är något som vi behöver framhålla tydligt för ungdomar som just lärt sig förstå Jesu krav.

Jesus har ett mycket nära och heligt förhållande till sin församling -- han är brudgummen och församlingen bruden. Han är huvudet och församlingen kroppen. Gemenskap med Jesus betyder därför gemenskap med hans församling.

Församlingen är organiserad för att tjäna, och när vi vill tjäna Jesus är gemenskap med församlingen ett av de första stegen. Lojalitet mot Jesus kräver att vi troget utför våra plikter i församlingen. Det är en viktig del av vår träning, och i en församling som är inspirerad av Mästarens liv kommer det att leda direkt till verksamhet för världen utanför.

Många möjligheter att hjälpa

Det finns många områden där ungdomarna kan finna tillfällen till att vara hjälpsamma. De kan organisera sig i grupper som tjänar Jesus. Sådant samarbete kommer att visa sig vara till hjälp och uppmuntran. Föräldrar och lärare som visar intresse för ungdomarnas arbete kommer att kunna ge dem förmånen av sina egna, mer omfattande erfarenheter och kan hjälpa dem att utföra sin verksamhet effektivt och för det goda.

Det är när man lär känna någon som man får medkänsla, och det är den som ligger till grund för effektivt tjänande. Om vi ska kunna väcka medlidande och en uppoftande anda hos barnen och ungdomarna för de miljoner människor som lider i andra länder, behöver de lära känna de

länderna och folken.

På det området kan skolorna göra mycket. I stället för att uppehålla sig vid de bragder som Alexander den store och Napoleon utfört, kan eleverna läsa om sådana människors liv som aposteln Paulus och Martin Luther, Moffat och Livingstone och Carey och det missionsarbete som ständigt går framåt idag och skapar historia. I stället för att belasta deras minne med en rad namn och teorier som inte har något med deras liv att göra och som de utanför klassrummet knappast tänker på, kan de läsa om olika länder med missionsarbetet som bakgrund och lära känna folken där och de behov de har.

Nu i slutet av det kristna budskapets tid finns det ett enormt fält att ägna sig åt. Mer än någonsin innebär arbetet att anskaffa medhjälpare bland vanligt folk. Både ungdomar och äldre kommer att kallas från åkrarna, från vingårdarna och från verkstäderna och sändas ut av Mästaren för att sprida hans budskap. Många av dem har bara haft små möjligheter till utbildning, men Jesus ser de förmågor de har och som gör att de kan fullföra hans plan. Om de helhjärtat utför sitt arbete och fortsätter att lära sig, kommer han att förvandla dem så att de passar för att arbeta för honom.

Ser människors möjligheter

Gud känner till djupet i världens elände och förtvivlan, och han vet också vad som krävs för att lindra det. Överallt ser han människor som befinner sig i mörker och är böjda under synd, sorg och smärta. Men han ser också deras möjligheter. Han ser hur högt de kan nå. Även om människorna har missbrukat sina gåvor och slösat bort sina talanger och förlorat äran av att kunna likna Gud, kommer Skaparen att förhärligas hos dem som räddas ifrån synd.

Jesus lägger arbetsbördan för behövande på jordens svåra platser på dem som har medkänsla för de okunniga och dem som är långt borta. Han kommer att finnas där för att hjälpa dem vars hjärtan är mottagliga för medlidande, även om de har grova och oerfarna händer. Han kommer att arbeta genom dem som kan se nåd i eländet och vinst i förlusten.

När världens ljus närmar sig, kommer man att se förmåner i svårigheterna, ordning i förvirringen och framgång i det som ser ut som misslyckande. Elände kan man se som förklädda välsignelser och bedrövelse som nåd. Arbetare bland vanligt folk som delar sorgerna med sina medmänniskor på samma sätt som Mästaren delar hela mänsklighetens sorger, kommer att i tro se att han arbetar tillsammans med dem.

”Herrens stora dag är nära, ja, den är nära, den kommer med stor hast.”
Sef 1:14. Och världen måste varnas.

Tusen och åter tusen ungdomar och äldre bör ägna sig åt den uppgiften och ta emot den förberedelse de kan få. Många har redan svarat på Mästarens kallelse och antalet ökar. Alla kristna lärare bör känna med och samarbeta med dem. De bör uppmuntra och hjälpa de ungdomar de har hand om till att förbereda sig för att sluta sig till leden.

Det finns inget arbetsområde där ungdomarna kan få ut mer. Alla som tjänar är Guds hjälpende hand. De samarbetar med änglarna, eller de är snarare mänskliga representanter som änglarna kan utnyttja för att fullföra sin uppgift. Änglarna talar genom deras röster och arbetar med deras händer. Och människorna som arbetar tillsammans med dem har förmånen av deras utbildning och erfarenhet. Och vilken universitetskurs kan jämföra sig med sådan undervisning?

Med en sådan här av arbetare som våra ungdomar kan bli, om de får

rätt träning, kan budskapet om en korsfäst, uppstånden Frälsare som snart kommer tillbaka, fort spridas till hela världen! Slutet kan komma snart, slutet på lidande och sorg och synd! Snart kan våra barn, i stället för ägodelar här i världen med det fördärv synden och plågan för med sig, få sitt arv där ”de rättfärdiga skall besitta landet och bo i det evinnerligen”, där ”ingen av invånarna skall säga: ’Jag är svag’”, och där det inte mer ska ”höras gråt eller klagorop.” Ps 37:29; Jes 33:24; 65:19

Kapitel 32

Förberedelse

”Gör allt du kan för att bestå provet inför Gud.” (2 Tim 2:15)

Mamman är barnens första lärare. Under den tid då barnen är som mest mottagliga och utvecklas fortast ligger undervisningen av barnen till stor del i hennes händer.

Hon är den första som får tillfälle att forma karaktären på gott eller ont. Hon bör inse värdet av den möjligheten och bör ta vara på den så gott hon kan. Ändå är det ingen som får så lite träning. Den som har starkast och störst inflytande på uppfostran är den som får minst systematiskt stöd till sin hjälp.

De som har små barn att ta hand om, vet alltför ofta alldeles för lite om deras fysiska behov. De känner dåligt till hälsolagarna och principerna för utveckling. De är inte heller väl rustade för att hjälpa barnen att växa intellektuellt och andligt. De kan vara skickliga i att göra affärer eller lysa i samhället. De kan ha gjort värdefulla insatser i litteratur och naturvetenskap, men de vet inte mycket om hur man uppfostrar barn. Det faktum att spädbarnsdödligheten i världen är så hög beror till största delen på bristen på sådan kunskap, särskilt på att de försummar den tidiga fysiska utvecklingen. Många som når mogen ålder, tycker bara att livet är en börda.

Förberedelse för föräldraskap

Båda föräldrarna har ansvar för barnets första och fortsatta uppfostran, och för båda är därför kravet på noggrann och ordentlig förberedelse högst

aktuell. Innan man tar ansvaret att bli far eller mor bör man lära känna det som styr den fysiska utvecklingen, fysiologi och hygien, hur barnet påverkas innan det föds, lagarna om ärftlighet, hygien, klädedräkt, motion och hur man behandlar sjukdomar. Man bör också förstå de lagar som styr intellektuell utveckling och moralisk träning.

Gud ansåg att den undervisningen var så viktig att han sände en budbärare från himlen till en som skulle bli mor för att svara på frågan: ”Vad är då att iaktta med gossen? Hur skall man göra med honom?” Dom 13:12. Gud undervisade fadern om hur han skulle uppfostra sin utlovade son.

Uppfostran kommer aldrig att göra allt den kan och bör, förrän föräldrarna inser hur viktigt deras arbete är och får träning i det viktiga ansvar som Gud gett dem.

Det är allmänt vedertaget över hela världen att lärare behöver förberedande utbildning, men det är få som inser att förberedelsen av karaktären är viktigast. Den som förstår vilket ansvar det innebär att utbilda ungdomarna, inser att det inte räcker med undervisning om naturvetenskap och litteratur. Lärarna bör ha en mer omfattande utbildning än de kan få när de läser böcker. De bör inte bara ha tankar som går på djupet utan också på bredden. De bör inte bara vara sunda i själen utan generösa.

Det är bara Gud som själv skapade intellektet och dess lagar som helt kan förstå vilka behov det har, eller hur utvecklingen av det ska styras. De principer för undervisning som Gud har gett, innehåller den enda säkra ledningen. Ett krav för alla lärare är att de ska känna till de principerna och acceptera dem och låta dem bli en styrande kraft i livet.

Erfarenhet av praktiskt arbete är ett absolut krav. Ordning, noggrannhet, punktlighet, självbehärskning, glatt humör, jämnt temperament,

självupppoffrande inställning samt integritet och hövlighet är nödvändiga kvalifikationer.

Läraren ett föredöme

Eftersom det finns så många med svag karaktär och så mycket falskhet bland ungdomarna, blir behovet ännu större av att lärarnas ord, framtoning, och uppträdande ska representera det som är gott och sant. Barnen upptäcker snart om de är konstlade eller har andra svagheter eller brister. Det enda sätt som lärarna kan få respekt från sina elever är att i sin egen karaktär visa de principer de vill undervisa dem om. Det är bara när de dagligen umgås med eleverna som de ständigt kan utöva ett gott inflytande på dem.

Nästan alla egenskaper som bidrar till lärarnas framgång kräver att de har god fysisk hälsa. Ju friskare de är, desto bättre blir deras arbete.

Deras ansvar gör att de lätt blir utslitna, och därför behöver de göra extra insatser för att bevara sin livskraft och fräschör. Ofta tröttar de ut både hjärta och hjärna och får en nästan oundviklig tendens till depression, kylighet eller irritation. Det är deras plikt att inte bara stå emot sådant, utan att undvika orsakerna till det. De behöver hålla sig rena i sitt inre och ha tillit och medkänsla. De behöver bevara styrkan i hjärnan och nerverna för att alltid vara bestämda, lugna och glada.

Eftersom kvalitet är så mycket viktigare i deras arbete än kvantitet, bör de akta sig för att bli överarbetade -- att ta på sig alltför stora uppgifter, att åta sig ansvar som skulle göra dem olämpliga för sitt arbete och att ägna sig åt nöjen och socialt liv som tröttar snarare än bygger upp.

Utomhusliv, särskilt i förening med nyttigt arbete, är ett av de bästa sätten för både kroppen och intellektet att koppla av, och lärarnas exempel

inspirerar eleverna och ger dem intresse och respekt för fysiskt arbete.

På alla områden bör lärarna noga följa principerna för hälsa, inte bara för att det ska påverka deras egen lämplighet, utan också därför att det påverkar eleverna. De bör vara måttliga i allting, i sina matvanor, sin klädedräkt, sitt arbete, sin avkoppling. I allt ska de vara förebilder.

Fysisk hälsa och god karaktär ska kombineras med stora teoretiska kunskaper. Ju mer kunskap lärarna har, desto bättre kommer de att arbeta. Klassrummet är inte en plats för ytligt arbete. Ingen lärare som nöjer sig med ytliga kunskaper kommer att uppnå hög effektivitet.

Nya mål, bättre metoder

Men hur stor nytta lärarna är till beror inte så mycket på själva mängden av det som de har uppnått, som på den standard de har som mål. Verkligt goda lärare nöjer sig inte med luddiga tankar, ett oföretagsamt intellekt eller ett slött minne. De söker hela tiden efter att nå nya mål och bättre metoder. De växer ständigt. Hos sådana lärare finns en spänst och en uppiggande kraft som väcker och inspirerar eleverna.

Lärarna måste ha anlag för sitt arbete. De måste använda det förnuft och den takt som krävs, när man har med människors tankar att göra. Oavsett hur stor kunskap de har, och oavsett hur utmärkta deras kvalifikationer är på andra områden, så kommer deras arbete att vara förgäves om de inte vinner respekt och förtroende av sina elever.

Det behövs lärare som snabbt ser och tar vara på alla tillfällen att göra gott, som kombinerar entusiasm med verklig värdighet, som kan ha kontroll, som passar som lärare, som kan uppmuntra till tankeverksamhet, väcka energi och inge mod och livsglädje.

Det kan hända att vissa lärare har haft begränsade möjligheter, så att de inte har så höga teoretiska kvalifikationer som man kunnat önska. Men om de ändå har god insikt om människans natur, om de verkligen tycker om sitt arbete och förstår hur viktigt det är och beslutar sig för att förkovra sig, och om de är villiga att arbeta uppriktigt och ihärdigt, då kommer de att förstå elevernas behov. Med sin medkännande, framåtsträvande anda kommer de att uppmuntra dem att följa, när de försöker leda dem framåt och uppåt.

Barnens ansvar och möjligheter

De barn och ungdomar som läraren har hand om skiljer sig mycket åt i temperament, vanor och bakgrund. Somliga har inget bestämt mål och inga fasta principer. De behöver få lära sig att de har ansvar och möjligheter.

Det är få barn som fått rätt träning hemma. Somliga har varit som keldjur i hemmet. Hela deras träning har varit ytlig. De visar inga tecken på stabilitet, iver och ödmjukhet, därför att de fritt fått följa sina nycker och har sluppit att ta ansvar och bära bördor. Sådana barn ser ofta all slags disciplin som ett onödigt hinder. Andra har blivit kritiserade och motarbetade hemma. Godtyckligt tvång och stränghet har gjort dem trotsiga och envisa.

Om ungdomar med sådan karaktär ska formas om, blir det i de flesta fall lärarna som gör det. För att lyckas måste de känna medkänsla och ha förmåga att se orsaken till de fel och misstag som kommer till uttryck hos eleverna. De måste också visa finkänslighet och kunskap, tålamod och fasthet för då kan de ge alla den hjälp de behöver. Elever som vacklar och vill att allt ska vara lättsamt, kommer att stimuleras till ansträngning av sådan uppmuntran och hjälp. För den som är missmodig kommer medkänsla och uppskattning som skapar förtroende att på samma sätt uppmuntra till nya tag.

Lärarna har ofta för lite socialt umgänge med sina elever. De visar för lite medkänsla och vänlighet och för mycket av den värdighet som finns hos en sträng domare. Lärarna måste vara bestämda och beslutsamma, men de får inte vara stränga och diktatoriska. Om de är hårda och fördömande och ser ner på sina elever eller behandlar dem likgiltigt, stänger de vägar där de annars skulle ha kunnat påverka eleverna framgångsrikt.

Opartiskhet

På inga villkor får lärarna vara partiska. Om de favoriserar en elev som är trevlig och sympatisk och är kritiska och otåliga och utan medkänsla för dem som mest behöver uppmuntran och hjälp, visar de att de totalt missförstått läraruppgiften. Det är när de handskas med dem som gör fel och är påfrestande som karaktären prövas. Då ser man om lärarna passar för sin uppgift.

De som åtar sig att leda människor tar på sig ett stort ansvar. Goda föräldrar ser det ansvaret som ett förtroende som de aldrig helt kommer att befrias från. Redan från barnens tidigaste dagar känner föräldrarna styrkan i de band som binder barnen till deras hjärta. Föräldrarnas handlingar, ord och själva blicken de ger fortsätter att forma barnen på gott eller ont.

Lärarna har också en del i det ansvaret och måste ständigt vara medvetna om att det är en allvarlig uppgift, och de måste ha målet för sitt arbete i sikte. De ska inte bara utföra sina dagliga sysslor för att tillfredsställa arbetsgivarna och uppehålla skolans anseende, utan de måste också tänka på vad som är bäst för eleverna som individer, vilka plikter livet kommer att lägga på dem, vilka uppgifter och vilken förberedelse som krävs.

Det arbete de utför dag efter dag kommer att påverka eleverna och

genom dem andra, och det inflytandet slutar inte att växa och bli starkare förrän vid tidens slut. De får se frukten av sitt verk på den stora dag då alla ord och gärningar förs inför Gud för granskning.

De lärare som förstår det kommer inte att känna att de fullgjort sina uppgifter, när de slutat dagens undervisning och förhör och när de en tid inte kan utöva sitt inflytande på eleverna. De kommer att bära med sig barnen och ungdomarna i hjärtat. De kommer att ständigt arbeta på och anstränga sig för att se till att de når högsta möjliga kunskapsnivå.

Omfattande uppgift

De som ser möjligheter och förmåner i sitt arbete kommer inte att låta något hindra dem från att göra uppriktiga försök att ständigt förkovra sig. De kommer inte att spara någon möda för att nå den högsta standard på sin duglighet. Allt det som de vill att deras elever ska bli, kommer de själva att sträva efter att bli.

Ju större ansvar lärarna känner och ju mer de kämpar för att själva bli bättre, desto tydligare kommer de att inse och allvarligt beklaga fel som hindrar dem från att vara till nytta. När de ser hur omfattande deras uppgift är, med dess svårigheter och möjligheter, undrar de ofta: ”Vem kan klara av det här?”

Kära lärare, när du tänker på ditt behov av styrka och ledning, ett behov som ingen människa kan fylla, så ber jag dig att tänka på de löften som Gud, som är vår stora rådgivare, har gett.

”Se”, säger han, ”jag har ställt en dörr öppen för dig som ingen kan stänga.” Upp 3:8.

”Ropa till mig, så vill jag svara dig.” ”Jag vill lära dig och undervisa dig om den väg du skall vandra, jag vill ge dig råd och låta mitt öga vaka över dig.” Jer 33:3; Ps 32:8.

”Jag är med er alla dagar till tidens slut.” Matt 28:20.

Som den bästa förberedelse för ert verk, pekar jag på lärarnas furste och hans ord, liv och metoder. Jag ber er tänka på honom. Han bör vara ert verkliga ideal. Se på det, tänk på det, tills Gud som lärare tar ert hjärta och liv i besittning.

”Alla vi som utan slöja för ansiktet skådar Herrens härlighet förvandlas till en och samma avbild.” 2 Kor 3:18.

Det är hemligheten bakom makten över era elever. Tänk på Honom.

Kapitel 33

Samarbete

”Vi är ju varandras lemmar.” (Ef 4:25)

Inget påverkar barnen starkare än hemmet för att forma deras karaktär. Lärarnas arbete ska komplettera föräldrarnas, inte ersätta det. Föräldrar och lärare bör samarbeta i allt som gäller barnens välbefinnande.

Samarbetet ska börja i hemmet hos föräldrarna själva. I barnens uppfostran har de gemensamt ansvar och de bör ständigt sträva efter att handla tillsammans. De bör överlåta sig åt Gud och söka hjälp hos honom för att stödja varandra. De bör lära sina barn att vara trogna mot Gud och hans principer och därmed trogna mot sig själva och alla de har med att göra.

De barn som fått sådan uppfostran kommer inte att störa eller bråka när de kommer till skolan. De blir till stöd för lärarna och en förebild och uppmuntran för sina kamrater.

Föräldrar som har uppfostrat sina barn så, kommer sannolikt inte att kritisera lärarna. De känner att både barnens intressen och rättvisa mot skolan kräver att de så långt som möjligt stöder och respekterar den som delar deras ansvar.

På det området misslyckas många föräldrar. På grund av förhastad, ogrundad kritik, förstör de ofta nästan allt det inflytande som trogna och självupppoffrande lärare har på eleverna. Många föräldrar som skämt bort sina barn genom att vara släpphänta överlåter den obehagliga uppgiften till lärarna att gottgöra deras vårdslöshet. Och sedan gör de det nästan omöjligt

genom sitt eget sätt att handla. De kritiserar och klandrar skolans ledning, och det uppmuntrar uppstudsighet hos barnen och ger dem stöd för sina dåliga vanor.

Om det är nödvändigt med kritik eller förslag i fråga om lärarnas arbete, ska det göras privat. Om det inte leder till resultat, bör frågan överlåtas till dem som ansvarar för skolans ledning. Man bör inte säga eller göra något som kan minska elevernas respekt för dem som i så hög grad påverkar deras välbefinnande.

Samarbete mellan hem och skola

Föräldrarna som så väl känner barnens karaktär och deras fysiska egenheter eller svagheter kan vara till hjälp för lärarna, om de berättar om det. Det är synd att så många inte förstår det. De flesta föräldrar visar bara ett svagt intresse för att själva skaffa sig information om lärarnas kunskaper eller för att samarbeta med dem i deras uppgift.

Eftersom föräldrarna så sällan tar initiativ till att lära känna lärarna, är det ännu viktigare att lärarna försöker bli bekanta med föräldrarna. De bör besöka eleverna hemma och se de inflytanden och omständigheter de lever under. På så sätt får lärarna personlig kontakt med hemmet och sättet att leva, och de kan då stärka de band som binder dem till eleverna och kan lära sig hur de ska handskas mer framgångsrikt med barnens olika uppförande och temperament.

När lärarna intresserar sig för uppfostran i hemmet gör de dubbel nytta. Många föräldrar är så upptagna av sitt arbete och sina bekymmer, att de har förlorat möjligheterna till att ha gott inflytande på sina barns liv.

Lärarna kan göra mycket för att få föräldrarna att inse sina möjligheter

och förmåner. Då förstår de att det finns andra som känner att deras ansvar är tungt att bära, men som är lika angelägna om att barnen ska bli goda och nyttiga människor. Ofta kan lärarna hjälpa föräldrarna att bära bördan, och om de rådgör med varandra kommer både lärarna och föräldrarna att bli uppmuntrade och styrkta.

Samarbete i hemmet

Vid uppfostran i hemmet är principen om samarbete av oändligt värde. Redan från tidig ålder bör barnen få känna att de har en roll i familjens uppgifter. Till och med de små bör få lära sig att hjälpa till med de vardagliga sysslorna och bör få känna att man behöver och uppskattar deras hjälp. De äldre bör vara föräldrarnas medhjälpare. De får lära känna deras planer och dela deras ansvar och bördor.

Föräldrarna ska ta sig tid att undervisa barnen, de ska visa att de uppskattar deras hjälp, vill ha deras förtroende och att de tycker om att vara tillsammans med dem. Då kommer det inte att dröja länge förrän barnen låter sig påverkas. När barnen får sådan praktisk träning, som är av oändligt värde, är det inte bara föräldrarnas börda som blir lättare, utan banden i hemmet stärks och själva grundvalen till karaktären fördjupas.

Samarbete i skolan

Det bör finnas en samarbetsanda i klassrummet och den bör bli regel där. De lärare som får barnen att samarbeta får ovärderlig hjälp till att hålla ordning. Många barn vars rastlöshet leder, till oro och uppstudsighet kommer att finna utlopp för överflödigt energi när de samarbetar i klassrummet. De äldre bör hjälpa de yngre, de starka de svaga, och så långt det är möjligt bör alla få tillfälle att göra något som de är bäst på. Det uppmuntrar till självkänsla och skapar en önskan om att vara till nytta.

Samarbete i Bibeln

Det skulle vara nyttigt såväl för barnen som för föräldrarna och lärarna att läsa om det Bibeln har att säga om samarbete.

Bland de många illustrationerna kan vi lägga märke till när israeliterna byggde tabernaklet -- en lärdom om uppbyggnad av karaktären -- och hela folket samarbetade, ”var och en som av sitt hjärta manades till det. Och var och en som hade en därtill villig ande.” 2 Mos 35:21.

Läs om hur muren i Jerusalem byggdes upp igen när fångarna återvänt, och hur de mitt i sin fattigdom, sina svårigheter och faror framgångsrikt avslutade den mäktiga uppgiften, därför att de ”arbetade med gott mod.” Neh 4:6.

Tänk på den roll lärjungarna spelade i Jesu underverk när han gav mat åt massorna. Maten förökades i Jesu händer, men det var lärjungarna som fick brödet och som gav det till den väntande människoskaran.

”Vi är ju varandras lemmar.” ”Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds nåd.” Ef 4:25; 1 Pet 4:10.

De ord som skrevs om dem som byggde avgudar på sin tid kan väl användas som ett motto med ett värdigare mål för dem som vill bygga upp sin karaktär idag:

”Den ene vill hjälpa den andre; han säger till den andre: ’Fatta mod!’” Jes 41:6.

Kapitel 34

Fostran

”Träna, förmana, uppmuntra, ha tålamod.” (2 Tim 4:2)

Något av det första barn måste lära sig är att lyda. Innan de är gamla nog att lära sig att resonera själva, kan de lära sig att lyda. Man kan skapa en sådan vana genom att vänligt och ständigt uppmuntra. På det sättet kan man i viss mån förebygga senare konflikter mellan vilja och auktoritet som bidrar så mycket till att skapa främlingskap och bitterhet mot föräldrar och lärare och som alltför ofta motsätter sig all auktoritet, både från människor och Gud.

Målet med lydnad är att träna barnen till att bli själv-ständiga. De behöver få lära sig självtillit och självbehärskning. Så snart de kan förstå och dra slutsatser bör man därför leda dem till att låta deras förnuft ställa sig på lydnadens sida. Hjälp dem att förstå att allt lyder under lagar och att olydnad till slut leder till katastrof och lidande. När Gud säger ”du skall inte”, varnar han oss kärleksfullt för följderna av olydnad, för han vill rädda oss från att drabbas av skada och förlust.

Hjälp barnen att förstå att föräldrar och lärare repre-senterar Gud och att, när de följer hans vilja, så stämmer också hemmets och skolans lagar överens med Guds lagar. På samma sätt som barnen ska lyda sina föräldrar och lärare, ska de också lyda Gud.

Viljan

Både föräldrar och lärare bör tänka noga igenom hur de ska leda barnen

i deras utveckling utan att utsätta dem för överdriven kontroll. Det kan vara lika illa att styra dem för mycket som att göra det för lite. Om man försöker knäcka barnens vilja, begår man ett fruktansvärt misstag. Människor fungerar på olika sätt, så samtidigt som tvång kan leda till yttre underkastelse, kan följderna hos många barn bli ett ännu hårdare uppror inom dem. Även om föräldrar eller lärare lyckas få den kontroll de vill ha, kan följderna ändå bli till skada för barnen.

Fostran av en människa som uppnått en ålder då man kan resonera med dem, bör skilja sig från hur man tränar oskäligen djur. Djuren lär sig bara att vara sina mästare undergivna. För djuren blir deras herre till deras tankar, omdöme och vilja. Det finns sådana som ibland använder den metoden på barn men det gör dem inte till något mer än automater. Deras tankar, vilja och samvete styrs av någon annan.

Gud vill inte att någons tankar ska styras på det sättet. De som försvagar eller förstör någons personlighet tar på sig ett ansvar som bara kan få dåliga följder. Även om barnen kan uppträda som vältränade soldater, medan de känner sig övervakade kommer det att visa sig att de saknar styrka och fasthet i karaktären när kontrollen upphör. Ungdomar som aldrig lärt sig att klara sig själva känner inte till några andra hinder än föräldrarnas eller lärarnas krav. Om de försvinner vet de inte hur de ska använda sin frihet, och ofta hänger de sig åt en slapphet som leder till fördärv.

Eftersom det är mycket svårare för somliga elever än för andra att forma viljan, bör lärarna göra det så lätt som möjligt för dem att följa de krav som ställs. Man ska leda och forma viljan men inte förneka eller undertrycka den. Spara viljekraften, den kommer att behövas i livets kamp.

Alla barn bör förstå hur stor viljekraften verkligen är. De bör få lära sig att förstå vilket stort ansvar en sådan gåva för med sig. Viljan styr människan

och hennes förmåga att fatta beslut och välja. Alla förnuftiga människor har förmåga att välja det rätta. I allt i livet gäller Guds ord till oss: ”Utvälj åt er i dag vem ni vill tjäna.” Jos 24:15. Alla kan göra som Gud vill, de kan välja att lyda honom, och om de samarbetar med Gud kan de stå fasta, och inget kan tvinga dem att göra något ont. Alla barn och ungdomar kan med Guds hjälp forma en hederlig karaktär och leva ett nyttigt liv.

Självbehärskning

De föräldrar eller lärare som undervisar barnen om själv-behärskning kommer i längden att göra mest nytta och kommer att få se störst framgång. För den som bara ser till ytan, kan det verka som om det inte är den bästa metoden. Somliga kanske inte tycker det är lika viktigt som att man styr barnens tankar och vilja med absoluta krav på lydnad, men med åren kommer följderna av goda undervisningsmetoder att visa sig.

Tillit

Förståndiga lärare kommer i sin kontakt med eleverna att försöka uppmuntra dem till att vara pålitliga. Det stärker deras hederskänsla. Det är nyttigt för barn och ungdomar att se att man litar på dem. Många, till och med små barn, har redan en hederskänsla. Alla vill att man ska lita på dem och känna respekt för dem, och det är deras rätt.

Man får inte låta dem tro att de varken kan gå ut eller in utan att känna sig övervakade. Misstankar leder till problem och skapar just det onda man försöker förebygga. Lärare som har god kontakt med sina elever utan att ständigt bevaka dem kommer att förstå hur elevernas rastlösa tankar fungerar och försöka motarbeta det onda. Låt ungdomarna känna att man litar på dem, för det är inte många som inte vill visa att de är värda förtroende.

Av samma anledning är det bättre att be eleverna om att göra saker och ting än att kräva att de ska göra det. Om man vänder sig till dem på det viset, får de möjlighet att visa att de följer riktiga principer. De lyder därför att de vill göra det och inte av tvång.

Skolans regler

Reglerna i klassrummet bör så mycket som möjligt representera det skolan står för. Man bör förklara alla principer i reglerna för eleverna, så att de förstår att de är rättvisa. Då kommer de att känna sitt ansvar och förstå att det är viktigt att följa de regler som de själva varit med om att utforma.

Man ska ha få och väl genomtänkta regler, och när man en gång fattat beslut om dem ska de genomföras. Allt som tankarna inte kan ändra lär eleverna sig att förstå och anpassa sig till, men om de får tillfälle till slöhet som leder till begär, förhoppningar och osäkerhet, blir följderna rastlöshet, irritation och uppstudsighet.

Det är viktigt att göra klart för eleverna att Gud aldrig kompromissar med det onda. Varken hemma eller i skolan ska man acceptera olydnad. Inga föräldrar eller lärare som har ansvar för sina barns eller elevers välbefinnande får kompromissa med den envishet som trotsar auktoritet och kommer med undanflykter och svepskäl eller undvikande svar för att slippa lyda.

Lärare som inlåter sig på att utan att tänka efter handlar orätt och försöker lirka eller övertala för att få medhåll, handlar inte av kärlek utan av sentimentalitet och nöjer sig till slut med ett surrogat i stället för det som krävdes från början.

”De oförnuftiga hånas av sitt eget skuldoffer.” Ords 14:9. Vi måste akta

oss för att ta lätt på synden. Den har fruktansvärd makt över alla som handlar fel. ”Den ogudaktige fångas av sina egna missgärningar och fastnar i sin egen synds snaror.” Ords 5:22. Det största fel man kan göra mot barn eller ungdomar är att låta dem fastna i en ond vana.

Alla har en medfödd längtan efter frihet. Ungdomarna vill vara oberoende, och de behöver lära sig att sådana värdefulla förmåner kan man bara få när man följer Guds lag. Hans lag ger verklig frihet och oberoende. Den visar och förbjuder sådant som degraderar oss och gör oss till slavar. Därmed skyddar den från det ondans makt.

Psalmisten har skrivit: ”Låt mig gå fram på rymlig plats, ty jag begrundar dina befallningar.” ”Dina vittnesbörd är min lust, de är mina rådgivare.” Ps 119:45, 24.

När vi försöker rätta till det som är ont, ska vi akta oss för att kritisera eller klandra. Ständigt klander förbryllar men förbättrar inte. För många människor, oftast för de allra känsligaste, har det visat sig att känslolös kritik är ödesdiger för deras arbete. Blommor öppnar sig inte när det blåser som mest.

Barn som ständigt klandras för något särskilt fel kommer att tro att det felet är en egenhet hos just dem, något som det inte lönar sig att kämpa mot. På det sättet skapar man en besvikelse och hopplöshet som ofta döljs under en ytlig likgiltighet eller övermod.

Det verkliga målet med tillrättavisning når man bara när de som handlat fel själva inser sina fel och vill rätta till dem. När de kommit så långt kan man peka på Gud som kan förlåta och har makt. Försök bevara deras självkänsla och uppmuntra dem och ge dem mod och hopp.

Det här är det känsligaste och svåraste uppdrag en människa kan få. Det kräver att man har den djupaste takt, den skickligaste medkänsla, kunskap om människans natur, tro och tålamod som man fått från Gud, och att man är villig att arbeta, vaka och vänta. Inget är viktigare än en sådan uppgift.

De som vill styra andra måste först styra sig själva. Om man behandlar barn eller ungdomar obetänksamt, väcker det bara trots. När föräldrar eller lärare blir otåliga och riskerar att tala oförnuftigt, bör de tåga. Tystnaden har förunderlig makt.

Som lärare kan man förvänta sig att ibland möta trotsiga inställningar och hårda människor. Men när lärarna handskas med sådant, får de aldrig glömma att de själva en gång varit barn som behövt fostran. Till och med nu, när de har alla de fördelar som ålder, utbildning och erfarenhet ger, gör de ofta fel och behöver förlåtelse och överseende. När de undervisar ungdomarna bör de tänka på att de handskas med sådana som har likadana tendenser som de själva till att göra fel.

Eleverna har mycket kvar att lära, och somliga har mycket svårare för sig än andra. Lärarna bör vara tålmodiga med tröga elever och inte klandra dem för deras okunnighet, utan ta vara på alla tillfällen att uppmuntra dem. Känsliga och nervösa elever behöver försiktig och noggrann omvårdnad. Lärarnas vetskap om sin egen ofull-komlighet bör göra att de ständigt visar medkänsla och överseende mot dem som också kämpar med svårigheter.

Den gyllene regeln

Jesu regel ”så som ni vill att människor skall göra mot er, så skall ni göra mot dem”, bör vara en regel för alla som åtar sig att undervisa. Luk 6:31. De yngsta medlemmarna i Guds familj är arvingar tillsammans med oss

till den nåd som omfattar hela livet. I helig anda ska man följa Jesu regel när man har att göra med de trögaste, de yngsta och med dem som missköter sig. Det gäller också dem som gör fel och trotsar.

Lärare som följer den regeln kommer så långt som möjligt att undvika att visa elevernas fel och misstag offentligt. De försöker undvika att tillrättavisa eller straffa när andra är närvarande.

De avstänger inte en elev förrän de gjort allt för att eleven ska få möjlighet att bättra sig. Men om det visar sig att eleven själv inte får någon nytta av skolan, och om han genom sitt trots eller sin brist på respekt för auktoritet försöker få skolans ledning på fall och hans inflytande smittar av sig på andra, då kan avstängning bli nödvändig. För många leder ändå vanäran av att offentligt avstängas till att de blir hänsynslösa och fördärvade. Om det trots allt visar sig nödvändigt att avstänga en elev, behöver det i de flesta fall inte ske offentligt. Om lärarna rådgör och samarbetar med föräldrarna, kan de privat ordna så att eleven slutar.

Nu för tiden utsätts ungdomarna för särskilda faror därför att de omges av frestelser på alla håll, och när man lätt blir förvillad krävs det stor viljekraft att kämpa mot strömmen. Alla skolor bör vara "fristäder" för ungdomar som frestas, platser där man behandlar deras "galenskaper" med tålamod och förnuft.

Ansvarskännande lärare kommer att avlägsna allt i sitt inre och yttre som hindrar dem från att med framgång handskas med viljestarka och olydiga elever. Kärlek och vänlighet, tålamod och självbehärskning kommer alltid att styra det de säger. Godhet och medkänsla kommer att blandas med rättvisa. När det blir nödvändigt att tillrättavisa, överdriver de inte sitt språk utan är ödmjuka. Vänligt kommer de att visa felen för dem som gjort förseelserna och hjälpa dem till upprättelse. Alla bra lärare inser, att om de

alls ska göra fel så är det bättre att vara för vänlig än att vara för sträng.

Möjligheter

Många ungdomar som man anser är oförbätterliga, är innerst inne inte så hårda som de verkar. Många som verkar hopplösa kan man vinna med förnuftigt bemötande. Det är ofta just de som är mest mottagliga för vänlighet. Lärarna bör vinna förtroendet hos dem som frestas, och när de inser och påverkar det goda i deras karaktär, kan de i många fall rätta till det onda utan att dra uppmärksamhet till det.

Gud som lärare har tålmod med dem som gör fel, hur envisa de än är. Hans kärlek kallnar inte, hans ansträngningar att vinna dem upphör inte. Med utsträckta armar väntar han på att om och om igen ta emot dem som handlar fel, de upproriska såväl som de avfälliga. Han känner med det hjälplösa lilla barnet som utsätts för hård behandling. Ropet om mänskligt lidande når honom aldrig förgäves. Även om alla är värdefulla inför honom, är det de som har en hård, surmulen och envis inställning som får mest medkänsla och kärlek, för han förstår orsak och verkan. Han bryr sig särskilt mycket om dem som har lättast för att frestas och falla.

Alla föräldrar och alla lärare bör troget hålla fast vid de utmärkande dragen hos honom som tar sig an de utsatta och de lidande och dem som frestas. En sådan förälder eller lärare ”kan ha fördrag med de okunniga och vilsegångna, eftersom han själv är behäftad med svaghet”. Heb 5:2. Jesus behandlar oss långt bättre än vi förtjänar, och vi ska behandla andra så som han har behandlat oss. Inga föräldrar eller lärare kan rättfärdiga sitt beteende om det inte är sådant som Jesus skulle ha visat i liknande situationer.

Livets fostran

Förutom den fostran vi får i hemmet och i skolan måste vi alla möta livets hårda fostran, och hur man ska göra det på ett förnuftigt sätt är något som behöver förklaras tydligt för alla barn och alla ungdomar.

Det är visserligen sant att Gud älskar oss och att han verkar för vår lycka och att vi, om vi alltid följde hans lag, aldrig skulle känna av lidande. Det är inte mindre sant, att till följd av synden drabbas alla här i världen av lidande, bekymmer och bördor.

Vi kan vara till livslång nytta för barn och ungdomar om vi lär dem att möta bekymmer och bördor med friskt mod. Samtidigt som vi visar dem medkänsla, får vi aldrig uppmuntra dem till självömkan. Vad de behöver är sådant som stimulerar och stärker och inte sådant som försvagar dem.

De behöver få lära sig att världen inte är en paradplats utan ett stridsfält. Alla måste utstå svårigheter som goda soldater. De ska vara starka och uppträda rakryggat. De behöver lära sig att det bästa provet på deras karaktär visar sig i att de är villiga att bära bördor, att inta de svåra platserna, att utföra det som behöver göras, även om de inte får något tack eller någon belöning alls här på jorden.

Förvandla, inte fly

Det rätta sättet att handskas med prövningar är inte att försöka smita ifrån dem utan att förvandla dem. Det gäller all fostran både tidigt och senare i livet. Om man försummar barnens tidiga uppfostran och sedan uppmuntrar deras dåliga tendenser, blir det mycket svårare att fostra dem senare och då blir det en fostringsprocess som ofta är alltför smärtsam. Det måste vara plågsamt för människans natur, eftersom det går tvärt emot hennes naturliga

önsknings- och böjelse, men smärtan försvinner när glädjen växer.

Barnen och ungdomarna bör få lära sig att alla de misstag, fel och svårigheter som de övervunnit, blir en språngbräda till något som är bättre och högre. Sådana erfarenheter leder till framgång för allt som någonsin gör livet värt att leva.

Vi ska inte rikta ”blicken mot det synliga utan mot det osynliga. Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.” 2 Kor 4:18. Det vi gör när vi avvisar själviska önsknings- och tendenser, är att vi byter ut det värdelösa och obeständiga mot det som är värdefullt och bestående. Det är ingen uppoffring utan en oändlig förtjänst.

”Något bättre” är mottot för god utbildning och lagen för allt liv. När Jesus ber oss lämna något bakom oss, erbjuder han oss något bättre i stället.

Ofta har ungdomarna vissa föremål, handlingar och nöjen som de håller fast vid och som kanske inte verkar så onda, men som inte riktigt når upp till det som är allra bäst. Sådant distraherar dem från det högsta målet i livet. Nyckfulla handlingar eller fördömanden får nog inte ungdomarna att avstå från det som de tycker om. Led dem i stället till något bättre än fåfänga, äregirighet eller njutningslystnad, och låt dem få kontakt med något högre. Led dem till bättre principer och ett ädlare liv. Visa dem Jesus vars hela ”väsande är ljuvlighet”. När de väl fäst blicken på honom, kommer livet att stå i centrum.

Ungdomarnas entusiasm, stora trohet och brinnande iver kommer till verkligt uttryck. Plikten blir en glädje och uppoffringen ett nöje. Det högsta målet och den största glädjen i livet bör vara att ära Jesus, att bli lik honom och att verka för honom.

”Kristi kärlek lämnar mig inget val.” 2 Kor 5:14.

Kapitel 35

Skolan i evigheten

”De skall se hans ansikte, och de skall bära hans namn på sin panna.”
(Upp 22:4)

Himlen är en skola. Ämnet är universum. Läraren är Gud som är oändlig. En del av den skolan grundades i Edens trädgård, och när planen om befrielse från synd för människorna fullförts, kommer undervisningen att börja igen i Edens skola.

”Vad inget öga sett och inget öra hört och vad ingen människa har anat, det som Gud har berett åt dem som älskar honom.” 1 Kor 2:9. Det är bara genom hans ord vi kan få kunskap om sådant, och till och med det kan bara delvis visa hur det kommer att bli.

Så här beskriver profeten på Patmos var evighetens skola ska ligga: ”Jag såg en ny himmel och en ny jord. Ty den första himlen och den första jorden var borta... Och jag såg den heliga staden, det nya Jerusalem, komma ner ur himlen, från Gud, redo som en brud som är smyckad för sin man.” Upp 21:1, 2.

”Staden behövde varken sol eller måne för att få ljus, ty Guds härlighet lyser över den, och Lammet är dess lampa.” Upp 21:23.

Mellan den skola som grundades i Edens trädgård vid världens början och evighetens skola ligger hela världens historia -- historien om människans synd och lidande, om Guds offer och om seger över död och synd.

Men det är inte alla villkoren i den första skolan i Edens trädgård som kommer att gälla i framtidens skola. Det kommer inte att finnas något kunskapens träd på gott och ont som ger möjlighet till att falla för frestelser. Det finns ingen frestare, ingen möjlighet att göra fel. Alla har visat sig ha en karaktär som stått emot det ondas prövningar, och ingen är längre mottaglig för dess makt.

Eviga gåvor

”At den som segrar”, säger Jesus, ”skall jag ge att äta av livets träd, som står i Guds paradis.” Upp 2:7. När Gud satte livets träd i Edens trädgård var det förenat med ett villkor, och till slut tog han bort det. Men gåvorna i det kommande livet är definitiva och eviga.

Johannes såg ”en flod med livets vatten, klar som kristall, som rann från Guds och Lammets tron... på ömse sidor, stod livets träd.” ”Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta.” Upp 22:1, 2; 21:4.

”I ditt folk skall alla vara rättfärdiga, evinnerligen skall de besitta landet. De är ju ett rotskott som jag har planterat, ett verk av mina händer, som jag vill förhärliga mig med.” Jes 60:21.

Människorna som återställts till Guds likhet, kommer som vid den nya världens början att få sin undervisning av Gud: ”Därför skall mitt folk få lära känna mitt namn, just därför skall det erfara på den dagen att jag är den som talar -- ja, se här är jag.” Jes 52:6.

”Guds tält står bland människorna, och han skall bo ibland dem, och de skall vara hans folk, och Gud själv skall vara hos dem.” Upp 21:3.

”Det är de som kommer ur det stora lidandet. De har tvättat sina kläder rena och gjort dem vita i Lammets blod. Därför står de inför Guds tron, och de tjänar honom dag och natt i hans tempel... De skall inte längre hungra och inte längre törsta, varken solen eller någon annan hetta skall träffa dem. Ty Lammet som står mitt för tronen skall vara deras herde och leda dem fram till livets vattenkällor.” Upp 7:14-17.

”Ännu ser vi en gåtfull spegelbild; då skall vi se ansikte mot ansikte. Ännu är min kunskap begränsad; då skall den bli fullständig som Guds kunskap om mig.” 1 Kor 13:12.

”De skall se hans ansikte, och de skall bära hans namn på sin panna.” Upp 22:4.

Inga spår av det onda

Vilket underbart ämne vi har att studera, när hela jorden kommer att visa sig i ”Herrens ljuvlighet”, när slöjan som förmörkar synen på oss dras undan och vi ser den sköna värld som vi nu bara kan se glimtar av genom mikroskop, när vi ser himlens härlighet långt borta genom teleskopet, när synden avskaffas.

Då kan vetenskapsmännen läsa om skapelsen utan att påminnas om det onda. De kan lyssna till rösterna i naturen utan att höra något klagande eller någon underton av sorg. I hela skapelsen kan de se en enda handskrift -- i hela universum kan de se Guds namn med stora bokstäver, och på jorden, i havet eller i himlen kommer det inte att finnas några spår kvar av det onda.

Där kommer man att bo som i Edens trädgård och vistas i trädgårdar och på åkrar. ”När de bygger hus, skall de också få bo i dem. När de planterar vingårdar, skall de också få äta deras frukt. När de bygger hus, skall

det ej bli andra som får bo i dem. När de planterar något, skall det ej bli andra som får äta av det. Ty samma ålder som ett träd uppnår skall man uppnå i mitt folk, och mina utkorade skall själva njuta av sina händers verk.” Jes 65:21, 22.

”Ingenstans på mitt heliga berg skall man då göra vad ont och fördärvligt är, säger Herren.” Jes 65:25. Där kommer människan att få tillbaka sin förlorade kungavärdighet, och de lägre stående varelserna kommer åter att se att Gud styr, de rovgiriga kommer att bli fogliga och de tillbakadragna fyllda av mod.

Oändlig kunskap

En oändligt omfattande historia och en obeskrivlig rikedom kommer att bli tillgänglig för den som vill studera. Här på jorden kan studenter med utgångspunkt från Guds ord se hela den omfattande historien och lära sig de principer som styr förloppet i människans liv. Men de ser det fortfarande som en skugga och deras kunskap är ofullständig. Inte förrän i evighetens ljus kommer de att kunna se allting tydligt.

Då kommer de att se förloppet i den stora strid som föddes före tidens början och som inte slutar förrän tiden tar slut. Historien om hur synden började, om den ödesdigra falskhetens verk, om hur den sanning som inte avvikit från sina raka linjer har mött och besekrat det som är orätt -- allt kommer att bekräftas. Den slöja som skiljer den synliga och den osynliga världen kommer att dras åt sidan och vi kommer att få se underbara ting.

Det är inte förrän vi får se Guds omtänksamhet i evighetens ljus som vi kommer att förstå att vi har Guds änglar att tacka för deras beskydd och ingripanden. De har tagit aktiv del i människornas handlingar. De har kommit i kläder som lyst som blixten, de har kommit som människor i

vandringsmäns kläder. De har tagit emot gästfrihet i människornas hem, de har varit guider för resande som överraskats av nattens mörker. De har kvävt rånarens avsikter och skjutit förstörarnas slag åt sidan.

Även om världens styresmän inte vet om det har änglar ofta varit talesmän vid deras möten. Människorna har sett på dem. De har lyssnat på deras vädjan. I rådshallar och domssalar har budbärare från himlen vädjat för dem som varit förföljda och förtryckta. De har besekrat avsikter och hindrat ondska som skulle ha gjort Guds barn illa och orsakat dem lidande. Allt det kommer att visas för dem som studerar i skolan i himlen.

Alla människor som befrias kommer att se hur änglarna verkat i deras eget liv. De som var deras skyddsänglar ända från början, de änglar som vakade över deras steg och täckte deras huvuden i farans stund, de änglar som var med dem i dödsskuggans dal, som utmärkte deras viloplats, som var de första som hälsade dem på uppståndelsens morgon -- tänk hur det kommer att bli att samtala med dem och få höra om hur Gud ingripit i varje människas liv och om det himmelska samarbetet i allt som gjorts för mänskligheten!

Osjälvisk tillvaro

Allt som verkat invecklat i livet kommer att få sin förklaring. Där vi bara sett förvirring och besvikelse, svikna mål och kvävda planer, kommer vi att se ett stort, överskuggande, segrande mål, Guds harmoni.

Där kommer alla som arbetat osjälviskt att få se frukten av sitt verk. Vi kommer att få se hur alla rätta principer och alla goda handlingar blir verklighet. Något av det kan vi se här.

Men det är så lite av de förnämsta handlingarna i världen som den som

utför dem får se här i livet! Hur många arbetar inte osjälviskt och outtröttligt för dem som en dag ska försvinna ur deras åsyn och som de då inte kan nå och dela med sig av sin kunskap till!

Föräldrar och lärare lägger sig ner för att sova sin sista sömn och deras livsverk ser ut att ha varit förgäves. De vet inte att deras trohet har lett till välsignelser som aldrig tar slut. Det är bara i tro de kan se hur de barn de undervisat blir till välsignelse och inspiration för sina medmänniskor och det inflytandet upprepar sig tusenfalt.

Många ger styrka, hopp och mod till världen, ord som för med sig välsignelser till folk i alla länder, men den som arbetar i ensamhet och lever obemärkt, vet lite om följderna. På så sätt blir gåvorna fördelade, bördorna burna och arbetet utfört. Människor sår och andra skördar rika skördar. De planterar träd för att andra ska få äta frukten. De nöjer sig med att veta att de påbörjat något gott. I evigheten kommer vi att få se slutet på alla sådana handlingar och reaktioner.

Alla Guds gåvor som gjort att människorna utfört osjälviska handlingar finns upptecknade i himlen. Ett av studieämnena och en belöning i himlens skola kommer att bli att finna allt och alla som på olika sätt lyfts upp och förfinats genom våra ansträngningar, att få se hur de rätta principerna fungerat genom historien.

Kärlek, medkänsla, gemenskap

Där kommer vi att känna igen på samma sätt som vi blir igenkända. Där kommer den kärlek och den medkänsla som Gud lagt ner i människan att utövas på finaste och bästa sätt. Det rena umgänget med heliga varelser, harmonisk gemenskap med änglarna och med dem som varit trogna i alla tidsåldrar, den heliga gemenskap som binder samman hela den himmelska

och den jordiska familjen -- allt hör till det vi kommer att få uppleva i evigheten.

Det kommer att finnas musik och sång där, sådan musik och sång som ingen människa hört eller kunnat tänka utom i syner från Gud.

”Under sång och dans skall man säga: ’Alla mina källor är i dig’.” Ps 87:7. ”Dessa häver då upp sin röst och jublar, fröjderop över Herrens höghet ljuder.” Jes 24:14.

”Ja, Herren skall förbarma sig över Sion, han skall förbarma sig över alla dess ruiner. Han gör dess öken lik ett Eden och dess hedmark lik en Herrens lustgård. Fröjd och glädje skall höras därinne, tacksägelse och lovsångs ljud.” Jes 51:3.

Där kommer alla förmågor att utvecklas, alla möjligheter kommer att öka. De bästa initiativen kommer att ha framgång, de högsta målen kommer att nås, de största ambitionerna kommer att bli verklighet. Och ändå kommer det att finnas nya höjder att bestiga, nya underverk att beundra, nya sanningar att förstå, nya ämnen som framkallar kroppens, intellektets och själens förmågor.

Alla universums skatter kommer att öppnas, för att Guds barn ska kunna studera dem. Med oändlig glädje kommer vi att få del av lyckan och visheten hos dem som inte syndat. Vi får dela de skatter som samlats genom tiderna, när man tänkt på Guds verk. Och efter hand som åren i evigheten går vidare, får vi fler och fler härliga uppenbarelser. ”Långt mer än vi kan begära eller tänka.” Sådana är de gåvor Gud ger oss för evigheten. Ef 3:20.

Evigheten börjar här

”Hans tjänare skall tjäna honom.” Upp 22:3. Livet på jorden är början på livet i himlen. Undervisningen på jorden är inledningen till himlens principer. Vårt livsverk här är vår träning för livsverket där. Det vi nu är i karaktär och tjänst för Gud är en förhandsantydning om hurdana vi ska bli.

”Inte heller Människosonen har kommit för att bli tjänad utan för att tjäna.” Matt 20:28. Jesu verk på jorden är detsamma som hans verk i himlen, och vår belöning för att arbeta med honom här i världen blir större makt och större förmåner och att få samarbeta med honom i den kommande världen.

”Ni är mina vittnen, säger Herren, och jag är Gud.” Jes 43:12. Det ska vi vara i himlen också.

Varför fick den stora striden lov att fortsätta genom tidsåldrarna? Varför avbröts inte Satans existens i början av hans uppror? Det var för att alla i universum skulle bli övertygade om Guds rättvisa när han handskades med det onda, för att synden för evigt skulle fördömas. I planen om befrielse från synd finns det höjder och djup som inte ens evigheten kan uttömma, underverk som änglarna vill lära känna. Av alla skapade varelser är det bara de som räddats från synd som av erfarenhet känner till kampen mot synden. De har kämpat med Jesus och har känt gemenskap med hans lidanden på ett sätt som inte ens änglarna kunnat göra. Kommer de inte att ha något att vittna om i fråga om frälsningen -- inget som är av värde för dem som inte syndat?

Till och med nu ”skulle härskarna och makterna i himlarymderna genom kyrkan få kunskap om Guds vishet i hela dess mångfald.” Han har ”uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen... Därmed ville han för kommande tider visa den överväldigande rika nåden i sin godhet mot oss

genom Kristus Jesus.” Ef 3:10; 2:6, 7.

”I hans himmelska boning förkunnar allting hans ära”. Ps 29:9. Den sång de friköpta ska sjunga -- sången om deras erfarenheter -- kommer att förklara Guds härlighet: ”Stora och märkliga är dina gärningar, herre Gud, allhärskare. Rättfärdiga och sanna är dina vägar, du folkens konung. Vem måste inte bäva, Herre, och hylla ditt namn? Ty du ensam är helig.” Upp 15:3, 4.

I vårt liv som är så begränsat av synd ligger den största glädjen och den högsta undervisningen i att tjäna. Och i framtiden som inte kommer att hindras av syndiga människors begränsningar är det i att tjäna som vi kommer att finna vår största glädje och vår bästa träning. Alltid när vi vittnar lär vi oss på nytt ”vilken härlig skatt” som ligger i ”denna hemlighet: Kristus finns hos er, hoppet om härligheten.” Kol 1:27.

”Det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli. Vi vet dock att när han uppenbarar sig, kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är.” 1 Joh 3:2.

Jesus kommer då att i följderna av sitt verk få gottgörelse för det han gjort. I den stora människomassan som ingen kan räkna finns de som är ”fläckfria och jublande”. Jesus vars blod har återköpt oss och vars liv har undervisat oss, ”av den vedermöda hans själ har utstått skall han se frukt och så bli mättad.” Jes 53:11.